

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
LOCALĂ
A COMUNEI SÂNGEORGIU DE
MUREȘ
2021-2027
JUDEȚUL MUREȘ**

DENUMIREA LUCRĂRII

**Strategia de dezvoltare locală a
comunei Sângeorgiu de Mureș 2021-2027**

LOCAȚIA

Comuna Sângeorgiu de Mureș, Județul Mureș

BENEFICIAR

Comuna Sângeorgiu de Mureș, Județul Mureș

ELABORATOR

Pro Regio Consulting SRL

Tg. Mureș

228

INIȚIATOR

Comuna Sângeorgiu de Mureș

COORDONATOR

Primar: Sófalvi Sándor Szabolcs

Viceprimar: Birtalan István

Cuprins

Cuvânt înainte	5
Metodologia elaborării.....	7
Partea I. Contextul general al dezvoltării comunităților rurale și fondurile europene	12
1. Documente de programare	13
2. Politica de coeziune 2021-2027	15
3. Priorități naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene post-2020..	18
4. Politica Agricolă Comună 2021-2027	29
5. Măsuri de redresare și reziliență	30
6. Planul de dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027	32
Partea a II.-a Situația existentă la nivel local.....	47
1. Cadru general.....	47
1.1. Așezare și istoric.....	48
1.2. Relieful	51
1.3. Aspecte climatice	51
1.4. Resurse de ape.....	53
1.5. Vegetația și fauna.....	54
1.6. Resurse antropice.....	57
2. Demografie și forța de muncă	60
2.1. Evoluția populației - caracteristici demografice	61
2.2. Forța de muncă în comuna Sângeorgiu de Mureș.....	70
3. Terenuri și locuințe.....	74
3.1. Terenuri. Zonificare teritoriu.....	75
3.2. Fondul locativ	75
4. Infrastructură.....	79
4.1. Drumuri.....	80
4.2. Alimentare cu apă și canalizare	80
4.3. Gestionarea deșeurilor.....	82
4.4. Energie termică.....	82
4.5. Energie electrică	84
4.6. Iluminatul public.....	84
4.7. Tehnologia informației și telecomunicațiilor.....	85
4.8. Investiții în infrastructură	86
5. Servicii publice	88

5.1. Servicii de sănătate.....	89
5.2. Servicii de asistență socială	92
5.3. Învățământ	94
5.4. Cultură și sport.....	98
5.5. Analiza bugetului local	106
6. Economie.....	110
6.1. Analiza mediului economic local	111
6.2. Turism.....	114
6.3. Agricultură.....	118
7. Protecția și conservarea mediului	123
7. 1. Analiza stării mediului.....	124
7.2. Dezvoltare durabilă.....	127
Partea a III.-a Planul strategic de dezvoltare	130
1. Analiza SWOT.....	131
2. Diagnoza și identificarea categoriei de abordare strategică	141
3. Direcții strategice de dezvoltare.....	143
4. Diagrama Gantt.....	163
5. Analiza efectelor sociale, economice și cele asupra mediului.....	178
6. Portofoliul de proiecte.....	183
7. Planul de implementare și monitorizare a strategiei de dezvoltare a comunei Sângeorgiu de Mureș	233
CONCLUZII.....	237
Bibliografie.....	247

Cuvânt înainte

Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi.

(Lester Brown)

Dezvoltarea durabilă reprezintă, în contextul românesc, dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea de care depinde și prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza.

Condițiile favorabile sunt influențate de societatea care trebuie să îl susțină și să îl motiveze și de mediul înconjurător prin care se regăsește și își poate găsi echilibrul. Rolul statului în contextul dezvoltării durabile este să ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetățenii de acum, dar și pentru generațiile viitoare.

Strategia precedentă a fost concepută în spiritul dezvoltării durabile, iar acum este nevoie de o abordare mai amplă a acestor principii, precum și transpunerea lor concretă în realitățile noului deceniu, ținând cont de realitățile economice, sociale și de mediu de la nivel mondial, național și local cu un orizont de timp care să privească peste generații, care să satisfacă „nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a - și satisface propriile nevoi”.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Sângeorgiu de Mureș stabilește o imagine clară a obiectivelor strategice pentru perioada 2021-2027. Acest document este un instrument de lucru care permite focalizarea și ajustarea continuă a eforturilor administrației publice locale în vederea creșterii gradului de bunăstare, a nivelului de trai al comunității locale în contextul dezvoltării durabile. Este un instrument util, care permite identificarea nevoilor de dezvoltare, a potențialului de dezvoltare a comunei, permite utilizarea eficientă a resurselor și identificarea unor soluții pentru rezolvarea problemelor existente. Prin acest document va fi posibilă atragerea unor fonduri din surse rambursabile și/sau nerambursabile.

Programarea dezvoltării locale este deosebit de complexă și necesită consultarea tuturor actorilor din unitatea administrativ-teritorială a comunei, proces care permite transparența decizională.

Comuna Sângeorgiu de Mureș își propune să devină un nucleu de dezvoltare durabilă prin valorificarea poziției geo-strategice și a resurselor naturale.

De abilitatea și determinarea comunității locale depinde în procesul de aplicare a acestui document atingerea obiectivului final: o comună dezvoltată, cu activități culturale bogate și atractivă pentru turiști.

În cadrul elaborării strategiei comunei Sângeorgiu de Mureș au fost realizate studii orientate spre efectuarea unui diagnostic socio-economic al localității paralel cu analiza cadrului național, regional și județean, ținând cont de orientările strategice privind politica de coeziune la nivel european și național, de prioritățile determinate la nivelul Uniunii Europene.

Analiza cuprinde informații privind potențialul uman, economic, natural al comunității, factorii de atractivitate ai comunei din punct de vedere economic, oportunitățile și riscurile de dezvoltare, precum și percepția cetățenilor vis-a-vis de realizările și problemele cu care se confruntă comunitatea.

Strategia de dezvoltare a comunei Sângeorgiu de Mureș este rezultatul activităților derulate de membrii comunității în colaborare cu elaboratorul strategiei. Obiectivele strategice ale comunei, pentru perioada 2021-2027, au fost definite urmărindu-se realismul în evaluarea resurselor financiare existente și a posibilităților de dezvoltare, desigur cu urmărirea principiilor dezvoltării durabile.

Principiile de bază ale planificării: sustenabilitate, egalitatea de șanse, parteneriat.

Metodologia elaborării

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală a comunei a avut loc în concordanță cu realitățile și posibilitățile specifice comunei cu păstrarea principiilor procesului de planificare strategică.

În cursul elaborării documentului, echipa de proiect a respectat toate cerințele metodologice, științifice și legale privind colectarea și prelucrarea datelor primare și secundare. Toate etapele și elementele colectării datelor statistice de pe teren, interviurile, au ținut cont și respectă normele deontologice și etice ale cercetărilor sociale și sunt conforme cu standardele internaționale recomandate.

Strategia elaborată cu ajutorul efectiv al comunității locale – prin dezbaterile din ședințele publice, reprezintă un document complex care prezintă viziunea de dezvoltare a comunei în context european.

Etapele procesului de planificare

Procesul de elaborare a Strategiei de dezvoltare locală a comunei a inclus câteva etape majore.

În prima etapă a avut loc pregătirea procesului de planificare. S-a desfășurat vizita de informare la Primăria Comunei Sângeorgiu de Mureș în scopul stabilirii contactelor inițiale cu reprezentanții Primăriei, responsabili de lansarea și coordonarea procesului de planificare strategică și familiarizării acestora cu metodele și termenii procesului de planificare participativă. Ca rezultat, a fost aprobat un plan preliminar de lucru pentru perioada de planificare.

În etapa a doua au avut loc întâlniri cu comunitatea locală. La aceste întâlniri au fost identificate problemele strategice, s-au dezbătut măsurile ce trebuie luate pentru atingerea obiectivelor. În cadrul întâlnirilor s-a distribuit un chestionar pentru populație, chestionar care viza colectarea datelor privind gradul de mulțumire a locuitorilor față de domeniile mai sus amintite. Activitățile de la aceste întâlniri au îmbinat metodele teoretice cu cele practice în cadrul unui proces interactiv, participanții având posibilitatea să-și manifeste aptitudinile și să-și expună opiniile referitor la conceptele vizate.

Pentru realizarea unui diagnostic cât mai amănunțit, s-au folosit baze de date din domeniul economic, social și cultural. Unele date au fost colectate din baza de date a primăriei, altele din baza de date a Institutului Național de Statistică.

În cadrul întâlnirilor și cu ajutorul chestionarelor distribuite s-au identificat problemele localității și comunitatea locală a formulat propuneri privind viitorul comunei.

La întâlnirile cu comunitatea locală din Sângeorgiu de Mureș s-au identificat următoarele probleme:

- Traficul de tranzit în permanentă creștere
- Poluare fonică și poluarea aerului (monoxid de carbon)
- Lipsa unor infrastructuri și servicii de bază în unele localități ale comunei
- Drumuri agricole neamenajate
- Existența unor terenuri degradate

- Sistem de iluminat public cu eficiență energetică redusă
- Spații publice aglomerate fără sisteme moderne de supraveghere
- Lipsa unor piste de biciclete pentru detensionarea traficului rutier
- Nu există suficiente parcuri dedicate copiilor
- Mărimea redusă a spațiilor verzi
- Lipsa programelor de incluziune socială pentru grupuri de persoane defavorizate
- Lipsa programelor pentru grupuri vulnerabile
- Lipsa unor programe și a unui spațiu pentru tineri
- Nu există infrastructură multifuncțională modernă pentru recreere, pentru activități sportive
- Dotarea insuficientă a școlilor cu materiale didactice
- Dotarea insuficientă a școlilor cu echipamente IT
- Nevoia de perfecționare a cadrelor didactice
- Nevoia dezvoltării agriculturii- asocierea fermierilor în vederea procesării produselor agricole
- Nevoia susținerii unui incubator de afaceri
- Inexistența unui parteneriat APL și IMM pentru derularea unor activități comune
- Eficiența energetică scăzută a clădirilor publice
- Nevoia de digitalizare a administrației publice
- Nevoia de perfecționare a angajaților administrației publice în diferite domenii
- Nevoia de extindere a programelor sportive și culturale, festivaluri atractive cu grad de inovare puternică pentru atragerea de vizitatori în comună
- Nevoia dezvoltării infrastructurii turistice
- Promovarea comunei în vederea dezvoltării turismului în comună
- Nevoia creării unui brand turistic pentru comună

Pe baza problemelor identificate s-au formulat următoarele propuneri:

- Realizarea unor drumuri de ocolire a localității Sângeorgiu de Mureș
- Extinderea infrastructurii de bază în toate localitățile aparținătoare comunei Sângeorgiu de Mureș
- Amenajarea drumurilor agricole
- Reabilitarea terenurilor degradate prin împădurire
- Modernizarea sistemului de iluminat public în fiecare localitate a comunei

- Înființarea unor sisteme de supraveghere inteligente în zonele aglomerate
- Realizarea unor ciclotrasee în zonă
- Implementarea unor proiecte de incluziune socială
- Organizarea unor cursuri de formare pentru comunitatea de etnie romă
- Extinderea serviciilor sociale și de sănătate
- Realizarea unor spații de joacă pentru copii
- Înființarea unor spații verzi în fiecare localitate a comunei
- Extinderea programului de tip after school
- Înființarea unui Centru comunitar pentru tineri
- Înființarea unui Centru de recreere multifuncțional
- Înființarea unui teren de fotbal cu gazon sintetic
- Dotarea școlilor cu materiale didactice
- Dotarea școlilor cu echipamente IT
- Reabilitarea termică a clădirilor publice
- Susținerea perfecționării cadrelor didactice din școlile comunei Sângeorgiu de Mureș
- Diversificarea programelor culturale și sportive din comună pentru atragerea vizitatorilor și turiștilor
- Realizarea unor parteneriate APL și IMM în vederea dezvoltării întreprinderilor
- Susținerea înființării unui incubator de afaceri
- Promovarea comunei în vederea dezvoltării turismului în comună
- Dezvoltarea infrastructurii turistice
- Digitalizarea administrației publice
- Perfecționarea angajaților administrației publice în diferite domenii: IT, administrația publică, GDPP, etc.
- Crearea unui brand turistic
- Promovarea comunei în vederea dezvoltării turismului

Un posibil scenariu pentru dezvoltarea comunei Sângeorgiu de Mureș ar fi dezvoltarea comunei ca o zonă suburbană, dar prin păstrarea specificului local, al spiritului sângeorzean. Comuna Sângeorgiu de Mureș ar trebui să devină o **zonă verde** a municipiului Tg. Mureș, cu **cartiere rezidențiale**, care să se dezvolte în armonie cu mediul înconjurător, cu specificul arhitectural local existent. Crearea unui climat favorabil **dezvoltării activităților economice**

nepoluante: industrie ușoară, diferite tipuri de servicii, cu accent pe cele turistice, balneo-climaterice, medicale și cele intelectuale.

În etapa a treia au fost prelucrate informațiile obținute, a fost completat profilul economic, social și cultural al comunității, s-a realizat analiza SWOT a fiecărui domeniu studiat, au fost identificate problemele strategice, avantajele și dezavantajele localității în contextul regional, județean și național.

În etapa a patra a avut loc atelierul de planificare strategică, definirea viziunii, a obiectivelor strategice, identificarea oportunităților și obstacolelor în realizarea obiectivelor. Această etapă a avut loc prin participarea activă a tuturor actorilor importanți din punct de vedere a dezvoltării comunei Sângeorgiu de Mureș (conducători ai instituțiilor publice și sociale, consilieri locali, reprezentanți ai mediului de afaceri, lideri comunitari).

În etapa a cincea a avut loc structurarea strategiilor/soluțiilor în programe și proiecte și definitivarea Planului strategic de dezvoltare locală a comunei. Strategia de dezvoltare locală a fost prezentată factorilor de decizie și aprobată de către Consiliul Local.

În etapa a șasea va avea loc implementarea strategiei de către autoritatea publică locală, urmată de **etapa a șaptea**: Monitorizare și evaluare.

Partea I. Contextul general al dezvoltării comunităților rurale și fondurile europene

1. Documente de programare

În noul cadru de programare europeană dezvoltarea regională și coeziunea vor avea următoarele trăsături față de ciclul anterior:

- **O abordare mai personalizată a dezvoltării regionale**

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migraților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

- **Simplificare: reguli mai scurte, mai puține și mai clare**

Pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

- **Un cadru mai flexibil**

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

- **O legătură mai strânsă cu Semestrul European și cu guvernanta economică a Uniunii.**

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

- **Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare**

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.

- **Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare**

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

- **Norme consolidate pentru investițiile UE cele mai performante**

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va fi evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

- **Utilizarea mai intensă a instrumentelor financiare**

Subvențiile singure nu pot face față nevoilor semnificative de investiții. Ele pot fi completate eficient de instrumente financiare, care au un efect de pârghie și sunt mai aproape de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea transfera o parte din resursele politicii de coeziune noului fond InvestEU administrat central, pentru a accesa garanția oferită de bugetul UE. Combinarea subvențiilor și instrumentelor financiare este mai ușoară, iar noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

- **Mai multe eforturi de comunicare pentru a îmbunătăți vizibilitatea politicii de coeziune**

Pentru o Europă tot mai apropiată de cetățeni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre și regiunile au consolidat cerințele de comunicare, de exemplu în ceea ce privește organizarea de evenimente pentru inaugurarea proiectelor mari cu finanțare de la UE și dezvoltarea unor planuri de informare prin rețelele sociale.

În același timp, comunicarea pe tema proiectelor finanțate de la UE se simplifică, introducându-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finanțările disponibile pentru întreprinderi și o bază de date unică pentru proiecte gestionată de Comisie - (<https://ec.europa.eu>)

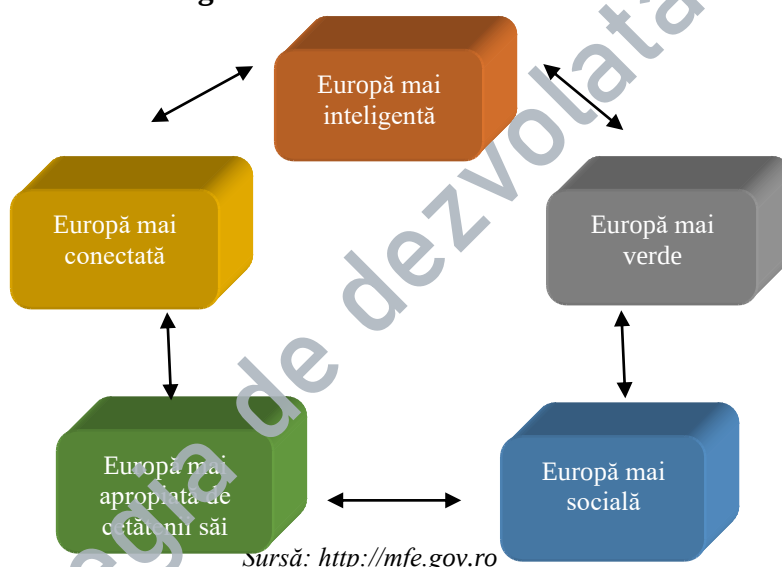
2. Politica de coeziune 2021-2027

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității.

Cinci priorități investiționale:

- **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
- **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale
- **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Fig. 1: Obiectivele Politicii de Coeziune

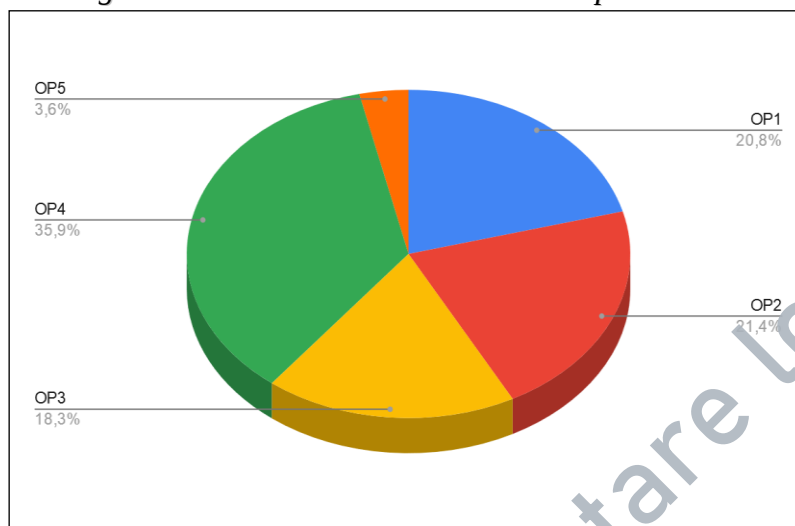
Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acelor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

Concentrare tematică

- 35% din FEDR pentru OP 1 (o Europă mai inteligentă)
- 30% din FEDR pentru OP 2 (o Europă mai verde)
- FEDR să contribuie cu 30% la obiectivele de schimbări climatice
- FC să contribuie cu 37% la obiectivele de schimbări climatice
- Min. 6% din FEDR pentru dezvoltare urbană

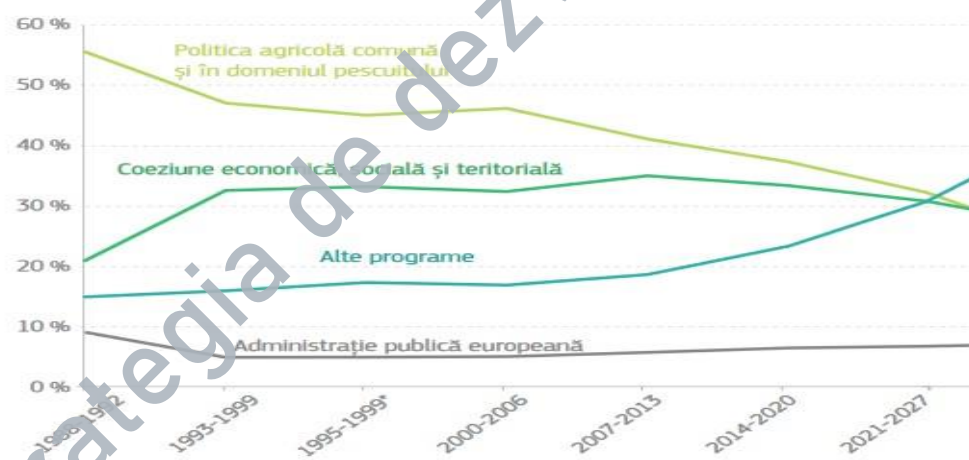
- 2% din FSE+ pentru susținerea materială a persoanelor cele mai defavorizate
- 25% din FSE+ pentru incluziune socială
- 10% din FSE+ pentru sprijinul pentru tinerii care nu au un loc de muncă

Fig. nr.2. Alocarea Politicii de Coeziune pe obiective

Sursă: Comisia Europeană

Fig. nr.3. Evoluția bugetară a celor mai importante direcții de politică

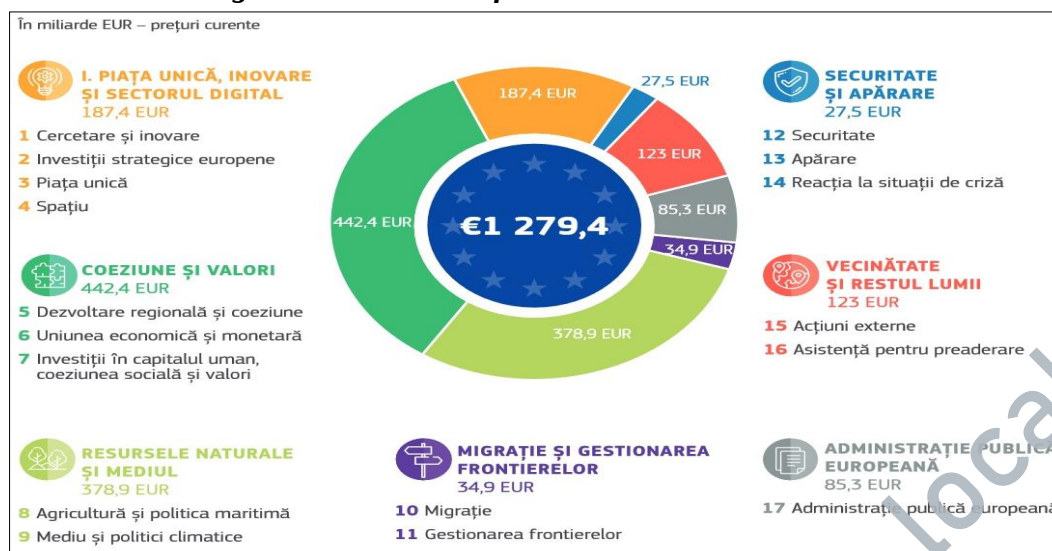

Sursă: Comisia Europeană

*Ajustat cu ocazia extinderii din 1995

Sursă: Comisia Europeană

Fig. nr.4. Noul cadru financiar multianual 2021-2027

3. Priorități naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene post-2020

Conform Recomandărilor Specifice de Țară 2019, principalele probleme cu care se confruntă activitatea de cercetare-inovare din România sunt capacitatea generală scăzută a economiei românești, subfinanțarea cronică, neintegrarea firmelor cu capital străin în (eco)sistemul CDI național și lipsa de claritate cu privire la tranziția către activități cu valoare adăugată ridicată. Pentru a răspunde provocărilor este necesară creșterea gradului de colaborare dintre organizațiile CDI și întreprinderi, precum și de susținerea capacității întreprinderilor de a inova. Sunt vizate măsuri pentru întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, și a nivelului de investiții.

OP 1 O Europă mai inteligentă

România va contribui la acest obiectiv prin sprijinirea creșterii gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area, întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterii nivelului de investiții în CDI, digitalizării serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, dezvoltării unor competențe profesionale adaptate la economia cunoașterii în ceea ce privește procesul de descoperire antreprenorială la nivel național și regional. Vor fi susținute **întreprinderile inovatoare și creative, spin-off-urile și start-up-urile** din domeniile de specializare inteligentă.

OP1. 1. Cercetare și inovare

Obiectiv Specific: Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

- Integrarea ecosistemului CDI național în Spațiu de Cercetare European (European Research Area)
- Crearea unui sistem atractiv de inovare în industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și de marketing)
- Sprijinirea creării de noi companii inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora
- Consolidarea CDI în domeniul **sănătății**

OP 1.2. Digitalizare

Obiectiv Specific: Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

- Creșterea gradului de digitizare a serviciilor publice pentru societatea românească
- Digitizare pentru creșterea siguranței și îmbunătățirii serviciilor de mobilitate și transport
- Soluții IT și digitizare în sănătate

OP1.3. Competitivitate

Obiectiv Specific: Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

- Facilitarea accesului la finanțare pentru IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a start-up-urilor cu potențial inovativ ridicat
- Consolidarea competitivității economiei românești
- Sprijinirea creării de noi companii și creșterea ratei de supraviețuire a acestora

OP1.4. Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat

Obiectiv Specific: Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat.

- Dezvoltarea unor competențe profesionale adecvate cerințelor mediului de afaceri în contextul unei economii bazate pe cunoaștere
- Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială

OP 2 O Europă mai verde

România va contribui la acest obiectiv prin finanțarea nevoilor de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară,

conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbană, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură. Investițiile în **eficiență energetică** în clădiri, măsurile de consolidare și de utilizare a unor surse de energie alternativă pot fi luate în calcul pentru a reduce emisiile de carbon și pentru a face față mai bine unui climat în schimbare. Pentru perioada 2021-2027, investițiile care vizează sectorul apă – apă uzată vor fi realizate conform Master Planurilor Județene urmând a continua politica de regionalizare în sector.

OP2.1 Energie

Obiectiv Specific: Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

- Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice
- Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică
- Măsuri de sprijin pentru ESCOs
- Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată
- Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților

Obiectiv Specific: Promovarea energiei din surse regenerabile

- Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie a clădirilor
- Măsuri de creștere a adecvării rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă

Obiectiv Specific: Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E

- Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice
- Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie
- Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA(Trebuie decisă mutarea în OPI)
- Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier

OP2.2. Schimbări climatice, riscuri, apă

Obiectiv Specific: Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor

- Managementul inundațiilor

- Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului
- Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională
- Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere

Obiectiv Specific: Promovarea gestionării sustenabile a apei

- Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea a operatorilor regionali
- Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare
- Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA(Trebuie decisă mutarea în OPI)
- Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier

OP2.3. Economia circulară

Obiectiv specific: Promovarea tranziției către o economie circulară

- Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri
- Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri
- Investiții în consolidarea capacității părților interesate fie publice sau private, pentru a susține tranziția la economia circulară și care să promoveze acțiuni/ măsuri privind economia circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată și reciclarea

OP2.4. Biodiversitate

Obiectiv specific: Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate. Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice

- Măsurile pentru implementarea infrastructurii verzi
- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate

OP2.5. Aer

Obiectiv specific: Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- Dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE și achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerul ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE
- Implementarea măsurilor care vizează creșterea calității aerului :
- măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante ;
- finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/ sau alor entități publice (spitale, unități de învățământ etc.) sau a instalațiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.

OP2.6. Situri contaminate

Obiectiv specific: Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- Măsurile de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor
- Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

OP2.7. Mobilitate urbană

Obiectiv specific: Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

- Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe cale ferată și cu metroul și de acces la TEN-T centrală și globală de transport, inclusiv soluții combinate

- Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și în municipii și zona lor funcțională prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă

OP3. O Europă mai conectată

În cadrul acestui obiectiv de politică, România își propune finalizarea unor tronsoane ale rețelei TEN-T principală și anumite părți ale rețelei TEN-T globale, transportul fiind un factor important al dezvoltării economiei. Prioritatea pentru România rămâne dezvoltarea infrastructurii de transport în special pe rețeaua principală, precum și conexiunea regiunilor la rețeaua TEN-T prin realizarea variantelor ocolitoare și a racordurilor lipsă, care va permite o mai bună interconectare a regiunilor dar și a României cu alte state membre.

OP3.1. Conectivitate

Obiectivul Specific: Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală

- Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport rutier
- Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport pe calea ferată
- Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacității de transport și măsuri de reformă
- Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptate privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere
- Investiții în infrastructură și superstructură portuară situate pe rețeaua TEN-T centrală și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere
- Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces și echipamente
- Investiții în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T centrală și globală și creșterea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a timpilor de trecere, includerea de noi servicii și proceduri operaționale.
- Asistență tehnică acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor

Obiectivul Specific: Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

- Dezvoltarea rețelelor rutiere naționale de acces la TEN-T centrală și globală de transport

- Dezvoltarea rețelelor feroviare de acces la TEN-T centrală și globală de transport

OP3.2. Broadband

Obiectivul Specific: Îmbunătățirea conectivității digitale

- Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband - Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor “Planului național sau regional privind banda largă” (condiție favorizantă)

OP4 O Europă mai socială

România are în vedere crearea acelor pârghii fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni. În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore:

- asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile
- adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și a progresului tehnologic
- combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate
- asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor

OP4.1. Ocupare

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale

- Dezvoltarea **mecanismului de integrare multidisciplinară a politicilor din ocupare, educație, asistență socială și sănătate** prin armonizarea cadrului legal între serviciile oferite forței de muncă de cele patru sectoare
- **Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare**, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarse în țară, migranți etc.), prin **pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor**
- **Valorificarea potențialului economic al tinerilor** (inclusiv NEETs)
- Asigurarea **forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite**
- Promovarea **spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale**
- Facilitarea accesului în ocuparea unui loc pe piața forței de muncă a **persoanelor dezavantajate**

Obiectiv specific: Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistență personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă.

- Dezvoltarea unui **mecanism coerent și sustenabil** de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite **în anticipare** și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii

Obiectiv specific: Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată

- Crearea de oportunități pentru **integrarea femeilor** pe piața muncii

Obiectiv specific: Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății

- Crearea unui **mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați**, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă)

OP4.2. Educație

Obiectiv specific: Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale

- Adaptarea programelor de pregătire din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale

- Creșterea calității, eficacității și relevanței ofertei și serviciilor de educație (la toate nivelurile)

- Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere

- Îmbunătățirea formării cadrelor didactice pentru creșterea calității și eficacității procesului educativ

Obiectiv specific: Promovarea **accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii**, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar

- Creșterea **accesului** la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii.

- **Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice** pentru o educație incluzivă

- Consolidarea participării populației în **procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii**

OP4.3. Incluziune socială

Obiectiv specific: Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii

- *Promovarea integrării socio-economice a 700 de comunități marginalizate, inclusiv Roma, prin implementarea unor măsuri integrate*

- *Îmbunătățirea condițiilor de locuit, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice*

- *Integrarea socio-economică a migranților*

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată

- *Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele bolnave mintal cu sau fără tutore legal*

- *Creșterea intervențiilor integrate pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost*

- *Pregătirea specialiștilor din domeniul asistenței sociale*

- *Dezvoltarea serviciilor integrate destinate copiilor și adolescenților cu tulburări din spectrul autist*

OP4.4. Sănătate

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată

- *Continuarea investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale (lista scurtă MS în baza unor criterii de prioritizare– Reabilitarea/ Constructia spitalelor județene și spitale prioritare naționale și dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire și perfecționare resursă umană*

- *Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează prevenirea și controlul bolilor netransmisibile*

- *Sprijinirea programelor dedicate de sănătate, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare*
- *Creșterea accesului la servicii medicale primare la nivelul comunității/ Asistență medicală de bază în comunitățile sărace/marginalizate/dezavantajate*
- *Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului de pregătire pentru personalul cu atribuții în domeniul asistenței medicale de urgență. Acordarea de prim ajutor calificat și asistență medicală de urgență*
- *Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire active*
- *Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează îmbunătățirea capacităților de diagnostic și supraveghere a bolilor transmisibile, raportarea acestora și îmbunătățirea măsurilor de prevenire și control*

OP5 O Europă mai aproape de cetățenii săi

În ceea ce privește implementarea dezvoltării teritoriale integrate, România va folosi ambele abordări, atât **Investițiile Teritoriale Integrate**, cât și **Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității**.

Este avută în vedere alocarea de sume dedicate (pe baza unor algoritmi clar stabiliți) pentru investiții în municipiile reședință de județ, inclusiv zonele funcționale, cu scopul de a consolida capacitatea de planificare și coordonare pentru gestionarea investițiilor urbane integrate, pentru a genera creștere economică, inovare și productivitate, precum și pentru a asigura accesul la noi locuri de muncă și servicii publice de bază la nivel local, în linie cu potențialul de creștere al acestora și în baza unei abordări personalizate.

Sunt avute în vedere investiții în infrastructura turistică, inclusiv în noi tehnologii, dezvoltarea unei rețele de destinații turistice competitive, precum și creșterea calității serviciilor. Patrimoniul cultural și natural este un element important care contribuie în mod decisiv, atât la dezvoltarea turismului, cât și la dezvoltarea locală, dar care necesită ample investiții de conservare și restaurare și în aceste condiții intervențiile la nivel regional vor fi prioritizate în sensul concentrării către obiectivele cele mai reprezentative (cetăți medievale, mănăstiri și biserici, centre etnografice, monumente arheologice, case memoriale, alte măsuri de recunoaștere a valorilor naționale etc).

OP5.1. Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană

Obiectiv specific: Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

- *Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes național*
- *Investiții în infrastructura din domeniul cultural*
- *Investiții în patrimoniul cultural*
- *Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice*

OP5.2. Dezvoltare teritorială integrată

Obiectiv specific: Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

- *Sprijin pentru structurile de guvernare ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale*
- *Sprijin pentru structurile de guvernare CLLD (ZUM-uri) - pregătire, gestiune și animare*
- *Sprijin pentru SIDU – pregătire, gestiune și animare*

Conform pachetului legislativ 2021-2027 propus de Comisia Europeană, alocările dedicate României din fondurile aferente Politicii de Coeziune însumează aprox. 31 **miliarde euro** (prețuri curente) și sunt distribuite pe fonduri astfel:

- **Fondul European de Dezvoltare Regională - 17,715 miliarde euro**, inclusiv 392 milioane euro pentru Cooperare Teritorială Europeană,
- **Fondul Social European Plus - 8,385 miliarde euro**,
- **Fondul de Coeziune - 4,499 miliarde euro**, inclusiv alocarea de transferat către Mecanismul pentru Interconectarea Europei (Connecting Europe Facility - CEF) - 1,091 miliarde euro, din care doar 70% la dispoziția Statului Membru,
- **Fondul pentru o Tranziție Justă – 1,766 miliarde euro**

4. Politica Agricolă Comună 2021-2027

Pe baza a nouă obiective clare, viitoarea PAC va continua să asigure accesul la alimente de calitate superioară și un sprijin puternic pentru modelul european de agricultură, care este unic. Pachetul de reformă PAC conține trei propuneri legislative:

- Un regulament privind **planurile strategice în domeniul PAC** (în care sunt abordate plățile directe, intervențiile sectoriale și dezvoltarea rurală)
- Un regulament privind **organizarea comună unică a piețelor** (OCP unică)
- Un regulament orizontal privind **finanțarea, gestionarea și monitorizarea PAC**

Principalele elemente ale reformei PAC:

- Simplificarea și modernizarea politicii;
- Reechilibrarea responsabilităților între Bruxelles și statele membre;
- Sprijin mai bine orientat, bazat pe rezultate și pe performanță;
- Distribuirea mai echitabilă a plăților directe;
- Creșterea așteptărilor în materie de mediu și climă.

Cele 9 obiective ale viitoarei PAC sunt:

- să le asigure fermierilor un venit echitabil
- să amelioreze competitivitatea
- să restabilească echilibrul de putere în lanțul alimentar
- să combată schimbările climatice
- să protejeze mediul
- să conserve peisajele și biodiversitatea
- să sprijine reînnoirea generatională
- să ajute la dinamizarea zonelor rurale
- să protejeze calitatea alimentelor și sănătatea

Direcții de acțiune

- sprijinirea veniturilor agricole viabile și reziliența în întreaga Uniune pentru a spori siguranța alimentară;
- orientarea spre piață și creșterea competitivității, inclusiv un focus mai mare pe cercetare, tehnologie și digitalizare;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric;
- atragerea și susținerea tinerilor agricultori și facilitarea dezvoltării afacerilor în mediul rural;
- promovarea ocupării forței de muncă, creșterea economică, incluziunea socială și dezvoltarea locală în mediul rural, inclusiv bio-economia și silvicultura durabilă.

5. Măsurile de redresare și reziliență

Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) este un instrument propus de Comisia Europeană la 28 mai 2020, prin Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Facilității de redresare și reziliență (FRR).

Pentru instrumentul de finanțare „Mecanismul de redresare și reziliență” a fost necesară elaborarea Planului Național de Relansare și Reziliență prin care au fost stabilite domeniile prioritare de investiții ale României pentru ieșirea din criză, relansarea economică și creșterea capacității de reziliență a României.

Proiectele de infrastructură sunt investiții publice de importanță strategică pentru România, care asigură creșterea calității vieții, conectivitatea cu coridoarele de transport transeuropene și creșterea mobilității populației și a mărfurilor, iar întârzierea pregătirii portofoliului de proiecte pentru PNRR 2021-2026 va avea impact direct asupra pierderii de sume alocate României prin MRR, context care impune reglementarea în regim de urgență a unor măsuri pentru diminuarea acestei categorii de risc;

Proiectele de infrastructură din domenii de importanță strategică pentru România sunt:

- a) proiecte de infrastructură pentru sisteme de irigare/umectare a solului pentru combaterea riscului de secetă, combaterea eroziunii solului, drenare și desecare, protecție antigrindină, împăduriri;
- b) proiecte de infrastructură pentru mobilitate urbană, regenerare urbană, turism și cultură, ecologizare platforme industriale, înființare/reabilitare/modernizare
- c) campusuri școlare necesare învățământului profesional și tehnic,
- d) reabilitare/modernizare/extindere sisteme centralizate de producere și distribuție a energiei termice necesare populației;
- e) proiecte de infrastructură din domeniul sănătății publice;
- f) proiecte de infrastructură pentru cercetare în domeniul transferului tehnologic;
- g) proiecte de infrastructură de apă-canalizare;
- h) proiecte de infrastructură edilitară: apă-canalizare,
- i) modernizare/extindere/reabilitare/dezvoltare de drumuri interioare ale localităților, mobilitate urbană în parteneriat cu localitățile urbane, regenerare urbană, sistem de iluminat public, sisteme centralizate de alimentare cu energie termică destinate localităților rurale limitrofe localităților urbane.

Ministerul Fondurilor Europene alocă fondurile necesare pregătirii proiectelor pe bază de convenții de finanțare, încheiate cu beneficiarii finali de fonduri pentru pregătirea proiectelor,

în funcție de valoarea estimată a proiectelor de investiții, dar nu mai mult de 3% din valoarea estimată a acestora.

Proiecte de infrastructură pentru mobilitate urbană, regenerare urbană, turism și cultură, ecologizare platforme industriale, înființare/reabilitare/modernizare campusuri școlare necesare învățământului profesional și tehnic, reabilitare/modernizare/extindere sisteme centralizate de producere și distribuție a energiei termice necesare populației în valoare de maxim 500.000.000 lei. Beneficiarii finali ai finanțării sunt autorități publice locale din municipii reședință de județ, municipii și orașe. Mecanismul de alocare a fondurilor, încheiere a contractelor de finanțare, monitorizare proiecte, raportare precum și orice alte măsuri este cel prevăzut de OUG 88/2020 privind instituirea unor măsuri, precum și acordarea unui sprijin financiar pentru pregătirea portofoliului de proiecte în domenii strategice considerate prioritare pentru perioada de programare 2021-2027, destinat finanțării prin Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020 (POAT 2014-2020) și Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020 (POIM). Fondurile prevăzute pentru elaborarea documentațiilor tehnico-economice se repartizează pe regiuni de dezvoltare ale României prin utilizarea cheilor de repartizare prevăzute pentru Programul Operațional Regional 2014-2020.

OUG nr. 155/2020, privind unele măsuri pentru elaborarea Planului Național de Redresare și Reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență va avea un impact macroeconomic, contribuind la pregătirea portofoliului de proiecte din domeniul infrastructurii de interes național/local și regional, care va permite atragerea fondurilor europene alocate României în cadrul PNRR.

6. Planul de dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027

Regiunea Centru este formată din 6 județe (Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu), care însumează o suprafață de 34100 km², reprezentând 14,3% din teritoriul țării. Din suprafața totală a Regiunii Centru cea mai mare pondere o ocupă județul Mureș (19,7%), la polul opus fiind județul Covasna (10,9%).

Particularitățile fizico-geografice ale Regiunii Centru

Cele mai importante particularități ale reliefului Regiunii Centru sunt:

- armonia morfologică a reliefului, modul în care se îmbină marile trepte de relief la nivelul regiunii
- dispoziția concentrică a acestor trepte de relief
- puternica influență exercitată de altitudine asupra componentelor naturale și antropice

Hidrografia Regiunii Centru este reprezentată de suprafețe importante din bazinul hidrografic al râurilor Mureș și Olt.

Diversitatea **bogățiilor naturale** care se găsesc atât în interiorul cât și la exteriorul suprafeței Regiunii Centru constituie o premiză importantă în dezvoltarea economică, cele mai importante fiind: zăcămintele de gaz metan, zăcămintele metalifere și resursele neferoase (aur, argint, plumb, zinc, zăcămintele polimetalice, etc.), sarea, apele minerale (inclusiv cele terapeutice), lacuri sărate, nămoluri sapropelice, gaze mofetice, sulf, rocile de construcție (bazalt, travertin, gresie, șisturi cristaline, cristale marmoreene, calcar, argile și argile refractare, caolin, precum și pietrișuri și nisipuri din albiile principalelor râuri), fondul funciar (foarte diferențiat în funcție de altimetria reliefului și particularitățile bio-pedo-climatice), resurse regenerabile de energie (potențial ridicat din punct de vedere al rentabilității economice îl deține energia solară și biomasa, urmat de potențialul hidroenergetic), potențial turistic ridicat pus în evidență de varietatea și particularitățile reliefului și a condițiilor climatice, etc.

Sistemul de așezări

Rețeaua de localități din Regiunea Centru este formată din 57 de orașe (dintre care 20 sunt municipii), 357 de comune și 1788 de sate. Cele mai multe comune sunt în județul Mureș (91).

Considerată una dintre marile arii de concentrare umană Depresiunea Transilvaniei se remarcă prin repartiția relativ uniformă a așezărilor în strânsă corelație cu relieful, rețeaua hidrografică, resursele naturale și căile de comunicație.

Zone metropolitane

Pe teritoriul Regiunii Centru au fost delimitate două zone metropolitane având ca centre polarizatoare municipiile Brașov și Târgu Mureș, care împreună cu localitățile înconjurătoare formează sisteme teritoriale ce oferă condiții pentru o dezvoltare socială și economică echilibrată.

Zona metropolitană Târgu Mureș este formată din următoarele localități: Târgu Mureș, Ungheni, Acățari, Ceușu de Câmpie, Corunca, Crăciunești, Cristești, Ernei, Gheorghe Doja, Livezeni, Pănet, Sâncraiu de Mureș, Sângeorgiu de Mureș și Sânpaul. Târgu Mureș este un important centru administrativ, cultural, industrial, oferind servicii cu grad ridicat de polarizare a zonei metropolitane, acest fapt facilitând o serie de direcții integrate de dezvoltare durabilă a zonei.

Zonele urbane funcționale la nivelul Regiunii Centru (ZUF)

O zona urbană funcțională cuprinde acele unități administrativ - teritoriale, atât urbane cât și rurale, care au o pondere a navetiștilor în reședința de județ mai mare de 15%.

ZUF Târgu Mureș cuprinde 31 UAT-uri: reședința de județ Târgu Mureș, două orașe (Ungheni, Miercurea Nirajului) și 28 comune: Cristești, Sâncraiu de Mureș, Livezeni, Sântana de Mureș, Corunca, Sângeorgiu de Mureș, Pănet, Ceușu de Câmpie, Sânpaul, Gheorghe Doja, Crăciunești, Ernei, Păsăreni, Gornești, Șincai, Acățari, Ogra, Glodeni, Mădăraș, Voivodeni, Râciu, Iclânzul, Gănești, Suplac, Mica, Gălești, Vărgata, Band.

Demografia și resursele de muncă

Indicatori demografici

Densitatea populației este scăzută (68,3 locuitori/km²) sub cea înregistrată la nivel național (82,2 locuitori/km²). În ultimele 2,7 decenii populația regiunii s-a redus cu -18,5%, datorită atât migrației, cât și datorită scăderii natalității, mai ales după anul 1990.

În mediul urban, populația a scăzut cu -22,8% în 2017 comparativ cu 1990 (de la 60,5% în 1990 la 57,3% în 2017), iar în cel rural cu -12,1% (deși se observă o creștere de la 39,5% în 1990 la 42,7% în 2017). În județul Mureș evoluția ratei de descreștere a populației rezidente proiectate la orizontul anului 2060 față de anii 2050, 2040, 2030 și 2015 se poate observa din tabelul următor:

Tabel nr. 1 Prognoza ratei de descreștere a populației

Județul	2060 față de 2015	2060 față de 2020	2060 față de 2030	2060 față de 2040	2060 față de 2050
Mureș	-26,5	-24,6	-20,2	-14,5	-7,8

Sursă: Analiza socio-economică a Regiunii Centru

Se constată în ultimii ani un interesant fenomen de „re-ruralizare” a României și, implicit, a Regiunii Centru, determinat de migrația dinspre mediul urban spre mediul rural.

Structura populației după nivelul instituției de învățământ absolvite

Ponderea absolvenților de studii superioare s-a dublat în anul 2011 față de anul 2002 (de la 6,6% la 13,7%), în timp ce ponderea persoanelor fără o școală absolvită s-a redus de aproape 3 ori, iar ponderea analfabeților a scăzut de la 2% la 1,2%. În **județul Mureș** ponderea analfabeților a scăzut de la 2,6% la 1,7%, iar ponderea populației cu studii superioare de lungă durată a crescut de la 5,2% la 10,3%.

Caracteristici etno - culturale ale Regiunii Centru

Regiunea Centru se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, lingvistică și religioasă. Românii formează majoritatea absolută a populației din Regiunea Centru (61,22%), fiind însă minoritari în 2 județe – Harghita (12,61%) și Covasna (21,42%). Sunt urmați în ordine de maghiari – 28,57% din totalul populației (6,5% la nivelul național), romi – 4,71% din populație (3,3% la nivelul național) și germani – 0,4% (0,2% la nivelul țării). Maghiarii se concentrează în trei județe – Harghita, Covasna și Mureș. Romii dețin ponderi însemnate în județele Mureș (8,52%), Sibiu (4,52%) și Alba (4,17%).

Maghiarii se concentrează în trei județe – Harghita, Covasna și Mureș – în două dintre acestea constituind majoritatea populației.

Tabelul nr. 2. Structura etnică a județului Mureș, 2011

Județ	Români (%)	Maghiari (%)	Romi (%)	Germani (%)	Alte etnii(%)
Mureș	50,35	35,40	8,52	0,27	4,39

Sursă: INS

Resursele de muncă. Piața forței de muncă

Transformările socio-economice ce au avut loc în ultimele decenii în România au influențat evoluția și structura forței de muncă. Evoluția numerică a populației active în ultimii 30 de ani a fost negativă în regiunea Centru. Acest fenomen se explică și prin scăderea populației în vârstă de muncă, dar și prin migrația populației spre țările Uniunii Europene.

În ceea ce privește structura pe sectoare economice a forței de muncă, se constată restrângerea sectorului primar și al celui secundar, concomitent cu dezvoltarea sectorului serviciilor și al construcțiilor. Ponderea populației ocupate în agricultură a rămas aproape neschimbată în ultimii 20-30 de ani. Din totalul populației ocupate în agricultură, silvicultură și pescuit la nivel regional aproape două treimi, 65,1% era în județele Mureș (28,0%) în anul 2017.

În perioada 1990-2017 a scăzut numărul **populației active civile** din Regiunea Centru, cu 17,4%. În unele județe, în 2017 comparativ cu 1990 s-au înregistrat scăderi în rândul populației active peste media regională: în județul Harghita (-20,7%), Covasna (-19,8%), Brașov (-19,4%) și Alba (-18,1%). Din populația activă civilă la nivelul Regiunii Centru în 2017 un sfert era în județul Brașov (24,2%, 261,5 mii persoane), urmată de județul Mureș cu o cincime (21,7%, 234,8 mii persoane), la polul opus cu mai puțin de o zecime fiind județul Covasna (7,9%, 86 mii persoane). Populația activă a regiunii forma puțin peste 40% din totalul populației în anul 2017.

Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă s-a diminuat de la 63,2% în 1996 la 59,8% în 2000, la 54,1% în 2010, fiind de 54,2% în anul de referință 2013, urmând în perioada 2014-2017 o creștere constantă de la 54,8% la 60,8%.

Tabel nr. 3. Resursele de muncă și rata de activitate a resurselor de muncă la nivelul județului Mureș în perioada 1990-2017

Resurse de muncă (mii persoane)	1990	1995	2000	2005	2010	2017
	340	352.5	352.9	364.2	371.8	341,3
Rata de activitate (%)	83,1	84,4	75	68	66,7	68,8

Sursă: INS

În anul 2017, la nivelul regiunii Centru sectorul industriei deținea cea mai mare pondere a populației ocupate, aproape o treime (30,8%, 322,2 mii persoane), fiind aproape la egalitate cu sectorul serviciilor 12 (30,4%, 318,2 mii persoane), urmat de agricultură, silvicultură și pescuit (16,8%), comerț (14,5%), construcții (7,4%). În județul Mureș situația se prezenta în felul următor: 30,0% servicii, 26,5% industrie (din care 88,1% industria prelucrătoare), 21,8% agricultură, silvicultură și pescuit, 15,1% comerț, 6,6% construcții.

Situația șomajului în Regiunea Centru

Rata șomajului la nivelul Regiunii Centru a avut o evoluție oscilantă în perioada 1991-2017. Cele mai scăzute valori s-au înregistrat în anii 1991 (1,8%), iar cele mai ridicate valori în anul 1999 (11%). În 2017 rata șomajului la nivel regional era de 3,5%, sub media la nivel național (4,0%), însă în județul Mureș era aproape egală cu media națională de 4,0%.

În funcție de **nivelul de instruire**, din numărul total de șomeri înregistrați la nivelul Regiunii Centru în 2018 (30860 șomeri), cele mai afectate de șomaj sunt persoanele cu un nivel redus de educație, (80,0%, 24680 șomeri care au un nivel de studiu primar, gimnazial sau profesional), urmat de cele cu un nivel mediu de educație (15,8%, 4874 șomeri care au absolvit liceul sau postliceala), iar cele mai puțin afectate de șomaj sunt persoanele cu studii superioare (4,2%, 1306 șomeri cu studii universitare).

Infrastructura de transport

Regiunea Centru se bucură de o **poziție privilegiată în ce privește accesibilitatea și conexiunile rutiere** cu restul țării și cu Europa. Regiunea Centru este străbătută de **cinci drumuri europene**.

În prezent, pe teritoriul Regiunii Centru este dat în funcțiune tronsonul de **autostradă** ce asigură legătura cu zona de vest a României și țările din Europa Centrală. De asemenea, este în construcție autostrada A10 care asigură legătura între autostrăzile A1 și A3. Amintim faptul că mai multe sectoare ale **autostrăzii** Sibiu-Nădlac (A1) sunt deschise traficului, iar celelalte sunt într-o fază avansată de execuție. Din 2018 două din cele patru tronsoane ale autostrăzii Sebeș - Turda (Aiud - Unirea - Turda) și un tronson al autostrăzii A3 (Iernut - Ungheni) sunt date în circulație. Tronsoanele nefinalizate ale autostrăzii A10 și A3 (Târgu Mureș - Câmpia Turzii) sunt în fază avansată de execuție.

Rețeaua de căi ferate

În ansamblu, sub aspectul infrastructurii de transport feroviar, Regiunea Centru este avantajată de poziția geografică, fiind localizate câteva noduri de cale ferată de importanță regională.

Aeroporturi

În regiune există două **aeroporturi** internaționale la Sibiu și Ungheni (la 15 km de Târgu Mureș), iar la Ghimbav în județul Brașov unul aflat în fază de proiect de construcție. Prin Aeroportul Internațional Transilvania Târgu Mureș principalele destinații sunt: Londra, Budapesta, Dortmund, Memmingen, etc. Compania aeriană care asigură majoritatea zborurilor este Wizz Air.

Infrastructura edilitară

Aspectele privind accesul la infrastructura tehnico-edilitară (utilități publice de interes local), au o importanță dimensiune socială și un rol esențial în consolidarea dezvoltării durabile a localităților și îmbunătățire a condițiilor de viață.

În ultimul deceniu, la nivelul Regiunii Centru **lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile** a crescut continuu.

În anul 2017, **rețeaua de canalizare publică** din Regiunea Centru era cu un sfert peste valorile din anul de referință 2013 (25,8%) și de 2 ori mai mult față de în urmă cu un deceniu (+107,0% față de 2007). În profil teritorial, în 2017 comparativ cu 2013, peste media regională, s-au înregistrat rate de creștere a lungimii totale simple a conductelor de canalizare în județele Alba cu +34,7%, Sibiu cu +27,7%, Brașov cu +27,3%, și Harghita cu 26,0%, la polul opus, cea mai mică creștere fiind în județul Mureș cu +18,3%.

În anul 2017, **rețeaua de distribuție a gazelor** din Regiunea Centru era cu 3,7% mai mult față de anul de referință 2013 și cu 10,5% mai mult față de în urmă cu un deceniu.

În profil teritorial, în 2017 comparativ cu 2013, s-au înregistrat rate de creștere a lungimii totale a conductelor de distribuție a gazelor în județele Sibiu, peste media regională, cu +6,3%, Brașov cu +4,0% și Harghita cu +3,8%.

În anul 2017, **cantitatea de energie termică distribuită** din Regiunea Centru a fost cu peste o treime mai puțină față de anul de referință 2013 (-38,3%) și cu aproape trei sferturi mai puțină față de în urmă cu un deceniu (-70,2% în 2007).

Infrastructura de învățământ

Datorită scăderii populației la nivel de regiune, a scăzut și numărul unităților de învățământ. La nivelul Regiunii Centru numărul de **PC - uri** pe toate nivelurile de educație era în 2017 de aproximativ 50 de mii, cu 12,8% mai mult față de anul de referință (de la 43.900 PC-uri în 2013 la 49.499 PC-uri în 2017).

În profil teritorial, din numărul total de PC-uri din regiune în 2017 cele mai mari ponderi erau în județele Brașov (24,6%), Mureș (21,7%) și Sibiu (21,2%) urmate la mare distanță de Alba (13,8%), Harghita (12,2%) și în final de Covasna cu doar 6,5%.

La nivelul Regiunii Centru, **rata abandonului școlar** a înregistrat în perioada de referință o evoluție ușor sinusoidală, ajungând în 2016 la 2,4% în învățământul primar, 2,9% în învățământul gimnazial, 3,6% în învățământul liceal și profesional, 12,6% în învățământul postliceal și de maiștri. În profil teritorial, în 2016 rate ale abandonului școlar peste media regională s-a înregistrat în învățământul primar în județele Covasna (3,8%) și Brașov (3,0%), în învățământul gimnazial în Brașov și Covasna (3,6%), Mureș (3,4%).

Infrastructura de sănătate

În Regiunea Centru cel mai important centru medical este municipiul Târgu Mureș, acesta fiind în același timp și un important centru universitar la nivel național.

În profil teritorial, în 2018 comparativ cu 2013, cele mai importante rate de creștere, peste media regională, s-au observat în ce privește numărul de cabinete stomatologice în Mureș (+28,9%), Sibiu (+27,2%) și Harghita (+21,2%), cabinete medicale de specialitate în Mureș (+45,5%), farmacii și puncte farmaceutice în Covasna (+13,6%) și Sibiu (+12,7%), laboratoare medicale în Mureș (+21,9%) și Sibiu (+16,7%).

Infrastructura de telecomunicații

Accesul la calculator și frecvența utilizării acestuia

În ce privește **ponderea gospodăriilor care au avut un calculator acasă**, la nivelul României, aproape două treimi (65,6%) din gospodării au avut în anul 2017 un calculator

acasă, comparativ cu anul de referință 2013 când acest indicator era de 55,8%. În 2017, la nivelul Regiunii Centru s-a înregistrat o pondere puțin sub media națională, fiind de 62,4%, iar în 2013 de 51,3%.

Accesul la internet și utilizarea acestuia

În anul 2017, **ponderea gospodăriilor cu acces la rețeaua de internet acasă** a fost la nivel național de 68,6%, iar la nivelul Regiunii Centru de 65,5%.

În ceea ce privește ponderea gospodăriilor cu **acces la internet de acasă în funcție de statutul ocupațional al capului gospodăriei**, la nivelul Regiunii Centru, în anul 2017, cea mai mare pondere s-a înregistrat în rândul salariaților, aproape două treimi, 61,6% (comparativ cu 53,9% în 2013), urmați de pensionari cu o cincime, 21,7% (comparativ cu 28,2% în 2013), apoi de lucrători pe cont propriu (inclusiv patroni) cu 11,1% (similar cu anul 2013), iar în final de șomeri și alte persoane inactive cu 5,6% (comparativ cu 6% în 2013).

Fondul de locuințe

Fondul de **locuințe existente** din Regiunea Centru a cunoscut o dezvoltare modestă între anii 1991 și 2000 și mai accentuată în ultimul deceniu. În Regiunea Centru, în anul 2017 erau 1.041.971 locuințe cu 2,3% mai mult față de anul de referință 2013 și cu 7,6% mai mult față de un deceniu în urmă.

În perioada 2007-2017 **suprafața locuibilă per locuitor** a înregistrat la nivelul Regiunii Centru o creștere continuă de la 14,5 la 19,3 m²/locuitor, evoluție similară cu cea la nivel național.

Mediul înconjurător

Calitatea aerului

Cele mai importante emisii de substanțe poluante care au depășit în ultimii ani cantitatea maximă admisibilă sunt formaldehidă (SC Kronospan SA, Sebeș, județul Alba) și amoniacul (SC AZOMUREȘ SA, Târgu Mureș, județul Mureș).

Calitatea apei

Calitatea apei este direct influențată de factorii antropici și naturali. La nivelul Regiunii Centru, sursele majore de poluare a apelor de suprafață aparțin următoarelor activități economice: industria extractivă, captare și prelucrare apă pentru alimentare (stații de epurare, ape uzate orășenești), industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria metalurgică și prelucrarea metalelor, etc.

Calitatea solului

La nivelul Regiunii Centru, cea mai mare pondere o dețin solurile din terenurile agricole din clasa IV (41,2%), urmate de cele din clasa III (aproape o treime, 27,5%) și clasa V (un sfert, 24,2%), la polul opus fiind cele din clasa I (doar 0,7% %).

Biodiversitatea și fondul forestier

Regiunea Centru dispune de un capital natural deosebit. La nivelul Regiunii Centru, **suprafața siturilor NATURA 2000** era în anul 2017 de 16.760 km² (49,1% din suprafața regiunii), cu 23,9% mai mare față de cea în urmă cu aproximativ un deceniu (13.522 km² în 2009, 39,7% din suprafața regiunii). Potrivit datelor statistice oficiale ale Institutului Național de Statistică, la nivelul Regiunii Centru în anul 2018 suprafața ocupată cu vegetație forestieră (păduri + alte terenuri cu vegetație forestieră) era de 1269,1 mii hectare (37,2% din teritoriul regiunii), fiind cu 0,3% mai mare față de anul 2014. Un ritm similar de creștere (+0,58%) a suprafeței pădurilor în perioada 2014-2018 s-a înregistrat și la nivelul României, aceasta ajungând la finalul perioadei la 6364,9 mii hectare, reprezentând 27,6% din teritoriul național.

Fondul forestier

Potrivit datelor INS, în anul 2018 suprafața ocupată cu vegetație forestieră (păduri + alte terenuri cu vegetație forestieră) era mai mare cu 0,3% față de anul 2014. În județul Mureș suprafața ocupată cu vegetație forestieră a crescut de la 219,8 mii hectare în anul 2014 la 220,00 mii de hectare în anul 2018, ceea ce demonstrează că împădurirea reprezintă una din prioritățile politicilor silvice din România.

Infrastructura tehnică de mediu și gestionarea deșeurilor

În anul 2018, ponderea populației din Regiunea Centru racordate la sistemul public de alimentare cu apă a urcat la 76,6%, în creștere cu 7,4 puncte procentuale față de anul 2014 și cu 7,2 p.p. peste nivelul înregistrat la nivel național.

În județul Mureș ponderea populației cu acces la rețeaua de distribuție a apei potabile a crescut de la 62,9% în anul 2014 la 63,7% în anul 2018.

În perioada 2014-2018, numărul **populației din Regiunea Centru conectată la sistemul de epurare a apelor uzate** a crescut cu o 12,5%, ajungând la 1 511 447 persoane, reprezentând 65,1% din totalul populației rezidente.

În județul Mureș, conform datelor INS, în perioada 2014-2018 a crescut numărul populației conectate la rețeaua de canalizare publică de la 268,75 mii de persoane la 274,26 mii de persoane.

Calitatea vieții în mediul urban și sănătatea locuitorilor depind în mod considerabil de suprafața zonelor verzi, iar dezvoltarea orașelor din Regiunea Centru a ținut cont într-o măsură redusă de exigența extinderii zonelor verzi. În fapt, **suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe** a scăzut la nivelul regiunii cu 2,1% în 2018 comparativ cu 2014, ajungând la un total de 2560 hectare. Indicatorul **suprafața spațiilor verzi/locuitor în municipii și orașe s-a menținut** la 19,2 m²,

sensibil mai mică față de standardul minim la nivelul Uniunii Europene de 26 m²/locuitor sau față de cei 50 m²/locuitor recomandați de Organizația Mondială a Sănătății.

În județul Mureș, conform datelor INS, în perioada 2014-2018 a crescut media suprafeței spațiilor verzi orășenesti/locuitor de la 23,4 mp/locuitor la 26,6 mp/locuitor.

Gestionarea deșeurilor

În 2016, cel mai recent an pentru care dispunem de informații pentru toate județele Regiunii, se estimează că cca 2,1 milioane locuitori, reprezentând 90% din populația Regiunii Centru beneficiau de servicii de salubritate. Ponderea și cantitatea de deșeuri municipale necolectate s-a redus în mod continuu în ultimii ani, ajungându-se, în anul 2017, la un grad de necolectare de 5% în județul Alba respectiv de 6,1% în județul Mureș.

Economia regională

După ieșirea din recesiunea economică în anul 2012, Regiunea Centru a început să recupereze scăderile înregistrate în perioada 2009-2010, iar anii 2015-2018 au dus la consolidarea creșterii economice. Soldul investițiilor străine la nivelul Regiunii Centru la finalul anului 2017 a crescut cu peste 2,1 miliarde euro comparativ cu sfârșitul anului 2012.

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, România a beneficiat de finanțări nerambursabile din Fondurile Structurale și de Coeziune (FSC) și din Fondurile complementare ale Uniunii (FEADR și FEP).

Ritmul absorbției fondurilor europene s-a accelerat mai ales după anul 2013, iar fondurile destinate dezvoltării economice prin modernizarea IMM-urilor au fost cheltuite în mod corespunzător. În perioada de programare 2014-2020, IMM-urile au beneficiat de alocări financiare consistente atât prin intermediul POR 2014-2020 cât și prin PNDR 2014-2020 și POC 2014-2020 (cel din urmă finanțează în special pentru firmele care desfășoară activități de CDI și TIC).

O altă evoluție semnificativă în ultimii ani este **continuarea tendinței de polarizare economică la nivel regional**. Majoritatea activităților economice fiind concentrate în jurul orașelor mari și în localitățile rurale situația economică este mai precară.

Un proces economic recent este apariția **clusterelor economice**. În Regiunea Centru s-au format clustere în domeniile prelucrării lemnului, a biomasei, a industriei textile, a electrotehnicii, a prelucrărilor metalice, a industriei alimentare, iar procesul de clusterizare este de așteptat să ia amploare.

Întreprinderile mici și mijlocii au înregistrat începând cu anul 1990 o dezvoltare susținută, ajungând să reprezinte în anul 2017 aproximativ 73,5% din efectivul de personal și 70,6% din cifra de afaceri realizată de unitățile locale active.

Evoluția productivității muncii

Productivitatea muncii în Regiunea Centru în anul 2017 a rămas mult sub media Uniunii Europene, fiind în acest an aproape 60% din acesta. Comparativ cu celelalte regiuni, Regiunea Centru se situează pe poziția a patra, după București, Regiunea Vest și Regiunea Sud-Est, în aproape toată perioada 2007-2017.

Structura economică a Regiunii Centru

Produsul Intern Brut /locuitor al Regiunii Centru, în anul 2017, calculat la paritatea de cumpărare, era 60% din media Uniunii Europene și 95,4% din media națională. Sectorul agricol contribuie în proporție de 4,6%, iar construcțiile cu 6,4%. Două județe din Regiunea Centru – Brașovul și Sibiu – se numără printre cele mai dezvoltate din țară, având un indice de dezvoltare față de media națională de 122,8%, respectiv 114,1%. Județul Alba se situează în apropierea mediei naționale având un indice de 98,2% în timp ce celelalte 3 județe ale regiunii sunt cu 20-30 pp sub valoarea P.I.B./ locuitor la nivel național. Surprinde prezența Mureșului în această grupă, acest județ având în urmă cu 15 ani un nivel al PIB/locuitor apropiat sau chiar peste media națională. Agricultură și silvicultură și-au redus semnificativ ponderea în valoarea adăugată brută la nivel regional de la 8,4% în 2007 la 4,6% în 2016, iar industria și-a menținut ponderea la cca 33%.

Principalele sectoare ale economiei regionale

Ponderile unor sectoare economice de bază, precum agricultura, industria extractivă, industria prelucrătoare grea s-au redus mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri economice și a celor din sectorul terțiar, în particular. Activitate tradițională în Regiunea Centru, **agricultura** constituie până în zilele noastre principala ocupație și sursă de venit a locuitorilor din mediul rural. Orientată spre satisfacerea cererii interne, agricultura beneficiază de un potențial natural important și diversificat. Cu toate acestea, sectorul agricol se află în cursul unui lung și dificil proces de modernizare și restructurare.

Sectorul serviciilor are o contribuție importantă la formarea produsului intern brut regional, având o dezvoltare semnificativă în ultimii ani.

Turismul a înregistrat o serie de progrese pe anumite segmente, cum ar fi agroturismul, contribuind la valorificarea importantului potențial turistic al regiunii. Regiunea Centru dispune de un **potențial turistic important** și diversificat.

Industria Regiunii Centru

În Regiunea Centru specificul industrial este mai pronunțat în județele Brașov și Sibiu, județe cu importante tradiții industriale. După scăderea dramatică înregistrată în perioada 1990-2011, industria regională a început să se redreseze, iar în perioada 2011-2017 asistăm la o creștere a numărului de salariați din industrie cu peste 18%.

În prezent, pilonii industriei Regiunii Centru sunt industria auto, industria alimentară și a băuturilor, industria confecțiilor textile, a pielărie și încălțăminte, prelucrarea lemnului și fabricarea mobilei.

Infrastructura de afaceri și transfer tehnologic

Un loc important în cadrul structurilor de afaceri îl au parcurile industriale. În Regiunea Centru sunt înregistrate 18 parcuri industriale, dintre care 16 sunt operaționale și 2 în curs de amenajare.

Turismul balnear și eco-turismul

Turismul balnear reprezintă una din formele de **circulație turistică constantă**. În Regiunea Centru se găsește cea mai mare densitate de stațiuni balneoclimaterice din România. Cele mai importante stațiuni balneoclimaterice din regiune sunt cele de la Sovata, Ocna Sibiului, Covasna, Băile Tușnad, Predeal, Bazna, Balvanyos, Malnaș, Vâlcele, Praid, Borsec, Băile Homorod, Harghita Băi, Izvoru Mureșului, Lacu Roșu, Sângeorgiu de Mureș. Aici se tratează numeroase afecțiuni precum: boli cardiovasculare, boli ale aparatului locomotor, digestiv, respirator și renal, boli endocrine, boli dermatologice, boli ginecologice, boli de nutriție.

Potențialul turistic al Regiunii Centru. Considerații generale

Turismul montan beneficiază în Regiunea Centru de condiții naturale excepționale, aproape jumătate din suprafața regiunii fiind ocupată de arealele montane. **Turismul cultural** dispune de resurse însemnate, cu o mulțime de obiective valoroase ce împânzesc teritoriul regiunii și câteva repere arhitectonice binecunoscute. **Turismul balnear** începe să fie reconsiderat și revalorizat în ultimii ani, acesta putând redeveni în perioada următoare una din formele preferate de turism, inclusiv pentru piața externă.

Turismul rural atrage îndeosebi familiile cu copii, care caută relaxarea într-un mediu liniștit și sănătos. Pe lângă turiștii din România, de această formă de turism sunt atrași și turiștii străini interesați de cultura românească, aceasta fiind un mijloc direct de cunoaștere a civilizației tradiționale autentice.

Turismul de afaceri s-a dezvoltat cu precădere în marile orașe și în câteva stațiuni ce oferă un înalt confort de cazare și dispun de facilitățile tehnice necesare.

Stațiuni balneare și balneoclimaterice

În Regiunea Centru se găsește cea mai mare densitate de stațiuni balneoclimaterice din România. Apele minerale cu proprietăți terapeutice, lacurile bogate în săruri minerale, lacurile din fostele saline, mofetele, nămolurile, turba, aerul puternic ozonificat constituie cei mai importanți factori curativi naturali. Începând cu sfârșitul secolului XIX s-au dezvoltat mai multe stațiuni balneare sau balneoclimaterice, cele mai importante dintre acestea fiind cele de la Sovata, Covasna, Băile Tușnad, Predeal, Balvanyos, Malnaș, Vâlcele, Praid, Borsec, Băile Homorod, Harghita Băi,

Izvoru Mureșului, Lacu Roșu, Ocna Sibiului, Bazna, Sângeorgiu de Mureș. După anul 1989, multe dintre aceste stațiuni au intrat în declin, structurile de cazare și bazele de tratament au intrat într-un proces de uzură morală și degradare fizică, unele dintre ele fiind chiar abandonate. În ultimii ani s-au derulat mai multe proiecte vizând reabilitarea și modernizarea stațiunilor din Regiunea Centru, impactul pozitiv al acestor proiecte fiind deja vizibil.

Patrimoniul cultural și istoric

Târgu Mureș. Unul dintre cele mai importante și dinamice orașe ale Regiunii Centru, cu un trecut istoric bogat și o valoroasă moștenire arhitecturală și culturală.

Vestigii antice, biserici fortificate, cetăți, castele și palate, mănăstiri – nenumerate valori culturale și istorice se găsesc aici și constituie obiective turistice de mare valoare.

Structuri de primire turistică

La nivelul României baza materială a turismului s-a extins cu 40,7% mai mult în 2018 față de 2013 (de la 6009 la 8453 unități de cazare), iar la nivelul Regiunii Centru cu 44,3% mai mult pentru aceeași perioadă de referință (de la 1642 la 2369 unități de cazare).

În anul 2018, Regiunea Centru deținea peste un sfert din baza materială a turismului la nivel național, 28,0%.

În 2018 din întreaga bază materială turistică la nivelul Regiunii Centru aproape jumătate o deținea județul Brașov, (40,6%, 961 unități de cazare turistică), urmat la mare distanță de Harghita cu 18,3% (434 unități de cazare turistică), Mureș cu 15,3% (362 unități de cazare turistică) și Sibiu cu 12,8% (303 unități de cazare turistică), la polul opus cu mai puțin de o zecime fiind județul Alba cu 8,6% (204 unități de cazare turistică) și Covasna cu 4,4% (105 unități de cazare turistică).

Agricultura și dezvoltarea rurală

Potrivit datelor statistice de la finele anului 2017, în Regiunea Centru sunt 357 de comune, reprezentând 12,5 % din numărul total al comunelor din România și 1788 de sate (13,8 % din numărul total la nivel național). La nivelul Regiunii Centru, cele mai multe comune sunt în județele Mureș (91) și Alba (67), iar cele mai puține în județele Covasna (40) și Brașov (48).

Potrivit datelor statistice din 2017, din cele 357 de comune ale Regiunii Centru 285 comune erau conectate la rețeaua publică de alimentare cu apă potabilă (79,8% din nr. total), 166 comune erau conectate la rețeaua publică de canalizare (46,5%) și 194 comune erau conectate la rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale. Față de anul 2013 se remarcă o îmbunătățire semnificativă.

Evoluția principalilor indicatori ai mișcării naturale

Începând cu anul 1991, populația din mediul rural din Regiunea Centru a înregistrat în fiecare an rate negative ale sporului natural, cea mai scăzută valoare atingându-se în 1996 (-3,7‰).

Caracteristicile și evoluția pieței forței de muncă

Rata de activitate a populației în vârstă de muncă din mediul rural din Regiunea Centru a coborât de la 68,2% în anul 2000 la 56,8% în anul 2017, sensibil mai redusă decât cea înregistrată în mediul urban – 68,1%.

Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani din mediul rural din Regiunea Centru s-a redus în perioada 2000- 2017 de la 66% la 53,5%, fiind de asemenea vizibil inferioară celei înregistrate în mediul urban – 65,9%.

Această rată redusă de ocupare are multiple cauze: lipsa locurilor de muncă disponibile, nivelul redus de diversificare al economiei rurale (dependența masivă de o singură activitate – agricultura), lipsa spiritului antreprenorial și a cunoștințelor necesare inițierii și conducerii unei afaceri pe cont propriu, lipsa unor măsuri eficiente de stimulare a creării de noi locuri de muncă pe durată lungă în mediul rural, nivelul scăzut de pregătire profesională și corelarea insuficientă între oferta profesională a sistemului educativ și cerințele în continuă schimbare ale pieței forței de muncă, nivelul incipient al formării profesionale pe parcursul întregii vieți și mobilitatea redusă a forței de muncă.

Economia zonelor rurale din Regiunea Centru

Principala caracteristică a zonelor rurale din România este dependența masivă de o singură ramură economică - agricultura. Agricultura de semi-subzistență practică în majoritatea zonelor rurale din Regiunea Centru se caracterizează prin predominanța exploatațiilor agricole de dimensiuni mici.

O situație atipică se întâlnește în comunele din preajma marilor orașe ale regiunii (Șelimbăr, Cristian - Sibiu, Cristești - Târgu Mureș; Ciugud, Galda de Jos, Sântimbru – Alba Iulia, comunele din zona metropolitană Brașov etc.). Acestea au o infrastructură edilitară relativ dezvoltată, o economie puternică și diversificată (întreprinderi industriale moderne, servicii, depozite, zone comerciale moderne).

Agricultura și silvicultura

Condițiile de climă, relief și sol, faptul că aproape jumătate din suprafață este ocupată de zona montană, iar în depresiunile din răsăritul teritoriului se înregistrează în mod obișnuit cele mai joase temperaturi din țară, ar putea fi considerați factori care să facă din Regiunea Centru o zonă mai puțin propice pentru agricultură. După modul de folosință, structura

suprafeței agricole se prezintă astfel: arabil 39,5%, pășuni 34%, fânețe 25,3%, vii și pepiniere viticole 0,5%, livezi și pepiniere pomicole 0,7%.

Resurse umane utilizate în agricultură

Populația ocupată în agricultură la sfârșitul anului 2017 număra 175,6 mii persoane, reprezentând 16,8% din totalul populației ocupate a regiunii (față de 20,8% la nivelul întregii țări), în scădere cu 6,1 puncte procentuale față de ponderea înregistrată în anul 2013. Forța de muncă salariată din acest sector s-a mărit cu 20,2% în perioada 2013-2017, ajungând la 2,3% din numărul total de salariați (14,9 mii persoane).

Resurse materiale

Suprafața amenajată pentru irigații în Regiunea Centru la sfârșitul anului 2018 era de doar 15400 hectare (2% din suprafața arabilă). Cele mai întinse suprafețe irigabile se găsesc în județele Covasna și Alba.

Parcul de tractoare și mașini agricole din Regiunea Centru număra, în anul 2018, 28837 tractoare agricole fizice, 22232 pluguri pentru tractor, 8047 semănători mecanice și 3253 combine autopropulsate pentru cereale. Județele Mureș și Brașov se situează pe primele locuri în ce privește numărul de tractoare și pluguri pentru tractor și cultivatoare mecanice, iar Mureșul și Alba ocupă primele poziții la numărul de semănători mecanice.

Exploatațiile agricole

Potrivit datelor rezultate în urma Recensământului General Agricol din anul 2010 și Anchetelor Structurale din 2013 și 2016, numărul exploatațiilor agricole din Regiunea Centru care dețin terenuri agricole a scăzut cu 13,6% în perioada 2010- 2016, de la 374 mii la 323 mii, iar totalul suprafețelor agricole utilizate a scăzut cu 7%. În consecință, suprafața medie ce revine pe o exploatare agricolă a ajuns la 4,68 hectare în anul 2016, în creștere cu 7,8% față de anul 2010.

Producția agricolă

Valoarea producției agricole a Regiunii Centru, în anul 2017, a fost de 8,34 miliarde lei, reprezentând 10,6% din valoarea producției agricole a României. Cu această pondere Regiunea Centru se situează doar pe locul al 7-lea între regiunile de dezvoltare ale țării.

Sectorul vegetal deține 56,7 % din totalul producției agricole a regiunii, comparativ cu 67,8% la nivel național. Sectorul privat are o pondere covârșitoare – 98,2 % din valoarea producției agricole regionale, fiind apropiat de media națională (98,3%).

Ponderea agriculturii în VAB regională a scăzut în ultimii ani, de la 5,9% în 2010 la 4,6% în 2016, aceeași evoluție înregistrându-se și la nivel național. Se remarcă ponderea mare a

consumului intermediar în totalul producției agricole atât la nivel regional (54,6%) cât și la nivel național (55,2%).

Valorificarea produselor agricole

Valorificarea producției agricole constituie una din problemele cele mai importante cu care se confruntă majoritatea producătorilor agricoli. Lipsa de organizare a producătorilor, insuficienta dezvoltare a structurilor specifice și a pieței agricole interne precum și insuficienta reglementare a relației producător - vânzător induc o stare de permanentă nesiguranță în ce privește valorificarea produselor agricole obținute. Cei mai afectați sunt micii producători agricoli, care formează marea majoritate a producătorilor agricoli și dețin cea mai mare parte din suprafețele agricole. Una din problemele majore cu care se confruntă aceștia este lipsa unor sisteme locale sau regionale de colectare a produselor agricole precum și insuficiența spațiilor adecvate de stocare. Lipsa asociațiilor, a organizațiilor de profil precum și imaturitatea piețelor de produse agricole limitează accesul micilor producători și este adesea într-o poziție de inferioritate în relațiile comerciale cu marii intermediari de produse agricole sau cu retailerii importanți. Fragmentarea excesivă a producției agricole, producțiile individuale reduse, variabilitatea acestora, costurile ridicate de transport al produselor agricole, alături de lipsa, în multe cazuri a certificării produselor determină scăderea interesului marilor procesatori pentru produsele agricole locale.

Partea a II.-a Situația existentă la nivel local

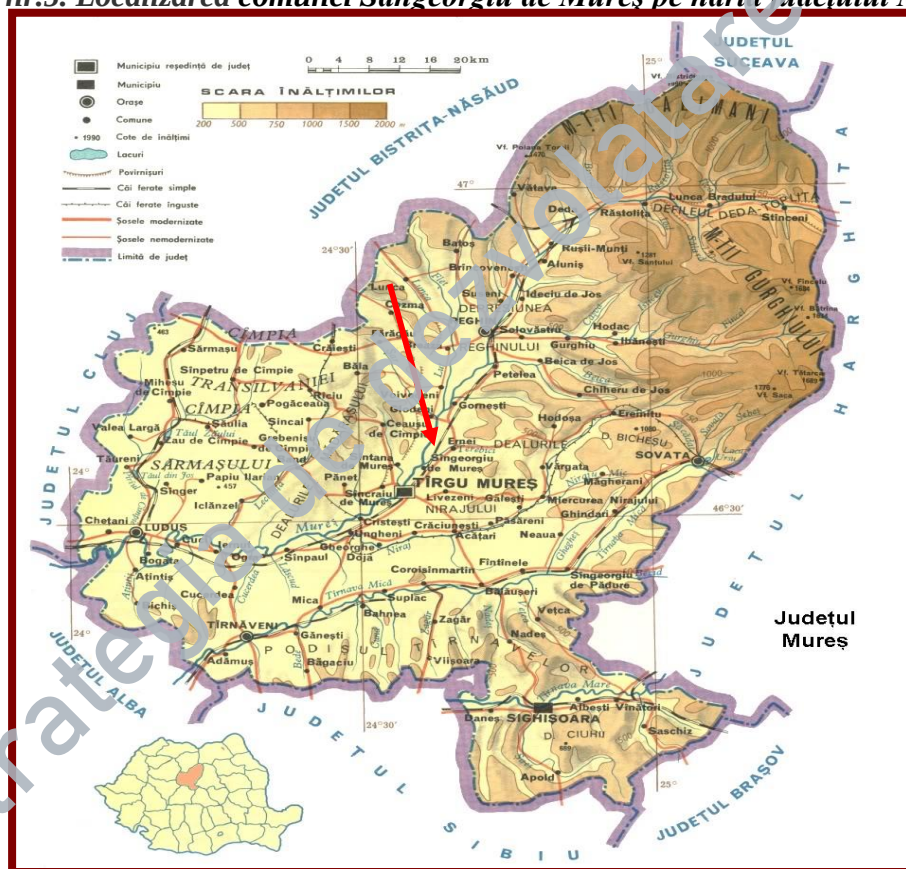
1. Cadru general

1.1. Așezare și istoric

Comuna Sângeorgiu de Mureș este situată la o distanță de 5 km pe drumul național DN15, de municipiul Târgu Mureș, la 25 km de orașul Reghin. Comuna are o suprafață totală de 29,4 km² și are ca vecini la est satele Săcăreni și Poenița, la vest, Sântana de Mureș, Curteni și Chinari, la sud municipiul Tîrgu-Mureș.

Localitatea Sângeorgiu de Mureș este o așezare de mărime mijlocie, suburbană municipiului Târgu Mureș. Teritoriul comunei aparține de bazinul râului Mureș, care traversează comuna, relieful fiind caracterizat de dealuri, văi largi și adânci. Altitudinea comunei la malul râului Mureș este de 310 m, iar primul nivel al terasei de 335-340 m și la al doilea nivel de 355-360 m. Dealurile au înălțimea medie de 450 m. Dealul cel mai înalt este Dealul Pișigoi cu vârful de 487 m.

Fig. nr.5. Localizarea comunei Sângeorgiu de Mureș pe harta Județului Mureș

Sursă: <http://pe-harta.ro/mures/>

Comuna se află în imediata vecinătate a reședinței de județ și la aproximativ 50 de km de principalele centre urbanistice din zonă, astfel:

- Sângeorgiu de Mureș – Târgu Mureș 6 km;
- Sângeorgiu de Mureș – Reghin 26 km;
- Sângeorgiu de Mureș – Sighișoara 59 km;

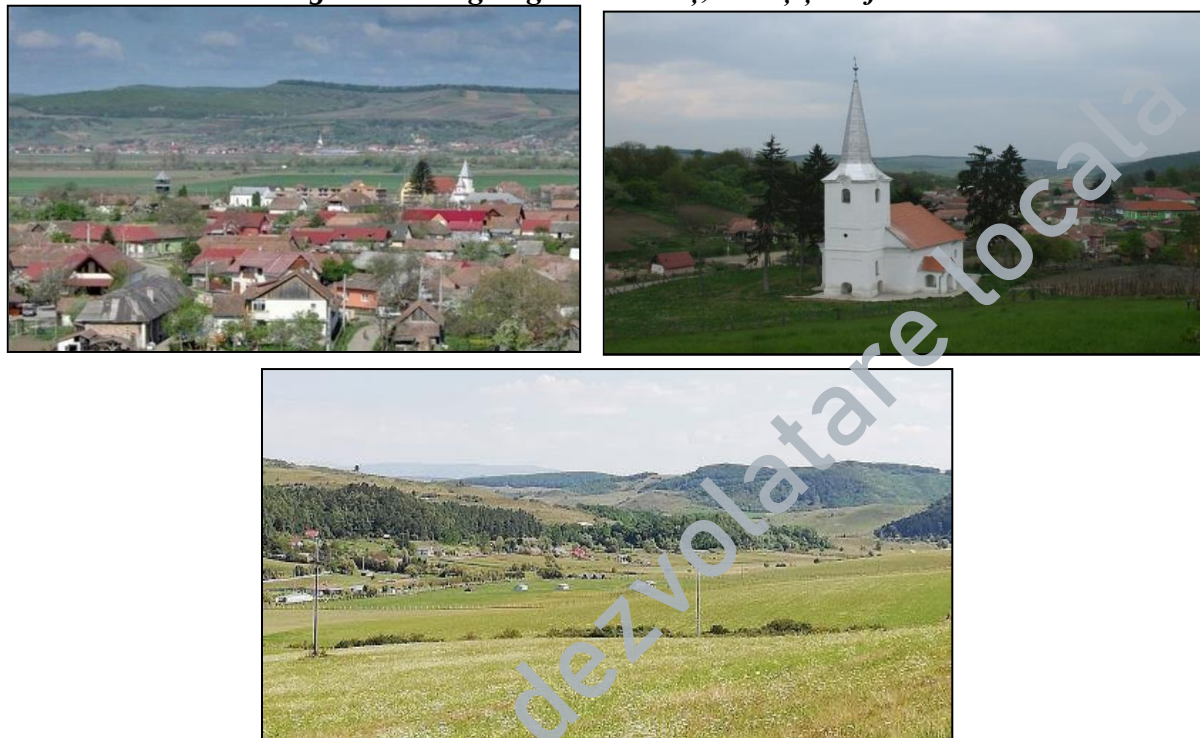

- Sângeorgiu de Mureș – Târnăveni 43 km.

Teritoriul administrativ se învecinează cu comunele Ernei, Livezeni, Sântana de Mureș și orașul Miercurea Nirajului, respectiv Municipiul Târgu Mureș.

Localitățile componente ale comunei Sângeorgiu de Mureș sunt: *Sângeorgiu de Mureș, Cotuș și Tofalău.*

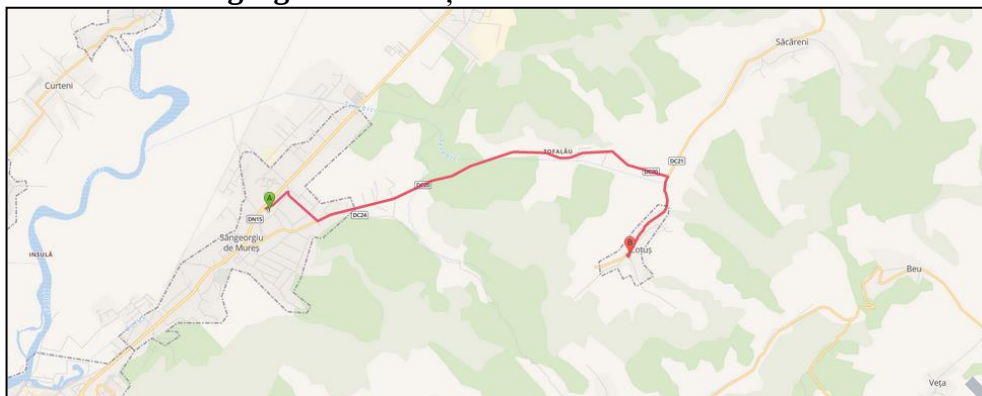
Fig. Nr.6. Sângeorgiu de Mureș, Cotuș și Tofalău

Comuna are o suprafață de 2896 ha, din care spațiul intravilan ocupă 1192 ha, restul de 1704 ha extravilan reprezentând terenuri arabile, pășuni, fânețe, livezi, vii, păduri și alte terenuri.

Comuna Sângeorgiu de Mureș prezintă o serie de particularități față de celelalte așezări rurale ale României. Geografic comuna, situată pe paralela nordică de 46°37' și pe meridianul estic de 24°36' se află la zona de confluență între dealurile subcarpatice, Lunca Mureșului și Câmpia Transilvaniei, este recunoscută pentru frumusețea peisajului, are o atestare documentară de peste 700 de ani cu o istorie complexă și dinamică, are o populație eterogenă formată în principal din maghiari și români, cu o densitate ce o clasifică între primele 10 localități ale județului Mureș, prezintă notabile aspecte socio-cultural-științifice specifice cu resurse naturale demne de remarcat și de valorificat conform principiilor dezvoltării durabile. Numele comunei provine de la Sfântu Gheorghe, în cinstirea căruia a fost sfințită biserica satului. Comuna Sângeorgiu de Mureș a fost atestată de documente scrise, ca localitate unitară în anul 1332.

Fig. nr. 7. Coordonatele geografice Cotuș:

Localitatea Cotuș este situată la 7 km de Sângeorgiu de Mureș, la 13 km de Târgu-Mureș, având coordonatele geografice 46°34'32"N și 24°40'18"E.

Coordonatele geografice Tofalău:

Localitatea Tofalău este situată la 4 km de Sângeorgiu de Mureș și la 3 km N de Târgu-Mureș (N 46.587061 E24.657705).

Fig. nr. 8. Coordonatele geografice Tofalău

Sursă: <https://distanta.ro/46.586460,24.657410/sangeorgiu-de-mures>

Istoricul localităților

Comuna Sângeorgiu de Mureș este atestată de documente scrise ca localitate unitară în anul 1332. În anul 1332 localitatea avea denumirea de Sacerdos de Sancto Georgio. Denumirea s-a schimbat în anul 1423 în Zenthgywrgh, apoi în anul 1498 în Gergh Zenth Gewgrij, transformându-se apoi în Mureș Szent Gyorgy, Szent George, Sân-georz, Georgești și Sfântul George de Mureș. Denumirea satului Tofalău apare în documente în anul 1501. În anul 1556 apare denumirea satului Cotuș în documente sub denumirea de Chejd.

În anul 1722, din cele 127 de localități, cât număra scaunul Mureș, Sângeorgiu de Mureș ocupa locul 10 cu 66 de familii. Jumătate din aceste familii erau în stare de iobăgie, iar 13

erau jeleri. Sângeorgiu de Mureș cu 66 de familii, împreună cu Cotușul cu 21 de familii și Tofalăul cu 8 familii, în total 95 de familii, era a patra localitate din scaunul Mureș. În anul 1750, într-un document fiscal este atestată în Tofalău existența iobagilor și a proprietății iobăgești. Conform acestui document, în anul 1750 în satul Tofalău existau patru familii de iobagi. Dintr-un document din anul 1860 aflăm că Sângeorgiu este situat la mijlocul hotarului său, partea de vest pe șes, partea de est spre deal. Vecini: la răsărit, Tofalău, Cotuș, Ogari, la apus, despărțit de Mureș, Sântana de Mureș, Curteni, Chinari (acestea aparțineau de comitatul Turda), la miazăzi Ernei, Dumbrăvioara. Suprafața totală era de 3701 iugăre în anul 1870, după însemnările lui Orbán Balázs. În descrierea sa, Sângeorgiu de Mureș dispunea de 3701 iugăre adică 2146 ha, din care 1646 ha arabil, restul fâneațe, pășuni și 366 ha pădure. În anul 1870 satul avea 1201 suflete. În anul 1880 a fost semnalată prezența apei sărate în sol și se face un mic bazin folosit pentru tratarea reumatismului.

1.2. Relieful

Microrelieful se încadrează în configurația geomorfologică a centrului Transilvaniei, fiind adăpostită de dealuri, poziția comunei și formele geomorfologice reflectând și caracterul de luncă. În această porțiune se disting cinci torenți mai mari, alimentați din izvoarele ce se găsesc de-a lungul terasei. Bazinele de acumulare ale torenților sunt bine conturate pe versanții dealurilor, care în mare parte sunt acoperiți de păduri, iar pe platformele teraselor sunt săpate adevărate văi. Pâraiele sunt denumite: Căpâlnei, Ghera, Lutului (Cetății), Tiribici și Tofalăului. Aflându-se în zona piemontană a munților Gurghiu, teritoriul comunei are substratul geologic constituit din mame, argile, nisipuri și gresii slab cimentate, de vârstă sarmatiană. Pe expozițiile înscrise ale versanților, ca rocă generatoare de soiuri apare mama în intercalații cu nisip. Pe versanți umbriți și pe terase, soiurile au evoluat în general pe argile remaniate. Roca, pe terase, este formată din pietriș de terasă, care pe unele porțiuni ale frunții teraselor apare chiar la suprafață sau la adâncime mică. În luna râului Mureș și a pâraielor secundare, roca mamă este formată din material aluvionar care textural variază de la mîl până la pietriș, în funcție de monorelief și de distanța de la albia minoră a pâraielor. (Ilarie G. Opriș: *Însemnări monografice*, 1996).

1.3. Aspecte climatice

În cadrul climatului temperat continental cu caracter de tranziție specific țării noastre cu o mare varietate de nuanțe, teritoriul comunei Sângeorgiu de Mureș se situează în sectorul de climă continental moderată de dealuri și pădure. În general sunt caracteristice verile

călduroase și iernile reci și umede, localitatea fiind situată în zona submontană la poalele dealurilor ce nu depășesc 450 m.

Temperatura medie anuală este între 8-9 °C, pe teritoriul localității este în jur de 8,6 °C, luna cea mai rece fiind ianuarie cu -4,3 °C, iar luna cea mai caldă este luna iulie, temperatura medie în această lună fiind de 19,4 °C.

Temperatura minimă absolută înregistrată este de -32,8°C la 21 ianuarie 1942, iar temperatura maximă absolută a fost de 39°C înregistrată la 29 iulie 1936. Numărul zilelor de îngheț este de 120. Toate aceste date scot în evidență caracterul continental al climei comunei.

Administrația Națională de Meteorologie a elaborat ample studii privind posibile scenarii de schimbare a regimului climatic în România în perioada 2001-2030 față de perioada 1961-1990.

Analiza șirurilor temperaturii medii a aerului, a pus în evidență schimbări semnificative în toate anotimpurile în zona municipiului Târgu Mureș și anume:

- încălzire cu aproximativ 0,46-0,5 °C în timpul iernii
- încălzire cu aproximativ 0,67-0,74 °C în timpul primăverii
- încălzire cu aproximativ 1,19-1,24 °C în timpul verii
- încălzire cu aproximativ 0,69- 0,72 °C în timpul toamnei

Precipitațiile atmosferice

Precipitațiile atmosferice sunt răspândite uniform, prezentând o varietate de tip continental cu maxim de precipitații la sfârșitul primăverii și începutul verii, luna cea mai ploioasă fiind luna iunie cu valoarea de 93 de mm, iar minima de precipitații se înregistrează în sezonul rece al anului, astfel încât media anotimpului de iarnă este marcată prin valori cuprinse între 20-50 de mm. Minimul de precipitații se înregistrează în luna februarie cu o cantitate de 30 de mm.

Precipitațiile atmosferice variază între 600-700 de mm/an, fiind mai abundente în perioada de trecere de la primăvară spre vară și mai scăzute în timpul iernii. Frecvența zilelor cu precipitații este de 115-125 de zile/an.

Precipitațiile medii lunare în intervalul 1946-1990 sunt exprimate în tabelul de mai jos:

Tabel nr.4.. Precipitațiile medii lunare în intervalul 1946-1990

Luna	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
mm	28	33,9	21,2	32,8	78,8	81,9	70,6	64,3	39,6	36,7	36,9	35,4

Sursă: Monografia Sângeorgiu de Mureș, 1996

Din datele de mai sus rezultă că cea mai mare cantitate de precipitații cade în lunile mai, iunie și iulie, iar cantitatea cea mai mică se înregistrează în lunile ianuarie și martie. Numărul

zilelor ploioase dintr-un an este de 110. În ultimii 75 ani, cel mai secetos an a fost 1946, cu 443,7 mm, iar cel mai umed, anul 1974, cu 745,6 mm. Saturarea atmosferei cu vapori de apă variază, de asemenea, având valori între 65-85 % după anotimp, cu minime în aprilie și maxime în decembrie și iunie. Vânturile predominante sunt cele din vest și nord-vest, cu intensitate și frecvență mijlocie, viteza cea mai mare fiind de 3,1 m/secundă.

Datorită localizării în partea centrală a țării, teritoriul comunei Sângeorgiu de Mureș din județul Mureș este expus în cea mai mare parte a anului circulației maselor de aer dinspre vest și nord-vest. Apariția generală a vântului este de 31 %. Viteza medie a vântului în această zonă este de 2,4 m/s. Cele mai frecvente vânturi cu viteze ridicate apar în luna februarie și țin cu intermitențe până la sfârșitul verii. Vitezele mai scăzute sunt caracteristice toamnei și începutului verii.

Clima localității este favorabilă pentru cultivarea cerealelor și pentru pomicultură, iar unii localnici practică cu succes și viticultura.

Administrația Națională de Meteorologie a elaborat ample studii privind posibile scenarii de schimbare a regimului climatic în România în perioada 2001-2030 față de perioada 1961-1990.

Analiza șirurilor de date privind cantitatea precipitațiilor, a pus în evidență o scădere a cantităților lunare de precipitații față de perioada 1961-1990, îndeosebi în lunile de iarnă (decembrie, februarie), o creștere în toamnă îndeosebi în luna octombrie, excedent în primăvară în centrul țării iar în lunile iunie, iulie se proiectează scăderi la stațiile de deal și câmpie.

1.4. Resurse de ape

Mureșul este sectorul hidrografic principal spre care își îndreaptă cursurile toate pâraurile cu caracter permanent sau intermitent ce drenează teritoriul comunei. Părțile acoperite cu apă sunt porțiuni cu pietriș, dar sunt și locuri nisipoase ce constituie surse de materiale de construcție pentru localnici. Panta de scurgere este suficient de mare care nu permite crearea unor sectoare puternic meandrate, asemenea porțiuni lipsind în această parte a cursului de apă. Pe unele porțiuni unde scurgerea râului este mai redusă s-au depus cantități însemnate de nisip care în prezent sunt exploatate și folosite la lucrările de construcții din zonă.

Din punct de vedere hidrografic, teritoriul comunei Sângeorgiu de Mureș aparține de bazinul râului Mureș, care traversează teritoriul comunei. Apele sunt colectate de afluenții râului Mureș, de pâraiele Călușeri și Apa Sărată. Nivelul apei freatice diferă mult în funcție de formele geomorfologice. Astfel, pe versanții nordici, slab înclinați, apa freatică se află la 5-8

metri adâncime, în timp ce pe versanții înșoriți și puternic înclinați, la 10-15 metri. În lunca Mureșului, pe porțiunile proterasică și în văile pâraielor secundare, pânza de apă variază de la 0, la 1-1,5 m adâncime cu oscilații în perioadele umede, respectiv secetoase. Pe lunca râului Mureș, în porțiunea riverană și centrală, pânza de apă freatică se află la o adâncime de 2-3 m, iar în cazul teraselor, oscilează între 3-5 m.

O mare bogăție o constituie apa sărată și iodată cu efect terapeutic. Apa sărată provine din apele de infiltrație în formațiile salinifere în cuveta Transilvaniei din perioada acvitan-iantertoniană și acoperite de depozite aluvionare. Apa sărată este o apă de zăcământ din straturile gazeifere legate de formațiunea cu gaze de pe flancul sudic al domului de la Ernei. Apele clorosodice, calcice, magneziene și iodurate provin din forări la 860 metri adâncime.

Microrelieful comunei, configurația geomorfologică și existența teraselor în lungul comunei, creează condiții optime pentru formarea naturală a izvoarelor cu apă potabilă. De-a lungul anilor se cunosc izvoare folosite de locuitori pentru aprovizionare cu apă. Aceste izvoare sunt: izvorul Căpâlniei, izvorul de la Pădurea Costișei (Subpădure), izvorul de pe strada Sub Buna, izvorul de pe strada Izvorului, izvorul Budăului, izvorul de sub cimitirul romano-catolic, izvorul Căminului cultural, izvorul de la Vama, izvorul de pe Dealul Bunii, izvorul de pe strada Mierlei, izvorul Bunii de pe strada Principală și alte izvoare amenajate pe pășune și în zona dealurilor. Între 1954-2001 cea mai mare valoare a temperaturii apei înregistrată a fost 28 °C în 11 august 1961. În medie, în lunile de vară temperatura apei este de 20 °C. (V. Sorocovschi, Podișul Târnavelor. Studiu hidrografic, 1996).

Calitatea apei râului Mureș s-a deteriorat din cauza industrializării, a urbanismului precum și de substanțele chimice, a îngrășămintelor minerale și a pesticidelor folosite în agricultură. Acum 100 de ani apa râului Mureș a fost potabilă cea ce astăzi este imposibil fără urmări asupra sănătății. Cercetările efectuate de instituțiile hidrologice au precizat că conținutul de oxigen a râului este de clasa întâi, conținutul în săruri minerale este de gradul doi.

Conținutul substanțelor toxice a fost apreciat ca fiind de gradul întâi. Totalizând datele din 1996 apa râului a fost apreciat ca fiind de gradul doi.

(sursă: <http://www.bjmures.ro/bd/M/001/03/M00103.pdf>).

1.5. Vegetația și fauna

Datorită reliefului, flora comunei Sângeorgiu de Mureș este eterogenă, reflectată într-o bogăție de specii. Familiile de plante cele mai reprezentative sunt: Compositae, Graminae, Labiatae, Leguminosae, Cruciferae, Rosaceae, etc.

În pădurea din jurul comunei regăsim stejarul (*Quercus robur*), cerul (*Quercus cerris*), carpenul (*Carpinus betulus*), ulmul (*Ulmus glabra*), animul (*Alnus glutinosa*), teiul (*Tilia cordata*), frasinul (*Fraxinus excelsior*).

Dintre arbuști, cei mai des întâlniți sunt: alunul (*Corylus avellana*), cornul (*Comus mas*), sângerul (*Comus sanguinea*), lemnul câinesc (*Ligustrum vulgare*), porumbarul (*Prunus spinosa*), păducelul (*Crataegus monogyna*), măceșul (*Rosa canina*) etc.

În aceste păduri se regăsesc: ghiocelul, viorea, sălățica, saschiul, păștița, pecetea lui Solomon.

Plantele medicinale constituie o bogăție a comunei, cum ar fi: coada calului, muștelul, menta, măceșul, pădăria, păducelul, sunătoare.

Plantele melifere furnizează polen și nectar familiilor de albine. Acestea sunt: teiul (*Tilia sp.*), părul pădureț (*Pyrus pyraster*), plopul (*Populus sp.*), salcia (*Salix sp.*), toporașul (*Viola sp.*), păducelul (*Prunus spinosa*), mazăricea (*Vicia salix sp.*), tătăneasa (*Symphytum officinale*), mierea ursului (*Pulmonaria officinalis*), nu-mă-uita (*Myosotis scorpioides*), jaleșul (*Salvia sp.*).

Plantele alimentare sunt întâlnite în păduri sau la marginea pădurilor: murul (*Rubus caesius*), frăguța (*Fragaria vesca*), alunul (*Corylus avellana*), sălățica (*Ranunculus ficaria*). În pajiștile din împrejurimile comunei, mai pot fi întâlnite: urzica (*Urtica dioica*), măcrișul (*Rumex acetosa*), chimionul (*Carum carvi*), muștarul de câmp (*Sinapis arvensis*). Plantele industriale, esențele lemnoase sunt valorificate în industria lemnului: stejarul, cerul, carpenul etc.

Polenul și nectarul necesare familiilor de albine este asigurată de plante cum ar fi: teiul, părul pădureț, plopul, salcia, toporașul, păducelul, mazăricea.

Mai pot fi găsite în această stațiune și plante melifere, plante tinctoriale și tanante, plante furajere și decorative. În ceea ce privește fauna, caracteristice zonei sunt mamiferele de dimensiuni mici precum căprioara, mistrețul, lupul, vulpea, pisica sălbatică, râsul, viezurele, iepurele. Dintre păsări, pot fi remarcate găinușa de alun, ciocănitoarea, cucul, fazanul, prepelița, bufnița, iar din categoria pești, mreana și bibanul.

În afară de speciile menționate, pe terenurile cu exces de apă și în special pe malul râului Mureș sunt specii de sălcii, iar pe unele terenuri folosite pentru cosit au fost plantate specii de plop. Stratul subarborescent este reprezentat prin alun, măceș, corn, sânger, lemn câinesc, porumbar.

Stratul ierbos poate fi format din floră de mull, graminee, floră acidofilă. În alternanță cu grupările forestiere se găsesc terenuri agricole, pajiști și fânețe. (Ilarie G. Opriș: *Însemnări monografice*, 1996).

Fauna comunei Sângeorgiu de Mureș este caracterizată ca specifică zonei de silvostepă, în care alternează biotipuri de pajiște stepică, de pădure de stejar și alte specii de arbori cu frunze căzătoare. Condițiile prielnice de climă și de sol, alături de diversitatea reliefului (râul Mureș, dealurile și pădurile), au creat condiții prielnice apariției unei faune diversificate din cele mai vechi timpuri, precum și a unei faune domestice începând cu sfârșitul paleoliticului.

Insectele - în pajiștile stepice, cele mai răspândite viețuitoare sunt insectele. Cele mai importante grupe de insecte sunt: *Orthoptera* (Lăcustele) - sunt insecte fitofage, consumatoare de frunze și lăstari tineri. Cele mai întâlnite specii sunt: lăcusta marocană (*Dociostaurus maroccanus*), lăcusta italiană (*Calliptamus italicus*), lăcusta de pășune (*Polysarchus denticaudus*), cosașii (*Oedaleus nigrofasciatus*), greierul de câmp (*Grillus campestris*).

Păsările - Dintre vertebrate predomină păsările: porumbelul sălbatic (*Columba oenas*), turtureaua (*Streptopelia turtur*), mierla (*Turdus maerula*), gaia (*Garrulus glandarius*), huhurezul (*Strix*), buha (*Bubo bubo*), vânturelul (*Falco tinunculus*), fazanul (*Phasianus colchicus*), ciocănitoarea sură mare (*Dendrocopos major*), pleianul (*Sitta europaeo*), șoimul rândunelelor (*Falco subbuteo*), lăcustarul (*Sturnus roseus*), ciocârlia (*Calandrela brachydactyla*), șoricarul comun (*Buteo buteo*), barza, cotofana, ciorile de semănătură, vrabia, privighetoarea, cucul, pițigoii etc.

Mamiferele - Cele mai întâlnite sunt: lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), iepurele (*Lepus europaeus*), ariciul (*Erinaeus europaeus*), căprioara (*Capreolus eapreolus*), pârșul (*Eliomys quereinus*), mistrețul (*Sus serota*), veverița (*Seiurus vu/garis*), șoarecele (*Apodemus flavieollis*), hârciogul (*Criceus erieetus*), cățelul pământului (*Spalax leueodon*), șoarecele de câmp (*Mierotus arvalis*), vidra (*Lutra lutra*), jderul (*Martes martes*), bursucul (*Me/es me/es*), dihorul (*Mustella putorius*), nevăstuica (*Mustella nivalis*), ursul carpatin (*Ursus aretos*), pisica sălbatică (*Felis silvestris*) etc.

Peștii: Un alt biotip întâlnit în perimetrul comunei este cel de apă curgătoare. Ichtiofauna râului Mureș și a pâraului Călușer cuprinde următoarele specii: scobar (*Chondrostoma nasus*), clean (*Leuciscus cephalus*), mreana, (*Barbus barbus*), crap (*Cyprinus carpio*), biban (*Perca fluviatilis*) etc.

Solurile

În general terenurile de pe teritoriul comunei Sângeorgiu de Mureș, litologic sunt constituite din complexe marno-argiloase și nisipoase, intercalate cu depozite pluvio-deluviale. Solurile sunt de tipul solurilor neevoluate, îndeosebi solul aluvial din lunca Mureșului și solurile argilo-iluviale. Solul brun argilitic este în diferite grade de podzolire și are textură mijlocie și

mijlocie grea diferit erodat. Din punct de vedere al eroziunii solului, solurile mai puțin erodate sunt în valea Mureșului iar cele puternic erodate pe văile afluenților.

Monumente ale naturii

- Parcul dendrologic din curtea Stațiunii de cercetări zootehnice, cuprinde stejari multisecolari și alte specii rare și valoroase.
- Fănața halofilă din zona Băilor sărate cu specii unice în țară.

1.6. Resurse antropice

Sunt generate de fenomenele antropice datorate acțiunii omului cu urmări asupra reliefului, vegetației și climei. Aceste resurse includ toate categoriile de bunuri mobile și imobile care au fost realizate de-a lungul evoluției istorice a societății umane.

Monumente de arhitectură și artă

- Biserica romano-catolică, sec. XIV (pictură, sculptură, arhitectură).
- Castelul Máriaffy, construit în anul 1549 (arhitectură).
- Biserica reformată din Cotuș, construită în anul 1549 (arhitectură).
- Monumentul revoluționarului Constantin Romanu Vivu, martir al revoluției române din 1848. Autor : Ion Vlasiu. Material: bronz. Dezvelit în septembrie 1989.
- Grup statuar "Vaca și vițelul" de rasă "Bălțată românească", mărime naturală, material-fontă. Autor: Dombi Constantin. Inaugurat în 1981.

Obeliscuri și plăci comemorative

- Obelisc de piatră ridicat în cimitirul românesc din Tofalău, în amintirea tofălenilor alungați de pe pământul strămoșesc în anul 1869. Construit din piatră, în 1909.
- Placă comemorativă cu maghiari căzuți în primul război mondial- Cotuș, anul 1933.
- Obelisc cu nume de români căzuți în primul și al doilea război mondial.

Castelul Máriaffy a fost moșia familiei contelui Petfi, un castel proiectat și construit în stil eclectic. Edificiul avea 70 de hectare de parc și un iaz cu pești, însă odată cu instaurarea comunismului, acestea au fost distruse. După perioada comunistă, moștenitorii au recuperat castelul preluat abuziv în 1948, și l-au vândut consiliului local. În ultima perioadă, s-au luat măsuri pentru renovarea acestui edificiu.

Conform Listei Monumentelor Istorice publicată de Ministerul Culturii și Cultelor în anul 2004 și aprobată prin ordinul nr. 2314/2004, comuna Sângeorgiu de Mureș are următoarele obiective protejate:

Nr. crt.	Cod LMI 2004	Denumire	Locație	Datare
1.	MS-II-m-B-15789	Castelul Máriaffy	Sângeorgiu de Mureș	1870
2.	MS-II-m-A-15633	Biserica reformată	Cotuș	1791

Sursă: <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-MS.pdf>

Situri arheologice

- Situl arheologic de pe Dealul Bunii cu vestigii din neolitic, epoca bronzului, dacică și feudală timpurie.
- Situl arheologic de Sub Ghera cu vestigii din epoca neolitică, eneolitică, a bronzului, feudală timpurie precum și depozite de fosile ale unor animale și plante preistorice.

Fig. Nr.9. Biserica reformată din satul Cotuș

Sursă: <https://www.biserici.org/index.php?menu=BI&code=1480>

Concluzii

În ceea ce privește cadrul general al comunei Sângeorgiu de Mureș și valorificarea moștenirii culturale sau arhitecturale locale se constată următoarele:

- Cadrul natural diversificat și bogat;
- Patrimoniu cultural bogat, resursele antropice de interes turistic existente;
- Există avantajele zonei metropolitane ale municipiului Târgu Mureș;
- Trecerea căii ferate prin comună;

Probleme identificate

- Potențial turistic slab valorificat, resursele naturale și moștenirea culturală nu sunt valorificate pe deplin;

- Poluare ridicată datorată circulației rutiere pe DN15;
- Slabă promovare a comunei la nivel regional și național;

Direcții posibile de acțiune

- Valorificarea potențialului turistic prin diversificarea ofertei turistice;
- Promovarea valorilor comunei Sângeorgiu de Mureș la nivel regional și național;
- Valorificarea resurselor naturale prin dezvoltarea agriculturii;

Strategia de dezvoltare locală

2. Demografie și forța de muncă

2.1. Evoluția populației - caracteristici demografice

Pentru a evidenția o evoluție semnificativă a populației, este necesară prezentarea mărimii absolute a populației pentru un interval de timp suficient de îndelungat. Conform datelor statistice precizate în lucrarea ”Însemnări monografice” coordonată de I. Opriș, în anul 1930 numărul de locuitori era 2170, din care 1078 bărbați și 1092 femei. Odată cu trecerea timpului, în anul 1980 se constată o creștere accentuată a numărului de locuitori la 6374 în total, din care 3152 bărbați și 3222 femei. Potrivit datelor statistice de la ultimul recensământ al populației din România (în anul 2011), în comuna Sângeorgiu de Mureș a fost înregistrat un număr de 9412 de locuitori după domiciliu din care 4635 de sex masculin, iar 4777 de sex feminin. După datele obținute din baza de date statistice al Institutului Național de Statistică, în anul 2018 numărul populației după domiciliu din comună a fost de 10473 de locuitori din care 5148 bărbați și 5325 femei.

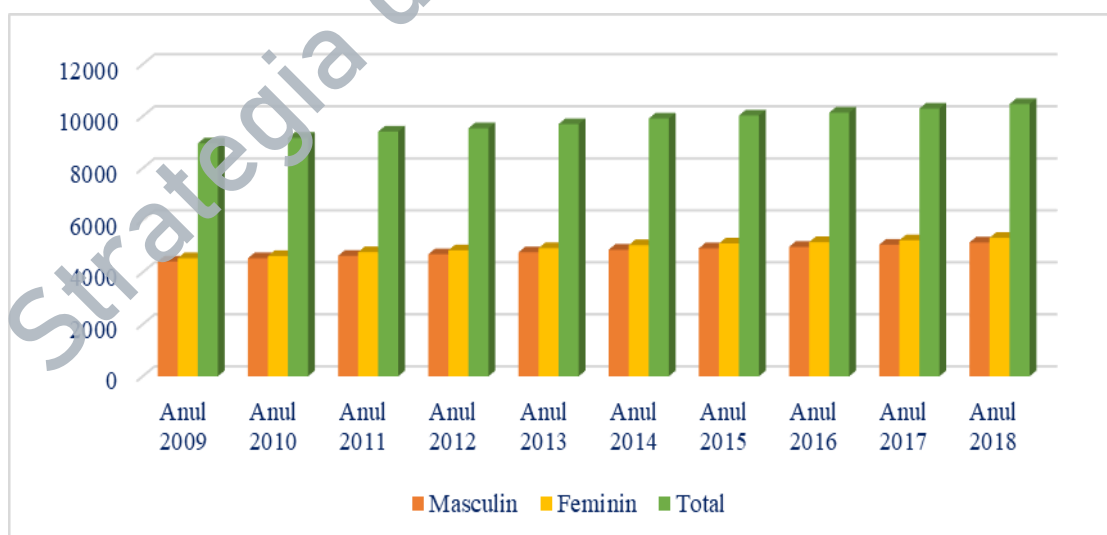
Tabelul nr.5. Numărul populației în comuna Sângeorgiu de Mureș

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Masculin	4416	4542	4635	4694	4769	4869	4923	4979	5063	5148
Feminin	4542	4629	4777	4845	4929	5045	5109	5161	5232	5325
Total	8958	9171	9412	9539	9698	9914	10032	10140	10295	10473

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În conformitate cu datele statistice menționate anterior, în comuna Sângeorgiu de Mureș se conturează o evoluție a populației în continuă creștere.

Fig. nr.10. Evoluția populației pentru anii 2009-2018

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Un factor primordial care are o influență majoră asupra dinamicii populației este mișcarea naturală (caracterizată prin natalitate, mortalitate, nupțialitate și divorțialitate) și mișcarea migratorie. Conform definiției INS, sporul natural reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul persoanelor decedate în anul de referință.

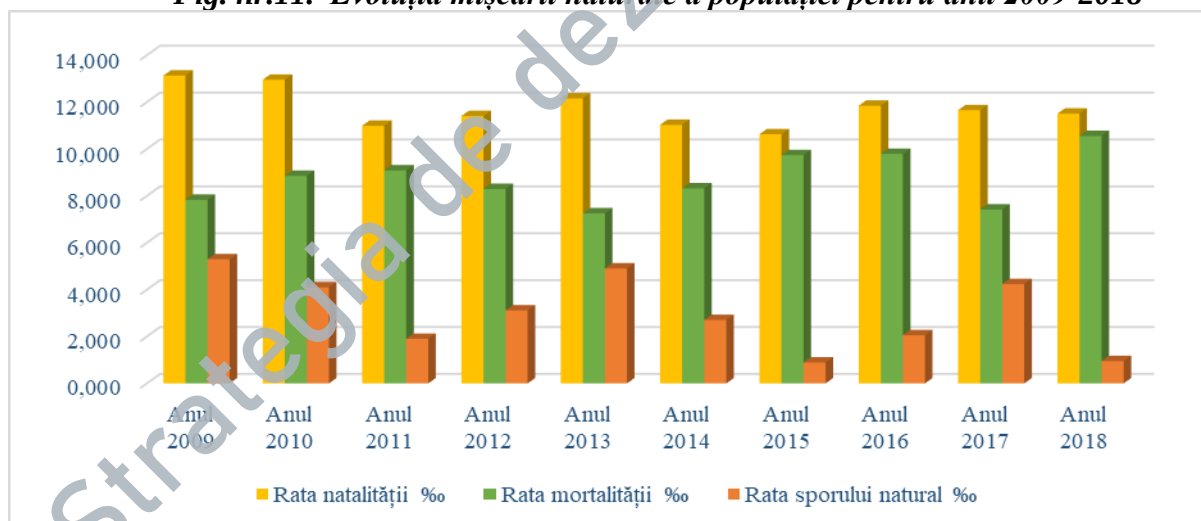
Tabelul nr 6. Evoluția sporului natural a populației în comuna Sângeorgiu de Mureș

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nr. născuți vii	119	120	104	110	119	110	107	121	121	121
Nr. decedați	71	82	86	80	71	83	98	100	77	111
Nr. decedați sub 1 an	1	4	0	1	1	0	1	0	2	1
Spor natural	48	38	18	30	48	27	9	21	44	10

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii pe baza datelor furnizate de INS

Potrivit datelor statistice, în comuna Sângeorgiu de Mureș din anul 2009 până în anul 2014 nu se observă o modificare substanțială privind nivelul absolut al sporului natural, astfel mărimea absolută al acestui indicator oscilează între valorile 48, respectiv 18, însă în anul 2015 se înregistrează cel mai scăzut nivel al sporului natural, respectiv 9 în mărime absolută ajungând la un nivel de peste cinci ori mai scăzut decât la începutul perioadei analizate (anii 2009-2018).

Fig. nr.11. Evoluția mișcării naturale a populației pentru anii 2009-2018

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor furnizate de INS

În perioada analizată, **rata de natalitate** la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș depășește 10,0‰ în fiecare an, prin urmare la 1000 de locuitori revin peste 10 născuți-vii anual.

Rata mortalității reprezintă numărul deceselor înregistrate într-un an la 1000 de locuitori.

În cadrul comunei Sângeorgiu de Mureș acest indicator rămâne sub valoarea ratei natalității pentru fiecare an, astfel rezultând o rată a sporului natural pozitivă pe întreaga perioadă

analizată. Rata mortalității în comună a fost de 7,835‰ în anul 2009, 8.322‰ în anul 2014 și 10,555‰ în anul 2018.

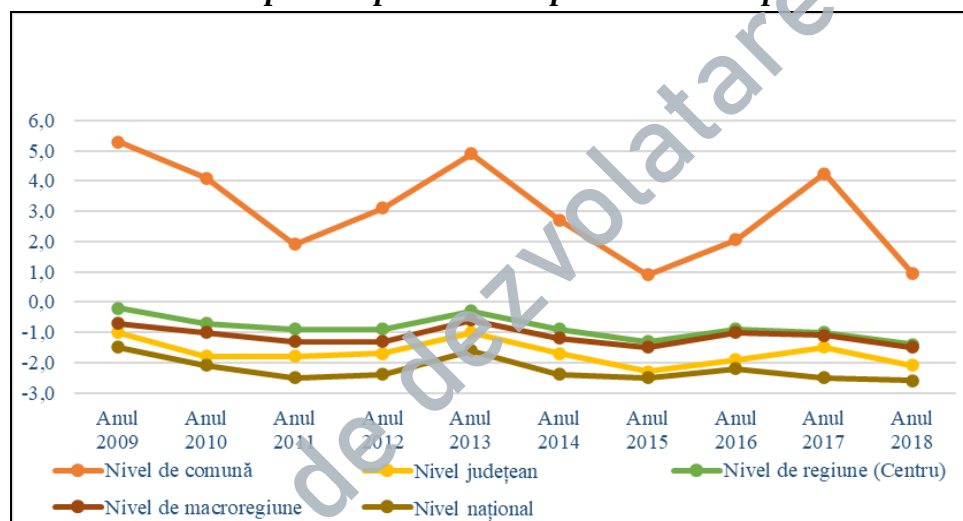
Tabelul nr.7. Evoluția ratei mortalității infantile pentru anii 2009-2018

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rata de mortalitate infantilă ‰	8,403	33,333	0,000	9,091	8,403	0,000	9,346	0,000	16,529	8,264

Sursa: Calcule proprii bazate pe datele INS

Rata mortalității infantile exprimă numărul copiilor decedați în vârstă sub un an la 1000 de născuți vii, în acest fel, în perioada analizată cea mai ridicată valoare al acestui indicator a fost înregistrată în anul 2010 (33,333‰), adică au fost înregistrate 4 decese (în valoare absolută) pentru copii sub vârsta de un an, iar pentru anii 2011, 2014, 2015 valoarea indicatorului a fost 0,0‰. În anul 2018 a fost înregistrat un singur decedat de acest tip.

Fig. nr. 12. Statistici comparative privind rata sporului natural pentru anii 2009-2018

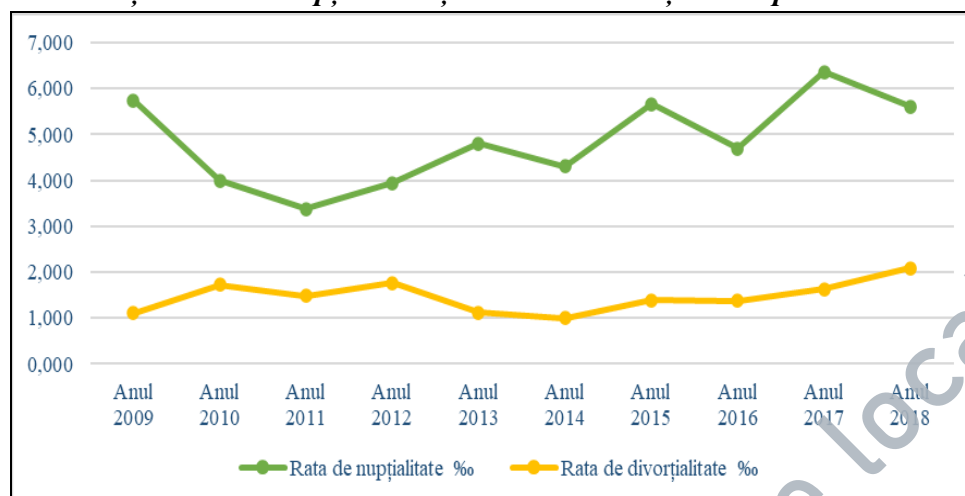

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice INS

Rata sporului natural, conform INS, arată diferența algebrică între rata natalității și rata mortalității generale a populației. La nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș acest indicator înregistrează valori mult mai ridicate decât rata sporului natural la nivel de județ, regiune, macroregiune și național. Pe parcursul întregii perioade analizate (2009-2018), la nivel județean, regiune, macroregiune și național rata sporului natural a înregistrat valori negative, iar la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș acest indicator nu a scăzut sub valoarea de 0,9‰ (anul 2015). În anul 2018 s-au înregistrat 59 de căsătorii la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș, rezultând o **rată de nupțialitate** 5,610‰ mai scăzută comparativ cu anul 2017 când valoarea acestui indicator a fost de 6,357‰. Conform bazei de date statistice INS, în anul 2009 numărul divorțurilor a fost 10, rezultând cea mai scăzută valoare a **ratei de divorțialitate** (1,104‰) comparativ cu anii din perioada analizată, mai ales cu anul 2018

când s-a înregistrat cea mai ridicată valoare pentru acest indicator (2,092‰), reprezentând un număr de 22 de divorțuri.

Fig.nr.13 Evoluția ratei de nupțialitate și a ratei de divorțialitate pentru anii 2009-2018

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice INS

Prin urmare, mișcarea naturală a populației a avut o influență pozitivă asupra dinamicii populației din comuna Sângeorgiu de Mureș, devenind un factor care a susținut creșterea continuă a numărului de locuitori din comună.

Tabelul nr.8. Mișcarea migratorie a populației în comuna Sângeorgiu de Mureș

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Număr emigranți definitiv	6	0	0	1	1	2	5	6	8	7
Număr emigranți definitiv pe județ	268	222	376	299	339	254	278	435	415	511
Număr imigranți definitiv	3	0	5	2	0	2	8	6	5	6
Număr imigranți definitiv pe județ	205	162	131	137	114	111	144	208	195	201

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Conform bazei de date statistice INS, la nivelul comunei din punct de vedere al numărului de emigranți și imigranți nu se constată o evoluție semnificativă, în perioada analizată valoarea absolută a acestora fiind neînsemnată față de valorile înregistrate la nivel județean. În consecință, **mișcarea migratorie** a populației nu influențează creșterea demografică a comunei Sângeorgiu de Mureș.

Densitatea populației

Populația și teritoriul sunt două componente ale mediului geografic legate organic. Pentru o populație dată teritoriul înseamnă condiții de viață, îmbrăcând diferite semnificații: spațiu de hrană, spațiu de transport, sursă de materii prime și, desigur, suprafață de locuit. Densitatea populației este rezultatul unor condiții istorice, economice și sociale date și totodată un factor care contribuie la explicarea multor probleme de același gen. În virtutea unor împrejurări,

populația unei țări cunoaște o anumită repartizare geografică care este în continuă schimbare, grație fluxurilor migratorii și proceselor demografice care au loc în cadrul fiecărei unități teritorial-administrative. Densitatea este expresia răspândirii populației în teritoriu și reflectă gradul sau intensitatea populării acestuia. Desfășurarea normală a vieții sociale și economice într-un teritoriu nu poate avea loc dacă efectivul și densitatea populației n-au atins un prag minim. Densitatea populației este, așadar, una din condițiile vieții materiale. Ca urmare, analiza densității populației sub cele mai variate aspecte prezintă nu numai interes demografic, ci și social economic, fiind legată de strategia dezvoltării, atât la nivel macroeconomic cât și în profil teritorial.¹

Tabelul nr.9. Densitatea populației în comuna Sângeorgiu de Mureș

An	Populație	Densitatea populației	Suprafața totală km ²
2009	8958	309,32	28,96
2018	10473	361,64	28,96

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

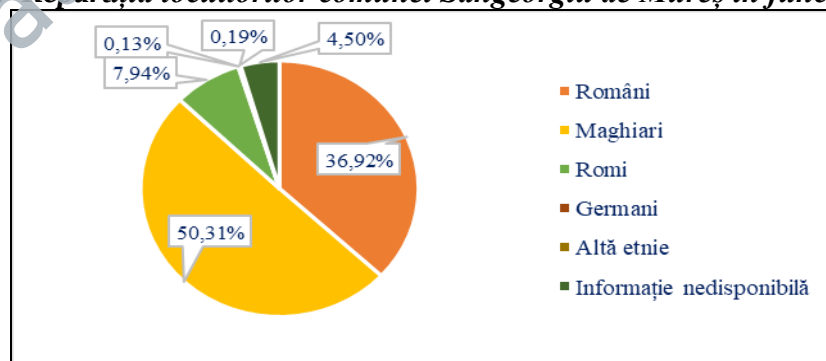
În perioada analizată, respectiv între anii 2009-2018, la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș, densitatea populației a înregistrat o creștere, ajungând de la 309,32 locuitori/km² la 361,64 locuitori/km².

Structura populației

Gruparea populației după diverse caracteristici micșorează progresiv gradul de eterogenitate, permite definirea legităților care guvernează evoluția demografică, favorizează studiarea legăturilor interne și condiționarea socio-economică a fenomenelor și proceselor demografice. În același timp cunoașterea populației la diferite momente este o necesitate impusă de prerogativele conducerii economice, servește fundamentării strategiei dezvoltării economico-sociale.²

Structura populației în funcție de etnie

Fig.nr.14 Repartiția locuitorilor comunei Sângeorgiu de Mureș în funcție de etnie

Sursa: DJS Mureș

¹ Constantin Vert, *Geografia populației teorie și metodologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2001, pg. 49

² *idem.*, pg. 89

Tabelul nr.10. Structura populației în funcție de etnie (RPL 2011)

Localitate componentă	Total pop.stabilă	Români	Maghiari	Romi	Germani	Altă etnie	Informație nedisponibilă
Sângeorgiu de Mureș	8800	3406	4337	632	12	18	395
Cotuș	480	22	328	107	0	0	23
Tofalău	24	7	16	0	0	0	1

Sursa: DJS Mureș

Tabelul nr.11. Populația stabilă după principalele religii (RPL 2011)

Comună / Localitate componentă	Total populație stabilă	Ortodoxă	Reformată	Romano-catolică	Unitariană	Greco-catolică	Penticostală	Adventistă de ziua a doua	Martorii lui Iehova	Altă religie	Fără religie	Ateu	Informație nedisponibilă
Total	9304	3608	2620	1851	195	107	33	111	210	64	54	2	449
Sângeorgiu de Mureș	8800	3581	2319	1735	193	106	33	111	200	62	33	2	425
Cotuș	480	20	294	107	2	1	0	0	10	2	21	0	23
Tofalău	24	7	7	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Sursa: DJS Mureș

Structura demografică

Conform recensământului populației din România în anul 2011 numărul de locuitori ai comunei s-a distribuit în felul următor:

Tabelul nr.12. Structura populației pe localitățile componente al comunei

Comună/Localitate componentă	Total populație stabile (RPL 2011)
Total	9304
Sângeorgiu de Mureș	8800
Cotuș	480
Tofalău	24

Sursa: DJS Mureș

Din punct de vedere al structurii populației pe localitățile componente ale comunei, 94,58 % din totalul populației stabile aparține localității Sângeorgiu de Mureș, reședința comunei. În localitatea Tofalău au reședința 5,16% locuitori din totalul populației stabile, iar în localitatea Cotuș sunt în evidență persoane în procent de doar 0,26 % din totalul populației stabile.

Potrivit datelor statistice în anul 2009 numărul populației cu vârsta cuprinsă între 0-19 ani a fost 2109, astfel reprezenta 23,543 %, iar în anul 2018 numărul locuitorilor din aceeași categorie de vârstă a crescut cu 322 de persoane reprezentând 23,212 % din totalul populației. În anul 2009 numărul populației care se încadra în categoria de vârstă cuprinsă între 20-64 de ani reprezenta 65,595 % din totalul populației, numărul locuitorilor din respectiva categorie de vârstă fiind de 5876 de persoane.

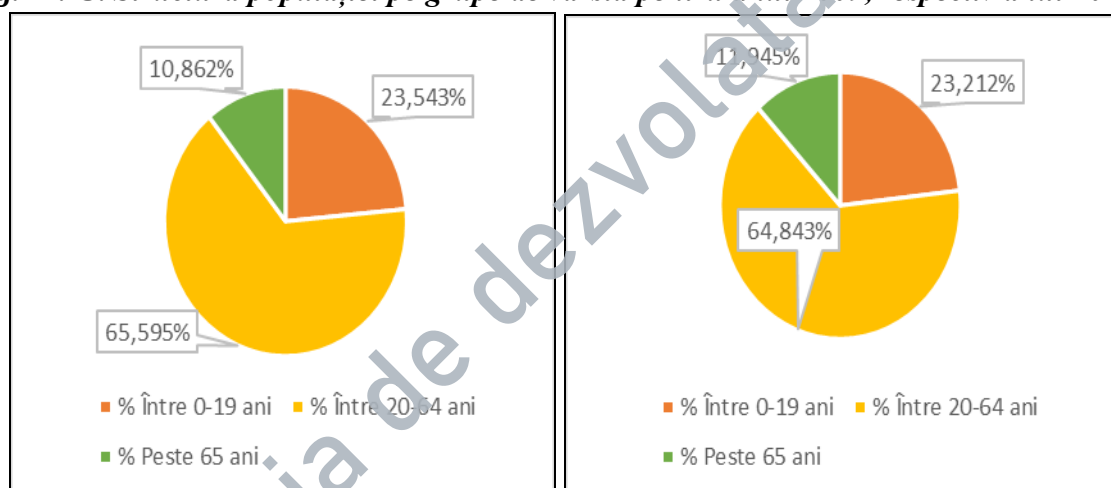
Tabelul nr. 13. Evoluția structurii populației pe categorii de vârstă

An	Între 0-19 ani	Între 20-64 ani	Peste 65 ani	% Între 0-19 ani	% Între 20-64 ani	% Peste 65 ani
2009	2109	5876	973	23,543	65,595	10,862
2010	2127	6028	1016	23,193	45,729	11,078
2011	2149	6249	1014	22,833	66,394	10,773
2012	2166	6347	1026	22,707	66,537	10,756
2013	2167	6499	1032	22,345	67,014	10,641
2014	2240	6607	1067	22,594	66,643	10,763
2015	2250	6658	1124	22,428	66,368	11,204
2016	2295	6673	1172	22,633	65,809	11,558
2017	2359	6728	1208	22,914	65,352	11,734
2018	2431	6791	1251	23,212	64,843	11,945

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii

Până în anul 2018 populația din aceeași categorie de vârstă a crescut cu 915 de persoane, constituind 64,843 % din totalul populației.

Fig. nr.15. Structura populației pe grupe de vârstă pentru anul 2009, respectiv anul 2018

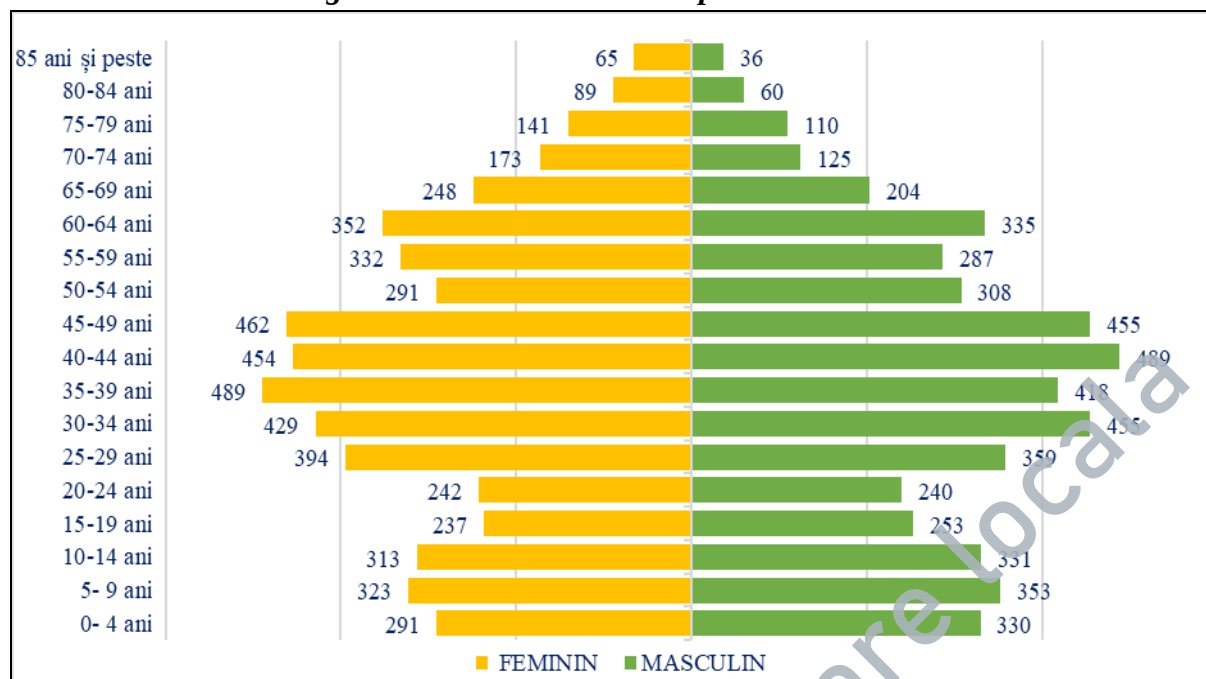
Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii

La începutul perioadei analizate (anul 2009), populația cu vârsta peste 65 de ani la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș reprezenta 10,862‰ din totalul populației, iar în anul 2018 numărul populației din aceeași categorie de vârstă a ajuns la 1251 de persoane (11,945‰).

Coeșicientul îmbătrânirii demografice exprimă numărul de bătrâni ce revin la 100 de tineri. Dacă acest indicator depășește valoarea relativă de 42 %, rezultă o tendință de îmbătrânire a populației.

Potrivit celor menționate anterior, în perioada analizată la nivelul comunei observăm o tendință accentuată de îmbătrânire a populației.

Fig. nr.16. Piramida vârstelor pentru anul 2018

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Cu toate că în anul 2011, coeficientul îmbătrânirii demografice înregistra un trend descendent, gradul de “bătrânețe” nu s-a schimbat substanțial.

Tabelul nr.14. Evoluția coeficientului de îmbătrânire și îmbătrânirii demografice a populației

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Coeficientul îmbătrânirii populației %	46,14	47,77	47,18	47,37	47,62	47,63	49,96	51,07	51,21	51,46
Raportul de dependență	38,60	39,04	38,85	39,15	39,26	40,31	41,12	42,10	43,09	43,84

Sursa: Calcule proprii bazate pe datele INS

Raportul de dependență demografică este raportul dintre numărul persoanelor de vârstă "dependentă" (persoane sub 15 ani și de peste 64 ani) și populația în vârstă de muncă (15-64 ani), exprimat la 100 de persoane. Acest indicator înregistrează o tendință de creștere, ceea ce semnifică faptul că presiunea exercitată de populația inactivă asupra populației active este în continuă creștere.

Tabelul nr. 15. Evoluția structurii populației în funcție de sex

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Masculin	4416	4542	4635	4694	4769	4869	4923	4979	5063	5148
Feminin	4542	4629	4777	4845	4929	5045	5109	5161	5232	5325
Total	8958	9171	9412	9539	9698	9914	10032	10140	10295	10473
Feminin %	50,703	50,474	50,754	50,791	50,825	50,888	50,927	50,897	50,821	50,845
Masculin %	49,297	49,526	49,246	49,209	49,175	49,112	49,073	49,103	49,179	49,155

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii

La începutul perioadei analizate, la 100 de persoane cu vârsta cuprinsă între 15-64 ani îi reveneau aproximativ 39 de persoane tinere (vârsta cuprinsă între 0-14 ani) și persoane vârstnice (vârsta de 65 de ani și peste), iar la sfârșitul perioadei studiate, acest indicator a crescut considerabil, astfel la 100 de persoane active îi reveneau 44 de persoane inactive.

Analizând datele statistice obținute de la INS privind numărul populației în funcție de sex, putem constata că, deși pe toată perioada analizată numărul populației stabile la nivelul comunei a înregistrat o creștere semnificativă, evoluția structurii populației pe categorii de sex a rămas aproape aceeași. În anul 2009 procentul populației de sex masculin a fost de 49,297% din totalul populației, iar în anul 2018 a înregistrat o valoare de 49,155 %. Diferența dintre valorile celor doi ani mai sus menționate este nesemnificativă cu toate că se observă o tendință în ușoară scădere.

Structura populației după studii

Tabelul nr.16. Populația stabilă de 10 ani și peste, după nivelul de educație (RPL 2011)

Comună/ Localități componente	Total populație stabilă de 10 ani și peste	NIVELUL INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ABSOLVITE									
		Superior			Secundar					Fără școală absolvită	
		Superior	din care:		Total	Superior			Primar	Total	Persoane analfabete
			Universitar de licență	Post liceal și de maiștri		Liceal	Profesional și de ucenici	Inferior gimnazial			
Total	8063	1342	1108	385	5280	1984	1523	1773	827	229	117
Sângeorgiu de Mureș	7648	1338	1104	382	5003	1920	1469	1614	710	215	107
Cotuș	393	3	3	3	269	59	53	157	111	7	4
Totalău	22	1	1	0	8	5	1	2	6	7	6

Sursa: DJS Mureș

Potrivit datelor statistice obținute de la Direcția Județeană de Statistică Mureș, în anul 2011 la nivelul comunei 16,64% din populație avea studii superioare, 65,48% au absolvit studiile secundare, 10,26% din populația stabilă de 10 ani și peste a absolvit studiile primare și 2,84% nu a terminat nici o formă de învățământ. 4,77% din totalul populației a obținut studii postliceale sau de maiștri.

Structura populației după starea civilă

În anul 2011, la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș, 41,32% din populație figura din punct de vedere al stării civile ca necăsătorit(ă), 48,25% din totalul populației stabile era căsătorit(ă), 6,92% și-a pierdut perechea pe parcursul anilor, iar 3,51% au divorțat.

Tabelul nr. 17. Populația stabilă după starea civilă legală (RPL 2011)

Comună / Localitate componentă	Total populați stabilă	Necasatorit(ă)	Casatorit(ă)	Vaduv(ă)	Divortat(ă)
Total	9304	3844	4489	644	327
Sângeorgiu de Mureș	8800	3557	4334	592	317
Cotuș	480	277	148	46	9
Tofalău	24	10	7	6	1

Sursa: DJS Mureș

2.2. Forța de muncă în comuna Sângeorgiu de Mureș

Din datele Institutului Național de Statistică în comuna Sângeorgiu de Mureș în perioada 2008-2018 se poate observa o scădere, urmată de o creștere a numărului mediu de salariați. Astfel, între anii 2008-2018, numărul mediu de salariați în comună a crescut cu 12 de persoane.

Fig. nr.17. Evoluția numărului mediu de salariați în comuna Sângeorgiu de Mureș

Sursă: INS

Conform datelor Institutului Național de Statistică, în comuna Sângeorgiu de Mureș, din totalul de 2269 de persoane ocupate în anul 2018, în agricultură erau salariați 154 de persoane, 302 de persoane în domeniul fabricarea de mașini, utilaje și echipamente, 193 de persoane în domeniul lucrări de geniu civil, 109 de persoane în domeniul lucrări speciale de construcții, 343 de persoane în domeniul comerțului.

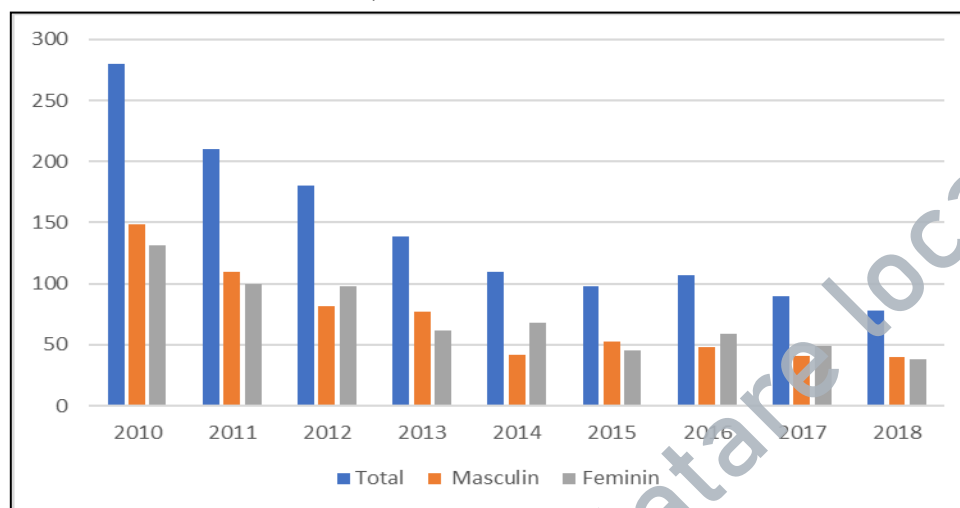
Șomajul

Potrivit datelor statistice din baza de date al Institutului Național de Statistică, în anul 2010, la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș au fost înregistrați 280 de șomeri, iar până la sfârșitul perioadei analizate, adică anul 2019, numărul șomerilor a scăzut considerabil, ajungând la valoarea de 59 de șomeri, din care 31 erau bărbați și 28 erau femei.

Tabelul nr.18. Numărul șomerilor înregistrați în localitatea Sângeorgiu de Mureș

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	280	210	180	139	110	98	107	90	78	<u>59</u>
Masculin	149	110	82	77	42	53	48	41	40	<u>31</u>
Feminin	131	100	98	62	68	45	59	49	38	<u>28</u>

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

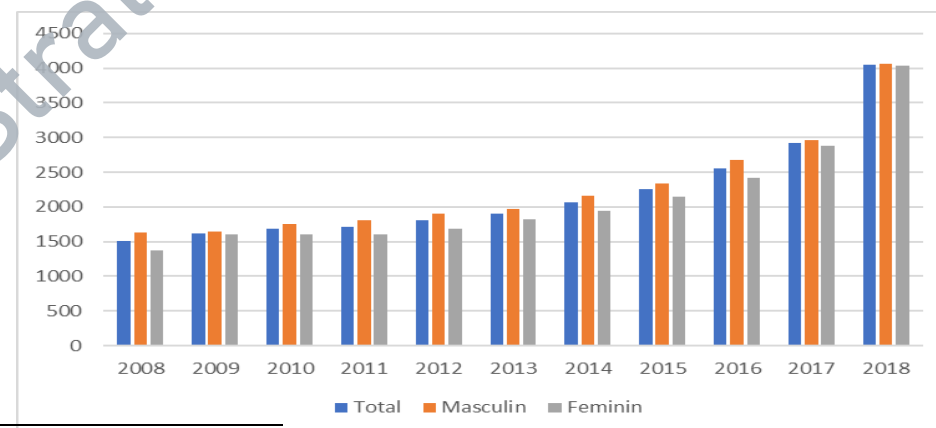

Această scădere semnificativă se poate datora atât creșterii numărului de locuri de muncă disponibile (din comună, dar și din afara acesteia), cât și dezvoltării infrastructurii din punct de vedere al transportului public rutier.

Veniturile populației

Potrivit datelor Direcției Județene de Statistică Mureș, în luna septembrie 2019 salariul mediu net de la nivelul județului Mureș era de 2.862 de lei.³ Pe domenii de activitate, în luna septembrie 2019, angajații din agricultură, silvicultură și pescuit aveau un salariu mediu net de 2.731 de lei, în timp ce în alte sectoare de activitate, angajații aveau un salariu mediu net de 2.727 de lei (industrie și construcții) și 2.977 de lei (servicii).

Fig. nr.18. Evoluția veniturilor brute pe sexe în județul Mureș în perioada 2008-2018

³Începând cu anul 2018, câștigul salarial nominal net se obține prin scăderea din câștigul salarial nominal brută:impozitului,contribuțieideasigurărisociale datorată de salariați și a contribuției de asigurări sociale de sănătate datorată de salariați.

Din datele Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză se poate observa o concentrare a PIB-ului în capitală, iar între regiunile de dezvoltare diferențele sunt mici, excepție făcând Regiunea Sud-Vest Oltenia.

Tabel nr19. Valoarea PIB pe regiuni de dezvoltare în anul 2018

Regiunea	PIB (mld lei)	Procent din nivelul national
București-Ilfov	251,35	26,6
Sud-Muntenia	116,54	12,3
Nord-Vest	111,55	11,8
Centru	108,3	11,5
Sud-Est	99,09	10,5
Nord-Est	95,97	10,2
Vest	90,56	9,6
Sud-Vest Oltenia	70,34	7,4

Sursă: Comisia Națională de Strategie și prognoză

Tabel nr.20. Centralizatorul datelor statistice cu privire la demografie, 2018

Indicatori	u.m.	Sângeorgiu de Mureș	Mureș	România
Densitatea populației	Loc/km ²	361,64	88,533	93,179
Structura pe sexe				
a. masculine	%	49,15	50,91	51,177
b. feminin	%	50,84	49,093	48,823
Structura pe grupe de vârstă				
a. 0-14 ani	%	18,53	15,757	14,786
b. 15-64 ani	%	69,52	67,599	68,946
c. 65 ani și peste	%	11,95	16,644	16,268
Rata de dependență demografică	‰	438,40	479,30	450,41
Raportul de dependență a tinerilor	‰	498,41	1086,41	1142,00
Rata de înlocuire a forței de muncă	‰	630,9	750,7	716,78
Rata natalității	‰	11,51	9,4	9,3
Rata mortalității	‰	10,56	12,00	11,9

Sursă: Calcule proprii după datele INS

Concluzii referitoare la demografie și forța de muncă

- Populația comunei relativ stabilă, cu o structură demografică în echilibru;
- Se poate observa o densitate mare a populației față de datele județene și regionale;
- Numărul locuitorilor este în creștere, și se poate observa o rată de dependență demografică și un raport de dependență a tinerilor mic;
- Rata natalității este mai mare decât la nivel județean sau național, iar sporul natural a fost pozitiv în anul 2018;.
- Numărul șomerilor este mic și arată o tendință descrescătoare;
- Există forță de muncă în comună;

Probleme identificate

- Rata de înlocuire a forței de muncă este mai mică, decât cea la nivel județean sau național;
- Există șomeri neînregistrați la nivelul comunei;
- Calificările forței de muncă disponibile nu corespund cu cerințele pieței muncii;

Direcții posibile de acțiune

- Corelarea competențelor formate de școli cu cerințele pieței muncii;
- Revigorarea mediului de afaceri prin susținerea activităților economice de către autoritățile locale;
- Organizarea a unor programe de formare pentru antreprenori sau pentru potențialii antreprenori din comună.

3. Terenuri și locuințe

3.1. Terenuri. Zonificare teritoriului

Comuna Sângeorgiu de Mureș, în limba maghiară Marosszentgyörgy, este o comună din județul Mureș, situată între coordonatele paralela 46°34'35" latitudine nordică și meridianul 24°36'15" longitudine estică, pe malul stâng al râului Mureș. Comuna este compusă din satele Cotuș, Tofalău și Sângeorgiu de Mureș, cel din urmă fiind și reședința acesteia, atestat documentar la 1332 sub denumirea „Sacerdos de Sancto Georgio”.

Tabel nr.21. Terenuri pe categorii de folosință, anul 2018

Categoria de folosință	Ha
Terenuri agricole	1894
Terenuri neagricole total	667
Păduri și altă vegetație forestieră	354
Ocupată cu ape, bălți	1
Ocupată cu construcții	246
Căi de comunicații și căi ferate	55
Terenuri degradate și neproductive	11

Sursă: Primăria comunei Sângeorgiu de Mureș

Pe teritoriul comunei Sângeorgiu de Mureș din suprafața totală de 2865,75 ha 15,48% reprezintă teren intravilan. Din totalul suprafeței de teren intravilan 7,88% se află în proprietatea UAT-ului. În ultimii ani datorită dezvoltării infrastructurii rutiere, apariției unor construcții noi, dezvoltării infrastructurii educaționale, au avut loc modificări asupra mediului construit și cel natural

Tabel nr.22. Terenul intravilan în comuna Sângeorgiu de Mureș

	Total (ha)	Intravilan total (ha)	Intravilan din care:	
			Proprietatea UAT	Persoane juridice și fizice
Suprafața	2865,7565	443,8199	35,0000	408,8199

Sursă: Primăria comunei Sângeorgiu de Mureș

3.2. Fondul locativ

Conform bazei de date statistice INS, până la sfârșitul anului 2018 la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș existau 3641 de locuințe, din care 3635 erau proprietăți private. Comparativ cu anul 2009, numărul locuințelor a crescut cu 619.

Tabel nr.23. Evoluția numărului de locuințe

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	3022	3093	3415	3419	3444	3461	3506	3552	3581	3641
Proprietate publică	81	81	6	6	6	6	6	6	6	6
Proprietate privată	2941	3012	3409	3413	3438	3455	3500	3546	3575	3635

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În perioada analizată, potrivit datelor statistice din baza de date statistice al Institutului Național de Statistică, cel mai mare număr de locuințe terminate până la sfârșitul anului, la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș s-a înregistrat în anul 2009, când au fost înregistrate 148 de locuințe terminate. Cel mai scăzut număr înregistrat, din punct de vedere al locuințelor terminate, a fost în anul 2012, respectiv un număr de 4. Din anul 2012 până la sfârșitul 2018 se observă o continuă creștere a numărului de locuințe terminate, atingând un număr de 60.

Tabelul nr.24. Numărul locuințelor terminate

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	148	77	18	4	25	17	45	46	29	60

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Odată cu creșterea semnificativă a numărului de locuințe terminate, identificăm și o creștere a suprafeței locuibile existente la nivelul comunei. Dacă în anul 2009, totalul de suprafață locuibilă a fost 137917 m² arie desfășurată, până la sfârșitul anului 2018 acest număr a crescut cu 92531 m², ajungând la 230448 m² arie desfășurată.

Tabel nr.25. Evoluția suprafeței locuibile

Forme de proprietate	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Total	137917	144182	212144	212637	215040	216539	219696	223026	225320	230448
Proprietate publică	1827	1827	252	252	252	252	252	252	252	252
Proprietate privată	136090	142355	211892	212385	214788	216287	219444	222774	225068	230196

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Spațiile verzi sunt o importantă componentă a localităților și reprezintă suprafețele de teren cu vegetație în general amenajată, la care se asociază o serie de construcții specifice pentru satisfacerea funcțiilor sociale, culturale, estetice și igienico-sanitare. Natura are ca scop ameliorarea peisagistică și este compusă din arbori, arbuști, pomi fructiferi și legume, în gospodăriile individuale. În localități, construcțiile și suprafețele pavate sau betonate creează un climat specific, cu temperaturi mai ridicate și o restricție a circulației aerului, ceea ce conduce la producerea așa-numitului efect de „insulă de căldură”. În contrast cu acesta, vegetația, prin efectul de umbră și de creștere a umidității aerului contribuie la crearea unui mediu mai confortabil. Spațiile verzi au o deosebită importanță și din punct de vedere estetic, deoarece atenuează impresia de rigiditate și ariditate a oricărui mediu construit – mediu ce domină în multe localități. Creșterea densității locuitorilor din zonele urbane și metropolitane produce o „foame” crescândă de spațiu. În paralel cu evoluția teritorială tentaculară a marilor orașe, s-au modificat structura, arhitectura și design-ul urbanistic, de cele mai multe ori, în detrimentul spațiilor verzi.

Gradul de ocupare al intravilanului cu construcții, având diverse funcțiuni (rezidențiale, industriale, comerciale, instituții publice) este mare. În unele locuri spațiile verzi și zonele de agrement sunt aproape inexistente. Datorită densității ridicate a populației unele zone au indici de suprafețe pe diferite funcțiuni inferiori valorilor medii.

Creșterea suprafeței spațiilor verzi a devenit o necesitate recunoscută și de administrațiile locale. Creșterea suprafeței spațiilor verzi și menținerea / reamenajarea corespunzătoare a celor existente sunt obiective prioritare ale strategiilor de dezvoltare.

Conform OUG nr. 114/2007, care modifică și completează OUG 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea 265/2006 articolul II aliniatul (1) autoritățile administrației publice locale au obligația de a asigura din terenul intravilan o suprafață de spațiu verde de minimum 20 mp/locuitor, până la data de 31 decembrie 2010 și de minimum 26 mp/locuitor până la 31 decembrie 2013; conform aliniatului (2) autoritățile administrației publice locale au obligația de a întocmi în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului act normativ, un program în care vor fi evidențiate etapele de realizare a obligației prevăzute la aliniatul (1), cu indicarea termenelor propuse.

În comuna Sângeorgiu de Mureș se constată nevoia înființării unor spații verzi. În comună există condiții de parcare atât în centrul localităților, cât și în cartierul de locuințe din Sângeorgiu de Mureș.

Locuri de parcare existente și în curs de înființare în localitatea Sângeorgiu de Mureș.

Concluzii referitoare la terenuri și locuințe

- În ultimii ani a crescut numărul de locuințe, mai ales datorită apropierii localității municipiul Târgu Mureș;
- În ultimii ani s-au îmbunătățit condițiile de locuire;
- S-a păstrat încă aspectul tradițional al localităților aparținătoare comunei.
- Sângeorgiu de Mureș este o localitate limitrofă a unui oraș și acest potențial trebuie valorificat în strategia de dezvoltare a comunei.

Probleme identificate

- Există un fond documentar foarte redus și incomplet referitor la construcțiile și tehnicile de construire;
- Dezvoltarea excesivă a locuințelor duce la scăderea terenurilor agricole și a spațiilor verzi;
- Drumurile comunale nu sunt totdeauna întreținute;

Direcții posibile de acțiune

- Elaborarea **Planului de Amenajare a comunei**, urmărind în special asigurarea condițiilor de natură spațial-urbanistică necesare rezolvării disfuncționalităților teritoriale din cadrul comunei prin definirea relațiilor (relații de interdependență în domeniul economic, al infrastructurii, asigurărilor cu spații verzi și de agrement, asigurărilor cu produse agro-alimentare etc.).
- Întocmirea unor ghiduri de tehnici de construcții tradiționale;
- Exploatarea resurselor existente în cooperare și complementaritate;
- Aplicarea legilor aprobate în Uniunea Europeană pentru protecția mediului;

4. Infrastructură

4.1. Drumuri

Sângeorgiu de Mureș este legat de municipiul Târgu Mureș prin drumul național DN 15E. Distanța dintre centrul de comună până la centrul municipiului Târgu Mureș este de cca. 5 km prin DN 15E. Comuna este deservită cu mijloace de transport în comun ale municipiului Târgu Mureș, autobuze, maxi-taxiuri, pe rutele Târgu Mureș – Sângeorgiu de Mureș.

Pe teritoriul comunei există cale ferată, această legătură este asigurată de rețelele de cale ferată normală Tg. Mureș – Reghin- Deda, prin stațiile de cale ferată Tg. Mureș Nord și Tg. Mureș-Gara Mare. La nivelul comunei doar în localitatea de reședință se regăsesc drumuri asfaltate.

Tabel nr.26. Starea și lungimea drumurilor comunale

Localitatea	Tipul drumului	Lungimea (km)
Sângeorgiu de Mureș	DN, DJ, DC, Străzi	48 km
Tofalău	DC, Străzi	7,7 km
Cotuș	DC, Străzi	

Surșă: Primăria Comunei Sângeorgiu de Mureș

Rețeaua de drumuri comunale în comuna Sângeorgiu de Mureș însumează în total drumuri de o lungime totală de 55,7 km, din care 48 km în localitatea Sângeorgiu de Mureș și 7,7 km în Tofalău, respectiv Cotuș.

Fig. nr.19. Lucrări de amenajare ale drumurilor

4.2. Alimentare cu apă și canalizare

Aprovizionarea cu apă potabilă reprezintă un indice important în aprecierea calității vieții și asigurării unui mod sănătos de viață. Lungimea rețelei de apă în comună era de 52,8 km în anul 2018, conform datelor INS. Alimentarea cu apă a comunei se face în sistem centralizat, furnizat

de Compania Aquaserv S.A.. Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile era de 3400 mc/zi în anul 2018. Aproximativ 100% dintre locuitori sunt racordați la rețeaua de apă.

Tabel nr.27. Caracteristici ale aprovizionării cu apă potabilă în comuna Sângeorgiu de Mureș

Destinația apei distribuite mii mc	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	274	293	305	299	314	313	324	397	404	408
Pentru uz casnic	194	202	212	214	237	238	262	291	302	314
Populația	8958	9171	9412	9539	9698	9914	10032	10140	10295	10473
Apă potabilă m ³ /locuitor/an	21,66	22,03	22,52	22,43	24,44	24,01	26,12	28,70	29,33	29,98

Sursă: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii

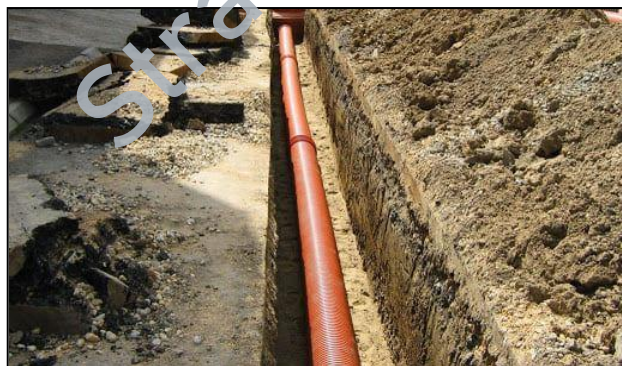
În perioada analizată, respectiv între anii 2009-2018, la nivelul comunei se observă o creștere semnificativă a cantității de apă potabilă distribuită (m³/locuitor/an). Dacă în anul 2009 o persoană consuma aproximativ 21,66 m³ de apă potabilă (cu destinația uz casnic), în anul 2018 această cantitate consumată a crescut la 29,98 m³/locuitor/an. Această creștere însemnată se datorează atât creșterii numărului de locuitori, fapt care atrage după sine creșterea consumului, cât și dezvoltării infrastructurii de bază la nivelul comunei.

Tabel nr.28. Date referitoare la infrastructura comunei Sângeorgiu de Mureș

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile (km)	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4	24,4
Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare (km)	12,7	12,7	12,7	15,7	15,7	15,7	15,7	15,7	15,7	15,7
Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor (km)	27,3	27,3	39,5	40,4	40,9	41,4	43,5	44,6	47	47,9

Sursă: Institutul Național de Statistică

Lucrările de extindere a conductei de canalizare și apă, 2020

Tabelul nr.29. Gradul de racordare a comunei la utilități în anul 2020

Localitatea	Energie electrică	Gaz	Apă	Canalizare
Sângeorgiu de Mureș	Procentul gospodăriilor racordate 100%	90%	95%	80%
Tofalău	Procentul gospodăriilor racordate 100%	0%	0%	0%
Cotuș	Procentul gospodăriilor racordate 100%	80%	80%	0%

Sursa: Primăria Comunei Sângeorgiu de Mureș

Din datele de mai sus se poate observa că în localitatea Tofalău nu există deloc infrastructură de bază, iar în localitatea Cotuș nu există rețea de canalizare.

Tabel nr.30. Caracteristicile rețelelor de utilități în comuna Sângeorgiu de Mureș

	Energie electrică	Apă	Canalizare
Lungimea rețelei	38,95 km	52,8 km	37 km
Denumire operator	SC ELECTRICA SA	COMPANIA AQUASERV SA	COMPANIA AQUASERV SA

Sursa: Primăria Comunei Sângeorgiu de Mureș

4.3. Gestionarea deșeurilor

Colectarea deșeurilor menajere la nivelul întregului teritoriu administrativ al comunei Sângeorgiu de Mureș se realizează prin SC Salubriserv SA.

În comuna Sângeorgiu de Mureș există probleme legate de deșeuri, locuitorii aruncă deșeurile în locuri nepermise.

Strângerea deșeurilor de pe câmp, februarie 2020

4.4. Energie termică

Județul Mureș este principalul producător de gaze naturale din România, în anul 2004, furnizând peste 60% din totalul extras pe țară. Principalele localități, în zona cărora există captări de gaze naturale sunt: Sărmaș, Sărmașel, Ulieș, Sînmartin, Crăiești- Ercea, Zau de Cîmpie, Luduș, Lunca,

etc., acestea fiind în exploatarea Regionale de Gaz Metan (ROMGAZ) Mediaș, Schela Tîrgu Mureș. Alimentarea cu gaze naturale a municipiului Tîrgu Mureș și a localităților din zona periurbană se face din sistemul de conducte de transport de înaltă presiune prin intermediul Stațiilor de reglare – măsurare – predare (SRMP) de la înaltă la medie presiune: Corunca, Cristești, Tofalău, Sântana de Mureș, Sâncraiu de Mureș.

Rețeaua de distribuție funcționează în regim de presiune redusă sau, în zonele în care rețeaua de gaze s-a realizat de mai mult timp, presiune joasă, alimentarea fiind făcută din Stațiile de reglare de sector și de reducere a presiunii de la presiune medie la presiune redusă sau joasă (SRS). Amplasarea conductelor este în general subterană, conductele fiind confecționate din oțel sau polietilenă. În unele zone din localitățile din zona periurbană, în special acolo unde riveranii au fost investitori, conductele sunt amplasate suprateran, ceea ce creează o serie de disfuncționalități pentru circulație, dar și din punct de vedere estetic. (sursă: <http://www.tirgumures.ro/pidu/pidu-ms.pdf>). Lungimea conductelor de distribuție a gazelor naturale în comuna Sângeorgiu de Mureș era de 47,9 km în anul 2018, iar volumul gazelor naturale distribuite în acest an era de 343,26 mii mc.

Tabel nr.31. Distribuția gazelor naturale pentru uz casnic (mii mc)

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Cantitate	3475	3963	3947	3704	3361	3042	3263	3438	3723	3595
Populația	8958	9171	9412	9539	9698	9914	10032	10140	10295	10473
Gaze naturale distribuite m3/locuitor/an	387,92	432,12	419,36	388,30	346,57	306,84	325,26	339,05	361,63	343,26

Sursă: Institutul Național de Statistică
Introducerea conductelor de gaz în Tofalău, 2020

4.5. Energie electrică

Comuna Sângeorgiu de Mureș este în prezent complet electrificat. Alimentarea cu energie electrică este asigurată prin intermediul companiei Enel; în cea ce privește procentul branșamentelor la energia electrică, acesta este de 100%. Alimentarea cu energie electrică se face din Sistemul Energetic Național prin liniile electrice de înaltă tensiune LEA 110 KV.

Distribuția energiei electrice de la posturile de transformare la consumatori se face prin rețeaua de joasă tensiune prin linii aeriene pe stâlpi de beton. Traseul rețelei de joasă tensiune urmărește rețeaua stradală a localității și cuprinde în întregime zona construită.

4.6. Iluminatul public

Localitatea este alimentată cu energie electrică din Sistemul Energetic Național prin intermediul unei rețele de distribuție de tensiune medie. Rețeaua de medie și joasă tensiune este aeriană. În ultimii ani au fost realizate lucrări de întreținere, reparații, extindere și modernizare a rețelei electrice/iluminatului public. În condițiile dezvoltării imobiliare a comunei din ultimii ani numărul de autorizații de branșare la curent electric a cunoscut o creștere. În toată această perioadă modernizarea a constat în înlocuirea corpurilor de iluminat defecte și a rețelelor dezafectate. Aceste servicii legate de iluminatul public sunt oferite de firma Electrica Furnizare S.A.

Fig. nr.20. Montarea becurilor LED, 2020

4.7. Tehnologia informației și telecomunicațiilor

Dezvoltarea telecomunicațiilor se consideră pozitivă pe plan regional, iar apariția pe piață a noilor operatori de telefonie fixă a rezultat formarea unei situații de concurs, care a accelerat modernizarea telecomunicațiilor. Rolul jucat de noii operatori de telefonie este important și din motivul că, datorită acestora, s-a dezvoltat rețeaua de Internet. Dacă în anul 2003 serviciile de internet au fost relativ scumpe și depășeau prețurile practicate în UE, astăzi acesta a devenit ușor accesibil nu numai tehnic, ci și financiar.

Accesul la servicii de telecomunicații de calitate (telefonie fixă și telefonie mobilă) a sporit considerabil în ultimii 5 ani, prestatorii oferind servicii noi și diversificate (se referă la telefonie mobilă) pentru populație.

Extinderea și modernizarea centralelor telefonice în ultimii ani, a condus la creșterea numărului de abonați în rețeaua de telefonie fixă, astfel încât la 1.000 de locuitori revin 211,5 abonați telefonici. Județul Mureș se situează peste media națională care este de 202,5 abonați la 1.000 de locuitori. Dintre aceștia, 68,45% sunt în mediul urban și numai 31,55% în mediul rural. Oferta comercială în domeniul telecomunicațiilor este dominată de compania națională de telefonie fixă RDS-RCS și de companiile de telefonie mobilă, cu acoperire națională Orange și Telekom. În telecomunicații se remarcă un proces de modernizare datorită expansiunii tehnicii avansate în telefonie cu fir și a creșterii gradului de acoperire prin telefonie mobilă.

Pe teritoriul județului se recepționează programele 1 și 2 ale Televiziunii Române, precum și programele televiziunilor particulare ANTENA 1 și PRO TV care au înființat și posturi locale, precum și postul local Televiziunea Mureș și Erdely TV.

Piața serviciilor de internet este reprezentată în județ de marii furnizori naționali, ca de exemplu:

- RDS- Romania Data Systems
- Telekom, Vodafone, Orange, furnizori de servicii de internet în special pentru abonații serviciilor de telefonie mobilă.

Serviciile poștale sunt asigurate de oficiul poștal al Direcției Regionale de Poștă Mureș aflat la Sângeorgiu de Mureș Sucursala Direcției Regionale de Poștă Mureș.

4.8. Investiții în infrastructură

În ultimii ani au avut loc mai multe investiții în comuna Sângeorgiu de Mureș, ceea ce indică un grad mare de accesare a fondurilor europene.

Tabel nr. 32 Investiții în infrastructură în perioada 2010-2020

Nr. crt.	Denumire investiție	Valoarea investiției (Ron)	Perioada investiției
1.	Înființarea și dotarea Serviciului public de gospodărire comunală în Comuna Sângeorgiu de Mureș	487.450,56	2019 – 2020
2.	Îmbunătățirea infrastructurii rutiere prin asfaltare din Comuna Sângeorgiu de Mureș, Județul Mureș	7.741.219,09	2017 – 2021
3.	”Reabilitare modernizare drumuri comunale în loc. Sângeorgiu de Mureș, „Creșa Sângeorgiu de Mureș,” și „Achiziționarea de echipamente pentru căminul cultural precum și achiziția de costume tradiționale”	13.124.987,82	2010 – 2016
4.	Reabilitare și extindere de canalizare, Reabilitare și extindere rețea de apă în localitatea Sângeorgiu de Mureș	10.801.696,81	2007 – 2011
5.	Alimentare cu apă, comuna Sângeorgiu de Mureș	1.198.092,06	2014 – 2018
6.	Extindere rețea de apă potabilă în comuna Sângeorgiu de Mureș	4.380.089,00	2017 – 2020
7.	Asfaltare și modernizare străzi din Comuna Sângeorgiu de Mureș	4.997.728,30	2017-2021
8.	Creșterea eficienței energetice a sistemului de iluminat public în comuna Sângeorgiu de Mureș	1.179.313,80	2020-2021

Sursă: Primăria comunei Sângeorgiu de Mureș

Concluzii

Locația geografică este un *punct tare*, ceea ce permite comunei să-și dezvolte relațiile economice și sociale cu municipiul Târgu Mureș. Ca *puncte slabe* amintim: starea drumurilor în satele Tofalau și Cotuș, lipsa canalizării în unele locuri ale comunei. *Oportunitățile* principale sunt reprezentate de proiectele de cooperare regionale și inter-comunale, în special cu comuna Ernei, în atragerea comună a fondurilor destinate dezvoltării. Parteneriatele public-privat completează lista posibilităților. *Riscurile* majore: lipsa finanțărilor, costurile mari ale investițiilor, tensiunile sociale.

- S-au făcut investiții în infrastructura primară, există acces la rețelele de comunicații;

- Există un grad ridicat de accesare a fondurilor europene;

Probleme identificate

- Există nevoia de racordare la sistemul de canalizare a tuturor locuitorilor din comuna Sângeorgiu de Mureș
- Nevoia asfaltării unor străzi în comună
- Lipsă rețea de apă potabilă și canalizare în unele locuri ale comunei
- Starea drumurilor de acces spre ferme și spre terenuri agricole constituie o problemă importantă pentru locuitorii localității Sângeorgiu de Mureș.

Direcții posibile de acțiune

- Dezvoltarea rețelei de străzi moderne menite să faciliteze accesul în zonă.
- Racordarea la utilități a populației. Conectarea la rețeaua de apă potabilă și canalizare conduce la dezvoltarea condițiilor de trai a populației, iar necesitatea unor investiții importante pentru extinderea acestora.
- Accesarea fondurilor europene atât pentru dezvoltarea și modernizarea rețelelor de transport, dar și pentru extinderea și modernizarea rețelelor de utilități.
- Parteneriate public-privat, accesarea fondurilor europene în parteneriat.

5. Servicii publice

5.1. Servicii de sănătate

Infrastructura socio-medicală a comunei este la un nivel mult mai ridicat față de alte comune din județ. Serviciile medicale de consultare și de trimitere se desfășoară în centrul de comună. Nivelul serviciului medical al populației poate fi caracterizat prin indicatorul nr. locuitori/medic, revenind aproximativ 2629 persoane/1 medic, care este un număr mare, însă există dispensare și spitale private în comună, care oferă servicii atât gratis, cât și contra cost. În comună există 5 farmacii cu unsprezece angajați. Apropierea municipiului Târgu Mureș îmbunătățește și mai mult această situație, comunitatea locală având acces ușor la serviciile medicale private și de stat, oferite în municipiul Târgu Mureș.

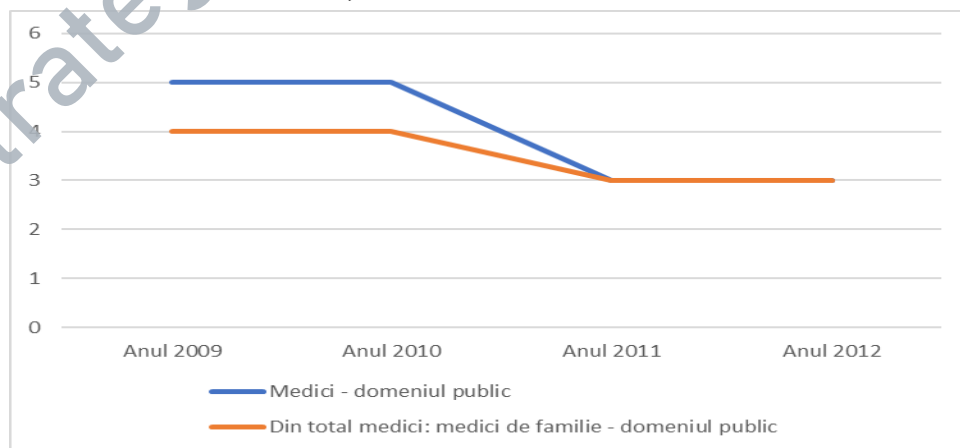
Tabelul nr.33. Indicatori pentru caracterizarea serviciilor de sănătate

An	2014	2015	2016	2017	2018
Medici total	6	6	1	4	4
Nr. locuitori	9974	10068	10214	10382	10516
Nr. medic la 1000 de locuitori	0,601564	0,595948	0,097905	0,385282	0,380373
Gradul de asigurare cu personal medical la 1000 de locuitori	2,305996	1,986492	1,360192	4,527066	4,089007
Nr. total de personal medical	23	20	19	47	43

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calcule proprii

Potrivit datelor obținute de la INS, în perioada analizată se înregistrează o scădere a numărului de cadre medicale, astfel în anul 2014 la nivelul comunei își desfășurau activitatea 6 medici, iar în anul 2018 acest număr a scăzut la 4.

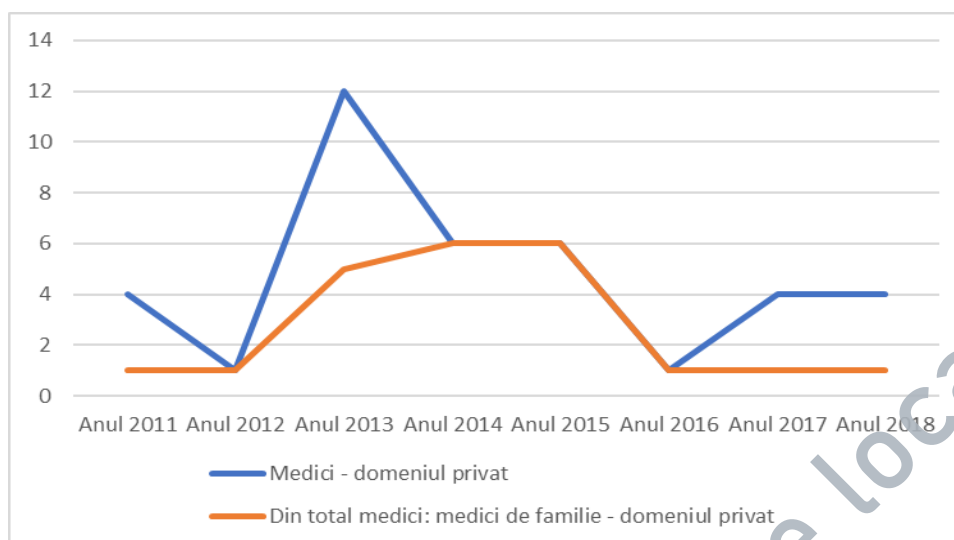
Fig. nr.21. Număr medici din unități medicale de stat în localitatea Sângeorgiu de Mureș

Sursă: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Fig. nr.22. Număr medici din domeniul privat în localitatea Sângeorgiu de Mureș

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Din anul 2012 personalul medico-sanitar din domeniul public lipsește cu desăvârșire. Această lipsă este compensată de serviciile medicale prestate în domeniul privat, însă numărul personalului medico-sanitar rămâne la un nivel foarte scăzut. Astfel, în anul 2018 la nivel comunei își desfășurau activitatea 4 medici, din care un medic de familie, 1 medic stomatolog, 6 farmaciști și 39 de persoane făceau parte din categoria personalului sanitar mediu.

Tabelul nr. 34. Personalul medico-sanitar din localitatea Sângeorgiu de Mureș

Personalul medico-sanitar pe categorii, forme de proprietate										
Categorii de cadre medico-sanitare	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Domeniul public										
Medici	5	5	3	3	:	:	:	:	:	:
Din total medici: medici de familie	4	4	3	3	:	:	:	:	:	:
Stomatologi	1	1	1	1	:	:	:	:	:	:
Personal sanitar mediu	2	2	3	3	:	:	:	:	:	:
Domeniul privat										
Medici	:	:	4	1	12	6	6	1	4	4
Din total medici: medici de familie	:	:	1	1	5	6	6	1	1	1
Stomatologi	1	1	4	4	8	8	8	:	:	1
Farmacisti	6	6	3	3	6	6	6	7	7	6
Personal sanitar mediu	5	5	20	1	17	17	14	18	43	39

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În comuna Sângeorgiu de Mureș funcționau în anul 2019 următoarele clinici medicale:

Clinica Santa Viva Med SRL- Clinică medicală cu 30 de cadre medicale, din care 22 medici și 8 asistenți. La această clinică se oferă servicii medicale gratuite (pe bază de bilet de trimitere) în următoarele domenii: cardiologie, dermatologie, psihiatrie, medicină internă, pediatrie, oftalmologie, reumatologie, diabet, nutriție și boli metabolice.

Consultații cu plată se oferă în afară de cele menționate mai sus în următoarele domenii: chirurgie, radiologie și imagistică medicală, neurologie, ORL, endocrinologie, ginecologie, ortopedie, alergologie, urologie.

Centrul de Recuperare Sorel și Sorela oferă servicii de fizioterapie și recuperare medicală.

Clinică medicală cu 4 cadre medicale, din care un medic, un asistent și doi kinetoterapeuți.

Clinica de Fertilitate Zygota Mureș este un centru medical, unde intervențiile de reproducere asistată sunt efectuate ca unică activitate. Specialiștii și-au însușit tainele profesiei, precum și tehniciile cele mai avansate în Statele Unite și Ungaria. Clinica de Fertilytate Zygota Mureș este printre puținele centre din România, unde intervențiile de reproducere asistată sunt efectuate ca unică activitate.

Balneofizioterapia Apollo Vellnes Club - Tratarea unei game variate de afecțiuni ale sistemului osteoarticular, nervos, cardiovascular și endocrin, ale aparatului genital, digestiv, respirator și reno-urinar, afecțiuni dermatologice, otorinolaringologice, neuropsihice, reumatismale, etc. Stațiunea balneară Băile Sărate din județul Mureș este renumită pentru cea mai mare concentrație de minerale. Mineralizarea de excepție, prin concentrație (135,586 mg/l) și prin conținut (iod,

calciu, magneziu, potasiu, azotați), conferă acestor ape reale virtuți terapeutice. Apa are cel mai mare conținut de iod (11,4 mg/l) din Transilvania, iar iodul este ionul longevității umane. Efectele benefice sunt lărgite și de existența nămolului mineral terapeutic cu o încărcătură minerală de 50 – 70%. (Sursă: <http://www.clubapollo.ro/hu/balneo-fizioterapie/>)

5.2. Servicii de asistență socială

În anul 2019, la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș, 526 de localnici au beneficiat de serviciile de asistență socială: 443 de persoane din localitatea Sângeorgiu de Mureș, 7 persoane din localitatea Tofalău și 76 de persoane din localitatea Cotuș.

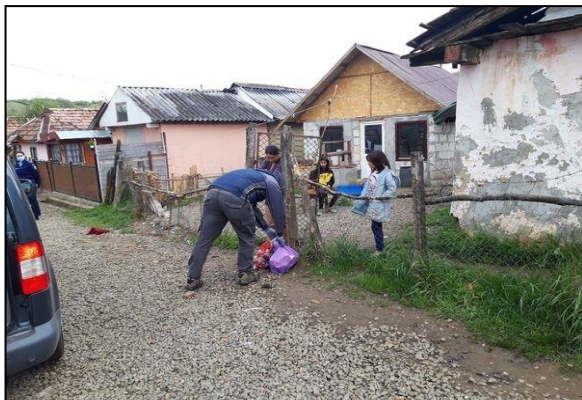
Tabelul nr. 55. Numărul beneficiarilor de asistență socială la nivelul comunei

Localitatea	Număr persoane cu dizabilități	Număr beneficiari de ajutor social	Număr beneficiari de ajutor de gaze/lemn	Număr beneficiari de ajutor de alimente	Alocația de susținere a familiei	Număr pacienți cu îngrijire la domiciliu
Sângeorgiu de Mureș	278	48	15	0	57	45
Tofalău	3	0	3	0	0	1
Cotuș	32	13	0	0	18	13

Sursa: Primăria comunei Sângeorgiu de Mureș

Donarea alimentelor de bază pentru nevoiași, 2020

Tabelul nr.36. Centralizator privind serviciile de asistență socială

Tip serviciu	Mod de organizare	Nr. Beneficiari	Nr. Angajați
Serviciu public – Creșa „Îngerașul”	Asigurat de Primărie	60	22
Beneficii de asistență socială (venit minim garantat, alocație pentru susținerea familiei, ajutor de urgență, alocație de stat, indemnizație creștere copil, indemnizații pentru persoane cu nevoi speciale)	Asigurat de Primărie	574	3
Centrul de zi „Hand in Hand” – pentru copii aflați în situații de risc de separare	Caritas Alba Iulia – Îngrijire Medicală și Asistență Socială la domiciliu	400	serviciu externalizat
Servicii de asistență comunitară	Caritas Alba Iulia – Îngrijire Medicală și Asistență Socială la domiciliu	59	serviciu externalizat
Activități de tip Școală după Școală, Pași siguri spre viitor, Tabere de vară, Grădinița de vară, Clubul tinerilor	Asociația Caritas – Asistență Socială – Alba Iulia – Filiala Mureș	60	serviciu externalizat
Cursuri de formare, Măsuri de sprijin pentru găsirea unui loc de muncă prin activități de informare, orientare și consiliere profesională, Activități interculturale	Proiect POCU	600	serviciu externalizat

Sursă: Primăria comunei Sângeorgiu de Mureș

Proiecte sociale

În comuna Sângeorgiu de Mureș s-au derulat în ultimii ani mai multe proiecte sociale pentru categorii defavorizate, finanțate din fonduri europene.

Momente din activitățile proiectului "O Șansă pentru fiecare în Sângeorgiu de Mureș"- proiect POCU

5.3. Învățământ

Sistemul de învățământ din România a suferit în ultimii ani multe transformări, atât din punct de vedere al planurilor cadru, programe școlare, cât și din punct de vedere al dezvoltării infrastructurii unităților de învățământ. În comuna Sângeorgiu de Mureș existau în anul 2019 două școli, o școală primară și o școală gimnazială.

Tabelul nr.37. Numărul elevilor înscriși pe unitate de învățământ pentru anul școlar 2019-2020

Denumirea unității de învățământ	Număr elevi înscriși pe unitate	Număr cadre didactice	Număr săli de clasă pe unitate	Număr calculatoare
Școală Gimnazială Sfântul Gheorghe Sângeorgiu de Mureș.	552	54	30	65
Școala primară Cotuș	45	3	3	6
Grădinița cu Program Prelungit Bambi Sângeorgiu de Mureș	140	12	6	7
Grădinița cu Program Normal Nr. 2 Sângeorgiu de Mureș	79	3	3	4
Grădinița cu Program Normal Cotuș	26	1	1	1

Sursa: Primăria comunei Sângeorgiu de Mureș

La Școala Gimnazială „Sfântul Gheorghe” Sângeorgiu de Mureș sunt înscriși 528 de elevi, din care 257 de elevi la secția română și 274 de elevi la secția maghiară.

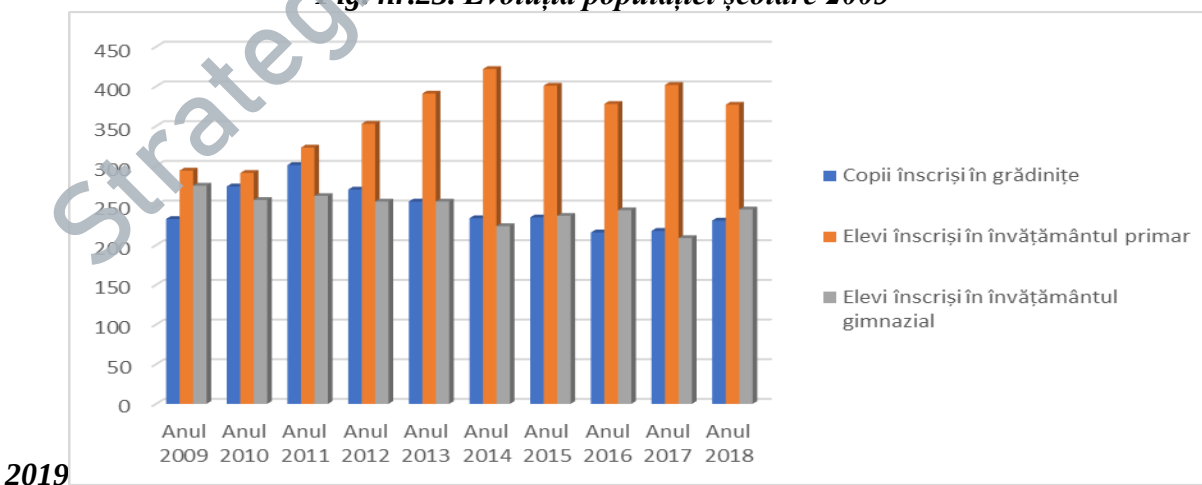
Tabelul nr.38. Populația școlară pe niveluri de educație

Niveluri de instruire	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Total	802	822	886	878	901	880	873	838	829	853
Copii înscriși în grădinițe	233	274	301	270	255	234	235	216	218	231
Elevi înscriși - primar	294	291	323	353	391	422	401	378	402	377
Elevi înscriși-gimnazial	275	257	262	255	255	224	237	244	209	245

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Conform datelor INS, în perioada analizată la nivelul comunei, populația școlară a crescut. Astfel, în anul 2009 erau 233 de copii înscriși în grădinițe, 294 de elevi înscriși în învățământul primar și 275 de elevi înscriși în învățământul gimnazial, în total fiind înscriși 802 de copii/elevi. În anul 2018 numărul total al copiilor și elevilor înscriși în unitățile de învățământ a fost de 853, adică cu 51 de copii/elevi mai mult decât în anul 2009. În anul școlar 2019-2020, în unitățile de învățământ din cadrul comunei Sângeorgiu de Mureș erau înscriși 842 de copii/elevi. Din totalul elevilor înscriși, 552 de elevi își urmau studiile în cadrul Școlii Gimnaziale „Sfântul Gheorghe”, 45 de elevi învățau în cadrul Școlii Primare din Cotuș și 245 de copii erau înscriși în grădinițele din comună (Grădinița cu Program Prelungit „Bambi” – 140 de copii, Grădinița cu Program Normal Nr. 2 – 79 de copii, Grădinița cu Program Normal Cotuș – 25 de copii). În satul Tofalău din cadrul comunei Sângeorgiu de Mureș, nu există unitate de învățământ.

Fig. nr.23. Evoluția populației școlare 2009 -

Numărul cadrelor didactice din unitățile de învățământ a scăzut, astfel în anul 2009 în total își desfășurau activitatea 74 de cadre didactice, din care 22 de cadre în învățământul preșcolar, 21 de cadre în învățământul primar și 31 de cadre didactice în învățământul gimnazial.

Școala Gimnazială Sf. Gheorghe din Sângeorgiu de Mureș

În anul 2018 numărul cadrelor didactice care își desfășurau activitatea în unitățile de învățământ din comuna Sângeorgiu de Mureș a scăzut la 60, din care 15 cadre didactice au activat în învățământul preșcolar, 20 de cadre didactice în învățământul primar și 25 de cadre didactice în învățământul gimnazial.

Tabelul nr.39. Numărul personalului didactic pe niveluri de educație

	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Total	74	62	60	56	59	53	55	53	65	60
Învățământ: - preșcolar	22	16	17	17	17	15	16	14	15	15
-primar	21	19	21	16	17	19	19	18	21	20
-gimnazial	31	27	22	23	25	19	20	21	29	25

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În anul 2018 se constată o dezvoltare a infrastructurii educaționale datorită faptului că la sfârșitul acestui an se observă o creștere a numărului total de săli de clasă, atingând valoarea absolută de 42 de clase, comparativ cu anul 2009 când acest număr era doar de 38.

Tabelul nr.40. Numărul sălilor de clasă pe niveluri de învățământ

	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Total	38	38	38	21	19	36	37	37	38	42
Învățământ preșcolar	-	-	-	-	-	10	10	10	10	10
Învățământ primar și gimnazial	-	-	-	-	-	26	27	27	28	32

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În anul 2013 observăm cel mai scăzut număr din punct de vedere al claselor funcționale din cadrul unităților de învățământ din comună, acest număr fiind în valoare absolută de doar 19 săli de clasă.

Tabelul nr.41. Numărul laboratoarelor pe niveluri de învățământ

	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Învățământ primar și gimnazial	-	-	-	-	10	2	1	1	2	2

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Tabelul nr.42. Număr PC-uri în unități de educație pe niveluri de educație

	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Învățământ preșcolar	-	-	-	-	-	2	2	11	12	12
Învățământ primar și gimnazial	-	-	-	-	-	46	46	59	72	71

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Din punct de vedere al numărului de laboratoare existente în unitățile de învățământ din cadrul comunei se constată o scădere considerabilă din anul 2013 până în anul 2018, astfel în anul 2018 existau 2 laboratoare, comparativ cu anul 2013 când numărul acestora era de 10.

Corepunzător datelor statistice, în anul 2014 în unitățile de educație din cadrul comunei existau 48 de calculatoare. Numărul calculatoarelor a crescut cu 35 de bucăți în anul 2018 față de anul 2014, astfel în total se regăsesc 83 de calculatoare în unitățile de învățământ din Sângeorgiu de Mureș.

Tabelul nr.43. Numărul de elevi pe cadru didactic

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Număr cadre didactice	38	33	38	21	19	36	37	37	38	42
Număr elevi	802	822	886	878	901	880	873	838	829	853
Numărul de elevi /cadru didactic	21,105	21,632	23,316	41,810	47,421	24,444	23,595	22,649	21,816	20,310

Sursa: Calculi proprii bazate pe datele statistice furnizate de către INSSE

Din datele Institutului Național de Statistică reiese că în ultimii ani a crescut numărul sălilor de clasă. În anul 2014 erau la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș 72 săli de clasă și în anul 2018 numărul lor a crescut la 84. Există laboratoare, laboratorul de informatică este dotat cu

calculatoare. În ultimii ani a crescut numărul calculatoarelor și aceste calculatoare sunt performante.

Fig. nr.24. Creșa Îngerașul din Sângeorgiu de Mureș

5.4. Cultură și sport

Întreaga comună este multi-etnică, una tolerantă și deschisă, cu o bogată zeastră culturală: tradițiile și meșteșugurile sunt încă păstrate. Comuna are o viață culturală dinamică, se desfășoară anual foarte multe activități culturale. Cultura este și va reprezenta și în continuare un factor transversal în organizarea comunității, devenind motorul transformării sociale. În comună există bibliotecă, dar este redus numărul celor care utilizează biblioteca.

Tabelul nr.44. Număr volume existente în biblioteca din localitatea Sângeorgiu de Mureș

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Volume existente	16174	16277	16521	16697	16901	17064	17190	17321
Populația	9464	9645	9789	9974	10068	10214	10382	10516
Volum / locuitor	1,709002	1,68761	1,687711	1,674053	1,678685	1,670648	1,65575	1,647109

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calculi proprii bazate pe datele existente

În perioada analizată, numărul volumelor existente în biblioteca din comuna Sângeorgiu de Mureș a crescut, astfel în anul 2011 existau 16.174 de volume, ceea ce reprezenta aproximativ 2 volume pe locuitor, iar în anul 2018 numărul volumelor a ajuns la 17.321. Din punct de vedere al numărului de volume existente/locuitor, în anul 2018 acest indicator a scăzut față de anul 2011, datorită creșterii semnificative a populației rezidente din comună.

Tabelul nr.45. Numărul cititorilor activi în bibliotecă din localitatea Sângeorgiu de Mureș

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Cititori activi	689	689	749	753	708	724	724	701
Populația	9464	9645	9789	9974	10068	10214	10382	10516
Ponderea cititori activi/ total locuitori	7,28%	7,14%	7,65%	7,55%	7,03%	7,09%	6,97%	6,67%

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice și calculi proprii bazate pe datele existente

Potrivit bazei de date INS, în anul 2018 ponderea cititorilor activi din total locuitori a fost de 6,67%, înregistrând o scădere față de anul 2011, când acest indicator a înregistrat valoarea relativă de 7,28%.

Tabelul nr.46. Numărul volumelor eliberate

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Volume eliberate	8975	8975	7480	7870	5840	6898	6845	6231

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Cu toate că, în perioada analizată numărul absolut al cititorilor activi a crescut, numărul volumelor eliberate a înregistrat o scădere, în valori absolute. Astfel, în anul 2018 au fost eliberate 6.231 de volume, cu 2.744 mai puține volume eliberate comparativ cu anul 2011 (8.975).

Evenimente locale

Alături de atracțiile naturale, atracțiile antropice au și ele o importanță deosebită în dezvoltarea turismului din comuna Sângeorgiu de Mureș, de exemplu bisericile, monumentele istorice, artele populare și obiceiurile tradiționale. Anual se organizează în comună evenimente culturale, sportive, care constituie un beneficiu comunei.

Tabel nr.47. Activitățile culturale și sportive periodice din comuna Sângeorgiu de Mureș

Denumire evenimente/activitate	Locul desfășurării	Perioada desfășurării	Organizatori
Ziua Culturii Maghiare	Parohia rom. catolică	ianuarie	Parohia rom.cat.
Unirea Principatelor Române	Căminul Cultural	Ianuarie	Șc. Gimn. Sf. Gheorghe, Primăria, Asociații culturale
Ziua Culturii Naționale	Căminul Cultural	Ianuarie	Primăria, Consiliul Local și Școala Gimnazială Sf. Gheorghe
Săptămâna și serbarea căsnicieii	Căminul Cultural	Februarie	Primăria, Asociații și Arhidieceza pastorală pt. familii

			Alba Iulia
Numai din izvorul limpede - cântece populare maghiare	Parohia rom.cat.	Februarie	Parohia rom. Cat, familia Kolping, Asoc. Szent Cecília
Înmormântarea fărșangului	Străzile comunei	Februarie	Primăria și Asociația Familia Kolping
Comemorare C-tin Romanu Vivu	Pța Sf. Gheorghe	Februarie	Parohiile Ortodoxe
Ziua Națională a maghiarilor	Pța Sf. Gheorghe	Martie	UDMR, Asociații și biserici maghiare din comună
Ziua femeii creștin ortodoxe	Căminul Cultural	Martie	Parohiile ortodoxe, consilieri, Primărie
Zilele Sângeorzene	Curtea școlii, străzile comunei, Căminul Cultural	Aprilie	Primăria și consiliul local
Ziua Internațională a romilor	Căminul Cultural	aprilie	Asociația Caritas, Divers, Pocu, Primăria și Consiliul Local
Ziua Poeziei	Parohia Romano-Catolică	aprilie	Parohia Romano-Catolică
Concert de Paști	Biserica rom-cat.	Aprilie	As. Jubilate Deo
Întâlnirea vârstnicilor	Căminul cultural	Aprilie	Primăria și Consiliul Local
Festival de dansuri populare românești "Mlădițe"	Căminul Cultural	Mai	Primăria, Centrul Județean pentru Cultură tradițională Mureș
Ziua Europei	Căminul Cultural	Mai	Primăria
Ziua copiilor	Centrul Comunei	Iunie	Primăria și consiliul local
Ziua universală a IEI	Căminul Cultural	Iunie	As. Doruri Mureșene, Primăria și Cons. Local
Tabăra de pictură pe sticlă Sf. Ioan	Căminul Cultural	iunie	Parohia Ortodoxă nr 2, Asociația Sfântul Gheorghe și Primăria
Ziua Imnului Național	Căminul Cultural	iulie	Asociația Doruri Mureșene, Primăria și Consiliul Local
Tabără de creație pentru trupele de dans popular Kis Táltos	Eremitu	Iulie	Primăria, Consiliul Local și Asociația Táltos
Tabăra națională a cercetașilor		august	Asociația ptr. Cercetașii jud. Mureș, Primăria și Consiliul Local
Festivalul apei sărate	Centrul balneologic	august	Primăria și Consiliul Local
Festivalul internațional de film ȘIMFEST	Căminul Cultural	august	Asociația Șimfest, Primăria și Consiliul Local, Autorități din Franța
Tabăra internațională pentru micii artiști talentați Makita	Parohia Romano Catolică	august	Asociația Sf. Cecilia și Primăria, Consiliul Local, Parohia catolică

Ziua mondială a vârstnicilor	Căminul Cultural	Octombrie	Primăria și Asociația Caritas Alba-Iulia
Festival de artă meșteșugărească, Întâlnirea grupurilor locale	Parohia Romano Catolică	octombrie	Familia Kolping, Asociația ptr. Cercetașii jud. Mureș și Primăria
Un milion de stele pentru nevoiași	Centrul Comunei	octombrie	Primăria și Asociația Caritas
Ziua de naștere a Creșei Îngerașul	Creșa Îngerașul	octombrie	Primăria și Consiliul Local
Sărbătoarea recoltelor și târg de toamnă	Căminul Cultural	octombrie	Primăria și Consiliul Local
Rapsodii de toamnă	Căminul Cultural	octombrie	Primăria, Consiliul Local și Asoc. Culturală ”Soarele Sângeorgiului”
Festival de cântece populare „Ciocârlia cântătoare”	Căminul Cultural	octombrie	Asociația ptr. Cercetașii jud. Mureș și Primăria
Simpozionul Călătorie în trecut, lansarea „Caiete sângeorzene”	Gimn. Sf. Gheorghe	octombrie	Primăria, Consiliul Local, Asociația David Prodan și Asociația Sf. Gheorghe
Tabăra de pictură Sf. Gheorghe	Căminul Cultural	octombrie	Asociația Sf. Gheorghe, Primăria și Consiliul Local
Baluri de toamnă	Căminul Cultural	octombrie	Asociații, Primăria și Consiliul Local
Lansare cărți Opriș Ilarie		octombrie	Asociația Sf. Gheorghe, Primăria și Consiliul Local
Serbarea Zilei Naționale a României	Căminul Cultural	decembrie	Asociația Doruri Mureșene, Primăria și Consiliul Local
Un strop de bucurie pt. vârstnicii (bolnavi)	Căminul Cultural	noiembrie	Primăria și Consiliul Local
Aprinderea iluminatului festiv, vizita lui Moș Nicolae	Centrul Comunei	decembrie	Primăria și Consiliul Local
Ziua Minorităților Naționale	Căminul Cultural	decembrie	Asociații, Primăria și Consiliul Local
Comemorare monumentul din centrul comunei (Revoluția 1989)	Centrul Comunei	decembrie	Primăria, Consiliul Local și Parohiile
Concert de Colinde ”Deschide ușa creștine”	Căminul Cultural	decembrie	Asociația Culturală ”Doruri Mureșene”
Concurs de împodobit bradul de crăciun	Centrul Comunei	decembrie	Primăria, Consiliul Local și Gimnaziul Sf. Gheorghe
Crăciunul minorității	Căminul Cultural	decembrie	Primăria, Consiliul Local și

Naționale	Asociația Divers		
Întâlnirea vârstnicilor de Crăciun	Căminul Cultural	decembrie	Primăria, Consiliul Local și Asociația Caritas Alba-Iulia
Reuniunea corală de Crăciun	Căminul Cultural	decembrie	Primăria, Consiliul Local și Asociația Jubilate Deo
Festival de dansuri populare românești	Căminul Cultural	decembrie	Primăria, Consiliul Local, Florile Sângeorzene și PFA Fechete Șilviu
Festival de colinde în centrul comunei	Centrul Comunei	decembrie	Primăria, Consiliul Local și Asociația Fam. Kolping
Festival formației și dansuri populare	Căminul Cultural	decembrie	Primăria, Consiliul Local și Aurel Cupșa

Sursă: Baza de date a comunei Sângeorgiu de Mureș

Obiceiuri

Până în deceniul al IV-lea al secolului XX, în zilele de sărbătoare, la diferite evenimente și chiar și în zilele de lucru bărbații și femeile purtau costum popular specific zonei, confecționat din lână și bumbac și din combinația lână-bumbac și cânepă-bumbac. Toate erau țesute în gospodăria proprie. Pentru bărbați, îmbrăcămintea se compunea din pantaloni strâmți (cioareci), brodați la buzunare, cămașă albă lungă brodată cu alb pe piept, în față prinsă în pantaloni iar în spate peste pantaloni. Vesta neagră era brodată cu motive geometrice de diferite culori. Haina era neagră sau ură, iar la tineri, brodată. În picioare purtau cizme, opinci, ghetе sau sandale, în funcție de anotimp. La brâu aveau un șerpar de lățime medie din piele neornamentată. Pe cap purtau căciulă neagră iarna, iar vara pălărie înaltă neagră (de Sighișoara). Femeile purtau fustă albă sau neagră brocată, bluză albă cu mâneci largi încrețite în față, șorț negru cu cusături cu galben și negru, batic negru, ghetе cu tureac înalt, opinci sau sandale. Bărbații și femeile maghiare purtau în zilele de sărbătoare haine secuiesti specifice în culorile alb, negru și roșu. Țigani purtau haine specifice portului popular țigănesc atât în zilele de sărbătoare cât și în zilele de lucru. S-au prelucrat intens lână, cânepa și bumbacul, țesându-se în fiecare gospodărie pânză albă sau colorată pentru nevoile familiei. Se practica vopsitul chimic și natural. Se foloseau în acest scop coaja de arin, coaja de ceapă, diferite flori de câmp. Lemnul era prelucrat artistic pentru porți, scaune, mese, bănci, cuiere pentru vase, furci de tors, rame pentru tablouri, diferite lăzi și lădițe. Din piele se făceau șerpăre, căciuli, cojoace și alte obiecte pentru gospodărie. Olăritul a constituit o ocupație tradițională din cele mai vechi timpuri, comuna având importante zăcămintе de argilă. S-au găsit obiecte de ceramică și locul de prelucrare al acestora pe teritoriul comunei din neolitic până în zilele noastre. Argila s-a prelucrat ca material de construcție în mai multe zone ale

comunei. Metalul a fost prelucrat din epoca bronzului. S-a găsit un atelier de prelucrat și un depozit de topoare de luptă din bronz în Gâșteni (Libanci). Fierul era prelucrat în ateliere de fierărie vestite în comună. Atelierele de prelucrare a fierului precum și turnarea metalelor neferoase s-a continuat până în prezent.

Arhitectura populară tradițională a fost păstrată de meșterii locali care au ridicat troițe și porți frumos ornamentate. În construcția caselor și anexelor gospodărești, a bisericilor și a fântânilor se simte influența permanentă a apropierei de orașul Târgu Mureș.

Folclorul literar și muzical nu are aspecte specifice comunei fiind sub influența zonei. La diferite ocazii sunt folosite descântece pentru bolnavi, strigături și cântece la nunți și petreceri, versuri la înmormântarea tinerilor. Jocurile populare sunt: învârtita iute și înceată jucată de perechi, sârba jucată de feciori și fete, jocul rata jucat de băieți, ciardașul jucat de perechi. Taraful este format din vioară, braei, contrabas și țamba. La jocuri întotdeauna a fost un vătaf, bărbat căsătorit care comanda muzica, și feciori, ajutoare pentru menținerea ordinii.

Colindul de Crăciun: grupuri de băieți și fete intră în curtea gospodarului și colindă la ușă sau la fereastră. În seara zilei de 24 decembrie adulții colindă după ora 24 și în prima zi de Crăciun.

Serenada cu felinar: în a treia zi de Crăciun, feciorii, cu un felinar în mână, dau serenadă fetelor. Fetele, dacă primesc serenada aprind lumina în toată casa și când se termină cântatul invită feciorii în casă. Felinarele rămân aprinse afară ca să se vadă că sunt feciori în casă.

Uratul de Anul nou: în prima zi a Anului nou, feciorii cu bici și clopoței intră în curtea gospodarului și îi urează an bun, îmbelșugat și sănătate.

Focul de Anul nou: în noaptea anului nou se aprind focuri la intrarea în sat la fântânile publice și izvoare, la intersecții de drumuri pentru alungarea spiritelor rele din sat. Focurile se fac din paie, tulei și crăci.

Ascunsul porților: în noaptea de Anul nou feciorii ascund porțile de la curțile unde sunt fete. Fetele târguiesc cu feciorii și prețul înapoierii porților este zărirea chipului viitorului soț: la miezul nopții Anului nou, fetele privesc în fântână așteptând să vadă oglindit în apă chipul viitorului soț.

Șezătoarea: la o casă se adună fete și feciori cu lucru: tors, croșetat, tricotat, sfârnit porumb etc. Se cântă, se spun glume, se dansează, se joacă cărți, se spun ghicitori.

Udatul și urzicatul fetelor de Sângeorz (24 aprilie). Feciorii așteaptă fetele la întretăierea drumurilor să le ude și să le urzice ca să fie harnice tot anul.

Înmulțirea laptelui: de Sângeorz se pun ramuri de trandafiri sălbatici ca să nu intre strigoii să ia laptele de la vaci.

Punerea bradului: bradul împodobit cu panglici colorate și ouă golite și colorate se pun de Paști pe poarta casei cu fete. Fetele invită băieții în casă.

Stropitul fetelor de Paști: în a doua zi de Paști, băieții stropesc fetele cu apă de colonie și le urează să înflorească și să crească cât mai înalte și frumoase. Fetele servesc băieții cu ouă roșii, prăjitură și vin.

Sărbătorirea sânzienelor: în ziua nașterii Sfântului Ioan Botezătorul (24 iunie), se fac cununițe din flori de sânzienne și se aruncă pe casă ca să-ți afli norocul din acel an. Cununa de grâu: primul gospodar care termină secerișul vine de la câmp cu o cunună de spice pe cap. Este îmbrăcat în cămașă albă lungă și izmene largi de cânepă. În urma lui vin secerătorii cântând. Gospodarii așteaptă la porți și aruncă cu apă spre gospodarul cu cununa de spice și urează ca la anul recolta de grâu să fie mai bună. Acasă la gospodarul cu cununa se organizează o petrecere până la apusul soarelui.

Sărbătorirea recoltei: În prima duminică (sâmbătă) din luna octombrie se împodobește o sală cu produse agricole recoltate din câmp. Gospodarii sunt lăudați și cinstiți de către preot și primar. Se cântă și se joacă până dimineață.

Sărbătoarea culesului strugurilor: se împodobește sala cu struguri și cu frunze de viță de vie. Se aduce must și vin turbure. Se petrece până dimineață.

Obiceiurile populare locale reprezintă o adevărată bogăție a patrimoniului cultural local, dar în același timp fiind permanente amenințate de efectele negative ale globalizării. Obiceiurile legate

de sărbătorile de paști, rusalii, crăciun, anul nou, etc. sunt niște elemente etnografice care fac ca însăși localități învecinate să fie diferențiate, ele oferind patrimoniului cultural local o valoare adăugată aparte.

Existența și activitatea relativ intensă (comparativ cu comunele învecinate) a asociațiilor și organizațiilor culturale și civice sunt alte elemente definitoriu specific comunei. O oportunitate ar fi atragerea de organizații și asociații care promovează ideea de antreprenoriat și diseminarea cunoștințelor și experiențelor necesare înființării firmelor noi.

În anul 2020 comuna a fost premiată de către Asociația Comunelor din România (ACOR), obținând titlul de "Localitate culturală a României".

Sfera civică

Comuna Sângeorgiu de Mureș face parte din **GAL Asociația LEADER Parteneriat Mureșean**, împreună cu următoarele comune (sectorul public): comuna Ernei, comuna Glodeni, comuna Gornești și comuna Voivodeni. Grupul de Acțiune Locală a fost înființat în anul 2012. După înființarea asociației în 2012, a fost elaborată strategia de dezvoltare locală, după care GAL-ul a depus cererea de finanțare la apelul de selecție națională, în scopul de a fi acreditat ca autoritatea de management local pentru programul Leader în micromediul Parteneriatului Mureșean. În urma verificării eligibilității și declarării ca finanțabil, proiectul a câștigat 2,785 milioane euro fonduri nerambursabile pentru desfășurarea programului Leader în GAL Parteneriat Mureșean. În comună există multe organizații care activează în diferite domenii: cultură, sport, social. Multe dintre aceste organizații contribuie anual la diversificarea programelor oferite atât pentru locuitori, cât și pentru turiști.

Tabel nr.48. Organizații în comuna Sângeorgiu de Mureș

	Domeniu de activitate	Persoană de contact/subdomeniu
Asociația AGROM PC	Economie	German Maria
Asociația Culturală Sfântul Gheorghe	Cultură	Opriș Ilarie Gheorghe
Asociația Familia Kolping Sângeorgiu	Social	Birtalan Istvan
Asociația Pokakeresztur 2010	Cultură	Gabor Laurențiu
Asociația Pro Cotuș	Cultură	Biro Eugen
Asociația Promissio	Cultură	Borsos Melinda
Asociația Sportivă Kinde	Sport	Pop Lupu Coriolan
Fundația Culturală Soli Deo Gloria	Cultură	Hajdo Carol
Asociația Sf. Cecilia	Cultură	Muzica bisericească
Grupa Cercetașilor Petki David		Cercetași
Asociația Culturală Doruri Mureșene	Cultură	Cultura populară românească
Asociația Taltos	Cultură	Dansuri și tradiții maghiare din Transilvania
Asociația Jubilate Deo	Cultură	Muzică bisericească

Corul Nihil Sine Deo	Cultură	modernă Muzică bisericească ortodoxă
Corul parohiei ortodoxe nr. 1	Cultură	Muzică bisericească ortodoxă
Corul mixt reformat Remenyseg	Cultură	Muzica bisericească reformată
Grup de dans popular Mlădițe	Cultură	Dansuri populare și tradiții românești
Grup de dans popular Kis Táltos	Cultură	Dansuri populare și tradiții maghiare
Țiterașii Sângeorzene	Cultură	Muzica populară maghiară
Grup de dans popular Vadrózsák	Cultură	Dansuri populare și tradiții romane

Sursă: Baza de date ONG Mures, http://www.cjmures.ro/ONG/baza_ONG_2011.pdf și baza de date a comunei Sângeorgiu de Mureș

Raportat la numărul total de locuitori, la 465 locuitori există o organizație, 2 organizații pe 1000 de locuitori. Acest indicator este unul destul de bun față de alte comune din județul Mureș (media europeană este de trei ONG-uri la mia de cetățeni).

Înfrățirea comunelor este un instrument flexibil și cu valente multiple. Ele reprezintă fără îndoială cea mai vizibilă formă de cooperare europeană. Comuna Sângeorgiu de Mureș de-a lungul anilor a încheiat acord de înfrățire cu mai multe localități din Uniunea Europeană, aceste relații având ca obiectiv schimbul de experiență, de cunoaștere.

Tabel nr.49. Localități înfrățite cu comuna Sângeorgiu de Mureș

Nr. crt.	Denumire localitate	Țară	Număr locuitori
	Zalaszentgyörgy	Ungaria	
	Jászsós-szentgyörgy	Ungaria	
	Balatonszentgyörgy	Ungaria	
	Bánokszentgyörgy	Ungaria	
	Szentgyörgyvár	Ungaria	
	Dunakarva	Slovacia	

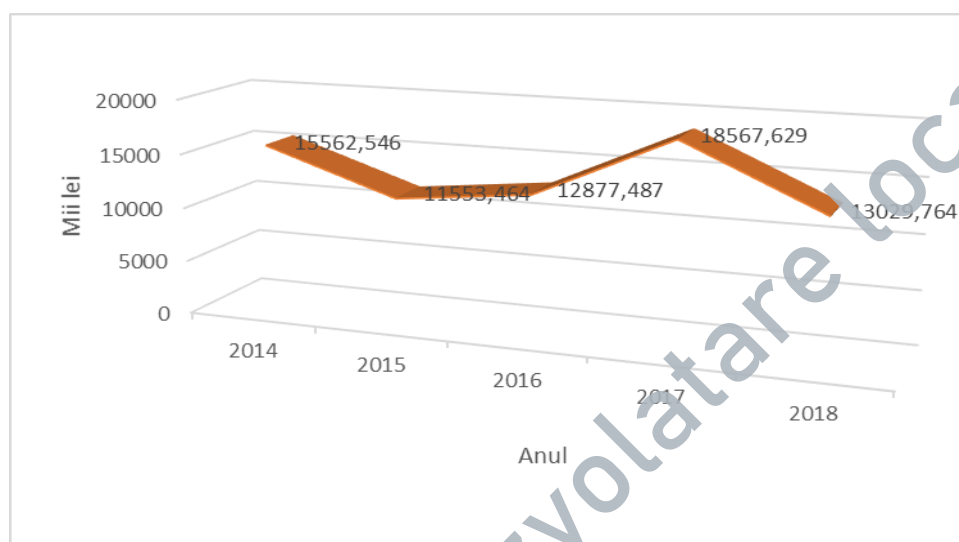
Sursă: Primăria comunei Sângeorgiu de Mureș

5.5. Analiza bugetului local

Poziționarea comunei din punct de vedere economic, social, cultural reprezintă un aspect important în ceea ce privește evoluția și traiectoria dezvoltării din ultimii ani. O analiză a indicatorilor financiari care au marcat economic dezvoltarea comunei este relevantă pentru a determina poziția în raport cu alte comune similare. La nivel general, cele mai relevante aspecte care sunt comparabile între comune sunt situațiile cheltuielilor și veniturilor totale, precum și a veniturilor proprii. Acești indicatori de măsurare marchează aspecte ca evoluții ale independenței

financiare dată de veniturile proprii, a gradului de dependență față de bugetul de stat, redat de sumele primite pentru echilibrarea bugetelor locale. Veniturile proprii marchează în bugetul local al fiecărei UAT gradul de autofinanțare al Autorităților Publice Locale. Acest aspect reprezintă una dintre cele mai problematice teme de discuție, gradul de a genera venituri pentru UAT din mediul rural fiind unul scăzut, iar dependența față de bugetul de stat una foarte ridicată.

Fig. nr.25. Evoluția veniturilor proprii în perioada 2014-2018 (mii lei)

În analiza evoluției veniturilor proprii se poate constata o fluctuație în ultimii trei ani, dar și o creștere în anul 2017. În anul 2018 au scăzut semnificativ veniturile proprii și a crescut deficitul bugetar.

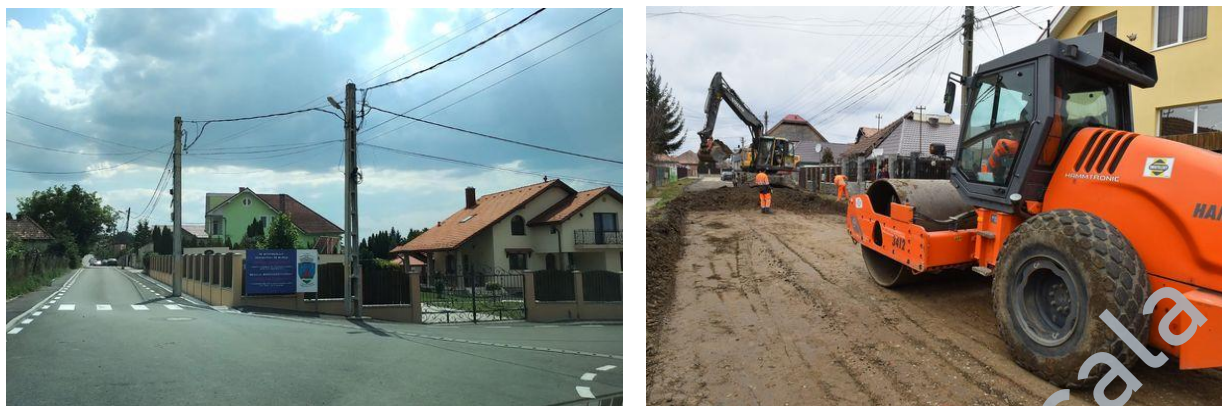
Tabel nr.50. Situația veniturilor proprii în perioada 2014-2018

Nr. crt.			2014	2015	2016	2017	2018
1	Venituri (lei)	Total, din care:	15562546	11553464	12877487	18567629	13029764
		Venituri proprii					
		Prevederi	10175	6208180	147000	15193000	8552987
		Incasări realizate	-	6434932	128078	14485619	8552987
2	Cheltuieli (lei)	Totale (execuția bugetului local)	18951490	10706976	11401088	14880281	13757172
		Totale cu investițiile de la bugetul local	10663986	1722442	1010748	2327572	3640640
3		Excedent	-	846488	1476399	3687348	-
		Deficit	-3388944	-	-	-	-727408

Sursă: Primăria Sângeorgiu de Mureș

Fig. nr.26. Lucrări de modernizare ale străzilor

Sursă: Primăria Sângeorgiu de Mureș

Concluzii

- Serviciile medicale sunt corespunzătoare, există centre, dispensare, spitale particulare care oferă diferite tipuri de servicii de sănătate;
- Calitatea serviciilor oferite de **sistemul de învățământ** din comuna Sângeorgiu de Mureș este corespunzătoare. Multe cadre didactice fac naveta din Târgu Mureș;
- În comună există destul de multe **organizații civile**, dar nu toate funcționează într-un cadru instituționalizat;
- Anual se organizează foarte multe evenimente culturale și sportive, viața culturală și sportivă a comunei este foarte atractivă;
- Există servicii sociale pentru persoane defavorizate.
- Au fost accesate fonduri europene pentru proiecte sociale;
- Activitatea administrației publice locale este renumită în regiune;

Principalele probleme identificate

- Dotarea necorespunzătoare a școlilor cu materiale didactice;
- Dotarea necorespunzătoare a școlilor cu echipamente IT;
- Risc de **abandon școlar** în rândul persoanelor defavorizate;
- În domeniul **serviciilor sociale** se evidențiază lipsa unui **centru**, care să ofere servicii complexe de îngrijire pentru persoanele vârstnice, persoanele vulnerabile și pentru persoanele defavorizate.

- În comună există un **deficit de spații verzi**.
- **Rolul organizațiilor civile** în luarea deciziilor este scăzut;
- **Reticență** din partea cetățenilor pentru implicarea în activitatea administrației;
- Nevoia digitalizării serviciilor din administrația publică;
- Nevoia formării continue a angajaților din cadrul administrației publice locale;

Direcții posibile de acțiune

- Dotarea școlilor cu materiale didactice;
- Dotarea școlilor cu echipamente IT;
- Pentru **reducerea abandonului** școlar ar fi nevoie de continuarea programelor de tip “after school”;
- Aplicarea continuă a unor măsuri pentru asigurarea **egalității de șanse**, în special a celor aparținând minorităților etnice;
- Eficientizarea politicilor sociale de asistență socială, inserție socială, integrare și reducerea inegalităților de locuire;
- Colaborarea cu ONG-urile care promovează politici publice de prevenire a excluziunii sociale;
- Implementarea unor proiecte în vederea rezolvării **deficitului de spații verzi**;
- **Creșterea eficienței** serviciilor oferite de administrația publică;
- Creșterea rolului organizațiilor civile în luarea deciziilor;
- Dezvoltarea unor politici și mecanisme administrative prin instrumentele dezvoltării durabile și sustenabile pentru preservarea mediului ambiant și administrarea optimă a resurselor existente;
- Digitalizarea serviciilor administrației publice locale;
- Formarea continuă a angajaților din cadrul administrației publice locale.

Strategia de dezvoltare locală

6. Economie

6.1. Analiza mediului economic local

Economia comunei Sângeorgiu de Mureș este una echilibrată, diversă și funcțională (în termeni relativi în comparație cu nivelul mediu de dezvoltare economic specific comunelor din zonă, vezi IDC, 2010). Există populație de vârstă activă în comună, numărul firmelor și densitatea întreprinderilor pe mia de locuitori este mare; profilul economic este variat. Zona este favorabilă cultivării plantelor medicinale, soiul este fertil și există bază sustenabilă pentru activități economice în folosul comunității (de tip social entrepreneurship). Administrația locală are atitudine pro-antreprenoriat. Acestea sunt cele mai importante *puncte tari*.

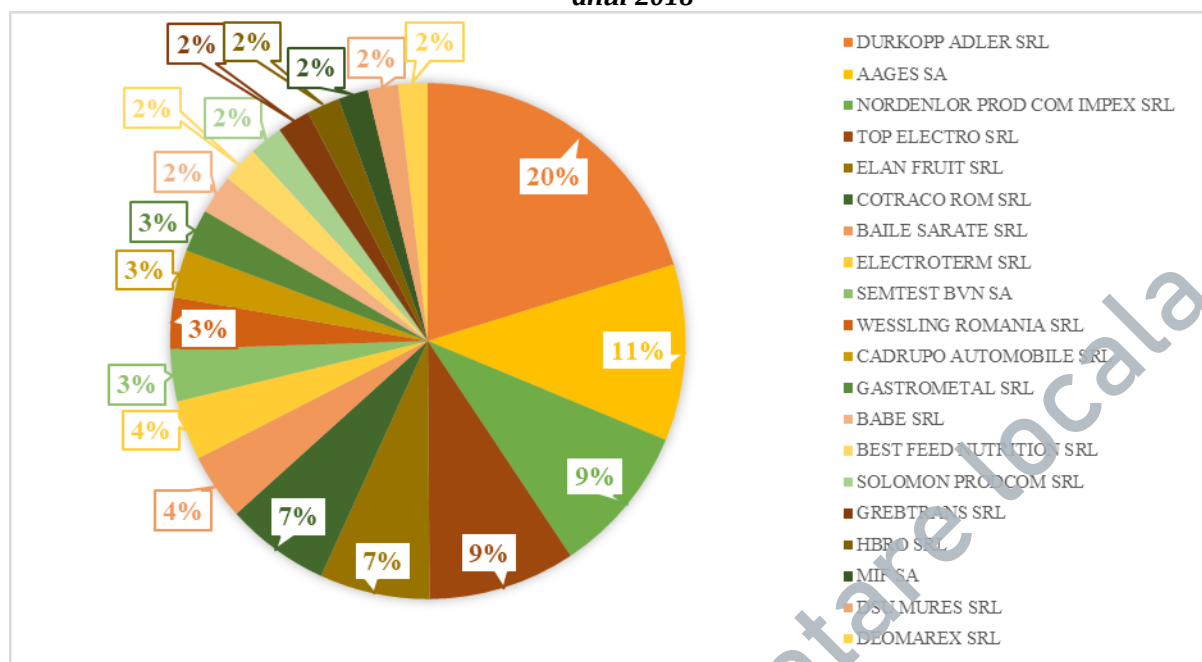
Punctele slabe: firmele sunt inegal distribuite între satele componente – marea majoritate a firmelor funcționează având sediul central în localitatea Sângeorgiu de Mureș, activitățile agricole sunt mai ales pentru autoconsum, efectivul animalier este în scădere. O parte din populație prestează munci sezoniere și/sau ocazionale.

Oportunități pentru economia comunei Sângeorgiu de Mureș: existența în regiune a unor asociații active care facilitează accesul la know-how-ul necesar pentru înființarea întreprinderilor (conferințe, diseminare de cunoștințe) și cooperarea regională. *Riscurile* principale sunt legate de criză, dese schimbări legislative și problemele legate de accesarea fondurilor structurale (birocrație, autofinanțare, fluxurile de capital).

Principala cale de majorare a productivității resurselor o reprezintă ajustarea structurală a economiei prin mărirea ponderii specifice a produselor, proceselor și activităților care utilizează un volum redus de resurse energetice și materiale, dar generează o valoare adăugată mare. Din acest punct de vedere, cel mai eficient segment al economiei este sectorul serviciilor. Se vor aplica măsuri stimulatoare pentru creșterea semnificativă a calității serviciilor furnizate, a **turismului**. Astfel dezvoltarea serviciilor în mediul rural (comerciale și financiare, de consultanță agricolă și edilitară, transport și agroturism, medicale și sanitar-veterinare etc.) va permite valorificarea unei surse suplimentare pentru creșterea PIB prin atragerea unei părți din populația ocupată în agricultură.

Datorită atât proximității orașului Târgu Mureș, reședință de județ, cât și infrastructurii bine dezvoltate, economia la nivelul comunei reprezintă un factor important asupra calității vieții localnicilor din punct de vedere al numărului de locuri de muncă disponibile. În cadrul comunei există 277 firme active (la sfârșitul anului 2018, conform listafirme.ro).

Fig. nr.27. Primele 20 de firme în comuna Sângeorgiu de Mureș după cifra de afaceri netă pentru anul 2018

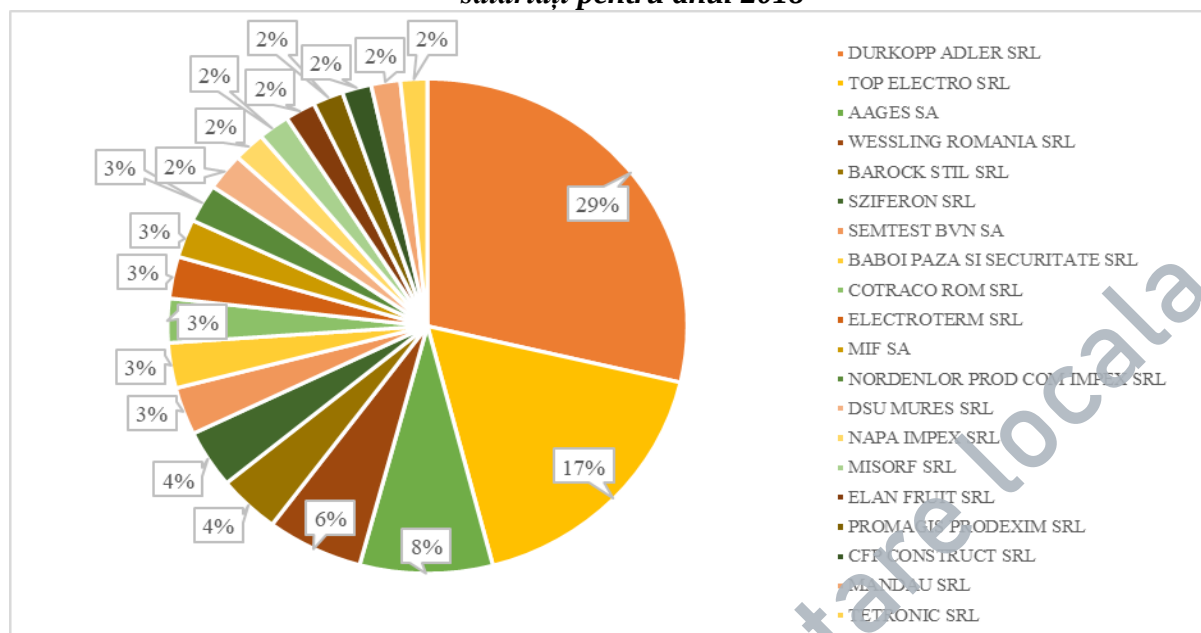
Sursa: listafirme.ro, accesat 04.05.2020

Realizând un clasament al firmelor înregistrate în comuna după criteriul cifrei de afaceri nete, pe primul loc se situează Durkopp Adler S.R.L. (54.915.107 lei), fiind urmat de AAGES S.A. (30.060.923 lei), iar pe locul al treilea găsim firma Nordenlor Prod Com Impex S.R.L. (25.486.118 lei).

Din punct de vedere al numărului mediu de salariați în anul 2018, nu constatăm o diferență esențială, astfel firma Durkopp Adler S.R.L. se plasează tot pe primul loc cu un număr mediu de 378 de salariați, fiind urmat de Top Electro S.R.L. cu 228 de salariați la sfârșitul anului 2018 (locul 4 din clasamentul realizat după mărimea cifrei de afaceri) și pe locul al treilea se situează societatea AAGES S.A. cu un număr mediu de 109 angajați.

Așezările rurale care au cunoscut o dezvoltare a infrastructurii în ultimii ani, localizate în apropierea municipiului Târgu Mureș au devenit atractive atât pentru populație cât și pentru investitori. În condițiile în care municipiile și orașele înregistrează scăderi semnificative de populație (influența combinată al nivelului diferențiat al sporului natural negativ, al fluxurilor migratorii interne și a intensității migrației externe), localitățile rurale apropiate din zona metropolitană Târgu Mureș își mențin numărul de locuitori sau reușesc să aibă creșteri ale numărului populației.

Fig. nr.28. Primele 20 de firme din comuna Sângeorgiu de Mureș după numărul mediu de salariați pentru anul 2018

Sursa: listafirme.ro, accesat 05.05.2020

După cum se poate observa, activitatea economică a comunei este destul de dezvoltată comparativ cu alte localități din județul Mureș. La realizarea potențialului economic al localității Sângeorgiu de Mureș au conlucrat mai mulți factori: condiții naturale (geomorfologice, climatice etc.) favorabile pentru practicarea unei agriculturi cu randament relativ bun, disponibilități suficiente de forță de muncă oferite de potențialul demografic al comunei, tradițiile remarcabile în anumite ramuri ale economiei (industria textilă, pomicultură etc.), o rețea de căi de comunicații feroviare și rutiere care mijlocește asigurarea unor legături cu diferite zone ale județului Mureș și ale țării.

Clusterul firmelor în Târgu Mureș- Clubul de Manageri St. Georgius

Companiile tind să devină mai eficiente atunci când concurează unele cu altele și mai creative atunci când cooperează între ele. Aceasta pare a fi în esență motivația apariției structurilor economice numite cluster. Clusterul este un fenomen dinamic, o caracteristică esențială a acestuia constituind-o relațiile funcționale dintre organizațiile participante.

Cunoscând beneficiile clusterelor, un grup însemnat de firme din comuna Sângeorgiu de Mureș a înființat în anul 2018 Clubul de Manageri St. Georgius. Acest club are ca obiectiv cooperarea

firmelor în vederea susținerii reciproce, a dezvoltării economice și a inovării atât la nivelul întreprinderilor, cât și la nivelul județean, regional și național.

În anul 2020 acest club număra 198 de firme membre din diferite zone ale țării, aproape din toate domeniile economiei naționale. Din domeniul tehnologiei informațiilor sunt prezenți în acest club 18 firme de renume și cu o cifră de afacere semnificativă în domeniu.

Activitatea acestui club dă o prosperitate mediului de afaceri din comuna Sângeorgiu de Mureș, organizând anual conferințe, seminarii, întâlniri non-formale, promovând inovarea în toate domeniile.

Momente din activitățile Clubului de Manageri St. Georgius

6.2. Turism

Turismul este o activitate prin care se poate valorifica foarte ușor resursele (naturale și cele culturale) ale unei comunități, contribuind la dezvoltarea localității și la bunăstarea localnicilor. Principalele tendințe ale turismului în România arată că în fiecare an se constată o creștere a numărului turiștilor înregistrați în unitățile de cazare, turiștii din străinătate fiind cei care contribuie în cea mai mare măsură la această creștere.

Resursele existente în această zonă sunt naturale, istorice și culturale, iar combinația dintre ele poate fi extrem de valoroasă în programele turistice.

După cum am văzut, comuna Sângeorgiu de Mureș dispune de numeroase atracții antropice care ar putea fi valorificate în scopuri turistice. Aceste resurse sunt însă exploatate într-o măsură foarte mică. Infrastructura turistică a satelor din comună este aproape inexistentă. Turismul reprezintă o componentă importantă a sectorului terțiar. Potențialul turistic al comunei este valoros datorită resurselor de care dispune, cum ar fi: resurse naturale, peisajul pitoresc, bogăția

patrimoniului cultural, etnografic și etnic. La nivelul comunei se practică turismul balneoclimateric și turismul de tranzit.

Cu toate că localitatea nu dispune de resurse turistice unice, excepționale, a înregistrat o evoluție pozitivă în ultimii ani în circulația turistică, fenomen ce se datorează în mare măsură următorilor doi factori: existența a unei **resurse minerale** bine exploatate de către un agent hotelier din localitate, care a dezvoltat în continuu serviciile sale de cazare și de wellness, precum și proximitatea municipiului Târgu Mureș, care aduce nu doar clienți pentru hotelul de cură și de wellness Apollo, ci și clienți ai turismului de afaceri și călători care vin pentru diferite probleme de sănătate în Târgu Mureș, dar nu se cazează în municipiu, ci în comuna adiacentă.

Infrastructură și servicii turistice

Conform datelor actualizate de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, în data de 05.05.2020 în comună erau clasificate cinci unități de primire turistică, și anume:

1. **Hotel Apollo** - 4 stele, 35 de spații de cazare cu 70 de locuri;
2. **Hotel Apollo** - 3 stele, 27 de spații de cazare cu 59 de locuri;
3. **Motel Gemini** - 3 stele, 9 spații de cazare cu 10 locuri;
4. **Pensiunea turistică Mureșul** - 3 stele, 6 spații de cazare cu 10 locuri;
5. **Pensiunea turistică Silvia** - 4 flori, 5 spații de cazare cu 10 locuri.

Tabel nr.51. Tipuri de structuri de primire turistică

An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total	2	3	3	5	4	5	4	4	5	5
Hoteluri	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
Moteluri	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Pensiuni agroturistice	1	2	1	2	1	2	1	1	2	2

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Potrivit datelor statistice INS în anul 2018 la nivelul comunei existau cinci structuri de primire turistică clasificate de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, comparativ cu anul 2009 acest număr a crescut cu 3 unități de cazare.

Tabelul nr.52. Capacitatea de cazare

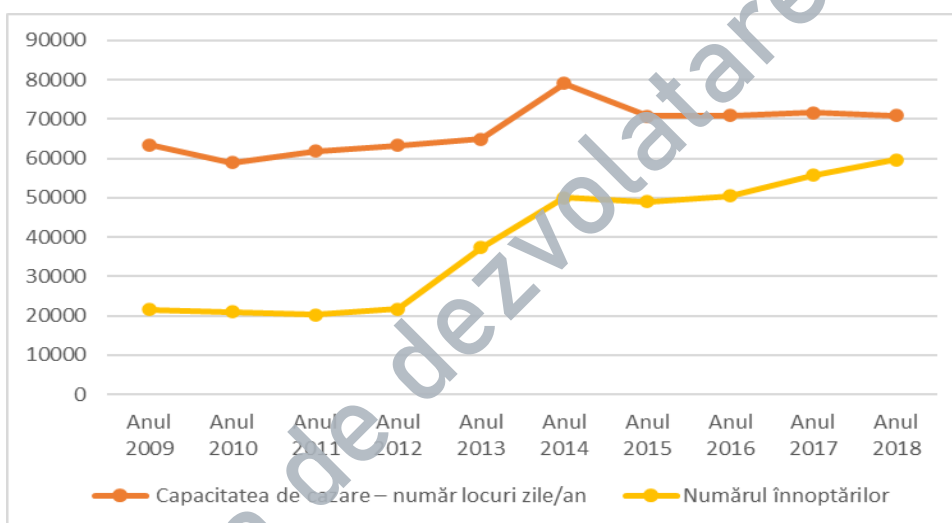
An	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hoteluri	146	146	146	146	146	146	146	146	146	146
Moteluri	-	-	20	20	16	16	16	16	18	18
Pensiuni agroturistice	20	40	20	40	20	58	24	24	40	40
Total	166		186	206	182	220	186	186	204	204

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În anul 2009 existau 2 unități de cazare, un hotel și o pensiune agroturistică. În anul 2018, din totalul structurilor de primire turistică 40% se încadrează în categoria hotelurilor, 40% se încadrează în categoria pensiunilor agroturistice și 20% sunt unități de cazare de tip motel.

În perioada analizată, datorită creșterii numărului de unități de structuri de primire turistică și capacitatea de cazare la nivelul comunei a înregistrat o creștere semnificativă. Dacă în anul 2009, capacitatea totală de cazare a fost de 166 de locuri (63484 număr locuri-zile/an, din care 53290 în hoteluri, 10194 în pensuni turistice), la sfârșitul anului 2018 numărul spațiilor de cazare a depășit un număr de 200 de locuri (70872 număr locuri-zile/an, din care 53352 în hoteluri, 6570 în moteluri și 10950 în pensuni turistice).

Fig. nr.29. Evoluția numărului de înnoptări

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

Potrivit graficului, în perioada analizată numărul de înnoptări a turiștilor în unitățile de cazare a crescut considerabil, ajungând aproape la același nivel cu capacitatea de cazare exprimat în număr locuri-zile/an de care dispun structurile de cazare din comună.

Încă multe servicii lipsesc pe plan local pentru a atinge un deziderat atât de înalt, cât și-a propus această mică localitate: să devină o stațiune cel puțin de interes local, nu doar „pe hârtie” ci și pe piața turistică și în competiția „imaginilor” turistice a destinațiilor. Localitatea însă are și resurse neexploatate, care pot fi puse în valoare în următorii ani: cele mai importante sunt castelul Máriaffy și zonele rurale-tradiționale și naturale din apropiere, care deși nu au atracții turistice inedite, dar pot fi deosebit de plăcute pentru familiile din Transilvania, pentru turiștii internaționali care vin pentru wellness și caută și alte posibilități de relaxare, sport sau preocupări

culturale. Dealurile, malul Mureșului sau chiar unele ferme din localitate (herghelia, ferma de taurine), pot alcătui programe alternative ideale de petrecere a timpului liber, atât pentru turiștii care deja sunt „încadrați” într-un program wellness, cât și pentru cei care au alte interese. Posibilitățile din localitate trebuie combinate însă cu cele din zonă: cu vizitarea castelurilor din valea Mureșului, cu serviciile culturale, gastronomice și de agrement din Târgu Mureș, sau cu excursiile și drumețiile în munții Gurghiului sau munții Călimani. Aceste combinații de programe și produse turistice vor fi utile chiar și după dezvoltarea unui turism local stabil, elevat și multidimensional, deoarece turiștii de astăzi au o nevoie de a cunoaște o zonă mai largă, chiar și dacă localitatea în care se cazează este relativ bogată în atracții și servicii.

Din cele enumerate mai sus rezultă că principalul element forte al comunei ține de turismul balnear, Complexul wellness existent în localitatea Sângeorgiu de Mureș. Acest potențial însă nu este exploatat la nivelul optim. Credem că turismul balnear ar trebui corelat cu turismul cultural și cu turismul rural la o scală mai mare, ceea ce ar putea fi adică o sursă de profit pentru locuitorii comunei.

Concluzii

- În comună este dezvoltat turismul balnear;
- Comuna dispune atât de atracții naturale, cât și de atracții antropice, care au și ele o importanță deosebită în dezvoltarea turismului din comună;
- O atracție deosebită constituie castelul Mariaffy, recent renovat;
- O atracție importantă culturală este legată de tradițiile și obiceiurile care încă se mai practică în comună;

Probleme identificate

- Nu există acțiuni integrate în vederea direcționării inițiativelor private în domeniul turistic;
- Se constată lipsa unor rețele locale de promovare și furnizare a acestor servicii, cu implicarea activă a populației;
- Nu există programe turistice sezonale complete și integrate care ar include toate unitățile turistice din zonă;

- Se constată lipsa unui parteneriat stabil între actorii implicați în activități economice din comuna Sângeorgiu de Mureș.

Direcții posibile de dezvoltare

- Este nevoie de dezvoltarea agroturismului, ca alternativă pentru reorientarea unora dintre gospodari și de obținere a veniturilor suplimentare.
- Este nevoie de idei, acțiuni și proiecte inovative în domeniul turistic, în vederea diversificării activităților în acest segment.
- Este nevoie de elaborarea unor programe turistice sezoniale complete, unice, integrate și comune pentru toate unitățile turistice din zonă, este nevoie de formarea unui parteneriat între actorii implicați din microregiune.
- Este nevoie de coordonarea la nivel microregional a activităților de marketing și promovare în vederea integrării tuturor operatorilor, obiectivelor, a programelor și a lanțurilor de valori existente în zona comunei Sângeorgiu de Mureș.
- Racordarea la fluxul turistic din zonă și din regiune;

6.3. Agricultură

Agricultura va avea în continuare un rol important pentru asigurarea veniturilor unei părți semnificative din populația activă, prin propria angajare, în timp ce diversificarea activităților în zonele rurale va necesita măsuri complexe, eșalonate în timp. Promovarea modelului de producție și consum durabile concomitent cu protejarea ecosistemelor și decuplarea creșterii economice de degradarea mediului vor asigura sustenabilitatea producției alimentare, reducerea și eliminarea dezechilibrelor de pe piața agricolă generate de modul de utilizare a resurselor naturale și vor duce la o mai bună valorificare a avantajelor comparative de care dispune agricultura românească. În acest scop, este încurajat dezvoltarea sustenabilă a agriculturii, a sectoarelor de procesare a materiilor prime agricole și încurajarea creșterii cantitative și calitative a producției de alimente și a consumului alimentar în condiții de sustenabilitate.

Așezarea geografică a comunei, categoria terenurilor, fertilitatea acestora și interesul locuitorilor determină o dezvoltare a agriculturii. În comuna Sângeorgiu de Mureș existau în anul 2010 (RGA) 527 de exploatații agricole, iar suprafața utilizată de acestea era de 2023,63 de

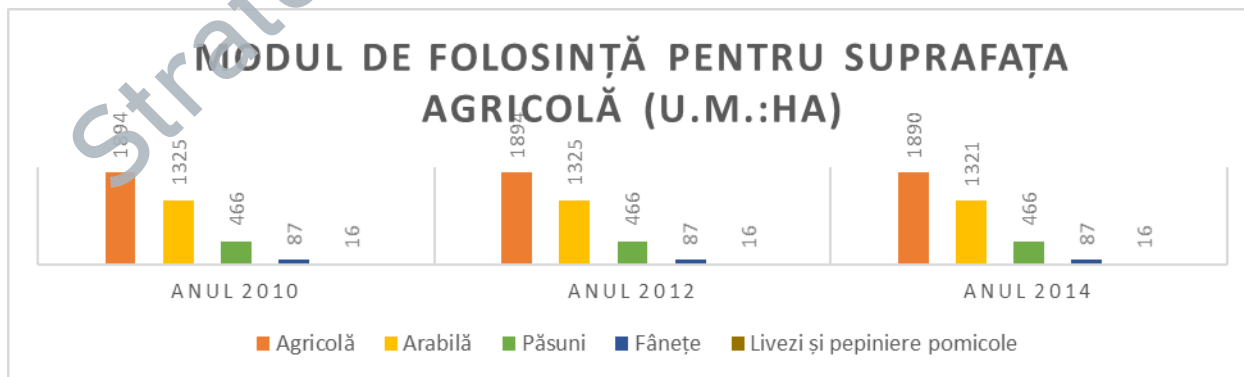
hectare. După datele pe care le avem, dimensiunea medie a suprafețelor împroprietărite este în jur de 1,5 ha, pe când sub 0,1 hectare erau 89 de exploatații agricole, iar cu peste 100 de hectare funcționau 4 exploatații agricole în anul 2010. În comună exista în anul 2010 trei exploatații cu mărimea suprafeței agricole între 50-100 de hectare, patru exploatații cu mărimea între 30-50 de hectare, opt exploatații cu mărimea între 10-30 de hectare și 29 de exploatații cu mărimea între 2-10 hectare. Funcțiunea economică principală a comunei este agricultura, creșterea animalelor, mare parte a producției fiind folosită pentru consum propriu.

Tabelul nr.53. Suprafața fondului funciar după modul de folosință în localitatea Sângeorgiu de Mureș

Modul de folosință pentru suprafața agricolă (Ha)	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
Agricolă	1894	1894	1894	1894	1893	1890
Arabilă	1325	1325	1325	1325	1324	1321
Pășuni	466	466	466	466	466	466
Fânețe	87	87	87	87	87	87
Livezi și pepiniere pomicole	16	16	16	16	16	16
Terenuri neagricole total	-	667	667	667	668	978
Păduri și altă vegetație forestieră	-	354	354	354	354	354
Ocupată cu ape, bălți	-	1	1	1	1	1
Ocupată cu construcții	-	246	246	246	247	250
Căi de comunicații și căi ferate	-	55	55	55	55	55
Terenuri degradate și neproductive	-	11	11	11	11	318

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date statistice

În comuna Sângeorgiu de Mureș primul loc ocupă culturile de porumb, urmat de grâu, secară, cartof, sfeclă de zahăr, legume, viță-de-vie și mai nou la plante tehnice – rapiță, soia.

Așezarea localităților comunei Sângeorgiu de Mureș pe lunca Mureșului, în apropierea municipiului Târgu Mureș, creșterea ponderii terenurilor agricole, constituie condiția de bază sub influența căreia s-a dezvoltat profilul funcțiunii economice agrare, bazată pe creșterea animalelor și cultivarea plantelor prielnice zonei de dealuri, dintre acestea se evidențiază legumele, zarzavaturile și laptele.

Tabel nr.54. Principalele culturi și suprafețele ocupate, anul 2010

Culturi	Suprafață (ha)
Grâu și secară	331,00
Porumb boabe	111,51
Sfecla de zahăr	43,00
Rapiță	60,76
Soia	92,90
Cartofi	4,07
Legume	2,50

Sursă: RGA (Registrul Agricol Național)

Dintre pomii fructiferi putem aminti mere, pere, pruni, cireși și vișini, nuci și altele, în total pe 2,36 de hectare. Plantații viticole există pe 0,86 de hectare.

Creșterea animalelor

În comuna Sângeorgiu de Mureș, datorită caracteristicilor de relief are o mare tradiție creșterea de bovine, porcine și păsări, precum și creșterea oilor. La creșterea animalelor sunt folosite pășunile și fânețele precum și o parte a terenurilor agricole cultivate cu porumb siloz, plante rădăcinoase, lucernă și trifoi. După anul 1990 au fost înființate mai multe microferme de creștere a porcilor cea mai mare având un număr de maxim 50 capete, însă nici o fermă de pe raza localității nu corespunde cerințelor și standardelor Uniunii Europene. Agricultură practică pe raza localității Sângeorgiu de Mureș are nevoie de mecanizare și dezvoltare rapidă pentru a nu pierde competiția cu cerințele actuale. Bioagricultura nu se practică în localitate cu toate că începe piața să ceară produse ecologice.

Tabel nr.55 . Numărul de animale în comună

Specii de animale	Capete (nr.)
Bovine	726
Ovine	1120
Caprine	104
Porcine	361
Păsări	5161
Cabaline	44
Familii de albine	541

Sursă: RGA (Registrul Agricol Național)

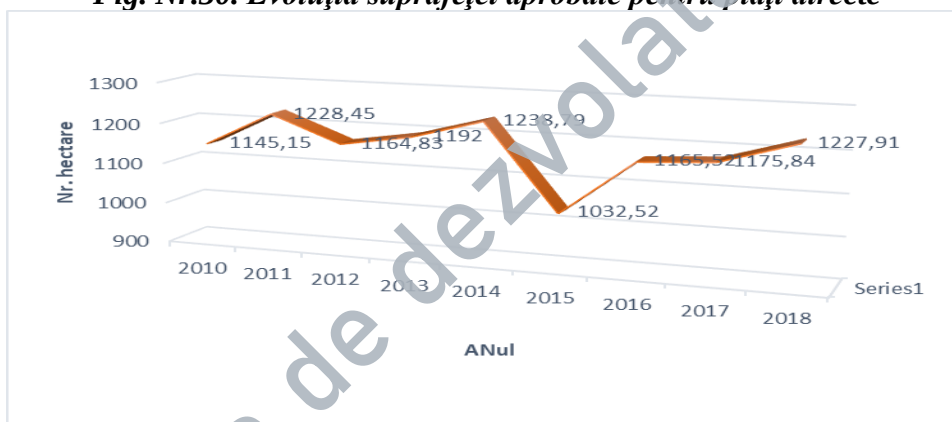

Densitatea bovinelor, în comuna Sângeorgiu de Mureș în anul 2010 era de 38,33 capete/100 hectare teren agricol, mai ridicat față de cel la nivel național (23,2 capete/100 hectare de teren agricol).

Densitatea medie a ovinelor era de 59,13 capete/100 ha teren agricol, o valoare mai mică decât media națională (73 capete/100 ha teren agricol).

Creșterea **porcinelor** are un rol mult mai scăzut, cu o densitate de 19,06 capete/pe 100 ha teren agricol, mult mai scăzut față de media pe țară (83 capete/100 ha teren agricol). Acest lucru se explică și prin prețurile mici de desfacere existente. În comuna Sângeorgiu de Mureș există și 541 **familii de albine**. În perioada 2007-2019 a crescut mărimea suprafeței aprobate pentru plăți directe. Acest lucru pozitiv poate indica creșterea numărului gospodăriilor a beneficiarilor pentru plăți directe sau comasarea terenurilor, ținând cont de condițiile acordării acestor plăți (beneficiarul trebuie să dețină minim 1 hectar de teren agricol).

Fig. Nr.30. Evoluția suprafeței aprobate pentru plăți directe

Sursă: APIA⁴

În localitatea Sângeorgiu de Mureș nu există piață agricolă organizată, se practică vânzarea produselor agricole în piețele din municipiul Târgu Mureș.

Concluzii

- Comuna are un caracter agrar mixt, având spații agricole asociate (arabil, pășuni, fânețe, livezi și vii), o structură mozaicată, în concordanță cu varietatea condițiilor de mediu;
- Scopul activităților agricole este în primul rând consumul gospodăriei;
- Disponibilitatea de asociere în rândul fermierilor este relativ scăzută;

Principalele probleme identificate

⁴ Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură

- Lipsa competitivității produselor agricole și agro-alimentare locale;
- Gradul redus de asociere a fermierilor;
- Lipsa inovației în domeniul agricol;

Direcții principale de acțiune

- Programe de formare în domeniul agriculturii și a prelucrării alimentelor;
- Identificarea oportunităților de finanțare în domeniul agriculturii;
- Creșterea competitivității produselor agricole;
- Dezvoltarea agroturismului;
- Inițierea asocierii fermierilor;
- Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic;
- O economie mai viabilă, un nivel ridicat de ocupare a forței de muncă și incluziune socială;
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând calitatea mediului și patrimoniului;
- Consolidarea economiei locale, exploatarea activităților economice locale agrare pentru valorificarea produselor locale, specifice;

7. Protecția și conservarea mediului

7. 1. Analiza stării mediului

Calitatea aerului

În județul Mureș calitatea aerului înconjurător este influențată într-o măsură moderată de emisiile din activitățile economico-sociale. Sursele antropice de emisie în atmosferă cu potențial semnificativ sunt amplasate în Târgu Mureș, Iernut, Luduș și Târnăveni în timp ce în zone, precum Reghin și Sovata sursele de emisie antropice nu produc poluare semnificativă.

O scurtă caracterizare a surselor fixe se prezintă astfel:

A. **Surse industriale:** industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, producerea materialelor de construcție;

- industria energetică;
- stocarea și distribuția carburanților;
- utilizarea solvenților.

În general, combustibilul utilizat este gazul natural (peste 98 %). Sursele de emisie în atmosferă din agricultură sunt reduse dar nu de neglijat. Depozitele de deșeuri reprezintă surse moderate de emisie a poluanților în atmosferă.

B. Surse mobile:

- traficul rutier care se desfășoară în principal pe DN15 (Târgu Mureș - Reghin) și care traversează localitățile urbane și rurale ale județului Mureș;
- traficul feroviar

Emisii de substanțe ce pot provoca acidifierea în atmosferă, ca de exemplu, dioxidul de sulf (SO_2) sau oxizii de azot (NO_x), în special rezultați de la arderea combustibililor fosili, pot persista în aer câteva zile și astfel pot fi transportați la sute de kilometri, unde devin prin conversie chimică acizi (sulfuric sau nitric). Acest proces interferă cu ecosistemele, conducând la cunoscuta problemă a “acidifierii”.

Începând cu anul de raportare 2012 colectarea datelor pentru realizarea raportului “Calitatea aerului în județul Mureș” se menține într-o tendință ușoară de îmbunătățire. Începând cu anul 2006 s-au redus substanțial emisiile provenite din procesele industriale iar numărul de incidente de poluare este în scădere. Cu toate acestea, traficul rutier în creștere cauzează încă probleme locale de calitate a aerului. În județul Mureș nu sunt probleme de poluare a aerului care să impună instituirea de măsuri speciale de gestionare a calității aerului pentru încadrarea în standardele de calitate conform legislației în vigoare.

Legislația națională privind calitatea aerului identifică substanțele care au nevoie de control, din cauza efectelor acestora asupra oamenilor și a mediului, aceste substanțe sunt oxizi de azot, ozonul, monoxidul de carbon, bioxidul de sulf, benzenul și alți compuși organici volatili, particulele în suspensie (fracțiunea PM 10 și fracțiunea PM 2,5), plumb, cadmiu, mercur, arsen, nichel.

Presiuni asupra stării de calitate a aerului

Activitatea industrială are un impact semnificativ asupra mediului prin emisiile de poluanți în aer, apă, sol, prin generarea de deșeuri, prin consumul nerațional de energie. Industria este ramura cu ponderea cea mai mare în economia județului. După evenimentele din anul 1989, procesul de tranziție caracteristic economiei județului s-a resimțit și în sectorul industrial, care a trecut de la un sistem puternic centralizat la promovarea liberei inițiative. Procesul de privatizare a tuturor unităților de producție industrială care s-a desfășurat în anii '90, a fost însoțit de reducerea volumului producției și a capacităților de producție, precum și de dispariția unor ramuri industriale. Totuși, județul Mureș dispune de un potențial de dezvoltare ridicat, determinat de așezarea geografică centrală și de condițiile naturale variate și prielnice unei ample dezvoltări economice.

Industria se caracterizează în comuna Sângeorgiu de Mureș printr-o varietate destul de mare a ramurilor producătoare, cu specializări în:

- agricultură
- fabricarea de mobilă, fabricarea produselor din beton pentru construcții, fabricarea articolelor de feronerie
- producție de îmbrăcăminte
- produse de panificație

Calitatea apei

În comuna Sângeorgiu de Mureș calitatea apei este de nivel mediu, rezultatele analizelor arată valori sub cele maxime admise ale poluanților. Calitatea apei este mai ales afectată de activitatea de creștere a animalelor.

Calitatea solului

Calitatea solului în comuna Sângeorgiu de Mureș este afectată de activitățile de creștere a animalelor, mai ales în cazurile în care locuitorii nu respectă legislația în vigoare. Totodată lipsa canalizării se poate considera o sursă de poluare a solului.

Poluare acustică

Analizând ultimele rapoarte ale Agenției Naționale pentru Protecția Mediului, nu s-a constatat depășiri ale nivelului de zgomot.

Modificări climatice

Lipsa unor soluții alternative de asigurare a încălzirii locuințelor, a iluminatului public, precum și menținerea activității industriale fără implementarea de măsuri privind reducerea poluării vor face ca emisiile de gaze cu efect de seră să se mențină la nivelul actual sau să crească.

Biodiversitate, patrimoniu cultural

Trebuie să existe la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș o viziune strategică de ansamblu care va permite extinderea activităților antropice în zonele naturale valoroase sau în vecinătatea acestora neafectând diversitatea biologică și funcționalitatea acestor sisteme.

În condițiile neimplementării măsurilor propuse, defrișările ilegale, braconajul, pășunatul intensiv, turismul neorganizat vor continua să contribuie la degradarea ecosistemelor, distrugerea habitatelor și chiar dispariția unor specii de floră și faună.

Sănătatea populației

Trebuie menținute eforturile actuale pentru dotarea edilitară a localităților, de sistare continuă a activităților neconforme de gestiune a deșeurilor și de reducere a poluării din industrie, ceea ce va permite o reducere a riscurilor asupra sănătății umane.

Riscuri naturale

Conform Legii privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național- Zone de risc natural, comuna Sângeorgiu de Mureș este pe lista UAT-urilor cu risc de inundații pe torenți și există în comună un nivel mediu de alunecare de teren primară.

Conservarea/utilizarea eficientă a resurselor naturale

Asigurarea surselor energetice va continua să se facă preponderent din resurse neregenerabile. Trebuie să existe la nivelul comunei Sângeorgiu de Mureș o politică privind economisirea și conservarea energiei și utilizarea resurselor regenerabile.

Peisajul și moștenirea culturală

Trebuie să existe o viziune strategică de dezvoltare care va contribui la eliminarea degradării peisajului rural și a zonelor de interes cultural, peisagistic sau de agrement, la eliminarea abandonării terenurilor agricole, a defrișărilor necontrolate.

Creșterea gradului de conștientizare asupra problemelor de mediu

Trebuie să existe la nivelul comunei un program de informare și sensibilizare a populației care va face în continuare ca aceasta să fie în egală măsură expusă direct riscurilor legate de poluare, dar și să reprezinte un factor important de presiune asupra mediului înconjurător.

7.2. Dezvoltare durabilă

În anul 1987, Comisia Brundtland, a creat un document intitulat „Viitorul nostru comun”, unde se precizează:

„Dezvoltarea durabilă este un proces al schimbării, în care se exploatează resursele, se alege direcția de investiție, se orientează tehnologiile de dezvoltare și în care instituțiile au acțiuni convergente, sporind un viitor potențial pentru nevoile și dorințele umane”.

Pe plan internațional este recunoscută oficial necesitatea de a integra dezvoltarea economică și protecția mediului în obiectivul de dezvoltare durabilă și s-a afirmat importanța, în continuă creștere, a dreptului internațional al mediului, ca mecanism de codificare și promovare a dezvoltării durabile.

În urma conferinței au rezultat Declarația de la Rio, care conține 27 de principii și Agenda 21, care constituie un plan de acțiune pentru dezvoltarea durabilă cu începere din secolul al XXI-lea. Cele 40 de capitole ale Agendei 21 și cele 27 de principii ale Declarației de la Rio au definit dezvoltarea durabilă ca fiind “dezvoltarea care îndeplinește necesitățile generației prezente, fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și îndeplini propriile necesități”.

Raportul mondial al dezvoltării Umane (1996), elaborat sub egida Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare (PNUD), sintetizează patru componente esențiale ale paradigmei dezvoltare durabilă:

- a) *Productivitatea* - populația trebuie să-și sporească productivitatea și să participe deplin la procesul de generare a veniturilor, creșterea economică reprezentând un subsistem al modelelor de dezvoltare umană;
- b) *Echitatea* - populația trebuie să aibă acces echitabil la opțiuni;
- c) *Durabilitatea* - accesul la opțiuni trebuie asigurat nu numai pentru generațiile prezente, ci și pentru generațiile viitoare. Toate formele de capital-fizic, uman și mediu - trebuie reîntregite;
- d) *Împuternicirea* - omul trebuie să participe deplin la deciziile și la procesele care-i modifică viața. Pentru realizarea condițiilor de compatibilitate a celor patru cerințe, strategia dezvoltării

durabile include, ca un element esențial, simultaneitatea progresului în toate cele patru dimensiuni.

Se poate afirma că conceptul de dezvoltare economică durabilă reprezintă acea formă de dezvoltare economică în cadrul căreia se urmărește ca satisfacerea cerințelor prezente, de consum, să nu compromită sau să prejudicieze pe cele ale generațiilor viitoare. Preocupările tot mai accentuate privind dezvoltarea economică durabilă sau viabilă, sunt legate de un complex de probleme cu care se confruntă în prezent omenirea, și anume: sărăcia în mijlocul belșugului; degradarea mediului înconjurător, extinderea necontrolată a urbanizării; nesiguranța ocupării unui loc de muncă; înstrăinarea tineretului; înlăturarea valorilor tradiționale; inflația, șomajul, crize monetare, economice și geografice etc.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Sângeorgiu de Mureș este un document pe termen lung, realizat prin efortul participativ al administrației publice, instituțiilor și societății civile, mediului de afaceri, într-un cuvânt, comunitatea locală.

Planul Local de Acțiune reprezintă planificarea reală pe termen mediu și lung în vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute în strategia locală. Măsurile respective se concretizează prin acțiuni, programe și proiecte, cu specificarea resurselor, rezultatelor și planificarea în timp.

Portofoliul de Proiecte Prioritare cuprinde acele programe și proiecte care răspund la problemele comunității locale, și care pot conține indicatorii de implementare, ce urmează a fi realizați în viitorul apropiat.

La elaborarea prezentei strategii s-a ținut cont de principiile dezvoltării durabile și acest document complex oferă viziunea și drumul pe care îl parcurge comunitatea locală pentru a crea “o lume mai bună”. Este un document de lucru flexibil și dinamic elaborat printr-un proces participativ al comunității locale în concordanță cu prioritățile UE, naționale și cele regionale. Aici comunitatea locală își regăsește aspirațiile, dorințele și eforturile în transformarea comunei în cel mai dorit loc în care oricine ar dori să trăiască o viață sănătoasă, îndreptată spre valorile de familie cu grijă și respect pentru viitorul generațiilor următoare.

Materialele, energia, chiar și mediul înconjurător nu stau în cantități infinite la dispoziția noastră, trebuie să ne folosim de ele cu prudență. Este indispensabilă educarea și formarea modului de a privi mediul în așa fel încât atât populația cât și agenții economici să ajute la:

- conservarea forțelor de energie neregenerabilă;
- tehnologiile economice în ceea ce privește energia;

- reducerea și combaterea poluării mediului;
- folosirea surselor de energie regenerabilă.

Una dintre sarcinile principale este conservarea mediului ce are efect asupra modului de viață și a valorilor naturale.

Direcții posibile de acțiune

- Existența unei strategii pentru scăderea substanțelor poluante ale aerului, apelor și ale solului;
- Soluții alternative de încălzire și de iluminare;
- Dotarea edilitară a localităților;
- Sensibilizarea populației privind protecția mediului;
- Implementarea unor proiecte privind promovarea valorilor sustenabile, precum: cooperare, solidaritate, creativitate, satisfacție, diversitate, frumusețe, filantropie, participare socială etc.
- Implementarea unor proiecte mici privind crearea unor parcuri tematice în centrul localităților, precum și a unor spații verzi multifuncționale, în vederea îmbunătățirii imaginii localităților, dar și în vederea creării unor modele pentru locuitori.

Partea a III.-a Planul strategic de dezvoltare

1. Analiza SWOT

Planul strategic de dezvoltare a comunei Sângeorgiu de Mureș pentru perioada 2021-2027 vizează realizarea tuturor demersurilor în vederea trasării direcțiilor strategice asumate de autoritățile locale prin acest document. Componentele de bază ale acestui capitol au ca punct de pornire analizele până în acest punct al lucrării și sunt în strânsă corelare cu cadrele strategice externe prezentate, cu studiile socio-economice, transpunând prin direcții clare planul de dezvoltare al comunei. Calitatea acestui plan depinde de acuratețea cu care au fost identificate problemele strategice ale comunității și capacitatea de a răspunde acestora prin factori strategici cheie și o viziune cât mai realistă.

Scopul planului strategic este *asigurarea dezvoltării durabile a comunei Sângeorgiu de Mureș în vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor, a combaterii insuficienței locurilor de muncă și modernizarea bunurilor și a serviciilor publice.*

Obiectivele generale prin care se propune atingerea scopului sunt.

- Stimularea inițiativelor antreprenoriale în vederea creșterii oportunităților de angajare și generării de venituri suplimentare;
- Modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare de utilități;
- Modernizarea infrastructurii educaționale în vederea creșterii accesibilității la educație și a condițiilor de studiu;
- Creșterea ratei de accesare a ajutoarelor financiare nerambursabile;
- Promovarea cooperării între producătorii agricoli în vederea creșterii competitivității pe piețe de desfacere;
- Dezvoltarea turismului, includerea comunei în circuitul turistic județean, regional și național.
- Facilitarea accesului fermierilor la centre de prelucrare a produselor agricole locale, respectiv înființarea unor astfel de centre;
- Sprijinirea inițiativelor locale de promovare a valorilor și tradițiilor locale;
- Îmbunătățirea activității aparatului de specialitate a administrației publice locale;

Analiza SWOT este instrumentul acceptat pentru a contura comunitatea prin prisma punctelor tari și slabe, a oportunităților și amenințărilor, conducând la identificarea avantajelor competitive, care vor fi preluate în formularea opțiunilor strategice și aplicarea planurilor tactice și operaționale.

Prin analiza SWOT se identifică punctele tari și cele slabe, din perspectiva internă a comunității și oportunitățile și amenințările ca o componentă externă.

ANALIZA SWOT GENERALĂ

Puncte tari	Puncte slabe
• Demararea unor proiecte de dezvoltare a infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare; • Turism balnear în dezvoltare; • Existența unei oferte turistice la nivel de comună; • Existența posibilităților de cazare atât în interiorul comunei cât și în apropierea acesteia; • Aproximarea râului Mureș; • Existența unor programe culturale tradiționale; • Demararea unor proiecte sociale; • Existența unor resurse naturale, spații întinse de păduri și pășuni; • Climă și tipuri de sol favorabile diversificării activităților agricole; • Existența unor programe culturale anuale tradiționale; • Climă și tipuri de sol favorabile diversificării activităților agricole; • Creșterea numărului de locuințe; • Accesul la asistență medicală de bază și de specialitate; • Sector industrial diversificat; • Demararea continuă a unor proiecte de dezvoltare a infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare;	• Creșterea poluării aerului datorită circulației rutiere; • Atropizarea reliefului și diminuarea spațiilor verzi prin dezvoltarea sectorului imobiliar; • Inexistența unui Plan de Amenajare al comunei pe termen lung; • Terenuri degradate; • Promovarea insuficientă a zonei în afara județului; • Inexistența unor utilități, inexistența infrastructurii de deservire a serviciilor publice în unele localități; • Inexistența unor locuințe sociale și a unui centru de îngrijire a vârstnicilor; • Inexistența posibilității pentru prelucrarea materiei prime provenite din agricultură, zootehnie, pomicultură sau exploatarea forestieră; • Neadaptarea la noile tehnologii și la activitatea de cercetare și dezvoltare pentru domeniile de interes primar; • Finanțarea redusă a activităților culturale; • Lipsa asocierilor din comunitate; • Lipsa resurselor financiare pentru

• Accesul la servicii sociale de bază pentru vârstnici și nevoiași.	cofinanțarea proiectelor structurale.
Oportunități	Amenințări
• Zonă metropolitană a orașului Târgu Mureș; • Existența fondurilor naționale și a fondurilor Uniunii Europene în perioada 2021-2027; • Existența asistenței financiare din partea uniunii europene prin intermediul PNDR; • Posibilitatea accesării programelor Guvernamentale; • Existența fondurilor pentru crearea unor forme complexe de turism; • Existența programelor de reconversie pentru forța de muncă neocupată; • Posibilitatea intrării în circuitul turistic național; • Posibilitatea extinderii sectorului asociativ pentru susținerea dezvoltării comunei; • Posibilitatea calificării profesionale în domeniul turistic pentru locuitorii comunei; • Posibilitatea înregistrării și promovării unui brand local pentru produsele tradiționale.	• Dezvoltarea imobiliară haotică poate avea un impact puternic asupra unei dezvoltări rurale tradiționale armonioase mai ales în localitatea Sângeorgiu de Mureș; • Efectele industrializării și a globalizării pătrund din ce în ce mai adânc în enclavă comunei în detrimentul culturii populare, a tradițiilor și a obiceiurilor locale, și în mod indirect în defavoarea dezvoltării turismului rural; • Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți; • Migrația populației calificate și a valorilor locale; • Neincluderea comunei în circuitele turistice naționale; • Neadaptarea infrastructurii locale la cerințele mediului economic; • Instabilitatea guvernamentală și modificarea perpetuă a modalității de finanțare a administrației publice locale; • Dezvoltarea polilor turistici de la nivelul județului fără adaptarea comunei la acestea.

	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
INFRASTRUCTURĂ	1. Existența rețelei de alimentare cu energie electrică cu acoperire de aproape 100%; 2. Infrastructură de telecomunicații (acoperire telefonică, internet și televiziune) existentă; 3. Accesibilitate auto pe toate străzile comunei; 4. Implicarea autorităților în rezolvarea problemelor de echipare edilitară; 5. Creșterea eficienței iluminatului public; 6. Acces facil la infrastructura feroviară și aeriană (la 20 km de comună există acces aerian),	1. Lipsa infrastructurii de apă potabilă și canalizare în unele zone ale comunei; 2. Existența unor sectoare de drumuri comunale neasfaltate; 3. Infrastructură de telecomunicații inexistentă în unele localități; 4. Inexistența sistemului de alimentare cu gaze naturale în unele zone ale comunei; 5. Drumuri silvice, căi de acces spre ferme în condiții nefavorabile; 6. Zone cu terenuri degradate; 7. Lipsa unor piste de biciclete pentru detensionarea traficului rutier;	1. Existența programelor de finanțare de la nivelul Uniunii Europene; 2. Situatrea într-un culoar important de comunicare cu potențial de dezvoltare; 3. Includerea dezvoltării infrastructurii comunei în strategia regională sau județeană pentru dezvoltarea infrastructurii; 4. Existența fondurilor pentru Planul Național de Redresare și Reziliență;	1. Posibile dificultăți în asigurarea cofinanțării unor proiecte majore de reabilitare a infrastructurii și rețelelor edilitare; 2. Criza economică; 3. Apariția pandemiei; 4. Disparități de dezvoltare între localități; 5. Prelungirea stării de alertă; 6. Instabilitatea politică;

	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
SERVICII SOCIALE, SĂNĂTATE, EDUCAȚIE	1. Existența serviciilor sociale diversificate; 2. Derularea unor proiecte sociale finanțate din fonduri europene; 3. Existența unei rețele de unități de învățământ; 4. Renovarea unităților de învățământ din fonduri europene; 5. Proiecte depuse pentru achiziția echipamentelor IT pentru școli; 6. Existența serviciilor medicale de bază și de specialitate; 7. Apartenența la GAL LEADER Parteneriat Mureșean; 8. Abordarea strategică ale problemelor sociale de către	1. Inexistența locuințelor sociale pentru tineri; 2. Inexistența unui centru de zi pentru diverse categorii de persoane; 3. Lipsa unui spațiu adecvat pentru activitățile practice pentru școlari; 4. Prezența destul de mare a grupurilor vulnerabile; 5. Unitățile de învățământ nu sunt dotate corespunzător cu echipamente IT și cu materiale didactice; 6. Lipsa unor programe de promovare a sănătății; 7. Necorelarea ofertei educaționale cu nevoile de pe piața muncii; 8. Dispensarele medicale	1 Dezvoltarea unor proiecte în parteneriat cu organizațiile non-guvernamentale 2. Accesarea fondurilor europene și a programelor naționale în domeniul asistenței sociale; 3. Existența unor facilități pentru mediul economic ce angajează persoane din grupurile vulnerabile în vederea integrării acestora în societate; 4. Existența fondurilor europene direcționate spre perfecționarea actului didactic; 5. Programele școlare internaționale care permit școlilor locale să stabilească parteneriate cu	1. Scăderea calității serviciilor medicale la nivel național; 2. Procesele de marginalizare în special a populației rome; 3. Criza economică care crește potențialul migrator; 4. Prelungirea stării de alertă;

	administrația publică locală;	necesită modernizare și dotare;	instituții de învățământ din străinătate;	
		9. Pregătirea insuficientă a cadrelor didactice în domeniul predării on-line;		
	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
CULTURĂ ȘI RECREERE	1. Bogăția culturală datorată eterogenității etnice; 2. Cămin cultural renovat; 3. Existența bibliotecii comunale dotate; 4. Spații pentru desfășurarea evenimentelor culturale; 5. Existența asociațiilor sportive; 6. Meșteșuguri tradiționale popularizate; 7. Organizarea de evenimente cultural - artistice periodice; 8. Activitatea fundațiilor locale; 9. Instituțiile de cultură au	1. Lipsa inițiativelor din partea populației; 2. Lipsa de interes a cetățenilor față de cultură; 3. Lipsa unor programe constante pentru tineri; 4. Inexistența unui centru multifuncțional de recreere; 5. Insuficiența fondurilor alocate pentru instituțiile culturale și investițiile în acest domeniu; 6. Lipsa infrastructurii, spațiilor și dotărilor necesare pentru desfășurarea corespunzătoare a actului de	1. Măsuri de finanțare europene ce vizează sprijinirea amenajării de spații de joacă, modernizarea căminelor culturale; 2. Dezvoltarea activităților educative care să stimuleze înclinația spre cultură a populației tinere; 3. Existența unor fonduri europene pentru achiziții de echipamente necesare organizării activităților culturale; 4. Existența unor fonduri	1. Pătrunderea bruscă a noilor tehnologii ce poate altera cultura locală și aspectul social și arhitectural al comunei; 2. Insuficiența fondurilor alocate pentru instituțiile culturale și investițiile în acest domeniu; 4. Scăderea importanței tradițiilor în viața cotidiană; 5. Prelungirea stării de alertă; 6. Suspendarea/întreruperea /diminuarea unor

	calendare de activități proprii, asigurând astfel accesul la o gamă largă de manifestări pentru cetățeni; 10. Proiect în derulare: Amenajare Teren de sport multifuncțional și construire vestiar;	cultură; 7. Spații de joacă și spații verzi insuficiente; 8. Inexistența unor programe constante pentru tineri-pentru petrecerea timpului liber; 9. Lipsa unor programe sportive și culturale, festivaluri atractive cu grad de inovare puternică pentru atragerea de vizitatori în comună;	pentru înființare Centre comunitare;	programe naționale de finanțare ca urmare a crizei economice mondiale;
	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
ECONOMIE	1. Creșterea numărului de persoane juridice active economic la nivelul comunei; 2. Turism balneoclimatic existent dezvoltat și atractiv; 3. Valori arhitecturale specifice comunei- clădiri, monumete istorice cu valoare arhitecturală deosebită;	1. Lipsa structurilor de sprijin ale afacerilor; 2. Promovarea insuficientă a imaginii comunei; 4. Grad redus de asociere a fermierilor; 5. Slaba dezvoltare a activității de marketing în domeniul agroalimentar;	1. Programele naționale de sprijin pentru IMM-uri; 2. Programele europene de finanțare pentru mediul economic și pentru creșterea competitivității; 3. Dezvoltarea comunicării între reprezentanții mediului de afaceri și	1. Impactul crizei economice asupra mediului de afaceri din România; 2. Modificări ale legislației privitoare la activitatea agenților economici neavantajoase pentru impulsionearea activității economice;

	4. Program cultural diversificat (dezvoltarea turismului); 5. Implicarea autorităților publice în sprijinirea activităților economice; 6. Accesibilitatea facilă a comunei din punct de vedere rutier; 7. Existența unor resurse naturale și antropice; 8. Ospitalitatea locuitorilor; 9. Potențial turistic ridicat utilizabil pe tot parcursul anului; 10. Agroturism rural în dezvoltare; 11. Creșterea numărului de persoane juridice active economic la nivelul comunei;	6. Lipsa inovației la nivelul întreprinderilor mici și mijlocii; 7. Lipsa de competență a întreprinzătorilor în ceea ce privește dezvoltarea micro-întreprinderilor; 8. Promovarea slabă a ofertelor turistice din zonă; 9. Lipsa amenajărilor unor puncte turistice din zonă; 10. Lipsa unor rețele inteligente de supraveghere în zonele aglomerate ale comunei; 11. Lipsa unui incubator de afaceri;	reprezentanții autorităților publice locale; 4. Posibilitatea de a atrage noi investiții datorită apropierii de municipiul Târgu Mureș; 5. Includerea comunei în circuitul turistic la nivel național; 6. Specificul tradițional și cultural al județului; 7. Funcționarea centrului de informare turistică în Târgu Mureș; 8. Creșterea atractivității turismului național din cauza pandemiei Covid-19;	3. Orientarea turiștilor români către destinațiile străine; 4. Capacitatea insuficientă de absorbție a fondurilor europene destinate dezvoltării turistice a autorităților publice și a mediului de afaceri; 5. Scăderea veniturilor în turism (Covid-19); 6. Creșterea competitivității în domeniul turismului;

	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
MEDIU	1. Existența unui plan de management de gestionare a deșeurilor la nivel județean; 2. Există un program de colectare selectivă a deșeurilor de hârtie, carton și PET-uri; 3. Există operatori de protecția mediului în județ; 4. Implicarea populației în activitățile de educație ecologică; 5. Creșterea eficienței sistemului de iluminat public;	1. Poluarea din cauza activității agricole și industriale; 2. Poluare din cauza traficului; 3. Poluare din cauza turismului neorganizat; 4. Lipsa unor proiecte ecologice la nivelul comunității locale; 5. Lipsa promovării voluntariatului referitor la protecția mediului înconjurător; 6. Fonduri insuficiente alocate pentru protecția mediului; 7. Eficiența energetică scăzută a clădirilor publice	1. Dezvoltarea de parteneriate în vederea protecției mediului; 2. Fonduri disponibile din surse europene sau naționale pentru susținerea proiectelor de mediu; 3. Introducerea surselor regenerabile de energie; 4. Oportunitatea sprijinirii creării unor parteneriate între ONG-uri; 5. Investiții în sisteme de producere și furnizare de energie din surse regenerabile pentru instituțiile publice;	1. Schimbările climatice globale pot duce la alunecări de teren; 2. Degradarea cadrului natural (flora și fauna) în cazul dezvoltării necontrolate al turismului; 3. Potențial de poluare accidentală cu privire la evacuarea apelor uzate;

	PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE	OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	1. Echipă de lucru activă; 2. Spațiu de lucru modern; 3. Accesul complet la utilități și dotări tehnologice a instituției; 4.Existența parteneriatelor cu alte comune din Uniunea Europeană; 5.Comunicare armonioasă între locuitorii comunei și autoritățile locale;	1. Tehnologia IT necesită modernizare; 2. Website funcțional sumar; 3. Pregătirea slabă a unor angajați din administrația publică în domeniul IT;	1. Fonduri europene ce finanțează dezvoltarea capacității administrative; 2. Cursurile de perfecționare disponibile pentru a fi oferite funcționarilor publici; 3. Aplicarea bunelor practici de la comune din Uniunea Europeană (parteneri);	

2. Diagnoza și identificarea categoriei de abordare strategică

1.1. Problemele principale identificate

A. Probleme legate de domeniul Infrastructură

- Există diferențe între satele componente legate de infrastructura de bază și cea de sistem informatic pe bandă largă
- Drumuri neamenajate în cartierele noi rezidențiale
- Drumuri agricole neamenajate
- Sistem de iluminat public nemodernizat
- Spații publice aglomerate fără sisteme moderne de supraveghere
- Lipsa unor piste de biciclete pentru detensionarea traficului rutier
- Nu există suficiente parcuri dedicate copiilor
- Mărimea redusă a spațiilor verzi

B. Probleme legate de domeniile Servicii sociale, educație, cultură

- Lipsa programelor de incluziune socială pentru grupuri de persoane defavorizate, grupuri vulnerabile, persoane cu dizabilități, persoane vârstnice
- Lipsa unor programe și a unui spațiu de recreere pentru tineri
- Nu există infrastructură multifuncțională modernă pentru recreere, pentru activități sportive
- Dotarea insuficientă a școlilor cu materiale didactice și cu echipamente IT
- Nevoia de perfecționare a cadrelor didactice
- Există riscul că în termen mediu și lung prăpastia digitală să crească între generații, între populație și administrație, respectiv între comună și mediu (microregiune, orașe, Regiunea de Dezvoltare Centru). Abandonul școlar și disparitățile de educație între comună și ecosistemul social mai larg ar putea accentua acest risc.

C. Probleme legate de domeniul Economie- Turism

- Nevoia dezvoltării agriculturii- asocierea fermierilor în vederea procesării produselor agricole
- Nevoia susținerii unui incubator de afaceri
- Inexistența unui parteneriat APL și IMM pentru derularea unor activități comune
- Nevoia de extindere a programelor sportive și culturale, festivaluri atractive cu grad de inovare puternică pentru atragerea de vizitatori în comună

- Nevoia dezvoltării infrastructurii turistice
- Nevoia promovării comunei în vederea dezvoltării turismului în comună
- Nevoia creării unui brand turistic pentru comună
- Neexploatarea resurselor naturale și geografice
- Inexistența unei societăți de comercializare sau a unor întreprinderi locale pentru prelucrarea produselor agricole
- Piață de desfacere slabă pentru produsele agricole
- Structura economiei este dezechilibrată și expusă unor riscuri majore, și aducătoare de venituri reduse
- Lipsa locurilor de muncă generează factori de „tip push”, de împingere pentru tineri cu vârstă activă, respectiv pentru cei cu nivel de educație peste medie care determină migrația forței de muncă cu valoare pe piețe externe
- Probleme de cooperare și integrare micro-regională. Cooperarea între comunitate și administrație, între administrație și instituțiile similare din microregiune, respectiv între firme este bună, însă asocierile în vederea reprezentării și susținerii intereselor nu reprezintă un model utilizat

D. Probleme legate de domeniul Mediu

- Traficul de tranzit în permanentă creștere
- Poluare fonică și poluarea aerului (monoxid de carbon)
- Resurse comunitare neutilizate suficient. Resursele reprezentate de comunitate prin fonduri europene nu sunt exploatate la nivelul optim datorită procedurilor greoaie, supra-birocratizate
- Existența unor terenuri degradate
- Eficiența energetică scăzută a clădirilor publice
- Infrastructura de bază nu face față nevoilor apărute din cauza migrării populației din oraș

E. Probleme legate de domeniul Administrația publică

- Nevoia de digitalizare a administrației publice (e-administrație)
- Nevoia dotării administrației publice locale cu echipamente IT performante
- Nevoia de perfecționare a angajaților administrației publice în diferite domenii (inclusiv IT)
- Deficiența de know-how. Stoc deficitar al cunoștințelor care se referă la: **digital intelligence**, atragerea de fonduri, deprinderi de management ale proiectelor,

identificarea rețelilor de finanțare, **e-citizenship, e-government, e-activism** (pe termen de cinci-zece ani aceștia din urmă vor caracteriza și determina viața cotidiană).

3. Direcții strategice de dezvoltare

Fundamentul strategiei constituie *posibilitățile obiective, reale* de care dispune comuna Sângeorgiu de Mureș (resurse culturale, geografice/teritoriale, umane și materiale, turismul balnear existent), *specificul religios și multi-etnic al comunei, capitalul social și natural de care dispune localitatea și regiunea*, respectiv *punctele tari demografice* majore (structura demografică echilibrată), *structura actuală a economiei locale precum și procesele și prognozele de pe piața forței de muncă* din Regiunea de dezvoltare Centru și din spațiul românesc în general (ca de altfel și în cazul celorlalte comune din zonă).

Planul strategic elaborat prin prezentul document (și care cuprinde o perioadă de șapte ani) are ca punct de plecare următoarele aspecte: **posibilitățile, realitățile și resursele specifice** comunei Sângeorgiu de Mureș, valorile care sunt în concordanță cu egalitatea șanselor și a dezvoltării durabile, respectiv cu viziunea despre situația comunei Sângeorgiu de Mureș peste șapte ani valorificând procesele sociale și economice favorabile comunei: **turismul balnear existent, potențialul turistic, rețeaua de întreprinzători în dezvoltare, servicii medicale în dezvoltare.**

Astfel strategia conține un set de măsuri și acțiuni corelate cu problemele și posibilitățile localității și a microregiunii, bazată pe o viziune clară, ca o succesiune coerentă de proiecte, obiective specifice intermediare, instrumente de lucru pentru atingerea scopurilor și descrierea consecințelor benefice pentru întreaga populație din comuna Sângeorgiu de Mureș. Din acest motiv punctele vitale ale dezvoltării pot fi rezumate în jurul următoarelor elemente: **consolidarea turismului balnear în funcționarea economiei locale, diversificarea activităților economice** (în jurul agroturismului și a prelucrării produselor agricole); diminuarea discrepanțelor economice și sociale și egalizarea șanselor, stoparea proceselor posibile de excludere sociale; îmbunătățirea infrastructurii primare pentru asigurarea bazei oricărei dezvoltări și adaptări la provocările externe.

Principii de bază

- Egalitatea de șanse
- Dezvoltare durabilă, sustenabilitate
- Șanse și posibilități de realizări materiale și sociale în localitate
- Posibilități multiple de alegere

- Abordare inovativă și adaptabilă pe parcursul celor șapte ani a problemelor care necesită/vor necesita rezolvare

Viziunea

Obiectivele strategice au fost elaborate pe baza descrierii situației actuale, pe domeniile studiate.

Obiectivul strategic nr. 1

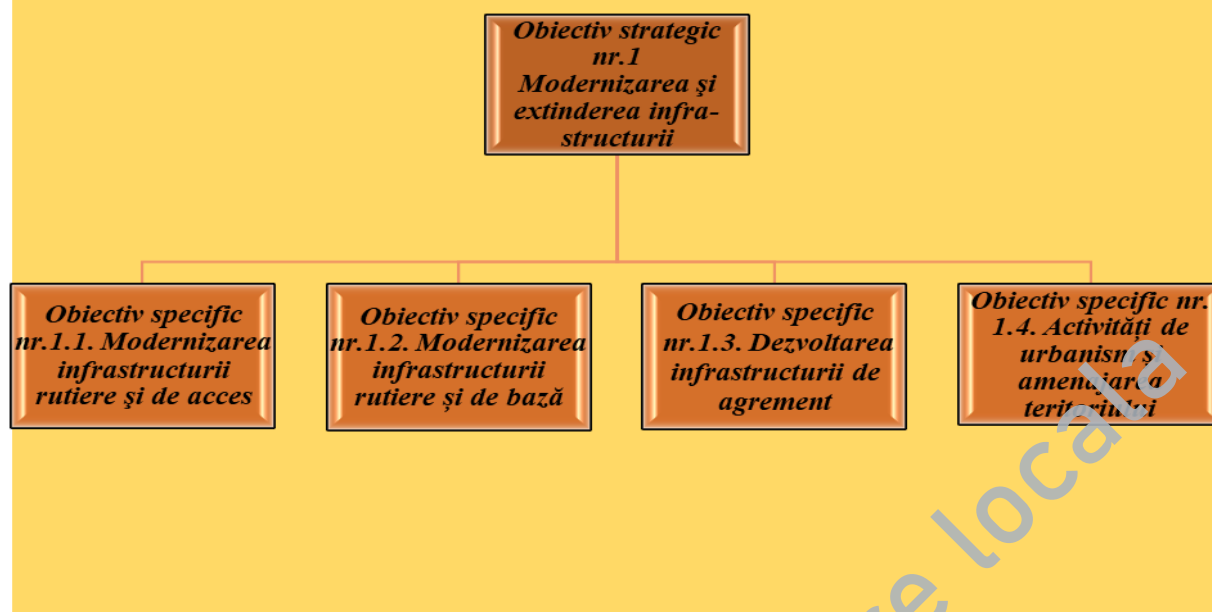
Modernizarea și extinderea infrastructurii

Trebuie să fie o prioritate în cadrul oricărei strategii de dezvoltare locală din România, cu atât mai mult cu cât ea este o constantă în elaborarea strategiilor de la nivel regional și național.

Gradul de dezvoltare a infrastructurii (tehnico-edilărită, de transport și a serviciilor publice) are o influență semnificativă asupra nivelului de trai al locuitorilor și dezvoltării economice rezolvarea problemelor existente la nivelul comunei.

Modernizarea și extinderea infrastructurii (drumuri, utilități), cât și dezvoltarea infrastructurii de agrement este o necesitate și poate bloca dezvoltarea economică, spațială și socială.

O infrastructură modernă reprezintă punctul de pornire în transformarea zonelor rurale în zone atractive, în care cetățenii să-și desfășoare activitatea economică și să trăiască într-un mediu curat. Necesitatea intervențiilor în dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii locale este actuală și chiar stringentă.

Creșterea calității vieții locuitorilor comunei Sângeorgiu de Mureș implică accesul la utilități publice de calitate a tuturor locuitorilor săi. Lucrările trebuie coordonate astfel încât succesiunea acestora să aibă o logică: mai întâi se intervine asupra rețelelor de utilități, se îngroapă rețelele de telecomunicații, apoi se asfaltează străzile și trotuarele. De aceea, se recomandă ca activitățile referitoare la utilități să fie incluse într-un proiect integrat, de amploare, care să fie urmat de unul similar pentru modernizarea drumurilor.

În comună apar ca noi provocări urbanizările la limitele de intravilan, respectiv tendințele de extindere către extravilan. Toate aceste dezvoltări exercită presiuni asupra rețelelor edilitare existente, proiectate/dimensionate pentru necesități deja depășite în prezent. Din acest motiv este necesar reglementarea urbanistică modernă și corespunzătoare noilor provocări.

Dezvoltarea infrastructurii de agrement, precum și construirea unor obiective pentru petrecerea timpului liber vor putea valorifica mai mult potențialul de dezvoltare al comunei și resursele sale naturale (păduri, terenuri pentru dezvoltare).

Compensarea dezvoltării industriale cu eventual impact asupra mediului locativ ar putea avea loc prin crearea de suprafețe verzi, plantări de arbuști, copaci, plante ornamentale, înființare de parcuri (și în cartiere noi).

Obiectivul strategic nr. 2

Dezvoltarea turismului, diversificarea economiei

Reprezintă un element esențial în cazul comunei Sângeorgiu de Mureș. În momentul de față turismul balnear reprezintă un rol strategic în viața comunei.

În dezvoltarea strategică a comunei turismul poate deveni un factor cheie, ținând cont de potențialul comunei.

Stațiunea balneară din Sângeorgiu de Mureș în prezent oferă o gamă diversă de servicii. În prezent, utilizarea factorului natural terapeutic în cadrul serviciilor desfășurate sub supraveghere medicală, este însoțit de o serie de tehnici pentru a ajuta pacienții să-și amelioreze starea de sănătate (fizioterapie, kinetoterapie etc.). Conform studiilor efectuate în acest sens, cererea pentru aceste tipuri de servicii este în creștere, iar oferta ar trebui ajustată la această creștere a interesului față de aceste tipuri de servicii.

În acest sens se vizează diversificarea serviciilor și dezvoltarea posibilităților de cazare în comună.

Diversificarea ofertei turistice înseamnă dezvoltarea unor proiecte: realizarea unui complex sportiv, includerea patrimoniului natural, istoric și cultural în circuitul turistic.

Promovarea ofertelor turistice înseamnă un ansamblu de activități de promovare și marketing a potențialului turistic al obiectivelor și punerea în valoare a acestora, în scopul creșterii circulației turistice în zonă și de a contribui la dezvoltarea și consolidarea turismului în comună.

Este necesar dezvoltarea și relansarea mediului economic și de afaceri concomitent cu crearea de noi locuri de muncă în rândul populației din comuna Sângeorgiu de Mureș, cât și sprijin pentru dezvoltarea și consolidarea inițiativelor antreprenoriale.

Dezvoltarea afacerilor poate să aibă loc prin crearea unor locații specifice și promovarea produselor industriale și a serviciilor pe piața internă și externă.

La formarea clusterelor, rolul autorității publice ar fi următorul: realizare cluster mapping, autoritate de reglementare, elaborare a documentelor de politici cu accent pe activitatea

clusterială, mediator, diseminare la nivel central, regional și local.

Inițial dezvoltată sub forma vegherii tehnologice, inteligența economică își propunea acțiuni preponderent din zona respectivă: anticiparea inovației tehnice și tehnologice; preservarea avantajelor tehnologice; detectarea amenințărilor tehnice și tehnologice; protejarea patrimoniului material și imaterial a întreprinderii sau organizației etc. Cu timpul, activitățile respectivei meserii au fost diversificate pentru a acoperi o arie mult mai extinsă a nevoii de informație a întreprinderii sau organizației: inteligența economică apare acum ca ansamblu de activități, de tehnici și instrumente cu ajutorul cărora informația devine acțiune iar întreprinderea sau organizația în slujba căreia funcționează evoluează mai bine, mai repede și mai eficace către competitivitate și performanță. Inteligența economică are acum o dublă orientare: spre culegere, tratare și exploatare a informației interne sau externe, pe de o parte, spre securizare și protecție a propriei entități, pe de altă parte.

Obiectiv strategic Nr. 3

Dezvoltarea durabilă a comunei

Prosperitatea comunei și calitatea vieții cetățenilor este esențială și poate fi asigurată doar prin abordarea dezvoltării durabile a comunității.

Pe parcursul ultimilor ani în comuna Sângeorgiu de Mureș au fost întreprinse inițiative de conservare și protejare a mediului înconjurător prin proiecte de colectare și epurare a apelor uzate menajere, colectarea și transportul de gunoierii.

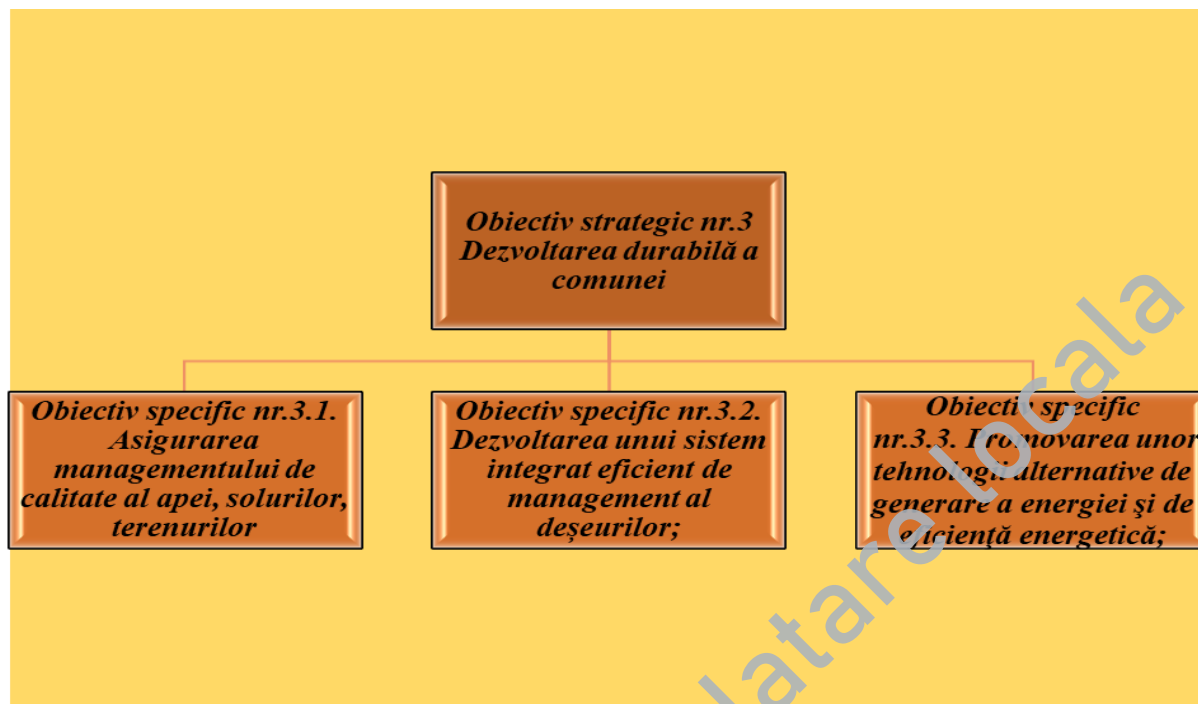
Cu toate acestea, investiții suplimentare se impun pentru continuarea activităților întreprinse, așa cum se desprinde din analiza situației socio-economice descrisă în primul capitol:

- rețeaua de canalizare nu acoperă în totalitate toate gospodăriile;
- nu există încă o soluție de neutralizare/colectare și transport a gunoierii de grajd și resturi vegetale;
- în comună există clădiri în domeniul public care nu sunt reabilite termic;
- sunt necesare lucrări de apărare a malurilor împotriva inundațiilor;
- educarea populației în spiritul reciclării, protecției mediului și voluntariatului.

Obiectivul general: Asigurarea protecției și calității mediului înconjurător în vederea creșterii standardului de viață al locuitorilor și dezvoltării durabile a comunei.

La nivelul comunei ar avea beneficii pe mai multe planuri conceperea și implementarea unor programe verzi la nivel local cum ar fi: achiziționarea unui număr mare de puieți și țăruiși de susținere și distribuirea lor gratuită, pe bază de solicitare din partea instituțiilor, societăților și a ONG-urilor locale în vederea plantării lor la spații vizibile (front stradal, etc) și astfel obținerea unui specific peisagistic local, programul având ca efect și conștientizarea

comunității asupra importanței principiilor ecologice în dezvoltarea urbană (Proiect ”Planul verde”). Distribuirea gratuită de semințe de plante ornamentale poate avea loc cu ocazia transmiterii deciziilor de impunere a impozitelor și taxelor locale

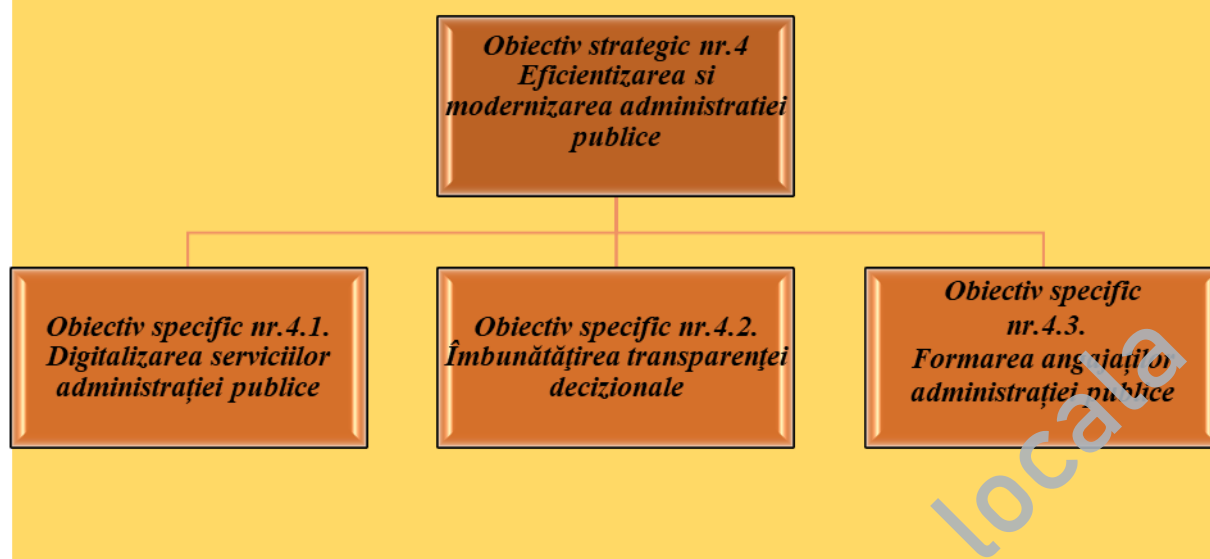
Îmbunătățirea stării mediului înconjurător și prevenirea riscurilor naturale și de sănătate a populației.

Obiectivul strategic nr. 4

Eficientizarea și modernizarea administrației publice

Ținând cont de necesitatea actuală de creștere a capacității administrative a autorităților publice locale și în deplin acord cu valorile europene ale administrației: transparența, predictibilitatea, responsabilitatea, adaptabilitatea și eficiența pot fi definite obiectivele strategiei proprii de modernizare a Unității Administrativ Teritoriale a comunei.

Obiectivul este acela de a dezvolta o administrație stabilă și predictibilă, dar și suficient de flexibilă pentru a reacționa în fața nenumăratelor provocări sociale, deschise dialogului cu publicul, capabile să instituie noi soluții de politică și să furnizeze servicii cât mai bune. Investițiile în capitalul uman, sistemele și instrumentele sectorului public vizează eficientizarea proceselor organizaționale, modernizarea gestionării și sporirea motivării și a competențelor funcționarilor publici. Se va stimula implicarea cetățenilor, identificând astfel probleme, anticipând provocări și propunând soluții pe care le vor fundamenta, testa și valida sistematic. Astfel, se va genera un cadru de servicii adecvate nevoilor cetățenilor, ținute spre eficiența economică.

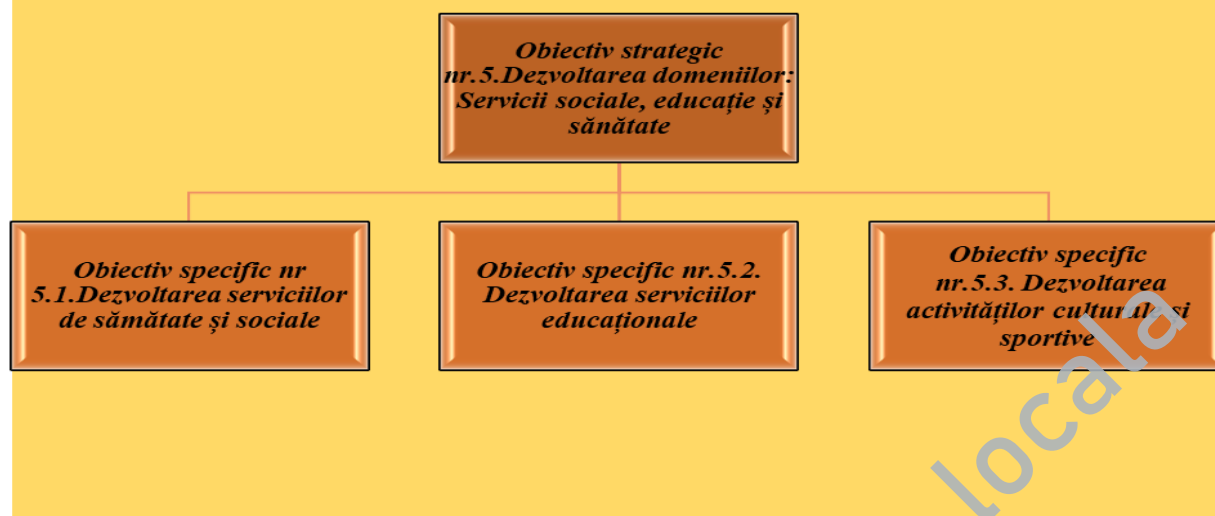
La nivelul instituției, modernizarea administrației constituie un element de competitivitate, un factor dinamizator pentru procesele economice și sociale din comună. Scopul declarat al unei administrații comunale moderne este acela de satisfacere al interesului tuturor cetățenilor unității administrativ teritoriale, prin intermediul unor structuri flexibile și un înalt profesionalism al angajaților.

Obiectivul strategic nr. 5

Dezvoltarea domeniilor: Servicii sociale, educație și sănătate

Obiectivul general ar fi dezvoltarea unui sistem realist și eficient de servicii publice, capabil să asigure incluziunea socială a tuturor categoriilor, creșterea calității vieții în comuna Sângeorgiu de Mureș.

Domeniul asistenței sociale este un domeniu cu implicații foarte puternice în viața economico-socială, în cadrul căruia se pot distinge mai multe problematice sau subdomenii, dintre care cele mai importante sunt asistența socială a copilului și familiei, asistența socială a persoanelor cu dizabilități, asistența socială a persoanelor vârstnice, asistența socială și protecția victimelor violenței în familie, precum și asistența socială a persoanelor defavorizate și/sau aflate temporar în situație de risc sau excluziune socială.

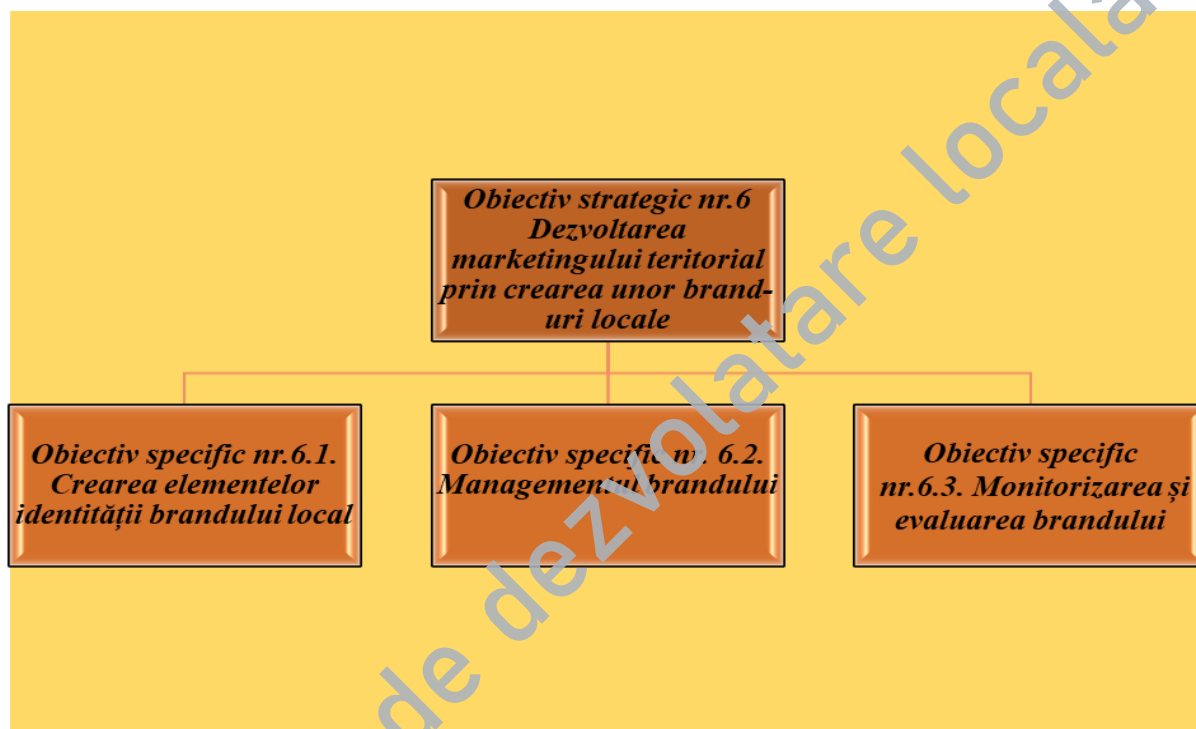
Gradul de civilizație și dezvoltare a unei societăți se măsoară în mod determinant și prin sistemul de asistență și protecție socială existent în societatea respectivă, prin măsura în care mecanismele de redistribuire a veniturilor și sistemul serviciilor sociale reușesc să asigure un nivel de trai acceptabil și șanse egale de participare la viața socială pentru toți cetățenii.

Obiectivul strategic nr. 6

Dezvoltarea marketingului teritorial prin crearea unui brand local

Conceptul de marketing teritorial vine să susțină ansamblul de preocupări în sectorul dezvoltării durabile prin facilitarea utilizării de resurse în vederea producerii de bunuri și servicii precum și comercializarea acestora. Administrația publică își propune ca direcții de acțiune în acest sector să identifice și să consolideze o “marcă locală” care să poată reprezenta pentru turistul care vizitează localitatea sau pentru investitorul interesat de potențialul local un adevărat punct de reper al comunei, comparativ cu celelalte localități. Construirea acestei mărci locale va porni de la resursele de care se dispune în prezent și va culmina cu promovarea la nivel internațional a comunei prin parteneriate și contacte peste hotare. Aceasta se va realiza prin implementarea de programe de “Înfrățire” cu alte localități din UE și prin acțiuni specifice. Una dintre posibilități este dezvoltarea unui brand local cu privire la diferite feluri de mâncare tradițională din zonă, deosebit de apreciate și cunoscute atât la nivel local cât și internațional. Promovarea ofertei turistice va urmări folosirea alternativă a unor canale de comunicare, prin adresarea mai multor tipuri de public țintă. Această activitate cuprinde următoarele demersuri:

- definirea unei mărci locale și crearea de activități pentru susținerea acestuia: Zilele Sângeorziene, Clubul de Manageri St. Georgius (deja există), programe sociale, burse pentru elevi, campionate sportive, etc.
- elaborarea de materiale de promovare, unitare și de calitate (tematice sau diversificate, multilingvistice): postere, broșuri, materiale informative, cataloage cu produse și servicii, hărți, calendare ale evenimentelor, etc;
- înființarea unei spații pentru desfășurarea evenimentelor culturale, sportive, științifice;
- monitorizarea și evaluarea brandului

Monitorizarea brandului înseamnă monitorizarea creșterilor concrete (indicatori de măsurare a investițiilor și a creșterii în sectorul turistic), precum și evaluarea opiniilor locuitorilor.

Beneficiile pe care un brand le poate aduce unei comune se înscriu în următoarele repere:

- realizarea unei identități care aduce recunoaștere mult mai ușoară;
- stimularea dezvoltării economice prin creșterea numărului de turiști;
- poziționarea clară care arată prin ce se diferențiază comuna față de alta;
- realizarea unei mai mari eficiențe și eficacități a investițiilor care se fac în comună;

Obiectivul strategic nr. 1

Modernizarea și extinderea infrastructurii

Ob. specific 1.1. Modernizarea infrastructurii rutiere și de acces

P 1.1.1. Modernizarea infrastructurii rutiere, îmbunătățirea accesibilității rutiere în comuna Sângeorgiu de Mureș (între satele aparținătoare) prin reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale și a străzilor din comună

P 1.1.2. Modernizarea drumurilor forestiere și agricole

P 1.1.3. Reabilitare și construire poduri și podețe

P 1.1.4. Îmbunătățirea serviciilor de transport pentru persoane prin construirea de stații de autobuz

P 1.1.5. Construire/modernizare parcuri, trotuare și alei pietonale

P 1.1.6. Îmbunătățirea accesibilității rutiere în noile cartiere rezidențiale ale comunei

P 1.1.7. Detensionarea traficului rutier prin realizarea unor piste de bicicletă

Ob. specific 1.2. Modernizarea și extinderea infrastructurii de bază

P 1.2.1. Introducerea unui sistem de iluminat inteligent în comună

P 1.2.2. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împănare în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile.

P 1.2.3. Finalizarea lucrărilor de cadastru general la nivelul comunei și constituirea unei baze de date GIS (sisteme informatice geografice) pentru managementul datelor geospațiale

P 1.2.4. Înființarea unui sistem inteligent de supraveghere în zonele aglomerate ale comunei

P 1.2.5. Modernizarea tuturor serviciilor publice locale în vederea obținerii unor sisteme inteligente (iluminat public, managementul rețelelor de apă și apă uzată, trafic rutier, etc.).

P 1.2.6. Înființarea rețelelor inteligente de alimentare cu gaze naturale

P 1.2.7. Conectarea instituțiilor publice din comună la internet prin conexiuni broadband și promovarea conceptului de e-educație, e-guvernare, e-sănătate

P 1.2.8. Extinderea infrastructurii de bază în noile cartiere rezidențiale

P 1.2.9. Extindere rețea de curent electric

Ob. specific 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de agrement

P 1.3.1. Amenajare de parcuri, spații verzi

P 1.3.2. Înființarea unui centru de agrement

P 1.3.3. Construirea unei tabere pe teritoriul comunei

P 1.3.4. Realizarea unei trasee de bicicletă pe malul Mureșului

P 1.3.5. Înființarea unui teren de minifotbal

P 1.3.6. Înființarea unui teren multifuncțional

P 1.3.7. Înființarea unui patinoar

P1.3.8. Înființarea unei pârtii de schi pe dealul Pițigoi

P1.3.9. Amenajarea unui camping

P1.3.10. Construirea unui nou Cămin cultural

Obiectiv specific nr. 1.4. Activități de urbanism și amenajarea teritoriului

P1.4.1. Elaborarea unui nou Regulamentului Local de Urbanism și includerea în PUG

P1.4.2. Achiziția de terenuri și includerea lor în domeniul public în vederea amenajării unei zone industriale și a populării lor cu investiții în industrie -- zone bine delimitate din punct de vedere urbanistic.

P1.4.3. Crearea de suprafețe verzi, plantări de arbuști, copaci, plante ornamentale (și în cartiere noi)

P1.4.4. Amenajarea drumurilor, potecilor incluse în circuitul turistic prin programul "Drumul sării!", programul de turism religios "Drumul Sf. Mariei", marcarea traseului, amenajarea locurilor de popas.

P1.4.5. Construirea de locuințe de serviciu pentru familii tinere în vederea atragerii tinerilor intelectuali pentru diferite posturi: cadre didactice, medici, etc

P 1.4.6. Îmbunătățirea aspectului localității- „Planul verde”

Obiectivul strategic nr. 2

Dezvoltarea turismului, diversificarea economiei

Ob. specific 2.1. Dezvoltarea turismului balnear, diversificarea ofertei turistice

P 2.1.1. Înființarea unei baze de tratament balnear

P 2.1.2. Dezvoltarea ofertei serviciilor balneare

P 2.1.3. Elaborarea unui plan turistic complex pentru comuna Sângeorgiu de Mureș

P2.1.4. Sprijinirea dezvoltării turismului rural prin dezvoltarea competențelor antreprenoriale

P2.1.5. Amenajarea siturilor arheologice situate pe traseul drumurilor de pelerinaj sau a pistelor de biciclete

P2.1.6. Amenajarea și dotarea Castelului Mariaffy în vederea realizării a unui muzeu interactiv (echipamente digitale pentru prezentari video/audio, etc.)

P2.1.7. Amenajare parc dendrologic Stejarii Seculari – rezervație naturală

P2.1.8. Dezvoltarea resurselor umane din domeniul turismului- cei implicați în domeniul turismului

P2.1.9. Dezvoltarea unui parteneriat local permanent între actorii principali din domeniul turismului

P2.1.10. Construire azil pentru câinii maidanezi

Ob. specific 2.2. Creșterea atractivității și promovarea comunei

P 2.2.1. Elaborarea unei strategii pentru sustinerea afacerilor din domeniul turismului- Centru de resurse informaționale și comunicare pentru mediul de afaceri local

P 2.2.2.. Promovarea comunei prin participare la diverse evenimente

P 2.2.3. Crearea unei baze de date la nivelul Primăriei referitor la economia comunei Sângeorgiu de Mureș

P 2.2.4. Organizarea unor programe culturale, sportive

P 2.2.5. Organizarea festivalurilor anuale

P 2.2.6. Dotarea formațiilor culturale și sportive

P 2.2.7. Diversificarea ofertei turistice

P2.2.8. Înființarea și funcționarea Asociației Turistice Sângeorgiu de Mureș (OMDT)

P2.2.9. Crearea unui portal turistic al localității

Ob. specific 2.3. Dezvoltarea activităților economice inteligente

P 2.3.1. Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale întreprinderilor

P 2.3.2. Identificarea oportunităților de parteneriat public-privat în vederea demarării de activități în domeniul industrial; - ecosisteme antreprenoriale parteneriat IMM-APL

P 2.3.3. Promovarea unei culturi ”inteligente”

P 2.3.4. Înființarea unui centru de inovare medicală în localitatea Sângeorgiu de Mureș

P 2.3.5. Asigurarea de facilități pentru investitorii care dezvoltă servicii IT în comună

Obiectiv specific nr. 2.4. Susținerea diversificării activităților economice

P 2.4.1. Sprijinirea creării unui incubator de afaceri

P 2.4.2. Crearea unor asociații în domeniul agriculturii (procesarea și comercializarea produselor)

P 2.4.3. Susținerea activităților economice

P2.4.4. Organizarea de workshopuri locale cu diferitele segmente ale vieții economice și locale

P2.4.5. Dezvoltarea agroturismului în zona Cotuș

Strategia de dezvoltare locală

Obiectivul strategic nr. 3 Dezvoltarea durabilă a comunei

Obiectiv specific nr. 3.1. Asigurarea managementului de calitate al apei, solurilor, terenurilor

P 3.1.1 Modernizarea rețelei de alimentare cu apă și creșterea capacității de furnizare a apei potabile

P 3.1.2. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile

P 3.1.3. Realizarea de perdele forestiere de protecție a căilor de comunicații, localităților și câmpului

P 3.1.4. Crearea unei infrastructuri de monitorizare, avertizare și alarmare a fenomenelor hidro-meteorologice severe (inundații și secetă) pentru evaluarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale

P 3.1.5. Construirea unei instalații adecvate de tratare/eliminare a nămolului rezultat din stația de epurare

P 3.1.6. Extinderea rețelei de canalizare și a stației de epurare

P 3.1.7. Achiziția echipament de laborator și echipamente de detectare a pierderilor-sisteme SCADA

Obiectiv specific nr. 3.2. Dezvoltarea unui sistem integrat eficient de management al deșeurilor

P 3.2.1. Implementarea unui sistem integrat de colectare selectivă a deșeurilor la nivel de comună sau în parteneriat cu alte administrații locale învecinate

P 3.2.2. Reducerea cantității de deșeuri biodegradabile depozitate prin realizarea unei stații de compostare

Obiectiv specific nr. 3.3. Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică

P 3.3.1. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice prin lucrări de reabilitarea termică

P 3.3.2. Reabilitarea termică a școlilor pentru reducerea pierderilor de energie;

P 3.3.3. Îmbunătățirea izolării termice și a hidroizolării clădirilor

P3.3.4. Crearea de sisteme centralizate de furnizare a energiei utilizând sisteme convenționale de încălzire completate de sisteme ce utilizează energii nepoluante (solare, eoliene, etc.);

P 3.3.5. Acordarea de facilități pentru realizarea de infrastructuri de generare și distribuire a surselor de energie alternativă, promovarea culturilor energetice și a proiectelor de energie eoliană, biomasă, energie solară.

P 3.3.6. Creșterea eficienței energetice a blocurilor de locuit

P3.3.7. Realizarea primei clădiri publice pasive (din punct de vedere energetic) din România
(Sediul Primăriei)

Strategia de dezvoltare locală

Obiectivul strategic nr. 4

Eficientizarea și modernizarea administrației publice

Obiectiv specific nr. 4.1. Digitalizarea serviciilor administrației publice

P 4.1.1. Achiziționarea echipamentelor IT specifice pentru o utilizare eficientă și sigură a rețelei

P 4.1.2. . Achiziționarea și utilizarea unui sistem de back-up, salvări de siguranță și utilizarea unor surse de alimentare de rezervă

P 4.1.3. Achiziționarea de aplicații informatice integrate pentru toate serviciile din cadrul administrației locale, digitalizarea integrată a tuturor activităților în cadrul primăriei

P 4.1.4. Creșterea performanței administrației publice locale prin implementarea unor soluții de tip e-guvernare

P4.1.5. Dezvoltarea serviciului public de gospodărire comunală

Obiectiv specific nr. 4.2. Îmbunătățirea transparenței decizionale

P 4.2.1. Informarea la zi a cetățenilor asupra tuturor deciziilor, activităților, programelor de finanțare nerambursabilă

P 4.2.2. Creșterea eficienței în administrația locală prin facilitarea, urmărirea și documentarea proceselor de lucru utilizând programe informatice de management al documentelor;

P 4.2.3.. Actualizarea strategiei de dezvoltare a comunei

P 4.2.4. Stimularea participării cetățenilor la procesul decizional prin acțiuni de consultare publică

Obiectiv specific nr. 4.3. Formarea angajaților administrației publice

P 4.3.1. Creșterea nivelului de pregătire profesională a salariaților din administrația locală

P 4.3.2. Realizarea de parteneriate și activități de înfrățire cu localități din țară și din străinătate în vederea schimbului de experiență și a bunelor practici

P 4.3.3. Pregătirea personalului din administrația publică în domenii strategice respectiv: managementul proiectelor, achiziții publice, management financiar

P 4.3.4. Îmbunătățirea capacității de reacție a întregii administrații publice locale la noile situații epidemiologice

Obiectivul strategic nr. 5

Dezvoltarea serviciilor publice

Obiectiv specific 5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale

P 5.1.1. Implementarea, în parteneriat cu alte autorități publice locale, a unor proiecte de dezvoltare regională, pentru dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii serviciilor sociale- oferirea de suport și servicii accesibile- ex. servicii de îngrijire persoane vârstnice la domiciliu, servicii de zi pentru copii, sprijin pentru locuire temporară, servicii mobile de recuperare pentru persoanele cu dizabilități, servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoanele cu dizabilități, servicii de tip respiro, servicii pentru persoane dependente de alcool sau droguri, servicii pentru persoanele fără adăpost.

P 5.1.2. Îmbunătățirea dotării dispensarelor medicale

P 5.1.3. Dotarea unităților prestatoare de servicii sociale cu echipament special (medical, social, terapie reparatorie)

P 5.1.4. Implicarea pe piața muncii a persoanelor social-vulnerabile

P 5.1.5. Asigurarea de suport pentru angajatorii locali care organizează cursuri de calificare/ recalificare profesională pentru persoanele neocupate

P 5.1.6. Înființarea unui centru pentru sprijinirea șomerilor pentru a (re)intra pe piața forței de muncă prin scheme speciale de consiliere, tutorat, mediere și plasare în muncă

P 5.1.7. Crearea unui centru specializat pentru asistență și consilierea copiilor aflați în dificultate, familii monoparentale, victime ale violenței domestice, în parteneriat cu un furnizor de servicii acreditat

P 5.1.8. Înființarea unor întreprinderi sociale

P 5.1.9. Asigurarea unei dotări tehnice corespunzătoare și implementarea sistemelor informatizate în cabinetele medicale

P 5.1.10. Implementarea unui serviciu telefonic/digitalizat pentru persoanele ce suferă de afecțiuni medicale grave, în parteneriat cu un furnizor de servicii de îngrijire la domiciliu

P 5.1.11. Înființarea unui centru de inovare medicală în localitatea Sângeorgiu de Mureș

P5.1.12. Derularea unor programe sociale și culturale în cadrul unor proiecte de Town „Twinning” (campanii de sănătate, campanii de conștientizare antidrog, campanii mod de viață, etc.)-

P5.1.13. Păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității culturale a minorității rome în vederea întăririi asumării identității rome de către membri comunității

Obiectiv specific 5.2. Dezvoltarea serviciilor educaționale

P 5.2.1. Dotarea școlii în contextul pandemiei Covid 19 cu echipamente IT

P 5.2.2. Modernizarea școlilor și a grădinițelor din comună

P 5.2.3. Susținerea promovării spiritului antreprenorial și a cetățeniei active în educație

P5.2.4. Derularea, în cadrul unităților școlare, a programelor de tip “a doua șansă” pentru reintegrarea în educație a celor care au părăsit de timpuriu școala

P 5.2.5. Înființarea de centre de zi de tip after school pentru copii defavorizați

P5.2.6. Asigurarea condițiilor pentru derularea de programe de formare pentru cadre didactice, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Mureș

P 5.2.7. Asigurarea condițiilor pentru furnizarea serviciilor de educație remedială

P5.2.8. Înființare centru de educație (creștină) pt tineri

P5.2.9. Extinderea Școlii Gimnaziale Sfântu Gheroghe- înființare cantină

P5.2.10. Construire grădiniță- înființare sală de masă și bucătărie

Obiectiv specific 5.3 Dezvoltarea activităților culturale și sportive

P 5.3.1 Înființarea și amenajarea unui centru cultural multifuncțional în Castelul Máriaffy

P 5.3.2. Elaborarea și realizarea unui program de manifestări culturale

P 5.3.3. Amenajarea unui spațiu pentru festivaluri și pentru evenimente organizate în aer liber

P 5.3.4. Dotarea căminelor culturale în vederea promovării patrimoniului cultural local respectiv în vederea îndeplinirii funcțiilor de bază

P 5.3.5. Realizarea de materiale de promovare a obiectivelor de patrimoniu și a valorilor culturii locale (ex: pliante, album);

P 5.3.6. Campanii de marketing cultural pentru a crește vizibilitatea evenimentelor propuse sau consacrate

P5.3.7. Organizarea de evenimente interculturale în vederea cunoașterii reciproce a culturilor și tradițiilor din Sângeorgiu de Mureș

Obiectivul strategic nr. 6 Dezvoltarea marketingului teritorial prin crearea unor brand-uri locale

Obiectiv specific nr. 6.1. Crearea elementelor identității brandului local

P 6.1.1. Crearea unui parteneriat public-privat pentru realizarea brandului

P 6.1.2. Elaborarea strategiei de brand

P 6.1.3. Elaborarea de materiale de promovare, unitare și de calitate (tematice sau diversificate, multilingvistice): postere, broșuri, materiale informative, cataloage cu produse și servicii, hărți, calendare ale evenimentelor, etc

Obiectiv specific nr. 6.2. Managementul brandului

P 6.2.1. Elaborarea unui program de activități pe durata întregului an

P 6.2.2. Promovare on-line și crearea de legături între site-urile internet existente;

P 6.2.3.. Dezvoltarea de campanii tematice de comunicare

P 6.2.4. Participare la târguri de turism naționale și internaționale

P 6.2.5. Susținerea de activități de promovare în mass-media

P6.2.6. Acțiuni de lobby către instituții publice, finanțatori (publici și privați), etc

P6.2.7. Susținerea oricăror altor canale și mijloace de promovare a turismului (evenimente, concursuri, conferințe, spectacole, etc)

Obiectiv specific nr. 6.3. Monitorizarea și evaluarea brandului

P 6.3.1. Diseminarea materialelor de promovare împreună cu Centrul turistic Vizit Mureș (site, etc.)

P 6.3.2. Activități de consolidare ale brandului local

Obiectiv strategic	Obiectiv specific
1. Modernizarea și extinderea infrastructurii	1.1. Modernizarea infrastructurii rutiere și de bază 1.2. Modernizarea și extinderea structurii tehnico-edilitare 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de agrement
2. Dezvoltarea turismului, diversificarea economiei	2.1. Dezvoltarea turismului balnear, diversificarea ofertei turistice 2.2. Creșterea atractivității și promovarea comunei 2.3. Dezvoltarea activităților economice inteligente 2.4. Susținerea diversificării activităților economice
3. Dezvoltarea durabilă a comunei	3.1. Asigurarea managementului de calitate a apei, solurilor, terenurilor 3.2. Dezvoltarea unui sistem integrat eficient de management al deșeurilor 3.3. Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică
4. Eficientizarea și modernizarea administrației publice	4.1. Digitalizarea serviciilor administrației publice 4.2. Îmbunătățirea transparenței decizionale 4.3. Formarea angajaților administrației publice
5. Dezvoltarea serviciilor sociale, educație, sănătate	5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale 5.2. Dezvoltarea serviciilor educaționale 5.3. Dezvoltarea serviciilor culturale și sportive
6. Dezvoltarea marketingului teritorial prin crearea unor brand-uri locale	6.1. Crearea elementelor identității brandului local 6.2. Managementul brandului 6.3. Monitorizarea și evaluarea brandului

4. Diagrama Gantt

Obiective specifice-Proiecte	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
P1.1.1.Modernizarea infrastructurii rutiere, îmbunătățirea accesibilității rutiere în comuna Sângeorgiu de Mureș (între satele aparținătoare) prin reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale și a străzilor din comună							
P1.1.2.Modernizarea drumurilor forestiere și agricole							
P 1.1.3. Reabilitare și construire poduri și podețe;							
P1.1.4. Îmbunătățirea serviciilor de transport pentru persoane prin construirea de stații de autobuz							
P 1.1.5.Construire/modernizare parcuri, trotuare și alei pietonale;							
P 1.1.6. Îmbunătățirea accesibilității rutiere în noile cartiere rezidențiale ale comunei							
P 1.1.7. Detensionarea traficului rutier prin realizarea unor piste de bicicletă							
P 1.2.1. Introducerea unui sistem de iluminat inteligent în comună							
P 1.2.2. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în							

zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile.							
P 1.2.3. Finalizarea lucrărilor de cadastru general la nivelul comunei și constituirea unei baze de date GIS (sisteme informatice geografice) pentru managementul datelor geospațiale							
P 1.2.4. Înființarea unui sistem inteligent de supraveghere în zonele aglomerate ale comunei							
P 1.2.5. Modernizarea tuturor serviciilor publice locale în vederea obținerii unor sisteme inteligente (iluminat public, managementul rețelelor de apă și apă uzată, trafic rutier, etc.).							
P 1.2.6. Înființarea rețelelor inteligente de alimentare cu gaze naturale							
P 1.2.7. Conectarea instituțiilor publice din comună la internet prin conexiuni broadband și promovarea conceptului de e-educație, e-guvernare, e-sănătate							
P 1.2.8. Extinderea infrastructurii de baza în noile cartiere rezidențiale							
P.1.2.9. Extindere rețea de curent electric							
P 1.3.1. Amenajare de parcuri, spații verzi							

P 1.3.2. Dezvoltarea zonelor de agrement							
P1.3.3. Construirea unei tabere pe teritoriul comunei							
P 1.3.4. Realizarea unei trasee de bicicletă							
P 1.3.5.Înființarea unui teren de minifotbal							
P 1.3.6. Înființarea unui teren multifuncțional							
P 1.3.7. Înființarea unui patinoar							
P1.3.8. Realizarea unui parc de agrement și pentru practicarea sporturilor de iarnă (pârtii de schi) pe Dealul Pițigoi							
P1.3.9. Amenajarea unui camping							
P1.3.10. Construirea unui nou Cămin cultural							
P1.4.1. Elaborarea Regulamentului Local de Urbanism și includerea în PUG							
P1.4.2. Achiziția de terenuri și includerea lor în domeniul public în vederea amenajării unei zone industriale și a populării lor cu investiții în industrie -- zone bine delimitate din punct de vedere urbanistic.							
P1.4.3. Crearea de suprafețe verzi,							

plantări de arbuști, copaci, plante ornamentale (și în cartiere noi)							
P1.4.4. Amenajarea drumurilor, potecilor incluse în circuitul turistic prin programul "Drumul sării!", programul de turism religios "Drumul Sf. Mariei", marcarea traseului, amenajarea locurilor de popas							
P1.4.5. Construirea de locuințe de serviciu pentru familii tinere în vederea atragerii tinerilor intelectuali pentru diferite posturi: cadre didactice, medici, etc							
P 1.4.6, Îmbunătățirea aspectului localității- „Planul verde”							
P 2.1.1. Înființarea unei baze de tratament balnear							
P 2.1.2. Dezvoltarea ofertei serviciilor balneare							
P 2.1.3. Elaborarea unui plan turistic complex pentru comuna Sângeorgiu de Mureș							
P 2.1.4. Sprijinirea dezvoltării turismului rural prin dezvoltarea competențelor antreprenoriale							
P2.1.5. Amenajarea siturilor arheologice situate pe traseul drumurilor de pelerinaj sau a pistelor de biciclete							
P2.1.6. Amenajarea și dotarea Castelului							

Mariaffy în vederea realizării a unui muzeu interactiv.							
P2.1.7. Amenajare parc dendrologic Stejarii Seculari – rezervație natural							
P2.1.8. Dezvoltarea resurselor umane din domeniul turismului- cei implicați în domeniul turismului							
P2.1.9. Dezvoltarea unui parteneriat local permanent între actorii principali din domeniul turismului							
P2.1.10. Construire azil pentru câinii maidanezi							
P 2.2.1. Elaborarea unei strategii pentru susținerea afacerilor din domeniul turismului- Centru de resurse informaționale și comunicare pentru mediul de afaceri local							
P 2.2.2. Promovarea comunei prin participare la diverse evenimente							
P 2.2.3. Crearea unei baze de date la nivelul Primăriei referitor la economia comunei Sângeorgiu de Mureș							
P 2.2.4. Organizarea unor programe culturale, sportive							
P 2.2.5. Organizarea festivalurilor anuale							
P 2.2.6. Dotarea formațiilor culturale și sportive							

P 2.2.7. Diversificarea ofertei turistice							
P2.2.8. Înființarea și funcționarea Asociației Turistice Sângeorgiu de Mureș (OMDT)							
P2.2.9. Crearea unui portal turistic al localității							
P 2.3.1. Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale întreprinderilor							
P 2.3.2. Identificarea oportunităților de parteneriat public-privat în vederea demarării de activități în domeniul industrial; - ecosisteme antreprenoriale parteneriat IMM-APL							
P 2.3.3. Promovarea unei culturi ”inteligente”							
P 2.3.4. Înființarea unui centru de inovare medicală în localitatea Sângeorgiu de Mureș							
P 2.3.5. Asigurarea de facilități pentru investitorii care dezvoltă servicii IT în comună							
P 2.4.1. Sprijinirea creării unui incubator de afaceri							
P 2.4.2. Crearea unor asociații în domeniul agriculturii (procesarea și comercializarea produselor)							
P 2.4.3. Susținerea activităților							

economice							
P2.4.4. Organizarea de workshopuri locale cu diferitele segmente ale vieții economice și locale							
P2.4.5. Dezvoltarea agroturismului în zona Cotuș							
P 3.1.1 Modernizarea rețelei de alimentare cu apă și creșterea capacității de furnizare a apei potabile;							
P 3.1.2. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile;							
P 3.1.3. Realizarea de perdele forestiere de protecție a căilor de comunicații, localităților și câmpului							
P 3.1.4. Crearea unei infrastructuri de monitorizare, avertizare și alarmare a fenomenelor hidro-meteorologice severe							
P 3.1.5. Construirea unei instalații adecvate de tratare/eliminare a nămolului rezultat din stația de epurare							
P 3.1.6. Extinderea rețelei de canalizare și a stației de epurare							
P 3.1.7. Achiziția echipamente de laborator și echipamente de detectare a pierderilor-sisteme SCADA							
P 3.2.1. Implementarea unui sistem							

integrat de colectare selectivă a deșeurilor la nivel de comună sau în parteneriat cu alte administrații locale învecinate							
P 3.2.2. Reducerea cantității de deșeuri biodegradabile depozitate prin realizarea unei stații de compostare							
P 3.3.1. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice prin lucrări de reabilitarea termică							
P 3.3.2. Reabilitarea termică a școlilor pentru reducerea pierderilor de energie							
P 3.3.3. Îmbunătățirea izolării termice și a hidroizolării clădirilor							
P 3.3.4. Crearea de sisteme centralizate de furnizare a energiei utilizând sisteme convenționale de încălzire completate de sisteme ce utilizează energii nepoluante (solare, eoliene, etc).							
P 3.3.5. Acordarea de facilități pentru realizarea de infrastructuri de generare și distribuire a surselor de energie alternativă, promovarea culturilor energetice și a proiectelor de energie eoliană, biomasă, energie solară							
P 3.3.6. Creșterea eficienței energetice a blocurilor de locuit							
P3.3.7. Realizarea primei clădiri publice pasive (din punct de vedere energetic) din România (Sediul Primăriei)							

P 4.1.1. Achiziționarea echipamentelor IT specifice pentru o utilizare eficientă și sigură a rețelei;- Administrația publică							
P 4.1.2. . Achiziționarea și utilizarea unui sistem de back-up, salvări de siguranță și utilizarea unor surse de alimentare de rezervă							
P 4.1.3. Achiziționarea de aplicații informatice integrate pentru toate serviciile din cadrul administrației locale, digitalizarea integrată a tuturor activităților în cadrul primăriei							
P 4.1.4. Creșterea performanței administrației publice locale prin implementarea unor soluții de tip e-guvernare							
P4.1.5. Dezvoltarea serviciului public de gospodărire comunală							
P 4.2.1. Informarea la zi a cetățenilor asupra tuturor deciziilor, activităților, programelor de finanțare nerambursabilă							
P 4.2.2. Creșterea eficienței în administrația locală prin facilitarea, urmărirea și documentarea proceselor de lucru utilizând programe informatice de management al documentelor							
P 4.2.3.. Actualizarea strategiei de dezvoltare a comunei							

P 4.2.4. Stimularea participării cetățenilor la procesul decizional prin acțiuni de consultare publică							
P 4.3.1. Creșterea nivelului de pregătire profesională a salariaților din administrația locală							
P 4.3.2. . Realizarea de parteneriate și activități de înfrățire cu localități din țară și din străinătate în vederea schimbului de experiență și a bunelor practici							
P 4.3.3. Pregătirea personalului din administrația publică în domenii strategice respectiv: managementul proiectelor, achiziții publice, management financiar							
P 4.3.4. Îmbunătățirea capacității de reacție a întregii administrații publice locale la noile situații epidemiologice							
P 5.1.1. Implementarea, în parteneriat cu alte autorități publice locale, a unor proiecte de dezvoltare regională, pentru dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii serviciilor sociale-oferirea de suport și servicii accesibile-ex. servicii de îngrijire persoane vârstnice la domiciliu, etc.							
P 5.1.2. Îmbunătățirea dotării dispensarelor medicale							
P 5.1.3. Dotarea unităților prestatoare de							

servicii sociale cu echipament special (medical, social, terapie reparatorie);							
P 5.1.4. Implicarea pe piața muncii a persoanelor social-vulnerabile							
P 5.1.5. Asigurarea de suport pentru angajatorii locali care organizează cursuri de calificare/ recalificare profesională pentru persoanele neocupate							
P 5.1.6. Înființarea unui centru pentru sprijinirea șomerilor pentru a (re)intra pe piața forței de muncă prin scheme speciale de consiliere, tutoriat, mediere și plasare în muncă							
P 5.1.7. Crearea unui centru specializat pentru asistență și consilierea copiilor aflați în dificultate, familii monoparentale, victime ale violenței domestice, în parteneriat cu un furnizor de servicii acreditat							
P 5.1.8. Înființarea unor întreprinderi sociale							
P 5.1.9. Asigurarea unei dotări tehnice corespunzătoare și implementarea sistemelor informatizate în cabinetele medicale.							
P 5.1.10. Implementarea unui serviciu telefonic/digitalizat pentru persoanele ce suferă de afecțiuni medicale grave, în parteneriat cu un furnizor de servicii de							

Îngrijire la domiciliu							
P 5.1.11. Înființarea unui centru de inovare medicală în localitatea Sângeorgiu de Mureș							
P5.1.12. Derularea unor programe sociale și culturale în cadrul unor proiecte de Town „Twinning” (campanii de sănătate, campanii de conștientizare antidrog, campanii mod de viață, etc.)-							
P5.1.13. Păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității culturale a minorității rome în vederea întăririi asumării identității rome de către membri comunității							
P 5.2.1. Dotarea școlii în contextul pandemiei Covid 19 cu echipamente IT							
P 5.2.2. Modernizarea școlilor și a grădinițelor din comună și reabilitarea energetică							
P 5.2.3. Susținerea promovării spiritului antreprenorial și a cetățeniei active în educație							
P 5.2.4. Derularea, în cadrul unităților școlare, a programelor de tip “a doua șansă” pentru reintegrarea în educație a celor care au părăsit de timpuriu școala							
P 5.2.5. Înființarea de centre de zi de tip after school pentru copii defavorizați							
P 5.2.6. Asigurarea condițiilor pentru							

derularea de programe de formare pentru cadre didactice, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Mureș							
P 5.2.7. Asigurarea condițiilor pentru furnizarea serviciilor de educație remedială							
P5.2.8. Înființare centru de educație (creștină) pentru tineri							
P5.2.9. Extinderea Școlii Gimnaziale Sfântu Gheroghe- înființare cantina							
P5.2.10. Construire grădiniță- înființare sală de masă și bucătărie							
P 5.3.1 Înființarea și amenajarea unui centru cultural multifuncțional în Castelul Máriaffy							
P 5.3.2. Elaborarea și realizarea unui program de manifestări culturale							
P 5.3.3. Amenajarea unui spațiu pentru festivaluri și pentru evenimente organizate în aer liber							
P 5.3.4. Dotarea căminelor culturale în vederea promovării patrimoniului cultural local respectiv în vederea îndeplinirii funcțiilor de bază							
P 5.3.5. Realizarea de materiale de promovare a obiectivelor de patrimoniu și a valorilor culturii locale (ex: pliante, album);							
P 5.3.6. Campanii de marketing cultural pentru a crește vizibilitatea							

evenimentelor propuse sau consacrate							
P5.3.7. Organizarea de evenimente interculturale în vederea cunoașterii reciproce a culturilor și tradițiilor din Sângeorgiu de Mureș							
P 6.1.1.Crearea unui parteneriat public-privat pentru realizarea brandului							
P 6.1.2. Elaborarea strategiei de brand							
P 6.1.3. Elaborarea de materiale de promovare, unitare și de calitate (tematice sau diversificate, multilingvistice):							
P 6.2.1. Elaborarea unui program de activități pe durata întregului an							
P 6.2.2. Promovare on-line și crearea de legături între site-urile internet existente;							
P 6.2.3.. Dezvoltarea de campanii tematice de comunicare							
P 6.2.4. Participare la târguri de turism naționale și internaționale							
P 6.2.5. Susținerea de activități de promovare în mass-media							
P6.2.6. Acțiuni de lobby către instituții publice, finanțatori (publici și privați), etc							
P6.2.7. Susținerea oricăror altor canale și mijloace de promovare a turismului (evenimente, concursuri, conferințe, spectacole, etc)							

P 6.3.1. Diseminarea materialelor de promovare prin centre de informare turistice locale și naționale							
P 6.3.2. Activități de consolidare ale brandului local							

Strategia de dezvoltare locală

5. Analiza efectelor sociale, economice și cele asupra mediului

Efectele sociale

Obiectivele și domeniile de intervenție menționate în strategia de dezvoltare nu pot acoperi toate domeniile de dezvoltare în comună. Strategia elaborată este un concept integrat de dezvoltare, care se bazează pe priorități. În cazul în care intervenția se realizează numai în anumite puncte (sectoare, instituții) și lipsa de balanță (atingerea anumitor scopuri în dauna altora) se menține pentru o perioadă mai îndelungată în activitatea de dezvoltare, atunci principiile de bază ale planificării (sustenabilitate, egalitatea de șanse, parteneriat) dispar și nici scopurile de bază nu vor fi atinse.

Întărirea societății civile locale, extinderea relațiilor intercomunitare fac posibilă ca societatea civilă să-și asume multe responsabilități din sfera protecției sociale, a combaterii șomajului, a îmbunătățirii nivelului de trai, a întăririi spiritului de apartenență. De asemenea „civili” – dacă devin parte a procesului – pot să contribuie la procesul de planificare și la procesul de implementare, întărind influența lor socială. Astfel, sfera civică contribuie la atingerea scopurilor.

Ca un rezultat al dezvoltării sănătății, educației și a protecției sociale se arată o societate reînnoită, mai sănătoasă, capabilă să se adapteze la cerințele pieței forței de muncă, care este capabilă să se ocupe cu conflictele provenite din situația actuală stagnantă și din schimbările economice. În timp ce educația publică mereu schimbătoare devine instrumentul și scena integrării – coeziunii – sociale, cursurile de formare profesională, sistemul de formare adaptat la cerințele pieței forței de muncă devine un actor important în dezvoltarea dinamică a economiei locale, în creșterea salariilor, în „păstrarea” tinerilor – deci, în oprirea proceselor demografice dezavantajoase.

Extinderea serviciilor culturale eficiente stimulează crearea unui mod de viață „sănătos”, iar instituțiile – cu activitățile lor culturale, tradiționale – întăresc gândirea comună, și sentimentul de apartenență la comunitate. Produsele materiale și intelectuale tradiționale, caracteristice numai acestei zone, întăresc identitatea locuitorilor comunei Sângeorgiu de Mureș prin conservarea tradițiilor și a patrimoniului cultural. Totodată, aceste produse contribuie la crearea imaginii bine definite și unice a microregiunii pentru actorii externi (investitori, turiști).

Efecte economice

Dezvoltarea comunei Sângeorgiu de Mureș este influențată în mare măsură de deschiderea ei față de inovare, de noutăți, capacitatea de a se adapta la mediul schimbător. În scopul atingerii obiectivelor definite în strategie, mai multe procese trebuie să se întâmple simultan și cu succes. Dacă una dintre aceste procese eșuează, atingerea scopului de bază ajunge sub semnul întrebării.

Competitivitatea actorilor economici locali este slabă, avantajele lor comparative apar în cheltuielile scăzute legate de salarii. Cheia dezvoltării comunei Sângeorgiu de Mureș constă în intensificarea economiei, în dezvoltarea serviciilor legate de dezvoltarea întreprinderilor și în exploatarea posibilităților turistice. Actorii economici ai comunei trebuie să devină capabili de a se folosi de aceste posibilități.

În structura economică a comunei, un rol definitiv în crearea valorilor au acele sectoare care nu reprezintă domenii majore nici în economia globală, nici în structura națională. În aceste arii de activitate competiția națională și internațională este foarte puternică, piețele naționale și străine sunt pline de produse comune comerciale, dinamicul extinderii acestor piețe este slabă. Dacă structura ei nu se schimbă, economia comunei este condamnată la o creștere de nivel scăzut, la nivel scăzut de profit, la rată scăzută a investițiilor, la decalaj tehnologic. Condiția de bază a schimbării structurale este crearea mediului economic inovator.

Unul dintre punctele slabe ale economiei locale este șomajul. Nivelul scăzut a utilizării forței de muncă și rata populației inactive este destul de mare. Aceste date înseamnă că veniturile familiilor sunt scăzute, astfel nivelul de consum a populației este la fel scăzut. Cererea pentru produsele și serviciile locale este de asemenea mică, și limitează într-o mare măsură posibilitățile de dezvoltare ale producătorilor și prestatorilor locali. În cazul lipsei de creștere a utilizării forței de muncă, efectele pozitive ale dezvoltării economiei nu se regăsesc la nivelul populației și astfel inegalitățile sociale pot deveni și mai accentuate.

Succesul economic a comunei se poate atinge numai în urma întăririi parteneriatului, a cooperării mai strânse între actorii locali. Succesele individuale devin sustenabile pe termen lung numai în condiția în care ele sunt integrate într-o dezvoltare mai generală și cu eficiență mai extinsă.

Succesul schimbării economice depinde de sustenabilitatea ei pe termen lung, de evitarea conflictelor interne, de pregătirea actorilor la schimbările ciclice ale pieței. Succesul poate fi atins numai în cazul în care prețul lui poate fi plătit din punct de vedere social și al mediului.

Extinderea nivelului de utilizare a forței de muncă - după experiențele naționale și internaționale – se așteaptă din sfera întreprinderilor mici și mijlocii. Fără întărirea sectorului IMM nici dezvoltarea economică a regiunii, nici efectele extinse pe întregul teritoriu a regiunii nu se va realiza. În cadrul IMM-urilor un rol important au întreprinderile care produc valoare adăugată și care se ocupă cu activități tradiționale, deoarece aceste întreprinderi au cele mai mari perspective. Luarea în considerare a criteriilor ecologice în procesul de schimbare (și de stimulare) a structurii economice asigură sustenabilitatea creșterii economice bazată pe schimbare de structură.

Economia orașului s-a dezvoltat într-o direcție greșită în ultimele decenii: nivelul prelucrării bunurilor produse în comună nu s-a crescut, valoarea adăugată s-a limitat. Dacă acest proces poate fi oprit, valoarea produsă în comună se va crește, perspectivele întreprinderilor și situația populației locale se vor îmbunătăți.

Receptivitatea IMM-urilor din comună pentru inovare și noutăți este limitată. Majoritatea inovațiilor care apar pe piețele internaționale și ar putea fi aplicate nici nu ajung la întreprinzători, cunoștințele conducătorilor și ale managementului în cele mai multe cazuri sunt insuficiente pentru introducerea noutăților. Prin crearea condițiilor de bază și prin creșterea nivelului de cunoaștere al întreprinzătorilor se extinde cercul acelor care se adaptează în mod flexibil la condițiile schimbătoare ale pieței, care pătrund pe piețele externe și devin angajatori stabili.

În comună numărul întreprinderilor nou înființate este mare în comparație cu alte comune din județul Mureș sau la nivel național, dar pentru ei este asigurat un cadru incubator aflat încă la început. Astfel, multe idei promițătoare pot fi realizate, și firmele vor putea reuși mai ușor să supraviețuiască. Prin dezvoltarea acestor incubatoare, mai multe firme nou-înființate pot să se consolideze pe piață, pot să devină elementul stabil a economiei.

Instrumentul – asăzi numai marginal folosit – al sustenabilității și al obținerii unui avantaj competitiv este utilizarea timpurie a tehnologiilor care ocrotesc mediul. Prin introducerea acestora – pe lângă creșterea temporară a nivelului de costuri – se poate atinge o îmbunătățire durabilă a competitivității, și în același timp se poate micșora și gradul de poluare a mediului, îmbunătățind calitatea vieții populației.

Utilizarea informaticii în sfera întreprinzătorilor este redusă. Extinderea cadrelor infrastructurale ale tehnologiilor informaționale, răspândirea utilizării lor reduc dezavantajele, și fac posibilă apariția unor noi sectoare (bazate pe TIC) și pot îmbunătăți competitivitatea întreprinzătorilor prin crearea condițiilor de adaptare flexibilă la piață.

Efecte asupra mediului

Efectuarea unui studiu de impact asupra mediului poate fi posibil numai după elaborarea programelor operative pe de o parte, iar pe de altă parte după crearea și funcționarea unui sistem corespunzător de informare și monitoring. Bazându-se pe cercetările empirice existente pot fi menționate deja în strategie relațiile de cauză-efect dovedite în practică care fac referire la schimbările cele mai importante ale mediului și la conflictele potențiale care apar în cursul realizării.

Din perspectiva menținerii stabilității sensibile a ecosistemei și a creării unui sistem optim de economie, mediu și societate bazate pe principiul sustenabilității, obiectivul de a moderniza societatea care trăiește în armonie cu mediul este real. Acesta poate fi realizat prin colaborarea administrației publice locale, a întreprinzătorilor și a organizațiilor civile din comună.

Colaborarea realizată în domeniul protecției mediului și a naturii, precum și dezvoltarea relațiilor economice cu luarea în vedere a influențelor asupra mediului contribuie la menținerea diversității biologice a regiunii, la îmbunătățirea condițiilor de viață a celor care trăiesc în regiune și creează condițiile dezvoltării sustenabile.

Prin colaborarea întreprinzătorilor și a actorilor civili, precum și a actorilor de dezvoltare regională devine posibilă utilizarea și cunoașterea resurselor naturale ale regiunii. Comuna Sângeorgiu de Mureș va deveni un loc atrăgător pentru întreprinzători dacă sunt asigurate condiții bune de viață și un mediu plăcut pentru cei care trăiesc și lucrează în comună.

Prin dezvoltarea producției alimentelor conform cerințelor UE va deveni posibil producerea unor produse sănătoase, vor reapărea acele cicluri de producție verzi.

Folosirea moderată a chimicalelor reduce probabilitatea ajungerii unor insecticide și pesticide în alimente. Prin transformarea suprafețelor agricole cultivate va deveni posibil menținerea cantității și cantității solului, precum și depozitarea pentru utilizarea ulterioară.

Majoritatea produselor secundare agricole constituie o astfel de bază pe care pe termen lung se poate sprijini reducerea sau eliminarea utilizării carburanților fosile. Sursele de energie regenerabile sunt identificate prioritar în diferite planuri, iar actorii regionali pot utiliza acestea în vederea creșterii veniturilor.

În planificarea etapelor de dezvoltare economică, infrastructurală, și de resurse umane protecția mediului și economia mediului au un rol primordial. Întărirea competitivității întreprinderilor contribuie la activitățile de mediu ale întreprinderilor și motivează introducerea strategiilor proprii de protecția mediului. Efectele activităților poluante pot fi

reduse prin intervenții tehnologice și tehnice moderne. La transformarea economiei comunei Sângeorgiu de Mureș sprijinirea extinderii tehnologiilor verzi contribuie prin posibilitatea dezvoltării durabile și îmbunătățirea calității vieții a populației. Dezvoltarea infrastructurii verzi care promovează activitățile economice contribuie la creșterea șansei de adaptare iar reabilitarea zonelor industriale poluate contribuie la îmbunătățirea imaginii comunei și la rezolvarea unor probleme de mediu.

În vederea creării unor relații de colaborare cu populația comunei se realizează o viziune nouă, o cultură de mediu, creându-se astfel condițiile unui mediu de viață sănătos, precum și condițiile dezvoltării sustenabile. Asigurarea publicității informațiilor reale face posibil ca societatea locală cu o mentalitate de mediu sănătoasă să se implice în luarea deciziilor, respectiv să aibă o influență în procesul de luare a deciziilor. Pe parcursul acestui proces interesele contrare și opiniile care stau la baza acestora se pot ciocni, astfel numai prin controlul publicului poate fi implementată o strategie de mediu.

Formarea conștiinței de mediu într-un mod mai extins și mai deplin se realizează prin două metode: pe de o parte prin elaborarea programelor de educație de mediu, care stimulează organizațiile civile și locuitorii comunei pentru protejarea mediului, pe de altă parte prin informarea permanentă a locuitorilor.

6. Portofoliul de proiecte

Direcțiile majore ale principiilor aplicate de strategie la prioritizarea proiectelor:

- Suportul pentru utilizarea și valorificarea resurselor umane și materiale pentru dezvoltarea unei economii diversificate și specializate în promovarea oportunităților de antreprenoriat, investiții financiare, de muncă, viață, de locuire la o calitate bună
- Dezvoltarea unor politici publice care sprijină proiectele referitoare la turism care oferă un cadru atractiv pentru turiști. Suportul pentru utilizarea și valorificarea resurselor naturale și culturale respectiv patrimoniul natural și arhitectural al localității în promovarea oportunității de investiții
- Eficientizarea politicilor sociale, de asistență socială, (re)inserție socială, integrare și reducerea inegalităților de locuire, asigurarea egalității de șanse în special a celor aparținând minorităților etnice
- Dezvoltarea unor politici publice și mecanisme administrative prin instrumentele dezvoltării durabile și sustenabile pentru preservarea mediului ambiant și administrarea optimă resurselor existente
- Recunoașterea legăturii dintre dezvoltarea infrastructurii primare și dezvoltarea economică, adaptabilitate, specializarea economică și bunăstare comunitară

Valorile în jurul cărora strategia este structurată

- Viziune inovatoare
- Cooperare și coordonare
- Specializare, adaptare
- Incluziune socială
- Resurse umane, materiale și sociale locale
- Competitivitate
- Rețele turistice și economice

Titlul proiectului nr.1. Modernizarea infrastructurii rutiere, îmbunătățirea accesibilității rutiere în comuna Sângeorgiu de Mureș (între satele aparținătoare) prin reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale și a străzilor din comună

Scopul proiectului: Îmbunătățirea accesibilității rutiere în comuna Sângeorgiu de Mureș prin întreținerea/reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale și a străzilor din comună

Obiective specifice:

- Modernizarea drumurilor secundare în comuna Sângeorgiu de Mureș
- Îmbunătățirea aspectului general al comunei Sângeorgiu de Mureș
- Creșterea siguranței rutiere, fluidizarea traficului rutier
- Creșterea atractivității comunei pentru desfășurarea activităților economice

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiștii care sosesc în vizită și potențialii investitori.

Activități principale: Asfaltarea carosabilului

Rezultatele așteptate: O rețea de drumuri modernă care permite libera deplasare a localnicilor și a turiștilor. Rezultatul va fi, în consecință, o populație locală mulțumită, formarea unei imagini atractive a localității, creșterea numărului de turiști și sporirea numărului de investitori.

Surse de finanțare:

- Bugetul local
- FEADR
- CNI
- PNDL
- Plan Național de Redresare și Reziliență

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora sau prin abordarea intervențiilor în funcție de importanța străzilor. În acest fel, se permite rezolvarea în totalitate a problemelor de infrastructură rutieră, fără a se ajunge la imposibilitatea de a susține financiar investițiile. Având în vedere impactul favorabil evident asupra activității economice, se așteaptă ca reabilitarea infrastructurii de drumuri să dinamizeze mediul de afaceri local, ceea ce va avea un impact pozitiv și asupra bugetului local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritar la nivel european:

Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi comunale, dezvoltare infrastructură locală de mediu).

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Măsura 1.1. Modernizarea infrastructurii rutiere și de acces

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului

Titlul proiectului nr. 2. Îmbunătățirea serviciilor de transport pentru persoane prin construirea și modernizarea de stații de autobuz

Scopul proiectului: dezvoltarea economică și socială durabilă a comunei

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea serviciilor în comună
- Accesul cetățenilor la locul de muncă
- Accesul la zonele comerciale în vederea achiziționării de bunuri
- Acces și creare de facilități pentru educare și recreere

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiștii care sosesc în vizită și potențialii investitori.

Rezultatele așteptate:

- Îmbunătățirea condițiilor de viață;
- Dezvoltarea zonelor de servicii;
- Sporirea ratei de utilizare a drumurilor;
- Fluidizarea acceselor.

Surse de finanțare:

- Bugetul local
- CNI
- FEADR

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Eventualele reparații se vor realiza din bugetul local.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi comunale, dezvoltare infrastructura locală de mediu).

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv general: Modernizarea și extinderea infrastructurii

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 3. Modernizarea rețelei de alimentare cu apă și creșterea capacității de furnizare a apei potabile

Scopul proiectului: Creșterea calității vieții prin dezvoltare durabilă

Obiective specifice:

- o rețea de apă potabilă, introducerea canalizării
- un mediu mai curat, sănătos
- creșterea nivelului de trai al locuitorilor

Grupul țintă: Populația satului, precum și grupurile de turiști care sosesc în vizită.

Rezultatele așteptate:

- un mediu mai curat cu oameni sănătoși, mulțumiți
- creșterea nivelului de trai

Rezultatele așteptate: O rețea de apă și de canalizare care cuprinde toate gospodăriile satului va avea ca consecință creșterea nivelului de trai a localnicilor. Rezultatul va fi, în consecință, o populație locală mulțumită, formarea unei imagini mai atractive a localității, creșterea numărului de turiști.

Surse de finanțare: Bugetul local, FEADR, PNDR, Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora. În acest fel, se permite rezolvarea în totalitate a problemelor legate de canalizare, fără a se ajunge la imposibilitatea de a susține financiar investițiile.

Corespondența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Domeniu prioritar județean: Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale.

Prioritar la nivel european: Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere economică și locuri de muncă.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.2. **Modernizarea și extinderea infrastructurii de bază**

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Strategia de dezvoltare locală

Titlul proiectului nr. 4. Modernizarea drumurilor agricole și forestiere

Scopul proiectului: Îmbunătățirea procesului de reformă a sectorului agricol și forestier în comuna Sângeorgiu de Mureș

Obiective specifice:

- Modernizarea drumurilor agricole către ferme
- Modernizarea drumurilor forestiere
- Dezvoltarea agroturismului

Grupul țintă: Comunitatea locală

Activități principale: Modernizarea drumurilor de acces agricol și forestier

Rezultatele așteptate: Drumuri agricole și forestiere moderne. Rezultatul va fi, în consecință, o populație locală mulțumită, formarea unei imagini atractive a localității, creșterea numărului de turiști și sporirea numărului de investitori.

Surse de finanțare:

FEADR

Bugetul local

PNDL

CNI

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare 2021-2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora sau prin abordarea intervențiilor în funcție de importanța agricolă sau forestieră.

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Prioritate la nivel european:

Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi comunale, dezvoltare infrastructura locală de mediu).

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rutiere și de acces

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;

- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Certificat de urbanism/ Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Strategia de dezvoltare locală

Titlul proiectului nr. 5. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile

Scopul proiectului: Amenajarea de lucrări de îmbunătățiri funciare a versanților în vederea reducerii riscului de producere de inundații sau alunecări de teren.

Obiective specifice:

- Diminuarea suprafețelor de teren afectate de factori de degradare precum eroziuni sau alunecări de teren
- Diminuarea efectelor negative pe care le au factorii de degradare asupra comunei
- Refacerea și menținerea echilibrului hidrologic și morfologic
- Protecția versanților împotriva acțiunilor distructive ale apei

Grupul țintă:

- Populația comunei
- Potențialii investitori
- Agenți economici locali
- Administrația publică locală.

Activități principale:

- Elaborare studii de prefezabilitate
- Elaborare studii de fezabilitate
- Elaborare proiecte tehnice
- Consolidarea bazei porței versanților
- Lucrări de terasare
- Efectuare proceduri de drenare

Rezultate așteptate:

- Studii de fezabilitate elaborate
- Aplicație de finanțare realizat
- Lucrări de îmbunătățiri funciare realizate

Surse de finanțare: Bugetul local, Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 4 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor, AFM

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi comunale, dezvoltare infrastructura locală de mediu).

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2022-2027

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectivul general: Dezvoltarea durabilă a comunei, 4.1. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Documentație de avizare a lucrărilor de intervenții
- Proiect tehnic

Titlul proiectului nr. 6. Reducerea cantității de deșeuri biodegradabile depozitate prin realizarea unei stații de compostare

Scopul proiectului: Creșterea calității vieții în comuna Sângeorgiu de Mureș și în județul Mureș

Obiective specifice: Implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor solide la nivelul județului Mureș printr-o investiție comună a localităților

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
ONG-uri

Activități principale:

Realizarea unei stații de compostare

Rezultatele așteptate:

O stație de compostare la nivelul județului Mureș

Surse de finanțare: Bugetul local, Programul Operational Dezvoltare Durabilă Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară, PNDR

Posibili parteneri:

- Consiliul județean Mureș
- ONG-uri din domeniul mediului

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetele locale

Coerență cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S.4 Mediu, energie, schimbări climatice, Extinderea și modernizarea infrastructurii tehnice de mediu la nivel regional (alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate, gestionare deșeuri municipale)

Obiectiv specific: Dezvoltarea durabilă a comunei, **Obiectivul operațional** “Dezvoltarea unui sistem integrat eficient de management al deșeurilor”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare; Raport- evaluarea impactului asupra mediului

Titlul proiectului nr. 7. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice prin lucrări de reabilitarea termică

Obiective specifice:

- Creșterea eficienței energetice prin reabilitarea termică a clădirilor
- Scăderea emisiilor anuale echivalente CO₂
- Scăderea consumului anual specific de energie primară.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Activități de proiectare
- Activități de reabilitare

Rezultatele așteptate:

- Clădiri reabilitate
- Scăderea anuală estimată a gazelor cu efect de seră
- Scăderea consumului anual de energie primară al clădirilor publice

Surse de finanțare: Bugetul local, AFM, FNDL, Program Operațional de Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 1.

Posibili parteneri:

- Consiliul județean Mureș
- ONG-uri din domeniul mediului

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Costurile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetele locale

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S.4 Mediu, energie, schimbări climatice,

Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor, a sistemelor de transport și a proceselor de producție.

Obiectiv specific: Dezvoltarea durabilă a comunei , **Obiectivul operațional “Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică”:**

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Raport- evaluarea impactului asupra mediului

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Documentație de avizare a lucrărilor de intervenții
- Proiect tehnic

Strategia de dezvoltare locală

Titlul proiectului nr. 8. Realizarea unei piste de biciclete de-a lungul râului Mureș

Scopul proiectului: Reabilitarea infrastructurii comunei, îmbunătățirea infrastructurii de circulație pentru bicicliști

Obiective specifice:

- Creșterea siguranței în trafic a bicicliștilor și pietonilor
- Diminuarea efectelor poluării aerului asupra mediului și sănătății populației cauzate de emisiile de gaze de eșapament de la autovehicule.

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiști

Activități principale:

- revitalizarea Malul Râului Mureș, campare, piste off-road, cross canin, sporturi acvatice, închiriere echipamente sporturi

Rezultatele așteptate:

- Piste de biciclete amenajate
- Creșterea numărului de persoane care vor utiliza ca mijloc de transport bicicleta cu 10%;
- Locuitori care beneficiază de implementarea proiectului.

Surse de finanțare:

- Buget local
- Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr. 7, O regiune atractivă
- FEADR

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș, Primăria Municipiului Tg. Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Cocerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Obiectiv specific nr.1.3. Dezvoltarea infrastructurii de agrement

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize; Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Strategia de dezvoltare locală

Titlul proiectului nr. 9. Dezvoltarea ofertei turistice

Scopul proiectului: Dezvoltarea economiei și turismului local, racordarea turismului local la turismul rural județean, regional și național.

Obiective specifice:

- Identificarea și inventarierea soluțiilor fezabile în vederea valorificării resurselor naturale
- Realizare parc de distracție
- Construire telegondolă

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiști

Activități principale:

1. Identificare parteneri potențiali
2. Înființare unități de cazare
3. Racordarea la serviciile turistice existente
4. Înființarea unor zone de agrement

Rezultatele așteptate:

Bază de tratament dotat corespunzător cu posibilități de agrement.

Surse de finanțare:

FEADR

CNI

PNDL

Programe Regionale 2021-2027, O regiune atractivă

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș, Primăria Municipiului Tg. Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Ob. specific 2.1. Dezvoltarea turismului balnear, diversificarea ofertei turistice

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize; Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 10. Înființarea unei baze de tratament balnear

Scopul proiectului: Înființarea unei noi baze de tratament

Obiective specifice:

- O mai bună valorificare a potențialului turistic
- Dezvoltarea turismului balnear
- Diversificarea serviciilor în turismul balnear a comunei

Grupul țintă: Turiști, comunitatea locală

Activități principale:

- Elaborare studii de prefezabilitate
- Elaborare studii de fezabilitate
- Elaborare proiecte tehnice
- Lucrări de construcții
- Dotarea bazei de tratament

Rezultatele așteptate:

- O bază de tratament balnear
- O stațiune cu posibilități de cazare pentru turiști

Surse de finanțare: Programe Regionale 2021-2027, Axa prioritară nr 7. O regiune atractivă FEADR, CNI
PNDL

Posibili parteneri: Organizații din comuna Sângeorgiu de Mureș, antreprenori

Perioada de implementare: 2022-2025

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectivul strategic nr. 2, Ob. specific 2.1. Dezvoltarea turismului balnear

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic
- Raport- evaluarea impactului asupra mediului

Titlul proiectului nr. 11. Crearea de sisteme centralizate de furnizare a energiei utilizând sisteme convenționale de încălzire completate de sisteme ce utilizează energii nepoluante (solare, eoliene)

Scopul proiectului: Dezvoltarea economică și socială durabilă a comunei prin utilizarea eficientă a resurselor fizice și umane

Obiective specifice:

- Asigurarea unor servicii publice de calitate
- Asigurarea calității și protecției mediului în conformitate cu aquis-ul comunitar.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Elaborare Studiu de fezabilitate
- Elaborare și obținere Certificat de Urbanism
- Licitarea și contractarea proiectării și execuției lucrărilor
- Elaborarea documentațiilor
- Execuția lucrărilor

Rezultatele așteptate:

- modernizarea utilităților de bază-energie termică (apă caldă menajeră și încălzire) la unitățile de învățământ și clădiri publice
- creșterea calității serviciilor în furnizarea de utilități către populația comunei Sângeorgiu de Mureș creșterea calității vieții locuitorilor

Surse de finanțare:

Bugetul local

AFM

FEADR

Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate

Posibili parteneri:

- Consiliul județean Mureș
- ONG-uri din domeniul mediului

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetele locale

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S.4 Mediu, energie, schimbări climatice

Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor, a sistemelor de transport și a proceselor de producție.

Obiectiv specific:, Obiectivul operațional “Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică”

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Raport- evaluarea impactului asupra mediului.

Strategia de dezvoltare locală

Titlul proiectului nr. 12. Realizare infrastructură de sport în comuna Sângeorgiu de Mureș

Scopul proiectului: Încurajarea desfășurării de activități sportive prin oferirea unor condiții optime pentru antrenamente și competiții

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea condițiilor pentru desfășurarea activităților sportive
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement de la nivel local
- Diversificarea posibilităților de petrecere a timpului liber, atât pentru locuitori cât și pentru potențialii turiști în zonă

Grupul țintă: Turiști, comunitatea locală

Activități principale:

- Elaborare studii de prefezabilitate
- Elaborare studii de fezabilitate
- Elaborare proiecte tehnice
- Lucrări de amenajare
- Dotarea

Rezultatele așteptate:

- Parc cu alei pentru plimbări, odihnă și recreere – vor fi amenajate alei cu bănci, locuri de odihnă, locuri de joacă pentru copii, spații verzi;
- Terenuri de sport amenajate și dotate;
- Parcuri- dotat cu sisteme de securitate și iluminat, va fi asigurat de asemenea wi-fi gratuit pe suprafața parcului.

Surse de finanțare: Bugetul local, FEADR, PNDR, CNI

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectivul strategic nr. 1, Modernizarea și extinderea infrastructurii de agrement

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic, Raport- evaluarea impactului asupra mediului

Titlul proiectului nr. 13. Implementarea, în parteneriat cu alte autorități publice locale, a unor proiecte de dezvoltare regională, pentru dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii serviciilor sociale

Scopul proiectului: Promovarea incluziunii sociale la nivelul comunei

Obiective specifice:

Înființarea unor servicii sociale adecvate la nivelul comunei și al județului Mureș

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Locuitorii din comunele apropiate

Activități principale:

- Identificarea ONG-uri partenere posibile
- Identificarea proiectelor sociale de implementat în viitor, identificarea grupului principal de țintă

Rezultatele așteptate: Infrastructură socială realizată la nivelul comunei

Surse de finanțare: Bugetul local, Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR, Axa prioritară 5- Servicii pentru persoane vârstnice, Axa prioritară 6- Sprijin pentru persoanele cu dizabilități, , Axa prioritară 7- Sprijin pentru grupuri vulnerabile, Axa prioritară 8- Ajustarea persoanelor defavorizate, Granturi SEE și Norvegiene

Posibili parteneri: Ministerul Sănătății, Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv specific: Îmbunătățirea serviciilor sociale, **Obiectiv specific 5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale**

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic, Raport- evaluarea impactului asupra mediului

Titlul proiectului nr. 14. Înființarea de centre de zi de tip after school pentru copii defavorizați

Scopul proiectului: Dezvoltarea serviciilor de educație de tip „after school” în comună

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea calității actului educațional;
- Creșterea gradului de mulțumire al beneficiarilor.

Grupul țintă:

- copii de la grădiniță, elevii din clasele I-IV
- cadre didactice;
- comunitatea locală.

Activități principale:

- Amenajarea clădirii școlii pentru program tip „after school”
- Pregătirea spațiilor și activităților pentru program tip „after school”

Rezultatele așteptate:

- Creșterea calității serviciilor de educație;
- Asigurarea unui cadru plăcut și securizat pentru copii proveniți din medii defavorizate;
- Creșterea gradului de accesibilitate al familiilor din medii defavorizate

Surse de finanțare: Programul Operațional CAPITAL UMAN 2021-2027, Axa prioritară nr. 3 Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională
Bugetul local, Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR

Posibili parteneri: Inspectoratul Școlar Județean

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivelor se va realiza din sursele proprii ale primăriei

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S. 6 Agricultură, silvicultură, dezvoltarea rurală

Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare (inclusiv pentru acțiuni integrate de tipul „Leader” dezvoltate la nivelul GAL-urilor)

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv specific: Îmbunătățirea serviciilor sociale furnizate pentru comunitatea locală și asigurarea echității, egalității de

șanse și facilitarea integrării sociale și pe piața muncii a grupurilor defavorizate. **Obiectivul operațional** Dezvoltarea de servicii sociale specializate pentru grupurile vulnerabile din comună, în parteneriat cu furnizori acreditați;

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic

Strategia de dezvoltare locală

Titlul proiectului nr. 15. Implicarea pe piața muncii a persoanelor social-vulnerabile

Scopul proiectului: Evaluarea riscurilor și supravegherea activă a populației prin servicii de prevenție primară

Obiective specifice: - îmbunătățirea stării de sănătate a populației

- creșterea calității vieții

Grupul țintă:

- comunitatea locală
- agenții economici

Activități principale:

Rezultatele așteptate: - depistarea în faze incipiente de boală și intervenții de screening populațional organizat (prevenție secundară);

- îmbunătățirea stării de sănătate a populației

Surse de finanțare:

Programul Operațional CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027 –Axa prioritară nr 6 Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți

FEADR

Programul Operațional pentru Combaterea Săraciei 2021-2027, Axa prioritară 7 **Sprijin pentru grupuri vulnerabile**

Posibili parteneri: Minsiterul Sănătății, Consiliul județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: Prioritatea 1.3.

Dezvoltarea infrastructurii de învățământ, sănătate, situații de urgență, protecție socială,

Strategia Națională de Sănătate 2014-2020

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 4, Obiectiv specific 4.3. Modernizarea serviciilor sociale, Obiectiv specific nr. 4.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic

Titlul proiectului nr. 16. Organizarea schimbului de experiență cu autoritățile locale din România și din alte localități din Uniunea Europeană

Scopul proiectului: Scopul proiectului este de a facilita schimbul de experiență dintre factorii de decizie și politici, reprezentanți ai autorităților locale, ONG-uri și experți relevanți din România și din alte țări ale Uniunii Europene.

Obiective specifice: - creșterea capacității administrative a autorităților publice locale;

- organizarea și realizarea schimbului de experiență și a vizitelor de studiu a factorilor de decizie, administrațiilor publice locale;
- crearea legăturilor de colaborare bilaterală sau multilaterală între factorii de decizie și administrația locală ale participanților;

Grupul țintă: - Reprezentanți ai administrației locale
- Reprezentanți ai ONG-urilor

Activități principale: 1. Organizarea unei sesiuni de informare
2. Elaborarea proiectului
3. Derularea schimburilor de experiență
4. Derularea conferinței internaționale
5. Raport de activitate

Rezultatele așteptate: - Schimburi de experiență

- Conferințe internaționale
- Facilitarea transferului experiențelor acumulate
- Consolidarea parteneriatului dintre societatea civilă, factorii de decizie și administrația locală în scopul identificării problemelor și soluțiilor

Surse de finanțare:

FEADR, Programe Regionale, O regiune atractivă

Granturile SEE și Norvegiene

Posiibili parteneri: Localitățile înfrățite

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Din bugetul local

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 4, Eficientizarea și modernizarea administrației publice, Obiectiv specific nr. 4.3. Formarea angajaților administrației publice

Titlul proiectului nr. 17. Înființarea unor întreprinderi sociale

Scopul proiectului: Crearea de locuri de muncă sustenabile pentru persoane din grupurile vulnerabile pe piața muncii

Obiective specifice: - obținerea unei calificări profesionale de către persoanele din grupul țintă

- creșterea calității vieții în comună
- asigurarea unor bunuri/servicii deficitare în comună

Grupul țintă:

- persoane provenite din medii defavorizate
- comunitatea locală
- agenți economici

Activități principale:

Rezultatele așteptate:

- Crearea de noi locuri de muncă în comună
- Creșterea numărului de entități de economie sociale
- Creșterea calității vieții

Surse de finanțare:

Programul Operațional CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027 –Axa prioritară nr 6 Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți, Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR

Posibili parteneri: Minsiterul Sănătății

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene: D.S.3 Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate (Educație)

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr.5 Dezvoltarea serviciilor publice, Obiectiv specific 5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale

Documente necesare: - Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic

Titlul proiectului nr. 18. Creșterea nivelului de pregătire profesională a salariaților din administrația locală

Scopul proiectului: Îmbunătățirea furnizării serviciilor publice la nivelul Sângeorgiu de Mureș și introducerea sistemului de management al calității

Obiective specifice:

- simplificarea proceselor de management și de execuție;
- monitorizarea și reducerea timpului de furnizare a serviciilor cu o reducere corespunzătoare a costurilor;
- creșterea eficienței și calității serviciilor publice;
- crearea unui sistem de pregătire continuă a funcționarilor publici și a conducătorilor instituțiilor publice;
- îmbunătățirea procesului de coordonare și comunicare.

Grupul țintă:

- angajați ai administrației locale
- comunitatea locală
- agenții economici

Activități principale:

1. Elaborarea proiectului, alegerea programului de formare
2. Promovarea proiectului
3. Derularea programului de formare
4. Evaluare, audit și raportare

Surse de finanțare: Programul Operațional CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021-2027, Axa prioritară nr 6 Creșterea capacității administrative

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5, Dezvoltarea capacităților administrative, Obiectiv specific nr. 5.2. Dezvoltarea serviciilor de e-administrație

Documente necesare: - Cerere de finanțare

Titlul proiectului nr. 19. Dezvoltarea și modernizarea centrului comunitar integrat

Scopul proiectului: Creșterea nivelului de trai în comuna Sângeorgiu de Mureș

Obiective specifice:

- Dezvoltarea serviciilor în comuna Sângeorgiu de Mureș

Grupul țintă: Comunitatea locală, turiști

Activități principale:

- Identificare partenerilor potențiali;
- Înființare Centru comunitar integrat

Rezultatele așteptate:

Centru comunitar integrat pentru locuitorii comunei Sângeorgiu de Mureș

Surse de finanțare: Bugetul local, Granturi SEE și Norvegiene

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2021-2027

Sustenabilitate: Întreținerea obiectivului de investiții se va face din bugetul local.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5 Dezvoltarea serviciilor publice Obiectiv specific 5.3 Dezvoltarea activităților culturale și sportive

Documente necesare:

- Cerere de finanțare;
- Studiu de fezabilitate/ documentație de avizare pentru lucrări de intervenții;
- Avize; Autorizație de construire;
- Fișa tehnică privind condițiile de protecție a mediului.

Titlul proiectului nr. 20. Înființarea unui centru pentru sprijinirea șomerilor pentru a (re)intra pe piața forței de muncă prin scheme speciale de consiliere, tutoriat, mediere și plasare în muncă

Scopul proiectului: Integrarea socială completă și stabilă a tinerilor și adolescenților dezavantajați

Obiective specifice:

Asistență socială, centru rezidențial, apartamente sociale și asistența post-integrare.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală, tineri, băieți și fete, din grupa de vârstă 16 – 22 de ani
- Societatea civilă
- Administrația locală

Activități principale:

- Contactarea beneficiarilor din centrele de plasament din zonă
- Selectarea beneficiarilor pentru programul rezidențial
- Evaluarea inițială a fiecărui tânăr și desemnarea a câte unui referent pentru fiecare tânăr beneficiar;
- Elaborarea proiectului individual pentru fiecare tânăr beneficiar;
- Aplicarea în practică a proiectelor individuale și evaluarea progresului fiecărui tânăr beneficiar;
- Menținerea contactului cu absolvenții programului.

Rezultatele așteptate:

- 30 de tineri din comună și din zona comunei incluși în program beneficiari de asistență acordată
- Min. 20 demersuri medicale
- Min. 30 de demersuri pentru obținerea unui loc de muncă

Surse de finanțare:

Programul Operational CAPITAL UMAN (POCU) 2021-2027, Axa prioritară 6 – Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți, Axa prioritară nr 9 Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (prioritate comună Educație/Ocupare), Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR

Posibili parteneri: ONG-uri, școli, alte comune din zonă, prefectura județului Mureș

Perioada de implementare: 2022-2027

Sustenabilitate: Din bugetul local

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Acordarea unui sprijin personalizat pentru categoriile dezavantajate pe piața muncii

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5. **Dezvoltarea serviciilor publice**

Obiectiv specific 5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Elaborare proiect
- Implementare proiect

Titlul proiectului nr. 21. Înființarea unui centru de inovare medicală în localitatea Sângeorgiu de Mureș

Scopul proiectului: Înființarea unui sistem integrat, care va oferi o serie de facilități precum laboratoare specializate pentru cercetare în domeniul medical, fiind, în același timp, și un sistem de promovare prin infrastructura multifuncțională dedicată diferitelor tipuri de servicii medicale.

Obiective specifice:

- Înființarea unui centru de inovare cu minim 10 laboratoare de cercetare
- Realizarea unui cluster inovativ în domeniul medical;
- Dezvoltarea cooperării intersectoriale (cercetare-industrie) și intrasectorială (între diferite domenii medicale);
- Stimularea activităților economice

Grupul țintă:

- Cadre medicale din regiune
- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Elaborare studii de prefezabilitate
- Elaborare studii de fezabilitate
- Elaborare proiecte tehnice
- Construcția laboratoarelor
- Dotarea laboratoarelor

Rezultatele așteptate:

- Un centru modern de inovare medicală
- Un liant între mediul universitar, de cercetare/dezvoltare, mediul privat și cel public, care să conducă la dezvoltarea regiunii;

Surse de finanțare: Programul Operational CREȘTERE INTELIGENTĂ ȘI DIGITALIZARE (POCID) 2021-2027, Axa prioritară nr. 1 **Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare**

Posibili parteneri:

- Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie "George Emil Palade"
- Spitalul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5. Dezvoltarea serviciilor publice , Obiectiv specific 5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Studiu de fezabilitate
- Proiect tehnic
- Raport- evaluarea impactului asupra mediului

Titlul proiectului nr. 22. Dotarea caminelor culturale în vederea promovării patrimoniului cultural local respectiv în vederea îndeplinirii funcțiilor de bază

Scopul proiectului: Creșterea nivelului de trai în comuna Sângeorgiu de Mureș

Obiective specifice:

- Dezvoltarea activităților culturale în comuna Sângeorgiu de Mureș

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Activități principale:

- Achiziție echipamente, dotări

Rezultatele așteptate:

- Cămine culturale dotate în fiecare localitate a comunei

Surse de finanțare: Programe Regionale, O regiune atractivă

FEADR

Granturi SEE

Posibili parteneri:

- Școli
- Consiliul Județean Mureș
- ONG-uri din domeniul cultural

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr. 5. Dezvoltarea serviciilor publice Obiectiv specific 5.3 Dezvoltarea activităților culturale și sportive

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Raport- evaluarea impactului asupra mediului

Titlul proiectului nr. 23. Realizarea unui parc de agrement și pentru practicarea sporturilor de iarnă (pârții de schi) pe Dealul Pițigoi

Scopul proiectului: Dezvoltarea turismului și a nivelului de trai în comuna Sângeorgiu de Mureș

Obiective specifice:

- Dezvoltarea infrastructurii de agrement și extinderea sezonului turistic

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Înființarea parcului de agrement (cu pârtia de schi inclusă)
- Dotarea parcului și a pârtiei de schi
- Asigurare asistență salvamont
- Înființare de servicii auxiliare lângă pârtie (restaurant, etc.)
- Promovarea pârtiei prin mijloace diverse de marketing

Rezultatele așteptate:

- Un parc de agrement dotat și cu pârtie de schi

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri: - Autorități furnizoare de utilități publice

- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr.1. Modernizarea și extinderea infrastructurii Ob. specific 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de agrement

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Raport- evaluarea impactului asupra mediului

Titlul proiectului nr. 24. Înființarea și amenajarea unui centru cultural multifuncțional în Castelul Máriaffy

Scopul proiectului: Dezvoltarea turismului, diversificarea ofertei turistice

Obiective specifice:

- Dezvoltarea infrastructurii de turism în scopul dezvoltării activităților turistice în comuna Sângeorgiu de Mureș.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Înființarea Centrului cultural
- Angajarea personalului centrului
- Realizarea planurilor de activități (evenimente multiculturale, expoziții, seri culinare, ceainărie, bibliotecă, concerte de muzică clasică, cinema cultural, activități de creație pentru copii, activități creative, educație prin artă, etc.)
- Dotarea centrului cultural cu mobilier și echipamente necesare
- Lansarea activității centrului cultural multifuncțional
- Dezvoltarea de parteneriate cu instituții din județ, țară și străinătate

Rezultatele așteptate:

- Un centru cultural multifuncțional
- Creșterea cu 10% a numărului de turiști în primul an de funcționare

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri:

- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectiv strategic nr.5. Dezvoltarea serviciilor sociale, sănătate, educație Ob. specific .3. Dezvoltarea serviciilor culturale și sportive

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Raport- evaluarea impactului asupra mediului

Strategia de dezvoltare locală

Titlul proiectului nr. 25. Smart City

Scopul proiectului: Dezvoltarea unei infrastructuri inteligente

Obiective specifice:

- Digitalizarea infrastructuri localității

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Dezvoltarea unei infrastructuri inteligente prin achiziționare de echipamente SMART pentru sistemul educațional
- Achiziționare și montare stații de încărcare pentru autovehicule electrice
- Achiziționare autovehicul electric
- Modernizare iluminat public, prin instalarea de tehnologie inteligentă

Rezultatele așteptate:

-

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri:

- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Titlul proiectului nr. 26. Digitalizarea serviciilor administrației publice

Scopul proiectului: Asigurarea accesului online la serviciile oferite de UAT

Obiective specifice:

- Asigurarea accesului online la serviciile oferite de UAT

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Realizarea site primărie
- Dezvoltarea/înrolarea la serviciile digitale

Rezultatele așteptate:

-

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri:

- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Titlul proiectului nr. 27. Dezvoltarea marketingului teritorial prin crearea unor brand-uri locale

Scopul proiectului: Concepția de brand și elaborarea unui brand turistic pentru localitate

Obiective specifice:

- Elaborarea unui brand pentru o diferențiere și o poziționare mai ușură, mai sofisticată pentru destinația turistică Sângeorgiu de Mureș

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Elaborarea unei concepții de brand pentru localitate care conține o detaliere a mesajului propus: ce fel de turism preferă, cui se adresează, ce promite, ce valori reprezintă, precum și ce fel de simțuri și ce fel de obiecte pot fi asociate acestui brand.
- Elaborarea unui brand book (manual de utilizare a mărcii), care conține toate detaliile folosirii acestui brand, în toate formele, situațiile, mediile și tipurile de apariție permise, precum și cele interzise ale acestui brand. Acest manual conține nu numai logotipul ci și sloganul ales, desenate și formulate pe baza concepției de brand.

Rezultatele așteptate:

- Un centru cultural multifuncțional
- Creșterea cu 10% a numărului de turiști în primul an de funcționare

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri:

- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Titlul proiectului nr. 28. Amenajarea unui camping, loc de tabără și festivaluri

Scopul proiectului: Dezvoltarea turismului, diversificarea ofertei turistice

Obiective specifice:

- Creșterea fluxului de turiști prin amenajarea unui camping.
- dezvoltarea capacității de cazare, respectiv diversificarea posibilităților de cazare la nivelul comunei

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Realizare studiu de impact privind amenajarea unui camping, analize cost-beneficiu
- Implicarea localnicilor și consultare pe tema înființării zonei
- Asigurarea servicii de bază pentru turiști: apă și apă caldă, canalizare, toaletă, energie electrică, internet, etc.
- Consultare cu localnicii și cu actorii turistici pe tema înființării unei tabere
- Desemnarea locației ideale pentru realizarea obiectivului (zona Cotuș sau pe terenul de lângă poligon)
- Asigurarea surselor necesare (surse proprii, surse ale CJM, surse ale Ministerului Tineretului, fonduri UE)
- Demararea procedurilor de achiziție publică
- Începerea lucrărilor de execuție
- Activități de promovare

Rezultate așteptate:

Capacitatea zonei, sume alocate lucrărilor de amenajare, nr. turiști sosiți cu rulota și corturi

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri:

- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Strategia de dezvoltare locală

Titlul proiectului nr. 29. Organizarea de festivaluri și târguri specifice zonei

Scopul proiectului: Dezvoltarea ofertei turistice a comunei prin organizarea de evenimente și lansarea de programe

Obiective specifice:

- Dezvoltarea ofertei turistice a comunei prin organizarea de evenimente și lansarea de programe.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Realizarea unui concept de festival exhaustiv, în care să fie prezentate mai multe tipuri de festival care se pot organiza în comună
- Pe baza argumentelor de specialitate și a unei cercetări de piață în rândul grupului țintă (tinerii) selectarea tipului de festival ce se dorește a fi organizat
- Identificarea, formarea echipei de organizare a festivalului (cel mai benefic ar fi ca organizarea festivalului să se facă prin actori locali, prin coordonarea Asociației de Dezvoltare a Turismului din Sângeorgiu de Mureș)
- Realizarea identității vizuale a festivalului (care să fie coroborat cu identitatea vizuală a comunei ce se va realiza pe baza propunerilor din axa prioritară de marketing al prezentei strategii)
- Stabilirea datei în care se va organiza festivalul (festivalul va avea o durată cuprinsă între 5-7 zile, și va fi organizat în sezonul de vară, lunile iulie-august)
- Identificarea finanțatorilor, sponsorilor, fondurilor de finanțare prin intermediul cărora se va organiza festivalul
- Realizarea programului festivalului (concerte, prelegeri, dezbateri, artă, teatru, film, umor, consiliere profesională, sport, etc.) și invitarea artiștilor, soliștilor, trupelor, etc.
- Finalizarea programului și realizarea campaniei de promovare a festivalului prin diferite mijloace și canale (spoturi radio, TV, afișe, pagină web a festivalului, campanii outdoor prin panouri publicitare, facebook, youtube, acțiuni de guerilla marketing, promovare prin personalități, pliante, flyere, etc.)
- Stabilirea prețului biletelor pentru întregul festival, și prețuri alternative (1 zi, 2 zile, 3

zile, etc.)

- Organizarea festivalului, obținerea avizelor necesare și dotarea locației cu toate dotările necesare (scene, corturi, wc-uri, zona de camping, pază și protecție, echipaje pentru situații de urgență, etc.)
- Realizarea unei evaluări a festivalului, dacă totul a decurs conform planurilor, dacă festivalul și-a atins obiectivul, remedierea eventualelor greșeli, etc

Rezultatele așteptate/indicatori:

- Numărul biletelor vândute, numărul oaspeților, numărul programelor, numărul artiștilor, specialiștilor implicați în festival, campania de promovare a festivalului (numărul persoanelor la care ajung informațiile despre festival).
- Prin realizarea acestui proiect comuna Sângeorgiu de Mureș se va înscrie pe lista acelor locații din Europa în care se organizează festivaluri pentru tineret, care atrag mai multe zeci de mii de tineri. Se va diversifica și oferta turistică locală, crescând vizibil numărul de sosiri și înnoptări ale turiștilor, toate acestea vor conduce la prosperarea turismului sângeorzean.

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență
- Bugetul local
- Finanțări nerambursabile interne și externe

Posibili parteneri:

- Autorități furnizare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Titlul proiectului nr. 30. Crearea unui portal interactiv al localității

Scopul proiectului: Construcția unei pagini de web complex, interactiv cu toate obiectivele, prestatori, evenimente și atracții din localitate și din zonă

Obiective specifice:

- Construcția unei pagini de web complex, interactiv cu toate obiectivele, prestatori, evenimente și atracții din localitate și din zonă.

Grupul țintă:

- Comunitatea locală
- Turiști

Activități principale:

- Culegerea informațiilor și fotografiilor despre localitate, structurarea acestora.
- Elaborarea unui caiet de sarcini pentru portalul turistic al localității, ce conține criterii calitative (structura, limbile în care se va edita, mesajul și brandul ce va conduce design-ul acelei pagini, cerințe tehnice etc.), precum și cele calitative (nr. fotografii noi cerute, nr. de întâlniri și prezentări din partea prestatorului a variantelor etc.)
- Desfășurarea licitației și a achiziției publice pentru serviciile informatice de elaborarea a paginii

Rezultatele așteptate/indicatori:

- Nr. fotografii noi efectuate, nr. pagini ale site-ului create, nr. vizitări într-un an

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri:

- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Titlul proiectului nr. 31. Extinderea și modernizarea spațiilor destinate învățământului primar

Scopul proiectului: Extinderea și modernizarea spațiilor destinate învățământului primar

Obiective specifice:

- Modernizare infrastructurii învățământului primar

Grupul țintă:

-

Activități principale:

-

Rezultatele așteptate:

- Un centru cultural multifuncțional
- Creșterea cu 10% a numărului de turiști în primul an de funcționare

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri:

- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Titlul proiectului nr. 32. Realizarea unui parc de agrement în zona Stejarilor Seculari

Scopul proiectului: conservarea biodiversității pentru generațiile viitoare, respectiv valorificarea turistică și recreativă a obiectivelor naturale

Obiective specifice:

- Valorificarea resurselor naturale
- Creșterea calității serviciilor turistice
- Dotarea și echiparea pentru activități cultural-educative și recreative
- Creșterea standardului de viață a locuitorilor
- Crearea unor noi locuri de muncă

Grupul țintă:

- comunitatea locală
- turiști

Activități principale:

- Amenajarea teritoriului
- Realizarea unui spațiu cu microclimat specific
- Realizarea unui pavilion administrativ, cabină poartă, grupuri sanitare, pistă de biciclete
- Realizare platformă acces auto și acces pietonal;
- Realizare piațete dotate cu mobilier urban
- Împrejmuire cu gard
- Plantații diverse de gard viu, plante agățătoare, tufe, plantații de flori
- Amplasare corpuri de iluminat

Rezultatele așteptate:

- Un parc dendrologic dotat cu diverse: pavilion administrativ, cabină poartă, grupuri sanitare, pistă de biciclete, etc.

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri:

- Autorități furnizoare de utilități publice

- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Strategia de dezvoltare locală

Titlul proiectului nr. 33. Creșterea atractivității și promovarea comunei

Scopul proiectului: Dezvoltarea turismului în comuna Sângeorgiu de Mureș

Obiective specifice:

- promovarea potențialului turistic, a resurselor natural, istorice ale comunei;
- creșterea numărului de vizitatori;
- consolidarea turismului local;

Grupul țintă:

- vizitatori, turiști
- agenți economici
- comunitatea locală

Activități principale:

- Amplasarea panourilor de informare și hărți cu obiective turistice în diferite părți ale comunei;
- Amenajarea teritoriilor în apropierea obiectivelor turistice
- Reabilitarea și crearea de noi spații verzi pe teritoriul comunei
- Dezvoltarea traficului pietonal și ciclist

Rezultatele așteptate:

-

Surse de finanțare:

- Programe Regionale, O regiune atractivă
- FEADR
- Planul Național pentru Relansare și Reziliență

Posibili parteneri:

- Autorități furnizoare de utilități publice
- Companiile publice și private
- ONG-uri

Perioada de implementare: 2022-2024

Titlul proiectului nr. 34. Scoaterea de sub inundabilitate a zonei râului Mureș

Scopul proiectului: Amenajarea de lucrări de îmbunătățiri funciare a zonelor inundabile în vederea reducerii riscului de producere de inundații

Obiective specifice:

- Diminuarea suprafețelor de teren afectate de factori de degradare precum eroziuni sau alunecări de teren
- Diminuarea efectelor negative pe care le au factorii de degradare asupra comunei
- Refacerea și menținerea echilibrului hidrologic și morfologic
- Protecția versanților împotriva acțiunilor distructive ale apei

Grupul țintă:

- Populația comunei
- Potențialii investitori
- Agenți economici locali
- Administrația publică locală.

Activități principale:

- Elaborare studii de prefezabilitate
- Elaborare studii de fezabilitate
- Elaborare proiecte tehnice
- Consolidarea bazei porței versanților
- Lucrări de terasare
- Efectuare procedurii de drenare

Rezultate așteptate:

- Studii de fezabilitate elaborate
- Aplicație de finanțare realizat
- Lucrări de îmbunătățiri funciare realizate

Surse de finanțare: Bugetul local, Programul Operational Dezvoltare Durabilă, Axa Prioritară 4 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor, AFM

Coerența cu politicile europene, naționale, regionale, județene:

Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru (modernizare drumuri și străzi comunale, dezvoltare infrastructura locală de mediu).

Posibili parteneri: Consiliul Județean Mureș

Perioada de implementare: 2022-2027

Sustenabilitate: Cheltuielile ulterioare de funcționare vor fi suportate din bugetul local

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală: Obiectivul general: Dezvoltarea durabilă a comunei, 4.1. Reducerea eroziunii solului prin lucrări de apărare a malurilor împotriva eroziunii în zonele afectate de acest fenomen și acțiuni de împădurire în zonele de formare a viiturilor, în zonele inundabile

Documente necesare:

- Cerere de finanțare
- Documentație de avizare a lucrărilor de intervenții
- Proiect tehnic

7. Planul de implementare și monitorizare a strategiei de dezvoltare a comunei Sângeorgiu de Mureș

În vederea implementării acestei strategii Autoritatea Publică Locală trebuie să-și întărească capacitatea instituțională la toate nivelele, atât de conducere, cât și de execuție. Datorită caracterului limitat al resurselor umane și financiare, acest demers presupune atragerea de resurse financiare necesare instruirii pentru creșterea nivelului de pregătire și de specializare a personalului. Deoarece acest proces este de durată, este necesar ca administrația locală să se mobilizeze imediat și să implementeze proceduri clare de lucru, în toate compartimentele funcționale, cu atenție deosebită la structura ce va avea responsabilitatea implementării strategiei. Funcționarii publici vor trebui să urmeze suficient de multe forme de instruire, fie la locul de muncă, fie în cadrul unor structuri de formare de scurtă sau lungă durată, ce le vor conferi specializările și aptitudinile cerute de procedurile administrative ale Uniunii Europene. Dintre specializările cele mai importante și necesare se pot aminti:

- Urbanism și amenajarea teritoriului
- Impozite și taxe locale
- Dezvoltare economică locală și micro-regională
- Achiziții publice în contextul reglementărilor Uniunii Europene
- Managementul proiectelor
- Dezvoltarea competențelor IT

Accesul la fondurile Uniunii Europene este esențial pentru implementarea proiectelor incluse în Strategia de Dezvoltare Durabilă. Asistența tehnică de specialitate este de asemenea necesară creșterii capacității instituționale a structurilor aparatului de lucru al administrației locale, cu atenție deosebită la structura ce va avea responsabilitatea implementării strategiei, în special pentru asigurarea unui nivel reprezentativ de absorbție a fondurilor. În acest plan de management se recomandă crearea unui birou specializat pentru implementarea direcțiilor de dezvoltare strategică, compus din persoanele cu rol activ în planificarea strategică și care fac parte din aparatul propriu local. Astfel, acest birou specializat ar trebui să se organizeze ca o structură flexibilă și integrată, care să permită alocarea responsabilităților și comunicarea eficientă în implementarea strategiei. Vor exista și situații când responsabilitatea implementării unui proiect va reveni unei alte structuri care nu aparține de administrația locală, dar care reprezintă beneficiarul final. În această situație a implementării în parteneriat a proiectelor, biroului de planificare și dezvoltare strategică îi revine sarcina coordonării

indirecte și pentru responsabilii managementului se va asigura transferul real de cunoștințe, astfel încât să nu existe derapaje în perioada de implementare și/sau de operare.

În continuare se vor dezvolta: Grupurile Locale de Lucru, ce vor fi implicate de asemenea periodic în implementare prin ședințe de progres în vederea analizării necesității, ajustării, sau actualizării direcțiilor strategice, sau al planului de implementare.

În acest fel se vor asigura condițiile de concepere, dezvoltare, implementare de proiecte viabile, sustenabile. Un alt rol pe care trebuie să îl joace această unitate specială este de promovare a comunității printr-un plan de marketing adecvat, astfel încât să se atragă investitori externi și interni și să se poată acorda anumite facilități fiscale în acest sens. De asemenea, comunicarea proiectelor către comunitate devine o necesitate, în special în zonele de intervenție, în sensul creșterii impactului considerat, prin asigurarea suportului populației. Totodată această construcție instituțională solicită resurse umane și financiare, precum și suport politic din partea responsabililor locali, astfel că documentele de planificare ale implementării strategiei vor fi supuse spre aprobare Consiliului Local în mod oficial. În acest fel, angajamentul implementării strategiei devine public, precum și una dintre prioritățile administrației în exercițiile financiare publice următoare.

Proiecție financiară

În pofida realității și a problemelor descrise în capitolul, care vizează diagnoza capacității administrative la nivel local, aici formulăm anumite direcții și cerințe, sub egida cărora vor trebui construite proiecțiile financiare în perioada imediat următoare. Bugetul local de venituri și cheltuieli în perioada imediat următoare aprobării Strategiei de Dezvoltare Durabilă va trebui să reflecte noua abordare a managementului Administrației Publice Locale asupra obiectivelor strategice. Odată ce proiectele au fost dezvoltate, cel puțin la nivel incipient de fezabilitate, se vor determina sumele necesare implementării proiectelor în funcție de importanța lor, perioada de implementare, precum și schema de coordonare a fondurilor publice și private proprii sau atrase, ținând nivele ridicate pentru factorii de multiplicare.

Managementul financiar al proiectelor și implicit al fondurilor presupune o construcție instituțională eficientă, capabilă să implementeze și să monitorizeze proiectele selectate. Această unitate special creată va fi responsabilă și de atragerea surselor pentru implementarea proiectelor și vizează:

- Fondurile publice locale și/sau transferate de la nivel județean/național

- Fondurile publice și private pentru realizarea investițiilor de anvergură care vor fi adresate prin parteneriat
- Fondurile private de la nivelul investitorilor interni și externi
- Fondurile nerambursabile, în special fondurile post-aderare

Monitorizarea și evaluarea implementării strategiei

Monitorizarea este un instrument al planificării strategice și constă în evaluarea activităților de proiect, rezultatelor intermediare ale bugetului cheltuit, precum și identificarea riscurilor care apar în implementarea proiectului. Scopul este de îmbunătățire a eficienței și ajustare a activităților, în cazul în care nu se ating obiectivele și scopurile stabilite.

Evaluarea este un alt instrument de planificare strategică prin care se apreciază dacă obiectivul/scopul inițial a fost atins în perioada de implementare, în intervalul de timp și de buget alocat. Evaluarea se efectuează de asemenea la sfârșit, sau ulterior implementării proiectului, în vederea îmbunătățirii deciziilor pentru procesul investițional în viitor. Evaluarea inițială se efectuează la momentul în care se decide asupra oportunității unui proiect. Rolul și responsabilitățile de monitorizare îi revin unei structuri specifice, diferite de cea care este responsabilă cu implementarea ei, respectiv Comitetului Local de Monitorizare. Dimensiunea Comitetului Local de Monitorizare depinde de mărimea comunității și este recomandabil să fie limitat la maxim 3 – 5 persoane. Sarcinile curente ale comitetului sunt:

- analiza periodică a progresului înregistrat privind atingerea obiectivelor generale/specifice ale planului
- formularea de propuneri pentru revizuirea planului de implementare (**ex: înlocuire de proiecte în lista prioritară, modificarea activităților de proiect, modificare de buget, etc.**)
- analiza și aprobarea rapoartelor de implementare întocmite de către organizațiile de implementare a proiectelor
- întocmirea periodică de rapoarte de monitorizare pentru fiecare proiect în parte și în ansamblu pentru planul de implementare.

Graficul de implementare a proiectelor este utilizat în activitatea curentă de monitorizare. Odată aprobată strategia de dezvoltare, inclusiv cu proiectele sale prioritare, se întocmește acest grafic de implementare, deosebit de util pentru activitatea de monitorizare. Monitorizarea are finalitate în condițiile în care activitățile de proiect sunt bine formulate, indicatorii de performanță sunt corect dimensionați, iar sursele de culegere a informațiilor pentru verificare sunt credibile. Astfel, obiectivele specifice se vor prezenta în acest capitol

alături de indicatorii de impact și de monitorizare, precum și de sursele de culegere a datelor relevante, care permit aprecierea gradului de implementare a strategiei.

Strategia de dezvoltare locală

CONCLUZII

Realizarea acestui document strategic permite comunității din Sângeorgiu de Mureș identificarea și validarea unor priorități viitoare de acțiune, acestea fiind alese în funcție de resursele existente și de voința generală a locuitorilor din Sângeorgiu de Mureș. În tot acest proces care va urma, Strategia va servi ca punct de referință pentru o dezvoltare durabilă și armonioasă a comunei. Implementarea Strategiei se va realiza prin scrierea de proiecte, atât de către autoritatea locală cât și de oricare membru al comunității care dorește să contribuie la dezvoltarea comunitară în special societatea civilă și mediul privat. În vederea implementării cu succes a acestui document strategic este necesară o implicare a tuturor factorilor reprezentativi din Comuna Sângeorgiu de Mureș, precum și o bună colaborare între administrația locală și cetățeni. Evaluarea Strategiei, a gradului de implementare a obiectivelor, se va face periodic, într-o manieră stabilită la nivelul comunității. În vederea implementării cu succes a acestui document strategic, echipa de elaborare a Strategiei supune atenției următoarele aspecte:

- Strategia de Dezvoltare locală este un document al întregii comunități, nu este a unei persoane sau instituții, a unui partid sau organizații de orice fel.
- Societatea civilă trebuie să se implice în decizia cum va arăta comunitatea în care vor să trăiască și tot ei sunt cei care vor putea controla punerea în fapt a acestor decizii.
- Din punct de vedere politic strategia trebuie asumată de către Consiliul Local care va stabili o ordine a priorităților și prin bugetul existent le va finanța și cofinanța.
- Consiliul Local este cel care poate modifica această strategie imediat sau mai târziu, în funcție de dezvoltări ulterioare ale situației sociale, politice și economice.

Anexa 1. Tabel măsuri prioritare în perioada 2021-2027

Nr. crt	Denumirea măsurii	Obiectiv specific	Surse de finanțare
1	P 1.1.6. Îmbunătățirea accesibilității rutiere în noile cartiere rezidențiale ale comunei	Ob. specific 1.1. Modernizarea infrastructurii rutiere și de acces	• FEADR • CNI • PNDL • Plan Național de Redresare și Reziliență • Bugetul local
2	P 1.1.7. Detensionarea traficului rutier prin realizarea unor piste de bicicletă	Ob. specific 1.1. Modernizarea infrastructurii rutiere și de acces	• FEADR • CNI • PNDL • Plan Național de Redresare și Reziliență • Bugetul local
3	P 1.2.1. Introducerea unui sistem de iluminat inteligent în comună	Ob. specific 1.2. Modernizarea și extinderea infrastructurii de bază	• FEADR • CNI • PNDL • Plan Național de Redresare și Reziliență • Bugetul local
4.	P 1.2.4. Înființarea unui sistem inteligent de supraveghere în zonele aglomerate ale comunei	Ob. specific 1.2. Modernizarea și extinderea infrastructurii de bază	• FEADR • CNI • PNDL • Plan Național de Redresare și Reziliență • Bugetul local
5.	P 1.2.7. Conectarea instituțiilor publice din comună la internet prin conexiuni broadband și promovarea conceptului de e-educație, e-guvernare, e-sănătate	Ob. specific 1.2. Modernizarea și extinderea infrastructurii de bază	• PO Creștere inteligentă și digitalizare • FEADR • CNI

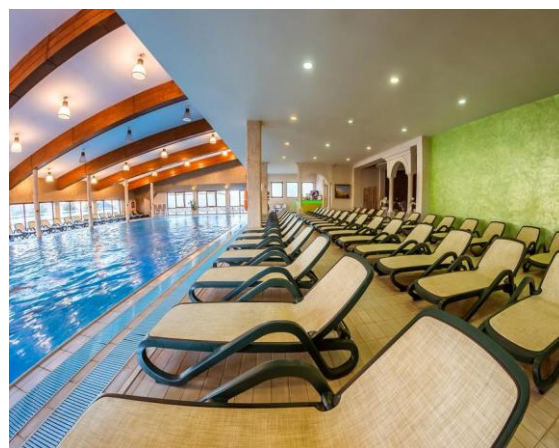
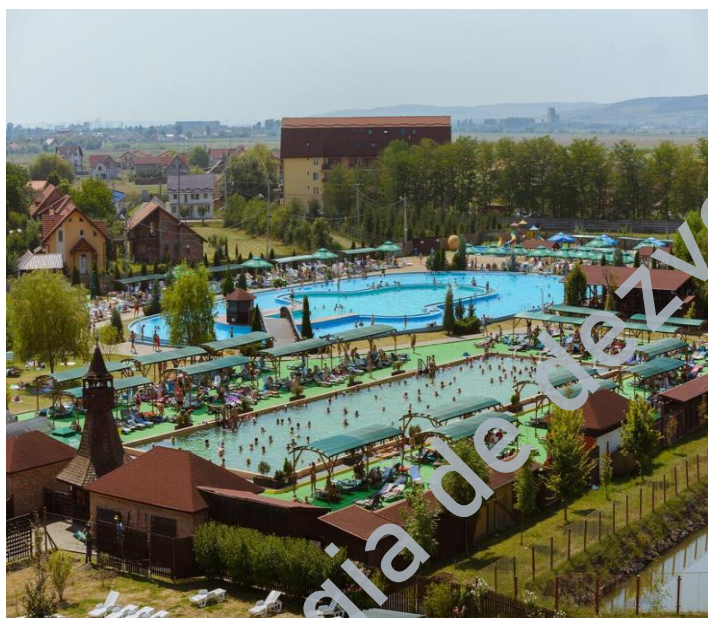

			• PNDL • Plan Național de Redresare și Reziliență • Bugetul local
6.	P 1.2.8. Extinderea infrastructurii de baza în noile cartiere rezidențiale	Ob. specific 1.2. Modernizarea și extinderea infrastructurii de bază	• FEADR • CNI • PNDL • Plan Național de Redresare și Reziliență • Bugetul local
7.	P 1.3.3. Îmbunătățirea aspectului localității- „Planul verde”	Ob. specific 1.2. Modernizarea și extinderea infrastructurii de bază	• FEADR • Town Twinning • Bugetul local
8.	P1.4.1. Elaborarea Regulamentului Local de Urbanism și includerea în PUG	Obiectiv specific nr. 1.4. Activități de urbanism și amenajarea teritoriului	• Bugetul local
9.	P1.4.2. Achiziția de terenuri și includerea lor în domeniul public în vederea amenajării unei zone industriale și a populării lor cu investiții în industrie -- zone bine delimitate din punct de vedere urbanistic.	Obiectiv specific nr. 1.4. Activități de urbanism și amenajarea teritoriului	• Bugetul local
10.	P1.4.5. Construirea de locuințe de serviciu pentru familii tinere în vederea atragerii tinerilor intelectuali pentru diferite posturi: cadre didactice, medici, etc.	Obiectiv specific nr. 1.4. Activități de urbanism și amenajarea teritoriului	• Bugetul local
11.	P2.1.6. Amenajarea și dotarea Castelului Mariaffy în vederea realizării a unui muzeu interactiv.(echipamente digitale pentru prezentari video/audio, etc.)	Ob. specific 2.1. Dezvoltarea turismului balnear, diversificarea ofertei turistice	• Programe Regionale • FEADR • CNI • PNDL • Plan Național de Redresare și Reziliență • Bugetul local

12.	P 2.3.1. Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale întreprinderilor	Ob. specific 2.3. Dezvoltarea activităților economice inteligente	• Bugetul local • PO Creștere inteligentă și digitalizare
13.	P 2.3.2. Identificarea oportunităților de parteneriat public-privat în vederea demarării de activități în domeniul industrial; - ecosisteme antreprenoriale parteneriat IMM-APL	Ob. specific 2.3. Dezvoltarea activităților economice inteligente	• Bugetul local • PO Creștere inteligentă și digitalizare
14.	P 2.3.4. Înființarea unui centru de inovare medicală în localitatea Sângeorgiu de Mureș	Ob. specific 2.3. Dezvoltarea activităților economice inteligente	• PO Creștere inteligentă și digitalizare • FEADR • CNI • PNDL • Plan Național de Redresare și Reziliență • Bugetul local
15.	P 3.3.1. Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice prin lucrări de reabilitarea termică	Obiectiv specific nr. 3.3. Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică	• AFM • CNI • Programe Operaționale Dezvoltare Durabilă • PO Regionale
16.	P3.3.4. Crearea de sisteme centralizate de furnizare a energiei utilizând sisteme convenționale de încălzire completate de sisteme ce utilizează energii nepoluante (solare, eoliene, etc.);	Obiectiv specific nr. 3.3. Promovarea unor tehnologii alternative de generare a energiei și de eficiență energetică	• AFM • CNI • Programe Operaționale Dezvoltare Durabilă
17.	P 4.1.4. Creșterea performanței administrației publice locale prin implementarea unor soluții de tip e-guvernare	Obiectiv specific nr. 4.1. Digitalizarea serviciilor administrației publice	• Bugetul local • PO Creștere inteligentă și digitalizare

18.	P 5.1.1. Implementarea, în parteneriat cu alte autorități publice locale, a unor proiecte de dezvoltare regională, pentru dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii serviciilor sociale	Obiectiv specific 5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale	• Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR • CNI • FEADR
19.	P 5.1.7. Crearea unui centru specializat pentru asistență și consilierea copiilor aflați în dificultate, familii monoparentale, victime ale violenței domestice, în parteneriat cu un furnizor de servicii acreditat	Obiectiv specific 5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale	• Programul Operațional pentru Combaterea Sărăciei 2021-2027 – Multifond: FSE+, FEDR • CNI • FEADR
20.	P5.1.12. Derularea unor programe sociale și culturale în cadrul unor proiecte de Town „Twinning” (campanii de sănătate, campanii de conștientizare antidrog, campanii mod de viață, etc.)-	Obiectiv specific 5.1. Dezvoltarea serviciilor de sănătate și sociale	• Town Twinning
21.	P 6.1.2. Elaborarea strategiei de brand	Obiectiv specific nr. 6.1. Crearea elementelor identității brandului local	• Bugetul local
22.	P 6.2.3.. Dezvoltarea de campanii tematice de comunicare	Obiectiv specific nr. 6.1. Crearea elementelor identității brandului local	• Bugetul local
23.	P 6.2.2. Promovare on-line și crearea de legături între site-urile internet existente;	Obiectiv specific nr. 6.1. Crearea elementelor identității brandului local	• PO Creștere inteligentă și digitalizare

Anexa nr. 2 Chestionar aplicat populației comunei Sângeorgiu de Mureș

Stimate Doamnă/Domn,

Vă rugăm să ne sprijiniți în elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală prin completarea chestionarului. Răspunsurile Dumneavoastră vor influența deciziile cu privire la proiectele ce vor fi dezvoltate în următorii ani.

1. În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele servicii publice? Vă rugăm să marcați varianta de răspuns corespunzătoare opiniei Dvs.!

	Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit	Nu răspund
Rețeaua de apă potabilă	☐	☐	☐	☐
Rețeaua de canalizare menajeră	☐	☐	☐	☐
Iluminat public	☐	☐	☐	☐
Transport public (accesul la transport public între localități)	☐	☐	☐	☐
Serviciile de salubritate	☐	☐	☐	☐
Colectare deșeurilor menajere	☐	☐	☐	☐
Calitatea drumurilor comunale și a drumurilor vicinale	☐	☐	☐	☐
Calitatea străzilor	☐	☐	☐	☐

2. În ce măsură sunteți mulțumit de următoarele? Vă rugăm să marcați varianta de răspuns corespunzătoare opiniei Dvs.!

	Foarte mulțumit	Mulțumit	Nemulțumit	Nu răspund
Aspectul general al comunei/satului	☐	☐	☐	☐
Curățenia comunei/satului	☐	☐	☐	☐
Parcuri, spații verzi	☐	☐	☐	☐
Locuri de joacă pentru copii	☐	☐	☐	☐
Infrastructură de sport cu acces liber	☐	☐	☐	☐
Parcări publice	☐	☐	☐	☐
Infrastructura sistemului educațional	☐	☐	☐	☐
Condițiile oferite în domeniul serviciilor medicale (infrastructură, dotări)	☐	☐	☐	☐
Calitatea serviciilor medicale locale	☐	☐	☐	☐
Calitatea serviciilor de asistență socială	☐	☐	☐	☐
Numărul de locuri de muncă oferite în comună	☐	☐	☐	☐
Oportunitățile de petrecere a timpului liber	☐	☐	☐	☐
Evenimente culturale și sportive	☐	☐	☐	☐
Siguranța personală și a bunurilor dumneavoastră	☐	☐	☐	☐
Posibilitățile de a face cumpărături	☐	☐	☐	☐
Relațiile cu Primăria	☐	☐	☐	☐
Imaginea și renumele comunei	☐	☐	☐	☐

3. Care considerați că sunt punctele tari/avantajele comunei/satului? Vă rugăm să marcați varianta de răspuns corespunzătoare opiniei Dvs.!

- ☐ Infrastructură locală bine dezvoltată
- ☐ Conducere locală cooperativă, de încredere
- ☐ Comunitate locală puternică
- ☐ Resurse naturale locale /patrimoniu natural local
- ☐ Servicii publice de încredere
- ☐ Locuri de muncă
- ☐ Altele

Completați în cazul în care ați ales la întrebarea de mai sus răspunsul: Altele

Saját válasz

4. Care considerați că sunt deficiențele/dezavantajele comunei/satului? Vă rugăm să marcați varianta de răspuns corespunzătoare opiniei Dvs.!

- ☐ Infrastructură locală deficitară
- ☐ Lipsa fondurilor
- ☐ Trafic rutier aglomerat
- ☐ Altele

Completați în cazul în care ați ales la întrebarea de mai sus răspunsul: Altele

Saját válasz

5. Care considerați că sunt oportunitățile comunei/satului?

Saját válasz

6. Care considerați că sunt amenințările, riscurile care ar putea influența dezvoltarea comunei/satului?

Saját válasz

7. Vă rugăm să propuneți trei investiții pentru următorii ani în comuna Corund!

Saját válasz

8. Cum v-ați dori să arate comuna /satul peste zece ani?

Saját válasz

9. Ce slogan ați alege pentru dezvoltarea comunei în următoarea perioadă de finanțare?

Saját válasz

Date personale. Vă rugăm să marcați varianta de răspuns corespunzătoare!

Între 18-29 ani   Între 30-44 ani   Între 45-59 ani   Peste 60 ani

Vârsta

☐☐☐☐

Sex

☐ Feminin

☐ Masculin

Bibliografie

- Acord de parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027
- Agenția Națională pentru Protecția Mediului Mureș
- Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură (APIA)
- Analiza SWOT -Plan Național Strategic pentru perioada 2021-2027
- Baza de date proprii a comunei Sângeorgiu de Mureș
- Camera de Comerț și Industrie Mureș
- Direcția Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
- EMANUELA CRISTINA PUI, Opreș Gh. Ilarie: *Studiu geografic*
- Institutul Național de Statistică
- INS, Buletin statistic lunar, jud. Mureș
- Lege privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, Secțiunea V- Zone cu risc natural
- Oficiul Registrului Comerțului
- Opreș Gh. Ilarie: SÂNGEORGIU DE MUREȘ-Însemnări monografice
- Opreș Gh. Ilarie: Biblioteca comunală
- Opreș Gh. Ilarie: Băile Sărate
- Opreș Gh. Ilarie: Sănătatea
- Ministerul Finanțelor Publice
- Planul Național Strategic pentru dezvoltare rurală durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030
- Politica Agricolă Comună 2021-2027
- Prefectura Județului Mureș
- Recensământul general agricol 2010
- Regulamentul Comisiei Europene nr. 1698/2005
- <http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/redesemnare-zone-afectate-de-constrangeri-naturale.pdf>
- http://www.mures.insse.ro/phpfiles/Mures_RPL_2011_Comunicat_date_definitive.pdf
- <http://www.ghidulprimariilor.ro>
- <http://www.firme.info/>
- <http://www.edums.ro/poze2014/igsm/>
- <http://www.biserici.org/index.php?menu=BI&code=17566>)

- <http://cronica.cimec.ro/detail.asp?k=1496>
- [http://www.biserici.org/index.php?menu=BIA3&code=1538&criteria=&quick=&radio=b&order=R.NAME\)](http://www.biserici.org/index.php?menu=BIA3&code=1538&criteria=&quick=&radio=b&order=R.NAME)
- <http://www.bjmures.ro/bd/M/001/03/M00103.pdf>
- <http://pe-harta.ro/mures/>
- <https://www.fonduri-structurale.ro/>
- https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/PAC_dupa_2020/2020/DRAFT-Analiza-SWOT-Plan-National-Strategic-2021-2027.pdf
- mfe.gov.ro
- <https://distanta.ro/46.586460,24.657410/sangeorgiu-de-mures>
- www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-MS.pdf
- <http://www.clubapollo.ro/hu/strand-sangeorgiu-de-mures/>
- <https://statiunibalneare.com/statiunea-sangeorgiu-de-mures/>
- https://www.ghidulprimariilor.ro/ro/businesses/view/city_hall/PRIM%C4%82RIA-S%C3%82NGEORGIU-DE-MURE%C5%9E/73853
- <http://www.balnear.info/sangeorgiu-de-mures>
- <https://kastelyerdelyben.ro/mariaffy-kastely-marosszentgyorgy-.html>
- <https://ersekseg.ro/hu/templom/1020>
- <https://szocialishalo.ro/component/customproperties/tag/96.html?Itemid=205>
- <https://www.arcanum.hu/en/online-kiadvanyok/Tunderkert-tunderkert-1/megszentelt-kovek-2/szentegyhazas-telepulesek-D0/vi-telegdi-foesperesseg-marosi-alesperesseg-1288/22-marosszentgyorgy-1371/>
- <https://nepujsag.ro/article/marosszentgyorgy-1>